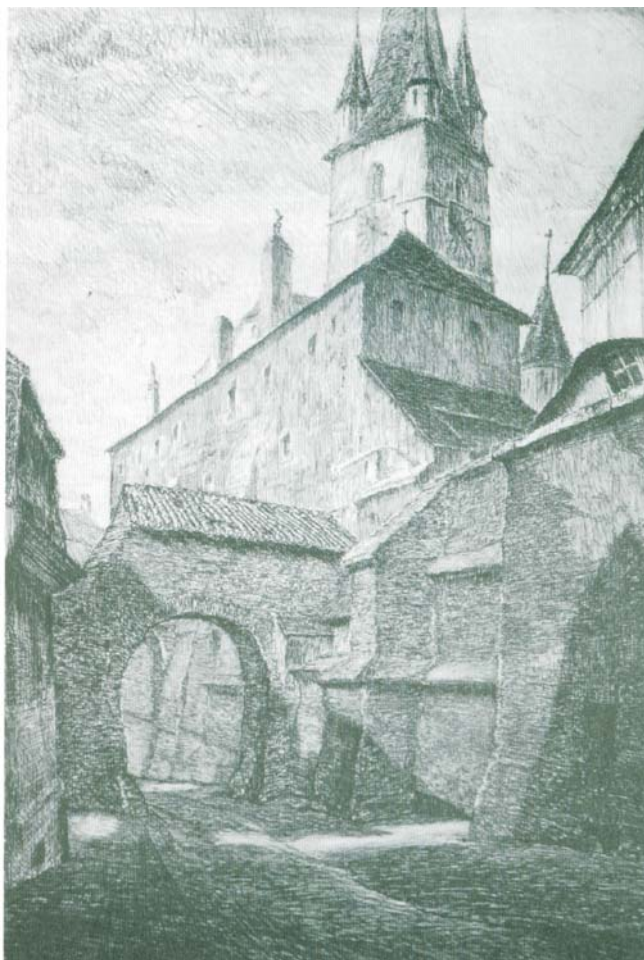

Hans Hermann. Pasajul scărilor

***Sibiul e centrul bisericesc al Ardealului.
Și nu mai puțin o cetate de cultură.
Oraș cu frumoase tradiții, curat și liniștit.***

P[olicarp] Morușca
Șerban, Radu. Prea Sfințitul Policarp/Radu Șerban,
București: Editura Dareco, 2007 p. 84

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

EMILIA HÎRBEA

Seria Personală nr. 28

Pompei Policarp Morușca
(1883-1958)

Iubirea ca năpastă
Biobibliografie

Sibiu, 2011

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Pompei Policarp Morușca (1883-1915)

Iubirea ca năpastă

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Emilia Hîrbea

**Pompei Policarp Morușca
(1883-1958):**

Iubirea ca năpastă

Biobibliografie

Sibiu, 2011

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Str. G. Barițiu, nr. 5-7, cod 550178

Sibiu, ROMÂNIA

Tel.: +40 269 210551, +40 369 561731, fax: +40 269 215775

Web: <http://www.bjastrasibiu.ro>,

E-Mail: bjastrasibiu@yahoo.com

Director: **Onuc Nemeș-Vintilă**

Editor, grafică copertă: **Daniela Rusu**

Foto copertă: Revista Teologică. Colecțiile Bibliotecii ASTRA

**Lucrare realizată de: Schuller Gabriela, Marin Victoria
la Tipografia Bibliotecii ASTRA**

ISBN 978-973-0-11049-4

CUPRINS

ARGUMENT

Pompei Morușca-Mijlocitor pe verticală	1
Indice de nume, pseudonime... Pompei Morușca	13
GENEZA sau perioada sibiană	
Insurgent moral. Sibiul	15
Cuvântul	16
Ținta	25
Învățătura morală	29
Dragostea către Dumnezeu	29
Dragostea către aproapele	30
Dumnezeu	43
Biserica	45
Probleme interne. Cele 9 porunci bisericești	49
Probleme externe	54
Faptele milei trupești și ale îndurării sufletești	64
Virtuți în slujba aproapelui	67
Virtuți teologice. Virtuți morale	76
EXODUL	
Neamul. Iubirea ca năpastă	80
BIBLIOGRAFIE SIBIANĂ	94
CRONOLOGIE	99
BISERICA ȘI ȘCOALA	115
REVISTA TEOLOGICĂ	164
LUMINA SATELOR	253
TELEGRAFUL ROMÂN	276

ARGUMENT

*...iar pentru a înțelege prezentul
și a ne ști potrivi lui, ne e deplină
cunoașterea trecutului...¹
P[olicarp] M[orușca] Dascălul*

Pompei Morușca - Mijlocitor pe verticală

Fără să știm, fără să bănuim măcar, destinele noastre sunt marcate de influența altor destine demult desăvârșite și împlinite în anume locuri, special predestinate parcă, să ne lumineze drumurile vieții, să ne binecuvânteze isprăvile întru spirit, să ne asiste în orice împrejurare și să ne vegheze rosturile și rostirile.

Cărți, broșuri, studii, fragmente literare, articole, predici, recenzii, cronologii, tălmăciri... sunt tot atâtea fragmente esențiale care s-au zidit, cu mare și îndârjită iubire, cu talent, cu migală, cu hărnicie, cu dăruire și cu abnegație, ca bază a ceea ce suntem azi, ca bază a ceea ce vom fi mâine.

Răsfoirea miilor de pagini din vechi cărți și publicații pentru căutarea oricărui reper de conturare a chipului persoanei fizice, dezbrăcat de tot ce poate însemna ”mască socială”, este nădejdea de obiectivitate greu de păstrat în atari demersuri.

¹ Motto: P.M., Dascălul, Impresii și păreri> O conferință preoțească, în: Telegraful Român, 1907, an 55 nr. 128, p. 521

Ceea ce este mai important, și din păcate nu se poate niciodată însuma într-o contabilitate exactă, este amprenta pe care slovele tipărite, scrijelite în sânge cu veacuri în urmă, a lăsat-o, o lasă și o va mai putea lăsa pe sufletul neamului românesc de pretutindeni.

Prezenta lucrare este invitația și întâmpinarea adresată tuturor celor cărora le pasă de trecutul din care ne tragem sevele și caută o explicație pentru tot ce ni se mai poate întâmpla ca urmare a roadelor pârguite în vremeirea acestui trecut.

Obiectivul sufletului nostru în acest demers, a rămas privirea atent ațintită înspre trecut, pentru a vedea cât mai clar, mai limpede și obiectiv viitorul.

Mișcarea de impunere a valorilor românești, pentru începutul secolului 20 în viața ardeleană, evidențiază Sibiul ca pe un centru vital fără de care viața noastră ar fi azi mult mai săracă.

Unul dintre numele legate de acest spațiu și timp este al celui care avea să devină Întâiul Episcop al Bisericii Ortodoxe Române din Statele Unite, Canada și Țările Apusene: Pompei Policarp Morușca.

Pompei Policarp Morușca, numele Episcopului care din timpul vieții a devenit o legendă! O prezentare obiectivă a biografiei lui părea imposibil de realizat.

Pentru o redescoperire a viitorului ca Țară a Făgăduinței, am fost nevoiți să cercetăm Geneza pompeiană și ne-am alăturat și noi cu prinosul nostru de pricepere, cât o fi el, celor care au trudit deja întru păstrarea acestui Nume în memoria vremurilor.

Activitatea noastră de biobibliografi corespunde unei

migăloase munci de arheologie a slovelor în care orice informație, cât de aparent nesemnificativă ar putea părea, capătă amploarea unui esențial eveniment în întreaga construcție a chipului pompeian.

Demersurile noastre au fost posibile prin fericita întâmplare că Sibiul a fost adevăratul loc al Facerii omului și teologului: ca loc de naștere; de conștientizare, de maturizare a complexei lui personalități.

Acestea au rămas ca ultim izvor redescoperit la care generații întregi pot face recurs întru cinstirea și veșnica pomenire a lui Pompei Policarp Morușca.

În ciuda intențiilor sistemului comunist de a-i acoperi numele și chipul cu lava uitării, acestea se evidențiază în țesătura cultural-spirituală și duhovnicească a timpului ca model demn de urmat.

Cu cât strădaniile de ridicularizare și anulare a importanței lui ca factor esențial al conservării ființei noastre etnice curate și element de bază în păstrarea și impunerea tradiției, cu atât numele lui se dovedește a fi de neocolit în istoria ortodoxismului românesc, în istoria neamului nostru, în istoria imigrației românești în America.

1956, an de mare încercare pentru sufletul neamului românesc, dovedește curajul tânărului Mircea Păcurariu de a trece în lucrarea de licență, cu prețul libertății pentru acele întunecate vremi, și numele lui Policarp Morușca (.²) “retras din oficiu” încă din 1948.

O istorie a contribuției transilvănene la Teologia

2 Păcurariu, Mircea, Monografia Institutului Teologic Universitar Sibiu: teză de licență dactilografată / Mircea Păcurariu, Sibiu, sn, 1956

ortodoxă, apărută în 1988 ⁽³⁾ se dovedește a fi focul sacru care semnalează, în noapte sfântă, prezența comorii.

Memoria lui s-a păstrat atât în sufletele românilor ortodocși din America, pe care i-a păstorit sub semnul iubirii, cât și a celor din țară ⁽⁴⁾, care cu dragoste au transmis urmașilor vestea locului de regăsire a comorii. Urmași care au valorificat-o⁽⁵⁾!

Izbânda domnului Aurel Sasu de a alcătui o cronologie a gândurilor publicate de înaltul ierarh în “Solia”⁽⁶⁾, și a faptelor⁽⁷⁾ din perioada americană a răsturnat cronologia începându-se cu un “Exod” fără ca în memoria colectivă românească de pretutindeni să se fi mai păstrat temelia, traseul parcurs până a se fi ajuns acolo.

Asupra acestui “traseu” se înalță gândul nostru spre “reconstituire”, într-o întregire a chipului și așa mutilat de

3 Contribuții transilvănene la teologia ortodoxă, Sibiu, sn, 1988

4 Păcurariu, Mircea, Dicționarul Teologilor români/ Mircea Păcurariu, București, editura Univers Enciclopedic, 1996

Predescu, Lucian, Enciclopedia României Cugetarea, material românesc, oameni și înfăptuiri, București: Editura Saeculum&Vestala, 1999

Păcurariu, Mircea, Cărturari sibieni de altădată/ Mircea Păcurariu, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002

Manea, Vasile, Preoți ortodocși în închisorile comuniste/ Manea Vasile.Cluj-Napoca, Editura Patmos, 2000

Marinescu, Aurel-Sergiu, O contribuție la istoria exilului românesc. București, Editura Vremea, 2004

5 Gârdan, Gabriel-Viorel, Episcopia Ortodoxă Română din America-Parte a ortodoxiei americane/Gabriel-Viorel Gârdan, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2007

6 Morușca, Policarp, Drumul vieții/ Policarp Morușca; îngrijitor ediție Aurel Sasu, București: Editura Atos, 2004

7 Sasu,Aurel, Cazul Policarp Morușca/ Aurel Sasu, Cluj Napoca: Editura Limes, 2002

voirile trecătoarelor orgolii ale semenilor, orânduirilor și ale timpurilor.

Lansarea volumului părintelui Remus Grama⁽⁸⁾ la Sibiu, în sediul Bibliotecii Astra, în 2005, a fost, în fapt, și lansarea unui pariu -pentru cercetare în acest domeniu- adresat întregului personal al importantei instituții de cultură, renumită mai ales prin colecțiile ei de periodice.

Ne propuseserăm o biobibliografie morușcană pentru 2008, anul aniversării a 125 ani de la naștere dar și a comemorării a 50 ani de la trecerea la odihna întru Domnul a înaltului demnitar al Bisericii Ortodoxe Române.

Proiectata biobibliografie începuse a se contura până la începutul verii lui 2008 prin cercetarea, adnotarea și interpretarea din perspectivă culturală a volumelor existente în colecțiile Astrei și a Bibliotecii Mitropoliei sibiene când o nouă Întâmplare venea să recontureze fondul lucrării proiectate.

Este vorba despre apariția unui volum cu caracter biobibliografic⁽⁹⁾, și a unui alt volum cu reeditarea celei mai mari părți a acestor lucrări, ambele sub îngrijirea Excelenței Sale Dr. Radu Șerban, strănepot de frate al Episcopului⁽¹⁰⁾

Rămânea ca întreaga noastră atenție să se concentreze pe căutarea și consemnarea publicisticii morușcane de până la plecarea din țară.

Proiectul inițial prevedea cercetarea tuturor

8 Grama, Remus, Policarp Morușca, primul episcop al românilor din America: scrisori din captivitate sau Tragedia despărțirii bisericești a românilor Americani/ Remus Grama, București, Editura Eicon, 2004

9 Șerban, Radu, Prea Sfințitul Policarp, București, Editura Dareco, 2007

10 Morușca, Policarp, Arc spre mileniul trei, editie îngrijită de Radu Șerban, București, Ed. Dareco, 2008

publicațiilor românești în care apare atât semnătura morușcană, cât și articole despre el.

Pacurgerea a patru gazete ardelene unde Pompei Morușca și-a pus amprenta spiritului⁽¹¹⁾ a dat așa un bogat material de cercetare încât s-a renunțat, pentru moment, la extinderea căutărilor și prin alte publicații ale vremii.

O altă fericită Întâmplare a făcut ca o selecție a articolelor morușcane, adunate într-o antologie, să apară cu ceva vreme înaintea prezentei biobibliografii, sub aceeași atentă, competentă și dedicată îngrijire a Dr. Radu Șerban⁽¹²⁾.

Mai mult, între timp “colecția” morușcană s-a îmbogățit prin apariția unui nou volum biografic⁽¹³⁾.

Odată apărute articolele, biobibliografia părea a nu-și mai găsi rostul.

Întocmirea unei cronologii documentare impune semnalarea întregului material descoperit pentru o întreagă sferă a posibililor cercetători din partea clerului, a istoricilor, a oamenilor de litere, a celor interesați și de fructuoasa perioadă interbelică dar și de instalarea comunismului în România, fie ei elevi, seminariști, studenți, masteranzi, profesori, preoți, scriitori, doctoranzi, postdoctoranzi, cercetători...

Identificarea textului a impus stabilirea semnăturilor,

11 Biserica și Școala 1925-1935

Lumina satelor 1922-1958

Revista Teologică 1907-1958

Telegraful Român 1905-1958

12 Morușca, Pompei (Policarp), Zidire sufletească/ Pompei (Policarp) Morușca, ediție îngrijită de Radu Șerban. Cluj Napoca, Editura Dacia, 2009

13 Radu, Șerban, Sub semnul dragostei: de vorbă cu părintele Pantelimon despre Episcopul Policarp Morușca, Sibiu, Editura Andreiană, 2010

pseudonimelor, inițialelor și a abrevierilor sub care Pompei Morușca a publicat, nefiind trecut până în prezent în nici un dicționar de pseudonime.

Consultarea sumarelor lunare și anuale ale publicațiilor, studierea textelor și a oricăror semnale de apariție din celelalte publicații, au fost repere de stabilire ale “apartenenței” morușcane.

Din păcate pentru cei interesați, ani întregi, autorii nu-și semnav articolele, lăsând în voia spiritului epocii lucrări, articole, discursuri, meditații, recenzii, cronică, tălmăcirii, traduceri... care ar fi putut contura profilul moral al semnatarului.

Intenționam să ne asumăm responsabilitatea trecerii a ceea ce, după stil și conținut, este sigur morușcan, însă o consultare obiectivă ne-a făcut să renunțăm. Oricum, ca mare risipitor de duh duhovnicesc, bucuria preotului, pe atunci, era să vadă roadele pârguite din osteneala gândului, cuvântului și a faptelor fără a-și asuma paternitatea lor: important este rodul, nu cine a pus semințele sau a trudit pentru pârguirea acestuia.

Paginile de față sunt reperul, semnul de regăsire în publicistica semnalată, a articolelor morușcane în care se reflectă cu acuratețe gândul, fapta, cuvântul sufletului care le-a izvorât și care, cu ajutorul lui Dumnezeu ar putea continua șirul volumelor inițiate de Excelența Sa, dr. Radu Șerban.

Darul apartine a unei biobibliografii este acela de a putea semnală orice alte date referitoare la activitatea de zi cu zi, esențială în alcătuirea chipului de trudită nu numai în activitatea sa duhovnicească ci și în concretul vieții

culturale, economice, sportive și de orice alt fel de manifestare a socialului.

Dărilor de seamă ale adunărilor eparhiale de la Sibiu și Arad la care Morușca paticipa, alegerea lui în diferite funcții și cu diferite atribuții, tabelele în care numele lui figura în diferite forme de implicare în viața clerului și/sau a mirenilor, diferite donații pentru biserici sau comunitate (și nu au fost nici puține și nici lipsite de importanță) nu vor putea face niciodată conținutul unui volum dar sunt date esențiale, peste care cercetătorul nu are voie să nu poposească și ostenească, și a devenit un argument esențial în favoarea tipăririi prezentei biobibliografii.

Rostul acestora s-a dorit și a devenit o parte a însuși descoperirii propriei noastre istorii, a împlinirii și desăvârșirii ființei noastre individual-personale, familiale, cetățenești, profesionale, social-colective sau naționale.

Întrun nomenclator al profesiunilor care vor a pune ordine “întru ființa mea”, șapte sunt cele care se pot evidenția ca fundamentale: dascălul, medicul, psihologul, avocatul, diplomatul, ostașul și preotul.

Șapte este cifra celor care îmi pot descifra tainele timpului și spațiului în care s-a nimerit să fiu așezat, nu întâmplător ci numai întru împlinirea menirii mele pământești.

Dascălul meu pune ordine în partea care îmbogățește în cunoaștere ființa mea cercetătoare.

Medicul meu pune ordine în dezordinea creată de maladie în ființa mea trecătoare.

Psihologul meu pune ordine în delicatul meu echilibru al împăcării cu mine însumi mai ales din raportul

ființei mele interioare dar și cu exteriorul care mă copleșește sub toate formele reale sau imaginare, a văzutului sau nevăzutului, și toate și din toate direcțiile ființei mele socio-profesionale.

Avocatul meu pune ordine între mine și oponentul meu ca vecin, frate, fost prieten toți din interiorul vecinătății mele, cu toți cei aflați în limita granițelor țării mele, sau dincolo de acestea, sau față de vecinătatea mea depărtată, de străinii mei și a neamului meu.

Diplomatul este gentilomul care mă reprezintă ca ființă amabilă, curtenitoare, plăcută, este esența comportării mele alese, este nobilul, aristocratul, ființa ireproșabilă care trebuie să fiu în raport cu semenii mei de dincolo de hotare.

Ostașul pune ordine, ca ultimă instanță, între conflictul ființei neamului meu și a ființei neamului celui din exterior care încearcă să-mă acapareze bunurile materiale și să-mi sfideze tradiția cu tot bagajul ei de bunuri spirituale.

Dacă fiecare dintre aceste profesii se încheagă pe o relație necesară pentru împlinirea și definirea ființei pe acest pământ, singura modalitate de a-mi găsi împlinirea de dincolo de viață, împlinirea mea duhovnicească, veșnicia mea, este preotul.

Preotul devine mijlocitorul suprem al ființei mele duhovnicești, mijlocitor care într-o dreaptă echivalență le însumează și completează pe toate celelalte.

Duhovnicul meu devine prin natura profesiei lui dascălul meu, psihologul meu, diplomatul meu, dar și ostașul meu în lupta cu tot ce mă invadează din interiorul dar și din exteriorul ființei mele.

Aceasta era, pe la sfârșitul secolului al 19-lea, menirea dar și „bagajul spiritual, duhovnicesc și chiar genetic” al pruncului botezat cu numele Pompei care avea să devină întâiul Episcop al Bisericii Ortodoxe române din Statele Unite, Canada și Țările Apusene.

Părinele duhovnic, ca orice părinte bun, trebuie să se îngrijească de copiii lui, ca acestora să nu le lipsească nimic din cele necesare.

Părintele duhovnic, asemni oricărui părinte bun, trebuie să acorde fiecăruia atenție și dragoste, pentru că fiecare dintre noi este diferit cu daruri și chemări specifice.

Misiunea părintelui nu este ușoară..... nu toți oamenii L-au urmat pe Iisus, nici pe părintele duhovnic nu-l vor urma, cu certitudine, mulți, în opera de alfabetizare a unei Românii aflată statistic în stadiul de părinți cu patru clase ai copiilor cu șapte clase.

Și asta după ce tot prin munca acestor patriarhi ai sufletului românesc scosese, prin trudă fără odihnă, populația din statistica de părinți analfabeți ai copiilor cu patru clase, din perioada sfârșitului de secol 19 și începutului de secol 20, în care erau ținuți, de dominația străină, toți românii din ținuturile ardelene.

Dacă ar fi fost vorba despre orice personalitate din larga sferă a profesiunilor, termenul de profesionist i s-ar fi potrivit, ca esență, unei caracterizări.

Privit din perspectivă laică, am perceput că aici este vorba despre un alt-ceva mult mai profund, un alt-ceva care ar fi profanat relația venită prin o alt-fel de raportare.

Cel mai nimerit am găsit a fi termenul de mijlocitor pe verticală, care unește în inima omului Divinul și umanul,

cerul și pământul, sacrul și profanul.

Chipul conturat din astfel de “amănunte” și-a dovedit complexitatea, plămădit fiind atât din materialele supraomenești, Dumnezeiești, necesare *vizionarului dătător de ideal* la care s-au adăugat miraculos și componentele celuilalt tip din care sunt “construite” înaltele spirite menite să aibă *“lucrarea și înrîurirea sa asupra masei poporului ca s-o îndrumeze spre o viață corectă și spre o dezvoltare economico-socială cerută de timp și împrejurări”* ⁽¹⁴⁾ mare doză de răbdare și o puternică forță fizică și psihică necesare migăloasei munci continue, perseverente și persuasive în calitatea de îndrumător și pavăză a neamului său.

Înzestrat cu mare har și harnic ar fi caracterizarea dacă ar fi să folosim limbajul simplu și curat al neamului lui.

Propovăduitor întru câștigarea demnității neamului, a bisericii aici, pe pământ și a câștigării veșniciei, în calitatea lui preot și publicist, a stăruit asupra cultului în biserică, asupra bunei cunoașteri a cuprinsului cărților canonice, a stăruit cu statornicie în râvna misionară întru apărarea credinței strămoșești, a implicării în toate problemele ecumenice, a îndrumării pastorale...

“Ritualul” întocmirii unei biobibliografii a fost intenționat încălcat în prezenta lucrare, în două puncte:

- notele prin care documentaristul trebuia să “esențializeze” mesajul articolului, au fost înlocuite cu citate;

14 P.M., Preotul, Păstorul ortodox: este organul societății, În: Revista Teologică, 1908, An 2, Nr. 12,

- păstrarea textului, intenționat neadaptat la regulile actuale de ortografie, ortoepie și de punctuație, atât pentru farmecul, simplitatea și acuratețea limbii române din prima jumătate a veacului 20, cât și pentru introducerea cercetătorului în “atmosfera” în care va “sălășlui” în parcurgerea articolelor.

Mulțumim bunului Dumnezeu și Înaltei noastre Asistențe -căreia nepoții de frate îi spun cu venerație “Unchiul Pompei”- care s-au făcut prezente prin miracolul apariției în mai puțin de doi ani a unei lucrări care în condiții normale ale puterii omenești ar fi durat ani mulți, poate o viață de trudă.

Întreaga mea iubire, părinților mei - cu care Dumnezeu mă mai ține îmbogățită - pentru târzia dar binecuvântata informație despre “datoria, onoarea și obligația” acestei munci de mai bine de trei ani.

Cuvânt de aleasă recunoștință și apreciere colegelor de la Secția Preriodice Carmen Breabăn și Corina Țipu care mi-au pus la dispoziție, de câte ori am solicitat, în jur de o mie de volume care înmănunchiază, înșiruite una lângă alta, aproape 200 de ani de publicistică cercetată.

Mulțumirile noastre nu pot să nu se adreseze, mai ales, colegului Apetroae Ștefan care, pe lângă cerințele activității cotidiene, nu puține și nici simple, și-a făcut răgazul a ne fotografia cu promptitudine întregul material descoperit, înlesnind apariția antologiei într-un timp care a depășit așteptările noastre cele mai optimiste, după înalte calcule de performanță.

Colegei Dana Stancu, coordonatoarea Secției

Periodice, gratitudine pentru gestul de a fi “găzduit”, în biroul dumneaei, tot materialul care a fost cercetat, fie ele periodice sau cărți.

Indice de nume, pseudonime,

inițiale și de abrevieri sub care Pompei Morușca a publicat:

Pompei Morușca;
Policarp Morușca;
Pompi,
Policarp;
Părintele Terenție;
Părintele Nichifor;
Petre Crăiveanu;
Arhim.; m; p; P.; P.M.; (p.m.);
P.T.M; M; A.P.M;

“GENEZA” SAU PERIOADA SIBIANĂ

I. INSURGENT MORAL

– prin faptele milei trupești și ale îndurării sufletești–

*Sibiul e centrul bisericesc al Ardealului.
Și nu mai puțin o cetate de cultură.
Oraș cu frumoase tradiții, curat și liniștit.”
P[olicarp] Morușca*

Sibiul

Așa va rămâne, întipărit în memoria afectivă a Episcopului, Sibiul, burgul în care, la 19 ani, vine la Institutul Teologic “Andreian” pentru studii.

Așa a rămas Sibiul tipărit, pentru memoria colectivă, în gazeta de el înființată, în America, “Solia”⁽¹⁵⁾.

Perioada sibiană a fost, într-o echivalență biblică, aceea a “Genezei” atât din perspectivă personală cât și din perspectivă națională.

Sibiul a fost ținutul formării sale ca duhovnic (profesionale), spirituale, culturale și sociale.

Sibiul este cetatea la marginea căreia începea să se impună, după secole de marginalizare, așezarea de duhovnicie a românilor prin construirea Catedralei

15 Șerban, Radu, Prea Sfințitul Policarp/Radu Șerban, București: Editura Dareco, 2007 p. 84

Mitropolitane Ortodoxe Române.

Sibiul este spațiul unde Preasfințitul avea să participe la inaugurarea centrului de spiritualitate românească prin deschiderea Palatului ASTREI, înălțat pe fundația unuia din zidurile cetății.

Sibiul a fost tărâmul în care și-a trăit fericirea unicei iubiri, dar și amărăciunea despărțirii.

Sibiul a fost teritoriul unde a cunoscut, pentru început înălțarea, dar și gustul primelor trădări și a trădării finale.

Sibiul a fost locul în care se afla în momentul înălțător și sfânt al Unirii de la 1918, practic anul de naștere al României Mari.

Student al Institutului Teologic Andreian apoi, pe rând, dascăl, preot, confesor militar, consilier al Consiliului Dirigent Transilvan, secretar general al Asociației Clerului “Andrei Șaguna” din Transilvania, duhovnic al Institutului Teologic din Sibiu, redactor șef la “Revista Teologică”, colaborator de seamă al importantelor publicații bisericești în calitate de, redactor, autor, comentator, cronicar, recenzor tălmăcitor și traducător timp de aproape un sfert de veac în spațiul sibian, se va forma și va fi formator al românescului, cu efecte și astăzi resimțite.

Cuvântul

Vom lăsa rostirea morușcană - de până la plecarea din țară - să contureze chipul de adevărat insurgent moral a cărui bătălie s-a dovedit singura modalitate de construire a unei stăvile sigure împotriva morții: Iubirea.

Cuvântul aducător de pace în viață.

Cuvântul, mângâiere în clipe de restriște, vreme de cumpănă grea, de ispitire de orice primejdie care echivalează cu păcatul ca ipostază a morții.

Cuvântul, nădejdea eternității noastre.

Dintre toate cuvintele de liniște dătătoare scrisul morușcan socotește doar două ca fiind esențiale și de mare ajutor în orice etapă a trecerii și petrecerii ființei noastre aici și dincolo de mormânt: “Sunt două cuvinte, pe cari de le vei păzi în inima ta ziua și noaptea, pace îți va fi partea în viață, mângâiere în fața gropii și nădejde dincolo de mormânt. Aceste două vorbe sunt: Cu Dumnezeu.”^{16]}

El însuși s-a dovedit a fi întru Cuvânt, s-a dovedit a fi în și întru Iubire “Să învățăm însă îndeosebi a înlătura păcatele prin iubire din toată inima, sinceră și stăruitoare către Mântuitorul, ca să-i bineplăcem și să ne facem părtași la aceeași primire: *Iartă-se lor păcatele cele multe că mult au iubit.”^{17,}

A trăit iubirea de semeni cu toată puritatea, cu toată nădejdea puterii tămăduitoare a iubirii stăruitoare, străbătătoare și îndelung răbdătoare, iertătoare și de totală părtășire a credinței mântuirii.

Distinctivă la Pompei Morușca este vigurozitatea exemplară a legăturii operei sale cu viața personală ca izvor al exprimării operei pe de o parte și integrarea acestora în fluxul vieții comunității ca o forță activă care caută a-i imprima o direcție în care ființa umană se metamorfozează și înobilează prin împlinire.

16 Policarp .- Gânduri sufletești.- În. Lumina Satelor, 1926, Nr. 35, p. 4

17 Morușca, P. Preot, Pocăința Mariei din Magdala: Meditație, În: Revista Teologică, 1922, Nr. 4-6, pp 110-113

Și acestea prin puterea creatoare a cuvântului fie el rostit sau scris.

Cuvântul scris în toată frumusețea limbii primei jumătăți a veacului trecut rămâne mărturie neștearsă a puterii rostirii ca mai de seamă ziditor de suflet național. "...sufletul prin care trăește un popor și atunci cînd i se taie cea mai de seamă arteră de viață: limba"¹⁸

Preocuparea pentru acuratețea limbii strămoșești se extinde mai ales asupra *limbei biblice* pledând pentru păstrarea, încă pentru un timp, a traducerii șaguniene a Sfintelor Scripturi: "Academia Română, în conștiința dreptului și datoriei sale, a făcut demersuri pentru îngrijirea limbei bisericești în tipărirea cărților, ce vor veni....În privința limbei biblice cea mai recomandată traducere a bibliei, este cea a Mitropolitului Șaguna: ...Această revizuire a bibliei lui Șaguna ne-ar duce mai repede la țintă, decât așteptarea unor traduceri nouă, de către oameni învățați, cărora le poate lipsi un anumit dar."¹⁹

Facem o mică paranteză aici pentru a sublinia dragostea și respectul pentru toate înfăptuirile marelui său înaintaș: "Părintele P. Morușca sulevase ideea unui congres preoțesc cu ocazia sărbărilor, spunând cu toată dreptatea, că preoțimea e întâi chemată a-și manifesta recunoștința și venerațiunea; dară ideea acelui congres preoțesc a fost contramandată ..." ²⁰]

18 Morușca, P. Preot, Biserica Basarabiei, În: Revista Teologică, 1921 Nr. 4-5, pp. 149-150 cronică

19 P.T.M.- Unificarea limbei în cărțile bisericești.-În: Revista Teologică, 1925 Nr. 3 pp. 98-99

20 P.M. și N.B, Centenarul lui Șaguna, În: Revista Teologică, 1909 Nr. 8, p. 387 cronică

Seduția Cuvântului, a cuvintelor puține, simple și directe, biciuitor de directe, ne trimite iarăși la Facerea Biblică, după Ioan 1:1-4 “La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era într-un început la Dumnezeu. Toate printru înșel s'au făcut și fără de Dânsul nimic nu s'a făcut ce s'a făcut. Întru Dânsul viață era, și viața era lumina oamenilor ”⁽²¹⁾.

“Sfânta Scriptură și tradiția sfântă”, reeditată sub titlul “Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul omului”, rămâne cartea prin care Policarp parcurge Biblia, cartea *Cuvântului* Dumnezeiesc al Sfintelor Scripturi, din aproape în aproape în întreaga ei înșiruire coerentă, fundamentată, rațională, și dispusă în ordinea succesiunii în timp.

În scrierile morușcane Biblia devine cea mai importantă, cea mai necesară, și cea mai bună epistolă a lui Dumnezeu către omenirea tuturor locurilor și a tuturor timpurilor. În mod obligatoriu!

Sfânta Scriptură ne vorbește despre Ființa, despre Voia și despre Lucrarea lui Dumnezeu.

Biblia este, o biografie a lui Dumnezeu și a lucrurilor de dincolo care sunt veșnice, nepieritoare.

Sfintele Scripturi istorisesc modul în care Dumnezeu, pentru a se descoperi pe Sine oamenilor S-a întrupat dela Duhul Sfânt și s-a făcut Om.

Ea a fost scrisă de oameni călăuziți de Duhul Sfânt

21 Biblia: adică Dumnezeiasca Scriptură a legii vechi și a celei Nouă tipărită în zilele Majestății Sale Carol I Regele României în al 49 an de slăvită domnie, Ediția Sfântului Sinod, București, Tipografia Cărilor Bisericești, 1914 p. 1441

pentru oameni și o numim Sfintele Scripturi pentru că mesajul cuprins în ea este de la Dumnezeu.

Oamenii aceia nu și-au pus în ea propria înțelepciune ci *Adevărul* descoperit prin Duhul Sfânt.

În acest mod le-a spus oamenilor tot ceea ce voiește Dumnezeu de la lumea aceasta și de la omenire, le-a spus oamenilor despre păcatul și pierzania omului, despre lucrurile de pe pământ care sunt trecătoare.

Deasupra tuturor acestor sensuri și înțelesuri, Cuvântul lui Dumnezeu ne vorbește despre mântuirea care este în Iisus Hristos.

Prin El ne este revelat unicul drum de parcurs, Calea unică de urmat în cele trei numiri ca “ipostaze epistolare” prin care oamenii își pot găsi fericirea, liniștea și iertarea păcatelor: Cuvântul Dumnezeiesc; Scriere “Biblie” (biblos = carte); Sfântă Scriptură.

“Parcurgerea” tuturor acestor dimensiuni, sub raportul unicității, revelează că” Întru Dânsul viață era, și viața era lumina oamenilor”: Prin Hristos Domnul ne este revelată și dată viața ca dimensiune a luminii.

Mecanica cuantică a demonstrat, fără drept de apel, dualitatea corpuscul-undă a luminii:

a) lumina particulă, corpuscul, fotonii (partea materială- energie și impuls), și

b) lumina undă (frecvență, lungime de undă).
Lumina ca dualitate, un posibil punct de plecare în demonstrea științifică a dualității ca stare de existență a firii,

a întregii firi din care omul este în același timp:

- ființa puternică, investită de Dumnezeu cu forțe sufletești și spirituale care o situează în ipostaza de stăpânitoare și dătătoare de nume asupra tuturor celor înaintea ei create, dar și ființa cea mai

- slabă fizic -în comparație cu puterea celorlalte vietăți- dar și

- moral- prin inițialul gest – luat și ca libertate - al neascultării, încărcat de mândrie al Evei, care nu duce, decât la autodistrugere.

Lumina undă care ar trebui să fie și să radieze din abisurile gândului interior spre înălțimile corpusculilor cuvintelor și faptelor exterioare.

Cuvântul era magnetul cu care își ispita cititorii și enoriașii către credință, scutul de apărare în fața năvălitorilor exteriori și fizic-concreți, dar și a celor interiori-nevăzuți (mult mai periculoși însă) și, deopotrivă, arma, instrumentul de lucru pentru apropierea neamului său de Dumnezeu.

Puterea cuvântului morușcan îl va așeza întru dualitatea percepută de noi ca fiind revelată, o singură dată în istoria umanității, prin momentul tainei Botezului din apele Iordanului.

Aceasta este, din perspectiva noastră culturală, intersecția dramatică a modului de rostire a Cuvântului care avea să direcționeze și să transfigureze o întreagă stare de spirit a omenirii: Sfântul Ioan Botezătorul, apare din pustiu, ca întindere de teren, spațiu, loc, ținut fără prea multe forme de viață.

Acest pustiu a devenit, în percepția noastră, o

dimensiune spirituală a Fricii, a singurătății, a deznădăjduirii și a părăsirii, construită de mentalitatea, de până atunci, a unui Dumnezeu pretențios, necruțător, a unui Dumnezeu greu de înduplecat.

Tonul cu care Sfântul Ioan Botezătorul își abordează ascultătorii este aspru - după “chipul vocii” Dumnezeului perceput de omenirea acelor vremuri.

Taina transiterii ștafetei, a știrii și vestirii bune a posibilității de mântuire, a unicei căi de străbătut, se petrece în momentul Botezului Domnului Hristos Mântuitorul.

Tonul impunător, sever al vestirii Dumnezeului se transfigurează în blândețe, sub lumina caldă a mesajului Iubirii Unicului Domn Iisus, sub jertfelnicia Răstignitului.

Tonul morușcan devine unic prin îmbinarea vechiului cu noul, sorbindu-și seva din acest punct de intersecție al destinului uman.

Încremenit în taina transfigurării, tonul morușcan păstrează fermitatea - tonului Sfântului Ioan Botezătorul-necesară impunerii unei reguli cu toată responsabilitatea consecințelor neascultării ei, dar și căldura dragostei mesajului încărcat de toată puterea Iubirii Unicului Hristos.

Dincolo de fermitatea acestui ton răzbate, pe de o parte înțelepciunea cu care a fost înzestrat pentru a nu-și înstrăina enoriașii, dar și răbdarea necesară oricărei relații interumane: “Părintele Morușca roagă pe membrii Congresului să intervină înșiși ca să înceteze acțiunea de prigonire pornită pe ici pe colea de forța statului (prin jandarmerie) împotriva sectarilor pentru că o astfel de acțiune mai mult îndârjește.^{22]}

22 pm., Congresul biblic al preoțimii ortodoxe din Ardeal, În: Telegraful Român,

Numai acest paragraf ne este suficientă susținere a asemănării Preasfințitului cu înțeleptul Solomon, împăratul care cere lui Dumnezeu înțelepciune și care un vrea moartea vrăjmașului.

Cuvântul rostit la introducerea sa de preot în Șeica Mare va fi- dincolo de aspectul lui programatic-baza dar și dezvoltarea unui legământ cu treimea, devenită sacră pentru el: Dumnezeu-Biserică-Neam, pe care o va sfinți prin puterea demnă de urmat a cuvântului, faptei și a gândului: “Însuflețiți de credința neșovăelnică în măreția și vrednicia învățăturilor mari și adevărilor Dumnezeiești nepieritoare, încurajați, sprijiniți de tăria în veci nebiruită a bisericii noastre dreptcredincioase și încălziți de credința neclătită în puterea de viață a neamului nostru, vom putea munci cu încredere și bună nădejde la ridicarea vazei (prestigiului) și la înălțarea bunăstării noastre pe toate căile de dezvoltare și toate terenele de viață”⁽²³⁾.

Treimea, devenită sfântă pentru el, Dumnezeu-Biserică-Neam este propovăduită, trăită, înfăptuită prin treimea Gând-Cuvânt-Faptă.

Preotul, urmaș al apostolilor și: “...el însuși apostol al vremurilor nouă porni dela Apostoli, când se adunau, nu pentru a se sfătui *ce să facem* căci învățătura era dată, ci *cum să facem*.”²⁴”

“*Ce să facem*” este deja cunoscut: Biblia, Cuvântul lui Dumnezeu, Sfânta Scriptură trebuie propovăduită, fără

1921 nr. 30 pp. 2-3

23 Morușca ,P, Cuvânt rostit la introducerea sa de preot în Șeica Mare de P Morușca. În: Revista Teologică 1908, Nr. 7-8, pp. 321-329

24 P.M. Dascălul, Impresii și păreri, O conferință preotească, În: Telegraful Român, 1907, nr. 55, p. 126

pierdere de vreme, fără tergiversări și fără întârziere.

“*Cum să facem.*” devine o “metodologie” de elaborat: în duh de rugăciune: să fim luminați prin Duhul Sfânt în transmiterea și aplicarea învățăturilor atât pentru turma păstorită, cât, mai ales, pentru propria noastră ființă.

“Chemarea Lui ne-a scos din lume, din larga lume a oamenilor, pentru a ne face preoție aleasă, ca să-L urmăm și împreună cu El să trăim și să lucrăm... Plecarea noastră după Hristos e condiționată și de anume prefaceri a mediului din nemijlocita noastră apropiere, de o regenerare a condițiilor noastre de viață personală și familială, care trebuie să aibă o altă înfățișare decât viața celorlalți oameni.”²⁵”

Fragmentul mai sus citat este un mod morușcan de a se confesa (“spovedania”) lumii, este modul prin care se oglindește cutremurător “felul” de a-și fi trăit până la sânge cuvântul prin menire. Sau menirea prin cuvânt.

Totul în deplină smerenie fără resentimente, fără adrenalina “convocării” dramei care tocmai i se întâmplase.

Viața noastră nu trebuie să fie altceva decât aplicarea asupra noastră, întâi și întâi asupra noastră, a învățăturilor și numai în conformitate cu ele să credem și să trăim: ”Nu căuta a-ți potrivi vorba după un schelet rece, învățat la școală, rupe-o din inima ta, și se va sălășlui cu prisosință în inima celorce ascultă: dar spune'o *frumos*, alege'o pe cea mai dulce, caută'o pe cea a neamului tău... Simțul limbei, acest izvor nesăcat al conștiinței despre neamul nostru, trebuie să și-l însușască toată suflarea ce se înșiră în rândul celor de un neam și mai mult decât toți, *preotul*, care e

25 Policarp, “Vino după mine”, În: Biserica și Școala, 1926 Nr. 8, p. 1-2

propeveduitor și căruia nu-i este îngăduită greșala.²⁶”

Iubirea este singura putere care transformă Cuvântul rostit, rupt din inima vorbitorului, în izvor nesecat... pe care să și-l însușacă întreagă suflare a neamului.

Preotul are obligația și harul de a-l rosti în toată autenticitate, în toată frumusețea lui, și, mai ales, în toată sinceritatea credinței lui.

Adevărul Dumnezeiesc, Biserica, Neamul, toate cu majuscule inițiale, devin starea de fapt de care nu se va dezice, indiferent de ispitele și ispitirile care-i vor fi fost așezate în calea desăvârșirii.

Pentru acest ideal de înălțare și desăvârșire a neamului a alăturat, în centrul preocupărilor sale, încă un așezământ, ca obiectiv de culturalizare, pentru care a pledat și s-a implicat, sufletește și material, pentru a-l înălța-căminul cultural și biblioteca:- “ Ne lipsește acel al treilea așezământ, care alături de școală și de biserică, să și ocrotească începutul de cultură din școală și să și prefacă în puteri vii de viață bună învățăturile creștinești, ce se răspândesc în biserică, din ușile altarului.”²⁷

Dumnezeu, Biserică, Neam se dovedesc a fi punctul de pornire, Calea de parcurs dar și Ținta de atins ca singure temeuri ale trecerii și petrecerii noastre pământești.

Ținta

La un moment dat Calea devine Țintă și totul se matamorfozează în Iubire, pentru că: “Ținta ne este cerul dar

26 P.M. Dascălul, Impresii și păreri, O conferință preotească, În: Telegraful Român, 1907 nr. 127, p. 517

27 Crăivianu, P, Casa culturală, În: Lumina Satelor, 1922, Nr. 17, p. 1

drumul duce pe pământ.”⁽²⁸⁾.

Abia cu ochii ațintiți spre Cer, calea de pe pământ ne este netezită, pașii mai siguri în încercarea de a da cu adevărat valoare și sens vieții noastre și asta pentru că acestea sunt de neconceput fără directa “coordonare” dumnezeiască și numai cu înalta și iubitoarea Lui asistență, chiar când pare sau credem că suntem biruiți de rău.

A avea fața îndreptată în sus înseamnă a umbla cu capul aplecat dar a-ți așeza gândurile sus, către Dumnezeu, în Adevăr și adevărata Viață.

“Și în drumul pe care înaintăm ne asemănăm unor călători porniți să urce un munte plecând din diferite părți. Până sunt la poale, sunt departe unul de altul, nu se văd, cu cât urcă mai sus cu atât se apropie de olaltă și tocmai pe culme își dau mâna, se pot îmbrățișa. Cu cât ne vom apropia mai mult de idealul evangheliei și de cel național, menajate de biserică, ne vom îmbrățișa mai curând.”²⁹

Perfecta comuniune a „călătorilor” care, deși nu s-au văzut și nici nu-și bănesc “vecinătatea”, au aceeași țință, același „dor” întru idealul Evangheliei, pentru idealul național, prin Biserică.

Privind spre pământ, bizuindu-ne pe oameni, pe anumite lucruri, pe diferite locuri sau pe ceva din eul nostru, nu mai umblăm decât înaintea oamenilor, lucrurilor, locurilor sau a propriei imagini pe care vrem să o promovăm lipsindu-ne de pacea și acea sfântă bucurie care

28 Morușca, P Preotul, Eu merg la tatăl meu, În: Telegraful Român, 1917, Nr. 34, pp. 135-136.

29 P.M., Evenimente bisericești, În: Revista Teologică, 1921, Nr. 8-11 pp. 279-283

sunt de partea celui care se sprijină pe brațul puternic și iubitor al lui Dumnezeu.

Bucuriile pe care le dă lumea, cu tot inventarul aspectelor ei mai sus menționat, sunt trecătoare și evadări din fața adevărului că plata păcatului este moartea.

Fața întoarsă spre pământ, cu fireștile-i, lumeștile-i și efemerele-i plăceri, înseamnă doar ispită în singurătate.

Iar ispitirile ne vin în funcție de credința pe care o avem, însă sensul vieții noastre este dat de nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu, de puterea credinței noastre, nu de ispitele care încearcă să ne biruie.

Cu cât ispitele sunt mai grele, cu cât încercările din viața noastră par a fi mai fără limită, cu atât trebuie să fim mai liniștiți și mai plini de încredere că nu suntem singuri.

Ba chiar conștientizând desăvârșirea întregii creații, ca mediu al cunoașterii lui Dumnezeu, și ființa noastră “structurală” ne reveleză existența divinului creator.

Privirile ațintite spre cer, după Marcu 8,36 “...ce va folosi omului de ar dobândi lumea toată, și și va pierde sufletul său”, ne dau certitudinea că nu ne vom împiedica pe pământ.

Privirile ațintite spre cer depășesc limitele dintre cele văzute, materiale, atingând lumea celor nevăzute, spirituale.

Privirile ațintite spre cer nu lasă sufletul aplecat spre cele pământești.

Privirile îndreptate către Dumnezeu nu mai lasă loc de gânduri, vorbe, fapte contrare divinei voințe.

Privirile ațintite către Cer nu lasă loc rătăcirilor și împleticirilor aici, pe pământ.

Oricât de nevrednici sau învredniciți ne credem în

atingerea țintei, punctul de plecare se află într-o bâlbâială concretă a omului în raport cu Dumnezeu.

Cu toate că “Ființa Domnului n-o putem cunoaște cum n-au cunoscut-o nici marii Părinți. Vouă vă este dată ființa omului. E de datoria voastră să spuneți ceva mai adânc și mai adevărat decât pot spune sărmana psihologie sau biata antropologie și biata istorie. Se legaseră nădejdi de științele acestea, dar nici una din ele n-a putut arunca în om sondele pe care le-a aruncat teologia cândva”⁽³⁰⁾, scria Constantin Noica, fiului său Rafail, - în pragul trecerii lui în monahism - ca o întărire a buinecuvântării părintești.

Întreaga gestiune a pământescului stă sub semnul efemerului, a trecerii, ruinii, pieirii și putreziciunii.

În calitatea noastră de ființe omenești suntem supuși și confrunțați cu legi ale naturii, cu legi de stat dar, mai ales, trebuie să ne supunem și să trăim sub înalta ascultare a Legii lui Dumnezeu, trebuie s-o așezăm în inima noastră, s-o păzim și s-o împlinim.

A ținti cerul înseamnă a păzi poruncile Lui Dumnezeu: “Cel care are poruncile Mele și le păzește, acela este cel care Mă iubește.” (Ioan 14, 21).

Legea morală îi impune creștinului datoria de a face binele. A reuși să trăiești “fiorul iubirii deaproapelui”, ca lege morală, se transfigurează într-o iubire planetară prin umilul, neînsemnatul pas mic, făcut de fiecare în parte, extinzându-se, din aproape în aproape, pornind de la individ și împânzind popoare: “... se adaptă din fiorul necesar al iubirii deaproapelui, marea lege, care normează raporturile

30 Noica, Constantin, Scrisoare către Rafail, În: Revista Prodomos, 1968 [editată în Franța și Germania], Nr. 8-9

dintre oameni și crează atmosferă pacinică și umanitară între indivizi și popoare.³¹”

Și asta, până la instalarea definitivă în iubire, cât, încă, aceasta mai este poruncă.

Odată instalați în iubire, aceasta-iubirea-devine locul nostru comun, rutina noastră, felul vieții noastre, abolind, contramandând, desființând noțiunea de poruncă golind, dezvelind sensul ei, sleindu-i-l.

Odată stabiliți în iubire, porunca nu-și mai găsește rostul.

Învățătura morală a fost dată pentru ca omul să recunoască voia lui Dumnezeu, să se ghideze în mod liber după aceasta.

Ea a fost dată sub formă scrisă poporului Israel.

Oricâte milenii ne despart de patriahalul moment al comunicării poruncilor de pe Muntele Sinai, ne pomenim iarăși și iarăși și iarăși în bâlbâiala recunoscută ca neputință a lui Moise, primitorul dumnezeieștilor porunci.

Cu toate acestea, sarcina trebuie împlinită pentru că întreaga “construcție morală” a poporului evreu, - *poporul ales* - a creștinismului în general și, a ortodoxismului în special se fundametează pe

“Învățătura morală se cuprinde în Cele 10 porunci dumnezeiești:

I Dragostea către Dumnezeu.

1.Eu Sunt Domnul Dumnezeuul Tău... să nu ai alți

31 Morușca, P. Pr., Viață nouă. (Neues Leben), Nr. 7 pp. 227-228

dumnezei afară de Mine. 2. Să nu-ți faci chip cioplit nici asemenea vre-unui lucru... să nu te închini acelora și să nu slujești lor. 3. Să nu iei numele Domnului Dumnezeuului tău în deșert, că nu va ierta Domnul pe celce va lua numele Lui în deșert. 4. Aduți aminte de ziua Domnului să o o cinstești pe ea. Șase zile lucrează și fă toate lucrurile tale. Iară a șaptea este ziua de odihnă, închinată Domnului Dumnezeuului tău.

II Dragostea către aproapele.

5. Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca bine să-ți fie și mulți ani să trăiești pe pământ. 6. Să nu ucizi. 7. Să nu fi desfrânat. 8. Să nu furi. 9. Să nu mărturisești strâmb asupra aproapelui tău mărturie mincinoasă. 10. Să nu poftești femeea aproapelui tău, să nu poftești casa vecinului tău, nici moșia lui, nici sluga lui, nici boul lui, nici azinul lui, nici obitocul lui, nici toate, câte sunt ale aproapelui tău³²”.

Cele zece porunci trec dincolo de timp și spațiul concret al granițelor țării lui Israel devenind lege morală pentru întreaga omenire creștină.

Împlinirea acestor zece porunci, ne avertizează cuvântul morușcan tot timpul, pe tot parcursul paginilor scrise, devine simplu exercițiu de cunoaștere și recunoaștere a adevărului că oamenii sunt acele ființe cu totul și cu totul speciale, create “după chipul și asemenea lui Dumnezeu”.

Acest atât de simplu dar profund adevăr ar trebui să fie “lumina” de permanentă averizare a sufletului nostru,

32 Morușca, Policarp, Ce trebuie să știe mirii / de Arhimandrit Policarp. P. Morușca,, Bodrog: Editura Sf. Mănăstiri Bodrog, 1927 p. 80

farul călăuzitor în toată această încetoșare pe care ispita o pune în calea mântuirii noastre.

Plecând de la acest fundamental adevăr, și ajungând tot la el, făcându-ne din el o onoare sfântă, vom realiza că “ce ție nu-ți place, altuia nu-face” vizează mai întâi și mai întâi minunata Persoană a lui Dumnezeu, vizează, prin aceasta, întreaga sumă formelor de manifestare a celui generalizat “aproapele nostru”, și, de ce nu, vizează, în multe situații chiar ființa persoanei noastre.

Din păcate, în noțiunea de “aproapele nostru” în acest “grup”, uităm să lăsăm locul primordial, special aparte și esențial chiar creatorului Dumnezeiesc.

Uitând acest lucru, împlinirea celor 10 porunci devine vorbărie goală.

Întâia poruncă “Eu Sunt Domnul Dumnezeuul Tău... să nu ai alți dumnezei afară de Mine” este porunca revelării persoanei Lui Dumnezeu și cere, deopotrivă, teamă de Dumnezeu dar și iubire de Dumnezeu

Întâia poruncă “Eu Sunt Domnul Dumnezeuul Tău... să nu ai alți dumnezei afară de Mine” este cea care descifrează cel mai bine “asemănarea” Dumnezeu-Creator-om-ființă- creeată după chipul și asemănarea Domnului.

În nici un loc omul nu aduce mai mult cu chipul Domnului ca în această primă poruncă de Iubire, pentru că , în sufletul nostru, fiecare dintre noi dorim să ocupăm primul loc în viața cât mai multor persoane.

Aici suntem identici, în aspirații, pentru că fiecare dintre noi așteptăm chiar din partea lui Dumnezeu această atenție. Dumnezeu ne cere, în calitate de creaturi ale mâinilor lui Să-i acordăm această prioritate.

Niciodată omenirea, spune cuvântul morușcan, nu a conștientizat, nu și-a asumat, această dorință de iubire a lui Dumnezeu. Prin neatenție, prin neglijență, prin omisiune!

Repetăm inconștient, recităm fără intonație acel “după chipul și asemănarea lui Dumnezeu” fără a avea puterea de a împlini o minimă conștientizare a acestei simple datorii a noastre.

Dacă omenirea ar fi avut această putere a iubirii, calvarul Crucii nu ar mai fi avut loc.

Orice “altceva” care ia acest prim loc în viața noastră, va deveni „alt dumnezeu” sau „alți dumnezei” despre care adevăratul Dumnezeu a spus să nu avem și să nu-i acceptăm în viața noastră,

“Căci unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră” Matei 6,21.³³ . Comoara mea poate fi pânțelele meu, banul, dorința mea de putere și mărire, renumele ... toate chipuri cărora ajungem a le sluji.

Toate în ipostaza de „alți dumnezei”.

Rezervăm acestui aspect poate cunoscuta istorioară morală ajunsă la nivel de parabolă a păgânului care urmărește viața de zi cu zi a unui creștin, pentru a vedea cum și cât trebuie să ne dedicăm lui Dumnezeu.

Trezit de dimineața, creștinul își face rugăciunea câteva minute după care, fără să mănânce merge la grajd pentru îngrijirea calului de pe urma căruia își câștiga existența. Acolo cu hrănit, rânit, țesălat, adăpat... petrecea câteva ore. Mergea acasă, făcea o rugăciune scurtă, înainte de micul dejun luat pe fugă pentru a fugi la cosit, împrăștiat de brazde, întors de fân -pentru cal-... după care, fuga la

33 Biblia... p.1347

grajd, la cal... După, o scurtă rugăciune înainte de masa de prânz și o mică rugăciune de mulțumire pentru bunuri de mâncare.... Apoi iarăși munca la fân ... rânitul, țesălatul adăpatul calului, înainte de rugăciunile pentru cină și mulțumirile de după. Rugăciunile de seară, de câteva minute... Și asta zi de zi, fapt care îl determină pe păgânul asistent-observator să concluzioneze: În asemenea condiții mi-aș dori să fiu, mai degrabă, calul tău, decât Dumnezeuul tău.

Porunca a doua “Să nu-ți faci chip cioplit nici asemenea vre-unui lucru... să nu te închini acelor și să nu slujești lor.” este porunca cinstirii lui Dumnezeu.

Porunca a doua “Să nu-ți faci chip cioplit nici asemenea vre-unui lucru... să nu te închini acelor și să nu slujești lor.” nu se referă doar la lucrurile “cioplite” ci la orice alt fel de imagine de altă natură dar, categoric, nu interzice practicarea artelor.

Închinarea în fața acestor imagini stârnește gelozia dreaptă a lui Dumnezeu.

De câte ori, câte au fost chipurile și formele în care a fost stârnită această stare de “disconfort” de simple vorbe, de simple gesturi care, chiar dacă nu au avut materializarea, sau suportul împlinirii lor în faptă, ne-au adus în suflet mici infernuri.

Să nu uităm nici o clipă că suntem ființe special, construite “după chipul și asemenea” lui Dumnezeu.

Porunca a treia “Să nu iai numele Domnului Dumnezeului tău în deșert, că nu va ierta Domnul pe celce va lua numele Lui în deșert.” vorbește despre numele lui Dumnezeu

Porunca a treia “Să nu iai numele Domnului Dumnezeuului tău în deșert, că nu va ierta Domnul pe celce va lua numele Lui în deșert.” poate fi, la limită, orice gest al nostru necuvincios, orice vorbă sau gând care poate atinge Sfințenia Lui Dumnezeu, așa cum orice vulgaritate rănește sufletul unui om decent.

Luarea în deșert a numelui Domnului este păcatul cu cea mai mare “trecere” printre oamenii zilelor noastre pentru că el vizează totul de la bancuri și înjurătură până la invocarea lui în orice situații “Martor mi-e Dumnezeu”.

Devine ciudată reacția noastră de „autocenzură” în fața unei persoane respectabile în contextul în care în prezența permanentă a lui Dumnezeu suntem într-o fără întrerupere stare de jignire, de atingere a onoarei și reputației Dumnezeieștii Persoane prin cuvinte, gesturi sau acte ofensatoare.

Acest “Martor mi-e Dumnezeu” a devenit un tic verbal al omenirii începutului veacului acestuia și face din Dumnezeu un fel de “omul nostru de serviciu”.

Dumnezeu nu este viu în conștiința noastră pentru că nu ne străduim să-L cunoaștem așa, rămânând un simplu concept, cel mult o unealtă veșnic la îndemâna voirilor, doririlor și poruncilor noastre: “Am fost învățați noi de mici copii și ni se îmbie mereu învățătura, dar nu ne străduim să cunoaștem pe Dumnezeul cel *viu* ...am vrea să facem cu el ceea ce vrem, să împlinescă, ca o unealtă, voia și dorirea noastră.³⁴”

Refuzând comuniunea deplină cu Dumnezeu, refuzăm Să-L facem viu și activ în viața noastră, refuzăm

34 Policarp .- Gânduri creștinești.- În. Nr. 45, p. 5 articol Lumina Satelor 1927

împlinirea tuturor poruncilor Dumnezeuiești.

A patra poruncă “Adu-ți aminte de ziua Domnului să o cinstești pe ea. Șase zile lucrează și fă toate lucrurile tale. Iară a șaptea este ziua de odihnă, închinată Domnului Dumnezeului tău.” este porunca dublei fapte: odihnă și rugăciune.

Pentru înțelegerea contextului acestei porunci trebuie să “urmărim chipul și asemănarea” cu Creatorul nostru. În “Facere” 2:2, 3 Dumnezeu Își acordă o zi de odihnă.

Iisus Domnul, conturează proporția firescă a acestei porunci prin chiar ispitirile aduse de iudeii care „și-L căutau pre El să-L omoare, că acestea făcea sâmbăta.” Ioan 5:16.

Ziua închinată domnului poate fi, prin simplă extensie etimologică și de aplicare a “modelei” timpului nostru, de a sărbători ”zile”: “ziua mamei”, “ziua copilului”, “ziua fără fumat”, “ziua bibliotecarului”, “ziua armatei”...

Frumoase, și pline de bune intenții, am putea spune, însă... pe când o zi încărcată de smerenie a sfințeniei, o adevărată și întreagă “zi a Domnului” cu adevărate desfătări duhovnicești?

Primele patru porunci sunt cu adresă strictă la iubirea de Dumnezeu și împlinirea acestora, nu ar mai fi necesitat înșiruirea următoarelor șase.

Începând cu porunca a cincea concentrarea iubirii este direcționată asupra semenilor în ipostazele sub care aceștia se identifică .

Porunca a cincia, “Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca bine să-ți fie și mulți ani să trăiești pe pământ”, este porunca datoriei copiilor față de părinți

Porunca a cincea, devine pentru pământenii, la limită, granița sufletească și chiar materială, bariera între cer și pământ, între Dumnezeu și omenire, între spiritual și material.

“Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca bine să-ți fie și mulți ani să trăiești pe pământ” devine pentru copilul chinuit, brutalizat, violentat, abandonat... greu prag de încercare a iubirii.

Putem spune că această poruncă este dată mai ales pentru cei care nu conștientizează “darul de viață dată” chiar de părinții care-și dezamăgesc copii, pentru simplul gest de a nu fi fost dați morții înainte de a se fi născut.

Indiferent de metehnele, cusururile, slăbiciunile, scăderile sau căderile morale ale părinților, suntem datori cu cinstirea lor pentru simplul fapt al vieții și viețuirii noastre pe acest pământ.

Dar și aceasta vine numai prin Har, cum numai prin Har, ca structură umană, se face că spațiul numit “copilărie”, indiferent cât de greu, cât de apăsător și plin de nori s-a petrecut, rămâne în memoria afectivă a tuturor pământenilor ținutul feeric al copilăriei fericite.

Numai așa se face că orice copil abandonat pornește, la maturitate, în căutarea părinților fără nemulțumire, fără resentimente, fără ostilitate ci, doar cu o imensă și inexplicabilă - pentru o biată minte omenescă- iubire.

Începând cu porunca a șasea totul devine universal aplicabil pentru că totul devine doar măsură a iubirii de Dumnezeu și, prin aceasta, de semenii.

Porunca a șasea, “Să nu ucizi” pare a aduce în atenția omului cel mai grav “delict” împotriva actului

creației și creaturii supreme a lui Dumnezeu: omul.

Chipurile prin care se poate „ucide” și-au atins perfecțiunea dincolo de simplul act al luării de viață.

Undeva, în Sfintele scripturi, găsisem un verset cutremurător care, cu aproximație, spune “hai să-l omorâm cu un cuvânt”.

Asasinatul prin vorbe, ca adevărate arme albe, lipsite de considerație, sfidătoare, mincinoase, grele, încărcate cu dispreț.

Se scriu cărți despre crime perfecte însă nu am întâlnit nicăieri, enumerată, măcar amintită într-o doară, semnalată și această metodă a cuvântului care ucide.

Omenirea a “evoluat” însă prin depășirea puterii cuvântului, s-a “perfecționat” prin puterea gesturilor noastre de înfruntare cu ostentație și de bravadă.

Poate, în această categorie, cea mai dureroasă devine ignorarea, înlăturarea importanței semenului, “lăsatul la o parte”.

Avortul, pruncuciderea, abandonul familial intră sub incidența acestei porunci.

Abia secolului nostru i s-au revelat celelalte forme de viață care cad sub incidența acestui „să nu ucizi” animalele părăsite, „căinii străzii”, din pur sadism sau cu justificatoare argumente de „autoapărare”.

Porunca a șaptea “Să nu fi desfrânat” este porunca interzicerii desfrâului în gânduri, vorbe și fapte.

Desfrânarea implică un act împotriva naturii prin alegerea unui partener care nu e al nostru.

Desfrânare prin vorbe, desfrânare prin gesturi, desfrânare prin fapte.

Dificilă poruncă și cea mai ușor de încălcat într-o lume care se dorește a fi sub semnul buneii dispoziții, al glumei, și al vorbelor cu dublu înțeles.

Dificilă și lunecoasă poruncă, în condițiile în care scrisul morușcan atenționa asupra pericolului citirii cărților cu un alt conținut decât cel cu mesaj moral.

Și aici putem constata aceeași perfecționare -cu cel mai nimerit sens de involuție- a ofertelor prin tabloide, a emisiunilor televizate, a filmelor... și a oricărui astfel de ispitiri.

Porunca a opta . “Să nu furi” interzice păcatul față de proprietatea aproapelui.

Este scurtă, concisă și fără drept de apel.

Proprietatea materială, bunul aproapelui, este, din păcate, singura proprietate percepută de oameni ca fiind sub incidența poruncii.

Totuși, în ciuda acestei conștientizări, bunul aproapelui continuă să tenteze, bunul aproapelui continuă să fie furat.

Deschidem discuția asupra intangibilelor, a bunurilor create de osteneala gândului în care intră proprietatea intelectuală dar și proprietatea sufletească: drepturi pe care nici un muritor nu are voie să le încalce.

Gândul meu, materializat prin scris, îmi este luat, cel mai repede.

Aici se potrivește cel mai bine povestioara morală cu „direcțiile” în care se uită cel care vrea să fure, cu direcțiile de verificare a „singurătății” asigurate a momentului furtului: stânga-dreapta-josul-susul-dedesubtul-deasupra.

Gestul premeditat exclude, din perspectiva noastră, finalul parabolei cu „privitul către cer, în sus”, de unde ești în permanență „monitorizat”.

Prin însușirea muncii altuia, fie chiar folosirea rezultatelor acestei munci, uităm întotdeauna privitul înspre dedesubturi.

Paradoxal, în această situație despre asta este vorba, despre dedesubt ca partea cea mai de jos, cea mai adâncă, partea ascunsă, tănuită, ca parte afiliată stării noastre intenționale.

Din păcate, cel mai mult aceste bunuri sunt furate fără a se gândi la consecințele care nu vor întârzia a se manifesta.

Invocăm cerul, ca „privitul în sus”, fără a bănuși măcar revenirea stării neprihănitului Iov care a murit fără a i se fi confirmat „dedesubtul” tuturor încercărilor ca voie și învoire a Lui Dumnezeu, ca punte de încercare.

Singura și cea mai importantă interdicție a fost sufletul lui Iov.

Acesta a devenit „prețul” ca sumă cu care se poate vinde sau cumpăra, ca sumă de care depinde căderea sau înălțarea pentru viața de aici de pe pământ dar și pentru veșnicia Lui Dumnezeu.

De acesta, de suflet, ca element unic al Dumnezeirii noastre, diavolul nu a avut voie să se atingă!

Sufletul lui Iov devine modelul, tipul original după care se efectuează măsura tuturor sufletelor muritorilor care îl precedaseră sau care aveau să-i succedă neprihănitului Iov.

Sufletul lui Iov devine prim exemplar de probă din

întregul „lot de piese”, care fuseseră sau urmau să se perinde prin această părelnicie căreia îi spunem viață.

Sufletul lui Iov devine exemplarul ilustrativ, modelul de prețuire a întregii umanități.

Nu este vorba de moarte a trupului ca partea treimii trup-suflet-spirit, este vorba de suflet-psihic ca gestiune a tuturor proceselor afective, intelectuale și de voință ale omului.

Moartea trupească a neprihănitului Iov ar fi lăsat ecuația nerezolvată.

Sufletul lui Iov devenea – și diavolul știa foarte bine asta – valoros doar în viață fiind, întrupat încă și cu putere de a reacționa, de a înfăptui, de a răspunde întrun mod liber.

Sufletul lui Iov nu numai că este lăsat la îndemâna puterii răului, este ispitit de toți și de toate.

Prin șirul de scenarii pe care le propune lui Dumnezeu, este ispitit de diavol.

Este ispitit de cei dragi, de soție, de prieteni.

Sufletul lui Iov este încercat, în cele din urmă de Dumnezeu în Persoană, după izbânda asupra diavolului.

Neprihănitul Iov trece prin toate încercările, învinge prin credință toate ispitele și nu numai că trebuie să ierte prietenilor totala lor lipsă de înțelepciune și „judecata” lor, omenească.

El trebuie să se roage pentru ei cu toată smerenia, credința, iertarea și iubirea, nu pentru ca acestea să le fie lor „trecute în cont”: rugăciunea pentru cei care-i greșiseră devenea măsura neprihănirii lui, a puterii iertătoare a iubirii.

Revelația valorii sufletului nostru, ca parte a propriei Dumnezeiri și ca parte a lui Dumnezeu, chiar genetic am

putea spune, în calitate de fii ai Lui, prin neprihănitul Iov ne vine.

Porunca a noua “Să nu mărturisești strâmb asupra aproapelui tău mărturie mincinoasă” interzice dezonoarea aproapelui.

Și în această situație, nenumărate pot fi formele de „mărturie mincinoasă”, de la vorba aruncată în vânt, așa într-o doară, vorba pe „ocolite”, vorba răutăcioasă, înșinuarea, aluzia... până la jignire, defăimare, calomnie și mărtuie mincinoasă.

În ciuda aparențelor, nu se pot face delimitări clare ale efectelor acestora.

Oricare ar fi forma, efectul rămâne același. Răul făcut rămâne rău.

„Mărturie mincinoasă” înseamnă, dintr-o anumită perspectivă, pe care o vom supune aici atenției, și lauda nemeritată, aspect de multe ori mult mai dăunător decât chiar defăimarea.

De multe ori ni se întâmplă să vedem și să auzim laude la adresa unor persoane care nu au nici o calitate și nu realizăm imensul păcat săvârșit.

Lauda nemeritată este lingușire și, depășește în dimensiune și gravitate orice răutăți, jigniri sau calomnii.

Dacă uneori se pot minimaliza și chiar evita efectele defăimării, efectele laudei nemeritate s-au dovedit catastrofale în chiar istoria omenirii.

Disprețul aruncat asupra valorilor înseamnă o înnobilare a termenului în cauză.

Noțiunea de „bandit” folosită la adresa elitelor lagărului comunist românesc, nu a făcut decât înălțarea la

rang de valoare, aproape de sfințenie, a termenului.

Lauda nemeritată devine, dublă nelegiuire: a celui care, din anumite interese lingușește, dar și a celui care acceptă și chiar le solicită.

Dusă spre extreme, lauda nemeritată nu este altceva decât o imensă impostură, o nelegiuire fără margini.

Complicitatea lingușitor-persoană-lingușită devine diabolică prin oportunismul și conformismul personajelor care, fără scrupule, ajung la represiune, terorism, asasinat.

Porunca a zecea. “Să nu poțestești femeia aproapelui tău, să nu poțestești casa vecinului tău, nici moșia lui, nici sluga lui, nici boul lui, nici azinul lui, nici dobitocul lui, nici toate, câte sunt ale aproapelui tău” interzice (lăcomia) orice dorință asupra averii și bunurilor aproapelui.

Introducerea interdicției “poftitului la...” pare a fi ceva care cade sub incidența unor canoane mai puțin complicate.

Pofta îndreptată asupra “femeii” aproapelui vizează desfrânarea și adulterul și acestea sunt păcate sâvârșite cu trupul. Singurele.

Toate celelalte păcate sunt în afara trupului.

Desfrânarea implică un act împotriva naturii prin alegerea unui partener care nu e al nostru, pe când adulterul însumează nedreptatea luării partenerului altuia și răul stricării curăției unei uniri binecuvântate de Dumnezeu.

Pofta care aduce cu sine adulterul, rupe legătura creată între soți prin Taina Casătoriei.

Legătura conjugală poate fi durabila numai dacă e construită pe dragoste care presupune în acest caz, încredere și fidelitate. Întrucât adulterul subminează în mod cert

aceste valori, Iisus însuși permite faimoasa "excepție" de la interzicerea divorțului (Mt. 5, 31; Mt. 19, 9).

Temeiul ultim al unirii e în căsătorie, ca icoană a unirii unice a lui Hristos cu Biserica.

Apropierea de Dumnezeu o realizăm în totalitatea condiției noastre, deci și a întrupării noastre, iar felul în care ne purtăm cu trupurile noastre este modul în care vom fi afectați duhovnicește.

De gândit trebuie să ne dea acel lung șir de “nici” în care nici un fel de bunuri materiale, intelectuale sau spirituale... “nici moșia lui nici sluga lui nici boul lui....nici toate, câte sunt ale aproapelui tău” deschid parcă, pe lângă întărirea interdicției, trimiteri la întreaga țesătură a acestei părți referitoare la comportarea față de aproapele.

Încălcarea oricărei dintre aceste porunci înseamnă a ucide câte puțin, din respectul semenilor, din încrederea lor, din dragostea lor.

Legea Lui Dumnezeu nu se schimbă ca cele ale oamenilor.

Legea Lui Dumnezeu stabilește în mod lămurit păcatul ca vină personală.

Dacă nu era Legea, omul nu și-ar fi cunoscut și recunoscut păcatul.

Doar prin cunoașterea legii se întrevește primejdia păcatului și nevoia fără margini a îndrumătorului Iisus Hristos fără de care păcatul nu poate fi biruit.

Dumnezeu

“Dumnezeu este în afara tuturor, nerămânând în

afară; este în toate, dar necuprins de ele; este mai presus de toate, fără înălțare; este mai jos de toate, fără coborâre; este în toate și, totodată, deasupra tuturor....Dumnezeu este asemenea unui cerc ale cărui margini nu sunt nicăieri, iar al cărui centru este pretutindeni.” (Fericitul Augustin)

Dumnezeu este ființa care, dincolo de „Eu sunt cel ce este”, ni se lasă iarăși și iarăși descoperit și deseori revelat prin întreaga creațiune care prin Sfântul Duh și prin Fiul Său pătrunde în istorie și în conștiința omenească.

Existența Lui este veșnică. El este Creatorul, Stăpânitorul și Susținătorul tuturor celor văzute și a celor nevăzute.

Dumnezeu este Duh Sfânt, păcatul și moartea nu au nici o influență asupra Sa.

Dumnezeu este Cuvântul.

Dumnezeu este Lumină: cea mai curată, cea mai sfântă cea mai caldă, cea mai strălucitoare Lumină care străbate întreaga lume.

Dumnezeu este Iubire: Iubirea care se răsfrânge asupra întregii Sale creațiuni, Iubirea dătătoare de fericire, Iubirea cea de viață dătătoare, Iubirea care așteaptă doar răspunsuri prin iubire.

Iubind pe Dumnezeu îți iubești semenii și nu poți încălca Dumezeieștile porunci.

Toate locurile, întâmplările și oamenii trecători în această jalnică părelnicie -viața noastră- cu tot bagajul zbaterii în și întru sporire materială, sunt, în eternitatea Dumnezeiască, chipuri ale ispitelor.

“Nu vă adunați vouă comori pe pământ...Unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră”... Bunurile de

*aici și râvnirea lor, ne face să uităm cu totul de ceea ce ne așteaptă dincolo.”]*³⁵

Cea dintâi și cea mai de seamă grijă a oricărui creștin trebuie să fie preocuparea pentru sufletul său ca cel mai prețios dar dat de Dumnezeu și cea mai mare comoară prin care își are, cu certitudine, asigurată nemurirea.

Nici agonisirea de averi, nici ocuparea de posturi înalte, nici dobândirea cunoștințelor, în orice domeniu, nici orice altceva, spre care înclină, de obicei, oamenii, nu se poate asemăna, comensura și echivala cu datoria cea mai importantă și cea mai înaltă a desăvârșirii creștinești, adică a formării noastre duhovnicești.

Într-adevar fără prețuire și mai presus de orice stăruință sau încercare, trebuie să fie grija pentru salvarea sufletului nostru, căci de acest lucru depinde viitorul nostru cel veșnic și fericirea noastră cea fără de sfârșit, veșnicia noastră sigură.

Biserica

O întreagă serie de articole, studii, meditații, recenzii și cronologii morușcane se apleacă asupra celor două dimensiuni ale instituției bisericii: construcție materială și “construcție” duhovnicească.

Biserica este casa lui Dumnezeu, în care El vrea să locuiască și să ne întâlnească.

Pentru construcția-materială venim cu un citat ce ne-a rămas în suflet: “ Când greul ne apasă, să căutăm alinare la

35 Policarp, “Nu vă adunați vouă comori pe pământ...Unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră”, În: Biserica și Școala, 1926, Nr. 7, pp. 1-2 articol

poalele crucii, în fața altarului; când bucurii ne învâluie acolo să aducem mulțumire Domnului, la rugăciune smerită.³⁶” cu toate că o separare a celor două sensuri, după câte se poate vedea, este imposibil de realizat, pentru că acestea împreună doar pot să facă cea mai sfântă comuniune și lucrare drept înălțătoare de Dumnezeu. Elementul comun al “comunicării” bucuriilor sau tristeților noastre este, trebuie să fie rugăciunea.

Biserică zidită din material, adăpost și refugiu în situații grele dar și “receptor” al bucuriilor și necazurilor pământești.

Separarea noțiunii de biserică-loc sau biserică-om, devine, la limită un nonsens, devine ceea ce poate însemna o mutilare: “Biserica este casa lui Dumnezeu. Zidită cu jertfe de înaintași, s-a închinat Domnului, prin sfințire sărbătorească de către arhiereu. Împodobită de către credincioși, ei sunt legați sufletește de ea, cei vii, ca și cei morți, pentru cari se fac aici rugăciuni, slujbe și pomeniri.”³⁷

Împodobirea bisericii din punct de vedere strict material vizează într-o înșiruire alfabetică obiectele de cult „(Agneț, Altar, Antimis (sfântul antimis), Apostol (carte), Burete, Cădelniță, Cătuie, Chivot, Colivă, Copie, Cruce (de binecuvântare), Cathedra (tronul episcopal), Cârja episcopală, Perdeaua din spatele Ușilor Împărătești sau dvera, Dicher și Tricher, Disc (sfântul disc), Epitaf, Evanghelie, Eileton, Endyton Ripidele, meaning six-winged (also called fans, ripidia), Iconostas, Icoane, Linguriță,

36 (P).- Biserica.- În: Lumina Satelor, 1923 Nr. 33, p. 1

37 Morușca, P. Pr.- Biserica satului, În: Revista teologică, 1925, Nr. 2 pp. 52-53

Lumânare, Mir, Vulturii, Potir (sfântul potir), Prescură, Steluța, Masa proscomidiarului, Tămâie, Ușile împărătești, Ușile diaconești, Veșminte clericale (devenite “uniforma, haine de lucru, halatul” care să permită identificarea purtătorului după slujba și rangul său.³⁸⁾”

Toate acestea trebuie luate în întreaga încărcătură duhovnicească, spirituală, creând pentru credincioși atmosfera bunei înțelegeri a faptului că, Biserica devine spațiul sfânt al căutării mântuirii.

Clericii devin, ei înșiși, prin purtarea veșmitelor icoane ale Domnului Iisus Hristos și ale îngerilor Săi, slujind la unicul altar al lui Dumnezeu. “Misionarismul bisericii trebuie să trezească conștiințele lăncezite; să miște și învioreze simțirile; să întărească credința; să îndrume viața ortodoxă pe cărările luminate de Evanghelie; să adâncească și întărească concepțiile de viață în duh religios și să sprijinească spre desăvârșire; să înfrâneze patimile și să stârpească păcatul, sădind în locul lor, dreptatea și iubirea de Dumnezeu și de oameni.³⁹⁾”

Bisericii Ortodoxe Române îi revine rolul de călăuzitor al creștinilor pe drumul dreptei învățături.

Biserica Ortodoxă Română are datoria să atragă luarea-aminte a acestora asupra tuturor lucrurilor care i-ar putea abate de la acest drum.

38 http://ro.ortodoxwiki.org/Obiecte_liturgice din 15 april. 2011

39 Morușca, Policarp. Arhim, Sfintele Mănăstiri în slujba misionarismului, În: Revista Teologică, 1930 Nr. 1, pp. 46-51

Biserica ortodoxă română trebuie să fie Stâlpu și temelie Adevărului cu marea sarcină de a face și zidirea lăuntrică prin sfințirea mădulelor care aparțin unității organismului viu strict legat de Hristos.

Biserica este trupul lui Hristos al cărui cap este el însuși.

Biserica este “construcția” înălțată pe o stâncă sau o temelie care se numește Iisus, făgăduință și garanție că porțile iadului nu o vor birui.

Biserica se dovedește, prin harul preoților, o instituție plină de viață prin totalitatea semnelor concrete prin care se împărtășește harul prin cele șapte Taine:

„*Taina Sfântului Botez*, persoana este introdusă în sânul comunității creștine spălându-se de păcatul strămoșesc (dacă este mic) și de toate celelalte păcate făcute până într’acea clipă (dacă este mare);

Taina Ungerii cu Sfântul Mir, celui ieșit din baia Sfântului Botez i se împărtășește Sfântul Duh spre întărire și progres pe calea virtuților creștine;

Taina Sfintei Euharistii, credinciosul împlinește cuvântul lui Iisus Hristos: Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu... Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu... (Matei 26, 26-28) căci dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi (Ioan 6, 53);

Taina Pocăinței, credinciosul care a călcat legea morală creștină cuprinsă în învățătura evanghelică are puțința de a se ridica iarăși pe planul spiritual înalt pe care se găsea mai înainte de păcat;

Taina Sfântului Maslu, credinciosul capătă iertarea

păcatelor și vindecare de suferințele sufletului și trupului;
Sfânta Taină a Nunții se întemeiază familia creștină și se pun bazele traiului după voința lui Dumnezeu prin dobândirea de prunci, perpetuarea neamului omenesc și întrajutorarea soților spre mântuire;

Taina Preoției, sunt unși aceia dintre credincioși, care voiesc și sunt considerați capabili să devină propagatori ai operei Mântuitorului Iisus Hristos în lume și împărtășitori ai Sfântului Duh.⁴⁰

Bisericii îi revine misiunea de mântuire a omenirii dincolo de bariere individuale, entice, rasiale în spiritul perfecte libertăți individual-opționale.

Biserica are îndatorirea și datoria, obligația și competența Cuvântului lui Dumnezeu în toate activitățile sale.

problemele interne

* în privința rezolvării problemelor interne referitoare la viața duhovnicească, înregul cler devine împreună lucrător cu enoriașii.

Pentru aceasta, orice bun creștin ortodox trebuie să-și însușească și să respecte sub atenta îngrijire duhovnicească a preotului și

“Cele 9 porunci bisericești:

1.Să ne rugăm lui Dumnezeu și să mergem la biserică
Dumineca și în sărbători.

40 www.resurse-ortodoxe.ro din 15 april 2011

2. Să ținem toate posturile (cele 4 de peste an, Mercurile și Vinerile).
3. Să cinstim fețele bisericești (clericii).
4. Să ne mărturisim păcatele și să ne cuminecăm, măcar odată pe an.
5. Să nu citim cărți scrise de eretici și să nu petrecem cu ei.
6. Să ne rugăm pentru preoți și domnitori, pentru dregătorii bisericești și lumești, pentru binefăcătorii bisericii și pentru cei de altă credință.
7. Să păzim posturile și rugăciunile, rânduite în deosebi de Mitropolitul sau Episcopul locului.
8. Să nu înstrăinăm, averea și lucrurile închinat Bisericii.
9. Să nu facem nuntă și petreceri, în post.”⁴¹

* referitoare la învățătura despre viața duhovnicească, “Creștinii sunt buni și loiali, dacă au formată conștiința creștină despre adevărurile credinței lor. Această problemă grea și dificilă o desleagă biserica cu puterea cuvântului și cu ajutorul slovei tipărite. În sânul tuturor bisericilor s-au strecurat o mulțime de învățături sectare.”⁴²”

În care micul-pas între dreapta credință propovăduită de biserică, devine, prin “sectarism”, mare și periculoasă capcană aducătoare de moarte-păcat.

* insuflarea, în sufletul enoriașilor, a încrederii în

41 Morușca, Policarp, Ce trebuie să știe mirii ... pp. 81-82

42 Morușca, Policarp P Arhim, Cărțile de propagandă religioasă și folosul lor, În: Biserica și Școala, 1927 Nr. 42, p. 2

bunătaea lui Dumnezeu și nădejde petru iertatrea păcatelor prin căință sinceră și rugăciune: “În pilda aceasta se reoglindește istoria vieții atâtor oameni, cum pot rătăci dela drumul drept. Și ne învață ce trebuie să facem de voim să revenim la calea cea adevărată. Să urmărim cu ochii sufletului nostru *rătăcirea* fiului pierdut, *întoarcerea* în sine și *reîntoarcerea* lui la tatăl...”⁴³”

Istorie a vieții rătăcirii atâtor oameni dar și a complicatului proces al întoarcerii în sine, cu tot zbuciumul căderii sufletești dar și zbaterea pentru reîntoarcerea la Iubitorul și a toate Iertătorul Tată Ceresc.

* **expunerea și vestirea Cuvântului lui Dumnezeu:**

* **respectarea slujbelor și a ritualului bisericesc și a tradiției sfinte**

* păstrarea tradițiilor strămoșești: “Vor avea mulțumirea unei reveniri la o veche practică, pe care am văzut-o în copilărie, la moșul meu, în Munții Apuseni, primăvara⁴⁴.”

* înființarea de Asociații preoțești în care să fie dezbătută întraga problematică a aspectelor apărute în sânul tuturor bisericilor românești de pretutindeni: “Au rămas neatinse problemele de educație religioasă a maselor populare, reprezentarea bisericii prin oameni destoinici în centre și

43 Morușca, P. Preot, Fiul pierdut: Meditație, În: Revista Teologică, 1922, Nr. 7, pp. 169-174

44 Arhim, O zi de sărbătoare a grâului, În: Biserica și Școala, 1931, Nr. 41 p. 2

locuri mai expuse și mai ales între streini și în depărtări ca America...de educație religioasă a clasei noastre culte ⁴⁵...”

Ca un lucru dinainte știut parcă, amintește și de ceea ce avea să devină, peste exact un sfert de veac, marea lui misiune înfăptuită dar și punctul de pornire a mării lui înstrăinări: America.

Paradoxal, destinul îl va face, în propria-i patrie, marele înstrăinat de ceea ce va rămâne testamentar, locul visat măcar ca loc de odihnă întru Domnul.

* implicarea în învățământul românesc, privilegiu de care Biserica, prin preoții săi, s-a bucurat paradoxal, prin legea obligativității preoților de a efectua un stadiu de cel puțin trei ani ca dascăli :“... profesorii de religie vor ști să dea problemei învățământului religios așa deslegare, ca el să fie cea mai puternică armă de moralizare și educare în școale...”⁴⁶]

* îngrijirea de bolnavi, de bătrâni și de toți cei aflați în nevoi materiale sau duhovnicești. Îndreparea Legii, Târgoviște, 1672, p. 79 stipulează: „Arhiereul să fie iubitoriu de străini, iubitoriu de săraci, dă mișei... iar episcopul „să poarte grijă cu adevărită ... de lucrurile bisericii și să nu dea vreunele de acelea rudelor-și, fără numai ce va hărăzi ca unor săraci... Singurele griji mirenești îngăduite episcopului, preotului sau diaconului sunt supravegherea

45 M.P.,Sinoadele eparhiale.- În: Revista Teologică, 1910, Nr. 8, pp. 248-250

46 Morușca, P, Congresul profesorilor de științe religioase, În: Revista Teologică, 1913, Nr. 1, pp. 33-35

averii orfanilor săraci până la majoratul acestora sau „ajutorarea văduvelor și purtarea de grijă a mișeilor și bolnavilor”. „Episcopul să îndrăznească și să meargă la împăratul și la domn pentru săraci și văduve și pentru cei ce pătimesc bogate nevoi, să-i roage să le fie într-ajutoriu și milă de ei să-i miluiască”

Preasfințitul Policarp a făcut parte din acea generație a “apostolatului” preoților în înființarea, susținerea și impunerea acțiunilor sociale înaintea oricărui guvern pledând pentru construcția de spitale, de case de copii, de case pentru fete pierdute, de aziluri de bătrâni. Ba chiar s-a implicat pentru înființarea unor grupuri caritabile: “La tot cazul organizarea noastră trebuie socotită ca o școală a vieții pentru a ne ridica mereu în cultură, pentru a ne premeni vieța sufletească în puterea căreia vom îndrepta apoi mai ușor vieța morală a vremilor de acum; trebuie socotită numai ca un mijloc indispensabil pentru a ajunge la instituțiile necesare de creștere religioasă, fără de care nu putem avea nici măcar un adăpost sărmanilor orfani rămași fără ajutor pe urma preoților morți prea de timpuriu, unde atâtea preotese văduve ar face bucuros pe educatorul cu tragere de inimă, necum să putem nădăjdui în așezări religioase pentru popor, ca la alte neamuri⁴⁷.”

* aceasta înseamnă că, indiferent de menirea pe care lumea laică și-o arogă în ajutorarea aproapelui, tema legăturii dintre Biserică și sărăcie era comună atât clerului religios cât și a lumii laice aflate într-o mai mare apropiere

47 Morușca, P, Preotul, Organizarea preoției, În: Revista Teologică, 1910 Nr. 6, pp. 246-249

atât de biserică prin frecventarea ei cu trup și suflet cât și de Cuvântul lui Dumnezeu cu care nu-i era rușine a se mândri și la care făcea drept apel și mult mai în cunoștință de cauză.

și externe

implicarea preoților în relația cu un

* *imperiu* autist în relația cu Biserica ortodoxă și care a încercat înstrăinarea de tradiția sfântă, de limba română și chiar a devierii dreptei credințe ortodoxe spre catolicism și, mai târziu,

* *cu stat* care nu dorea libertatea bisericii și nici sporirea influenței acesteia în rândul cetățenilor:

“Noul proiect de lege privitor la regularea întregirii venitelor preoțești,.. e sdrobitor, prin intenția-i ascunsă, înfiripată cu cel mai mare cinism, de a sparge organismul întreg al bisericii, de a face iluzorică autonomia și organizația acesteia, recunoscută și în legile țării, de a frânge legătura duhovnicească ce a existat între căpetenie și supuși.⁴⁸”

* politică nu în politicianism prin apărarea oamenilor împotriva opresiunilor de orice fel ale imperiului/ statului,

Bisericii îi revine obligația de a da îndrumări și îmbărbătări pentru primirea luminii și a reflectării ei printr-o umblare personală plină de mărturie. “o chemare pentru buna orânduire a treburilor publice, înțelegând prin aceasta nu amestecul său în cele ale politicei de partide, ci lucrarea și

48 P.M., Pr.- Congrua.- În: Revista Teologică, 1909, Nr. 2, pp. 105-110

înfrîurirea sa asupra masei poporului ca s-o îndrumeze spre o viață corectă și spre o dezvoltare economico-socială cerută de timp și împrejurări, fără însă a scarifica nimic din fondul doctrinei ce'i este dat a păzi cu cea mai mare sfințenie⁽⁴⁹⁾.

* dialogul permanent cu oamenii politici, cu oamenii de cultură, cu intelectualii din toate sferile științei și a cunoașterii;

* propagarea, în lume, a operei sale mântuitoare prin munca de conștientizare a puterii pe care oamenii o au în calitate de cetățeni, pentru că: “Toți ca un om, să ne ridicăm pentru binele țării și a neamului, pentru înnoirea duhului din noi și schimbarea vieții păcătoase de până aci, ca să nu ne ajungă osânda celor ce vor veni după noi.”⁵⁰ Dincolo de solicitarea unei bune conlucrări a tuturor, fără a fi nimeni nominalizat, răzbate ca o amară străfulgerare consecința neîndeplinirii acestui obiectiv “ca să nu ne ajungă osânda celor ce vor veni după noi”.

Mesajul în toată implicarea conștientizării lui, poartă greutatea răspunderii în fața urmașilor ca și cum “osânda” ar mai putea ajunge, atinge și afecta trecutul de viață păcătoasă a strămoșilor, cu tot inventarul lucrurilor și a locurilor săvârșirii păcatului.

Asemănător momentului judecării adulterei prin care se încerca ispitirea Mântuitorului, părintele Pompei Morușca

49 P.M Preotul, Păstorul ortodox, În: Revista Teologică., 1908, Nr. 12, pp. 493-496.

50 (P), Un om, În: Lumina Satelor, 1923, Nr. 35, p. 1

nu nominalizează nici culpa nici persoanele inculpate.

Totul plutește asupra tuturor pentru a un se atrage “osânda” asupra nimănui.

Ca la judecata de apoi, totul se petrece în nume personal, fiecăruia revenindu-i propria parte de vină din trăirea vieții păcătoase și pedeapsa individuală, cu toate că mântuirea a venit în numele tuturor, prin dumnezeiescul sânge vărsat pe muntele Golgota. Mântuirea e globală, a tuturor, venită prin Domnul Hristos, Mântuitorul, dar judecata ”înfricoșătoare”, e individuală, în nume și fapte personale.

* relația cu presa atât de ostilă și de plină de rea credință nu neapărat față de biserică ci, mai grav, chiar față de Dumnezeu

* impunerea învățăturii morale în întreaga societate de pe poziția sacră a datoriilor creștinești pe care le are

* solicitări de dialoguri pentru domolirea agresivității persoanelor împotriva bisericii

* respectarea slujbelor și a ritualului bisericesc și a tradiției sfinte în fața tuturor tendințelor și curentelor, a acelor “rătăcirii ale spiritului vremii” care să înstrăineze sufletul neamului nostru de adevărata credință ortodoxă: “Sus asupra parapetelor, dau năvală indiferentismul primejdios, ateismul deghizat, francmasoneria, spiritismul, teosofia, - tot atâtea rătăcirii ale spiritului vremii, cari vor să strecoare în sufletul păturei noastre intelectuale, o altă religie, decât a blândului Iisus, și o altă concepție de viață decât cea creștină

ortodoxă”⁵¹

Cât de contemporan ne este avertismentul, cât de actuală a rămas problema.

* trudnicia ridicării neamului românesc din întunericul cu rea credință ținut în analfabetism prin înființarea de școli pentru adulți, prin înființarea de cămine culturale, de biblioteci de asociații și societăți culturale: “Pentru cel dintâi (pentru preot n.n.) se cere pregătire temeinică, însușirea unui depozit de însuflețire, iară pentru popor aceiaș pregătire pentru a primi cu bun folos și în mod trainic învățătura propoveduită.”⁵²”

O binecuvântată conlucrare a acestui întreg care se dorește bunecuvântarea dumnezeieștii alcătuirii a bisericii ca “mădular” al trupului lui Iisus, Biserica, prin întâi stătătorii și îndrumătorii bisericești pe de o parte și, a enoriașilor pe partea cealaltă.

Misiunea alfabetizării neamului nu este de loc ușoară: “Căci de o îndeletnicire continuă cu cartea și cu scrisul, la oameni așa înaintați în vârstă nu ne putem face iluzii, decât doar prin un minunat dar de sus. Și apoi chiar știința de carte, fără a simți o necesitate sufletească de acest prietin, e tot așa de folositoare ca și apa limpede, de care setosul nu se poate apropia.”⁵³”

51 Morușca, P. Arhim, Mijloace de consolidare ortodoxă, În: Biserica și Școala, 1933, Nr. 16 pp. 3-5

52 Morușca, P. Preotul, Chestia noastră bisericească, În: Revista Teologică, 1910, Nr. 1, pp. 22-26

53 Morușca, P, Preotul și cultura satelor, În: Revista Teologică, 1911, Nr. 1, pp.23-26

Știința de carte, o sete în vecinătatea izvorului limpede, care este, prin neajutorarea necunoașterii, inaccesibil.

* o bogată și intensă activitate de popularizare culturală: “Iată așa, prin școala de adulți, prin cercuri de citire se pregătește cu succes calea pentru cea mai întinsă propagandă culturală....și să declari război cu buni sorți de izbândă întunecului și sărăciei care bântue satele noastre și să ridici acest popor tot mai sus pe treapta culturii și măririi lui interne și externe⁵⁴”

* scoaterea neamului românesc din sărăcie prin înființarea de bănci populare și de cooperative de credit.

Numai prin intermediul bisericii nu ne mai miră afirmația lui Abraham Lincoln: ” Înteleg cum se poate uita cineva spre pământ și să devină ateu, dar nu pricep cum poate cineva privi Cerul și să mai poată să creadă, că nu există Dumnezeu”.

Ne asumăm greutatea afirmației precedente pe temelia zidită de tânărul care definea rostul și rolul pe care preotul trebuie să și-l i-a asupra-și ca formator al oamenilor surprinși aici în câteva ipostaze ale ființei lor sociale : ”pe cetățean viu și activ pentru societate, pe funcționar drept și cu dragoste în chemarea sa, pe proprietar econom al întregului popor, prin legea dragostei frățești.”⁽⁵⁵⁾, în articolul care marchează începutul activității sale publicistice.

Crezul lui va rămâne același și peste trei decenii, la

54 Morușca,P, Preotul.. În: Revista Teologică, 1911 Nr. 6, pp. 183-187

55 P.M, Naționalism și confesionalism, În: Telegraful Român, 1905, Nr. 110, p.461-462

doar puțin timp înainte de plecarea din țară: “Ca pentru nici un alt popor, pentru noi Românii, Biserica ortodoxă și cultura românească sunt cele două puteri de viață, de existență, de afirmare și de biruință, prin cari ne-am menținut, ne-am ridicat în rândul neamurilor civilizate și ne-am încheșat în Stat unitar.”⁽⁵⁶⁾, își anunța cititorii despre rezultatele implicării preoților în calitate de luminători ai neamului, pe care, fără să și-o fi revendicat, au avut-o în întreg parcursul istoriei.

Cine vrea să spună altfel, nu-și va găsi niciodată suport material.

Bisericiile au fost primele terenuri de “iradiere” a luminii, a culturii, a iluminării duhovnicești și apoi spirituale pentru întreg spațiul nostru românesc.

Biserica și cultura, singurele forțe care au contribuit la ridicarea din starea de întuneric spre lumină.

Biserica și cultura: forțe care au ridicat națiunea, din starea de sărăcie, nu la bogăție, ci la demnitatea de a-și purta decent neajunsurile care nu au ocolit-o.

Bisericii îi revine obligația să țină Legea lui Hristos, să facă înalt misionarism pe întregul pământ, să aibă râvne pentru fapte bune ca bună roadă a Duhului, a credinței și a iubirii.

Prin biserică, atingerea țintei nu mai este anevioasă, greoaie, cu urcușuri și coborâșuri, pentru că ea sparge întunericul ce se înstăpânise ca o plagă peste sufletul acestui “popor harnic și muncitor, vrednic de a fi tratat în

56 Morușca, Policarp. Arhim, Biserica și cultura poporului, În: Revista Teologică, 1935, Nr.1-2, pp. 8-14

viitor mai bine , de cum a fost tratat în trecut” (⁵⁷).

Trecutul de umilință și lipsa de putere generată de necunoașterea în care a fost ținut de asupritorii pământești, este punctul sensibil, dulcea sevă a discursului morușcan încă de la început.

Atingerea țintei nu mai este anevoioasă devenind prin credință și speranță, minunea prin care, la Nașterea lui Hristos, Cerul se unește cu pământul.

Prin El gestiunea țintei cerului devine simplă dar esențială: Mântuirea.

Traseul vieții noastre are un marcaj clar, fără posibilități de a greși ținta.

Important este să nu privim prin ea fără a o vedea fără a vedea acel “ce de dincolo de ea” , cum adesea ni se întâmplă.

Încercăm de sens ținta noastră doar în măsura în care o percepem și, percependu-o încercăm s-o “explorăm” cu generozitatea unui suflet de adevărat copil al lui Dumnezeu.

Fără frământări, încordări, zvârcoliri sau spaime .

Încercăm de sens ținta noastră doar atunci când încetăm a o vedea prin acel malefic mecanism de ratare a prezenței ca stare autentică pentru că nu mai reușim să stabilim raportul cu El.

Prin credință El pătrunde în sufletul oamenilor ca prezență permanentă, ocrotitoare pe baza Evangheliei: “Hristos Domnul trebuie să fie coborât în lume, în viața oamenilor, viu și simțit, în lumina și cu puterea ce izvorește din Evanghelia Sa.”(⁵⁸).

57 Telegraful Român, 1908 P.- O carte bună.-În: nr. 5, p. 241

58 [Policarp Morușca, redactorul revistei din 1921-1923], Misionarismul, În:

Iisus Hristos este împlinitorul legii, prin jertfa morții Sale, suferind pentru noi consecințele neascultării care au adus păcatul în lume.

Hristos Domnul se dovedește a fi singura realitate de necontestat, singurul reper al unei credințe fără loc de tăgadă, care a făcut imposibilul posibil prin Jertfa Crucii, devenită Cale netedă de fericire.

Peștera și Crucea devin polii duhovnicești ai unei omeniri aflate în derivă.

Aceasta era realitatea în momentul răstignirii, aceasta este realitatea din zilele noastre.

Totul pare a fi rămas încremenit.

Prin asumarea durerii, Hristos Domnul ne-a pus la îndemână mijloacele de îndurare a suferinței ”ca viețuind printre noi, să arate cum în trup omenesc se poate trăi o viață dumnezeiască.”⁵⁹).

El este Singurul care își duce întreaga existență de dinainte de moarte, în moarte și în Înviere în mod unitar: și pentru Dumnezeu și pentru oameni.

Supunându-Se voii Lui Dumnezeu , a venit ca om în această lume pentru a săvârși opera Sa de izbăvire a omului din moartea veșnică.

Moartea Lui Iisus pe Cruce nu este altceva decât moartea morții-păcatul.

Prin aceasta el devine centrul, punctul de legătură dintre Dumnezeu și lume.

Ispiririle noastre, durerile noastre, toate încercările

Telegraful Român 1930, Nr. 18, p. 1-2 articol

59 [Policarp].-[Pastorală de Crăciun].- București: Tipografia cărților bisericești, [1945 p. 3

prin care ne este dat a trece, devin, sub semnul Crucii, umbre palide ale Calvarului.

Dacă în sufletul nostru se instaurează credința că Hristos Domnul, Fiul lui Dumnezeu a fost om, a trăit lipsit de dumnezeire prin întreaga umilitate inițială a nașterii într-o iesle apoi smerenia în fața judecății oamenilor, a trădării, a părăsirii de toți în final pentru grozăvia morții -pentru noi toți- pe Cruce, abia atunci vom face din El punctul de intersecție dintre cer și pământ, statornicindu-L în adâncul sufletului nostru.

Numai prin aceasta se înfăptuiește taina prin care Hristos Domnul se transpune în purtătorul păcatelor omenirii.

Prin taina Morții Lui pe Cruce, și a Învierii, ne-am re-câștigat posibilitatea redobândirii Cerului și a păcii sufletului, aici pe pământ:” Pacea sufletului, iubirii mei, ne-o dă conștiința liniștită, curată și împăcată că ne îndeplinim datoriile vieții, trăim cinstit și ne purtăm cu vrednicie, luptând împotriva răului din lume și biruind ispitele ce ne dau năvală.”⁽⁶⁰⁾.

Lupta împotriva răului din lume se duce numai prin înfăptuirea binelui, aceasta fiind învățătura morală și, ca esență, întregul temei al moralei creștin-ortodoxe, sintetizat de Preasfinția Sa.

“Ce folos, frații mei, dacă zice cineva că are credință, iar fapte nu are? Oare credința poate să-l mântuiască? Dacă un frate sau o soră sunt goi și lipsiți de hrana cea de toate zilele, și cineva dintre voi le-ar zice: Mergeți în pace! Încălziți-vă și vă săturați, dar nu le dați cele

60 [Policarp], [Pastorală de Crăciun].... P. 4

trebuincioase trupului, care ar fi folosul?

Așa și cu credința: dacă nu are fapte, e moartă în ea însăși. Dar va zice cineva: Tu ai credință iar eu am fapte; arată-mi credința ta fără fapte și eu îți voi arăta, din faptele mele, credința mea. Tu crezi că unul este Dumnezeu? Bine faci; dar și demonii cred și se cutremură." (Iacov 2, 14-19.)⁶¹.

Dacă este să conștientizăm cu trup și suflet adevărul zguduitoare "și demonii cred și se cutremură" aflăm că în puterea credinței suntem întrecuți chiar de diavol .

Așadar, îndatorirea noastră, a tuturor, pentru a nu fi dați de rușine de puterea răului, este preocuparea pentru desăvârșirea morală - considerând-o ca fiind cap al grijilor noastre - la care însă nu putem ajunge fără harul oferit de Iisus.

Dacă dorința aceasta nu vine din noi înșine și dacă nu suntem deciși să ne bucurăm de șansa oferită, vom rămâne în permanentă amăgire și de sine grea înșelare și asupra noastră va stăpâni greul întuneric.

Lumina lui Hristos va rămâne necunoscută pentru noi și, deși ne numim creștini, relația noastră cu Domnul și cu lucrarea Lui cea mântuitoare va rămâne slabă și lipsită de importanță.

Dacă, însă, din voia noastră vom stăruii și strădui spre împlinire duhovnicească, atunci degrabă se vor ivi în noi roadele încercării noastre."⁶² "

Curând vom simți mulțumirea și tainica mângâiere lăuntrică ce se sălășluiesc în acela care își caută mântuirea.

61 Biblia: adică Dumnezeiasca Scriptură ...p.1607

62 Morușca, P. Arhim, Porunca iubirii..., pp.100-112

Doar prin puterea faptelor noastre de iubire ne vom ridica deasupra celui rău, pentru că: “Nu ajunge nici rugăciunea, nici credința, nici nădejdea, nici mărturisirea, nici cuminecarea noastră din toate Duminecile. Domnul ne cere fapta dragostei, faptele milei trupești către săraci, flămânzi și goi, streini și bolnavi, faptele milei sufletești, îndreptând pe cel ce greșește, învățând pe cel fără știință, sfătuind pe îndoielnic, mângâind pe cel întristat, având răbdare, îndelungă iertare și iertând celor ce ne greșesc nouă, până și vrășmașilor.”⁶³.

Înfăptuirea binelui vizează atât ființa noastră materială prin

“ Faptele milei trupești:

1 . A sătura pe cel flămând; 2. A da de beut celui setos; 3. A îmbrăca pe cel gol; 4. A cerceta pe cel bolnav; 5. A primi pe cel străin; 6. A mijloci pentru cei din închisori; 7. A înmormânta pe cei morți.)..... [cât și ființa noastră duhovnicească și spirituală] prin

“Faptele îndurării sufletești:

1. A îndrepta pe cel ce greșește; 2. A învăța pe cel fără știință; 3. A sfătui pe cel ce stă la îndoială; 4. A ne ruga lui Dumnezeu pentru aproapele; 5. A mângâia pe cel întristat; 6. A purta cu răbdare asuprirea; 7. A ierta celor ce ni-au greșit.)”⁽⁶⁴⁾.

63 Policarp, “Când va ședea pe Scaunul...”, În: Biserica și Școala, 1926, Nr. 6, p.1 articol

64 Morușca , Policarp, Ce trebuie să știe mirii ... p.82

Cuvântul morușcan se mărturisește a fi necuprinzător în a surprinde toate posibilitățile de manifestare, toate variantele și toate perspectivele săvârșirii și instaurării ființei noastre întru iubire: “Nu e cu putință să prind aici toate ocaziile când porunca iubirii lui Hristos poate fi coborâtă în acțiuni și fapte de binefacere către semenii noștri. Preocuparea intensă și spiritul ager al preotului conștient de misiunea lui va iscodi însuși, va crea prilejuri de validitate, de revărsare a focului sacru ce-i mistuie ființa.”⁶⁵”

Flămândul pe care trebuie să-l hrănim, însetatul căruia-i datorăm un pahar cu apă, cel gol pe care trebuie să-l îmbrăcăm, cel fără adăpost pe care trebuie să-l adăpostim, bolnavul pe care trebuie să-l căutăm, străinul pe care trebuie să ni-l apropiem, încătușatul care ne așteaptă, mortul pe care nu are cine să-l îngroape devine o ipostază a nevoilor trupești, materiale.

Purtarea de grijă pentru sufletul morților, rămîne o moștenire tradițională a bisericii, a urmașilor și a tuturor celor care l-au cunoscut și a tuturor celor care află despre rugăciunea întru odihna sufletului adormiților întru Domnul.

Cu toate acestea, ni se comunică buna veste a grijii pe care Dumnezeu ne-o poartă, ca și în viață, și dincolo de moarte: “Numai un semn al lui Dumnezeu și îngerul morții ne pune de grab și azi în fața scaunului Său de judecată. Dar nu trebuie să se tulbure inima noastră la gândul de moarte,

65 Morușca, Policarp. Arhim.- Porunca iubirii: Caritatea creștină, În: Revista Teologică, 1934, Nr. 9-10 ,pp.315-321

căci Domnul morții e și Stăpânul vieții.⁶⁶”

Conturul lui este pus atunci în lumină de puterea credinței și a faptelor deja împlinite.

Acolo este momentul Adevărului pur, fără nuanțe, fără eschivări sau justificări.

Cum stările generate de lipsuri materiale atrag stări de disconfort sufletească, cel aflat în necaz sufletească: întristatul care așteaptă ceva din doza noastră de optimism, nefericitul care așteaptă încurajarea noastră, părăsitul care ne așteaptă însoțirea, rătăcitul de la calea Adevărului care așteaptă unda noastră de îndreptare, cel care ne-a greșit și are nevoie de iertarea noastră, este, cel mai adesea, chipul dublu a aceleiași suferințe.

De aceea măsura faptelor noastre trupești devine o măsură a îndurărilor sufletești: acestea se înlănțuie ducând deodată la întărirea celui aflat în nevoie și, mai ales, la întărirea celui care împlineste caritatea.

Numai cel care are ochii ațintiți spre Cer știe că partea nevăzută a credinței se arată prin faptele făcute.

Binele făcut semenilor este bumerangul care se întoarce, iarăși și iarăși, asupra noastră, după ce Și-L asumă Unicul fără Prihană, Domnul Hristos, Mântuitorul: ” Că tot ceea ce faci unui frate al tău, unuia dintre acești mai mici, Mântuitorul ți-o ascrie ca făcută Lui”⁽⁶⁷⁾.

Semenul nostru devine, prin empatie, Fratele nostru ca ipostază a chipului lui Iisus.

Hristos Domnul, Unic Mântuitor.

66 Morușca, P. Arhim, Predică la Evanghelia 7-a dela Luca, În: Biserica și Școala, 1932 Nr. 44 pp.2-3

67 Revista Teologică, 1922.-pm

Presfințitul nu a făcut economie la vorbe, verbe sau hîrtie în a-i pomeni de câte ori și-a făcut prilej a vorbi despre acest subiect devenit Cale de îndumnezeire pentru că “ Toată Iubirea aproapelui pleacă dela El și se întoarce asupra Lui”⁽⁶⁸⁾.

Orice faptă a milei față de semnul nostru- Fratele-capătă dimensiune cosmică, atunci când totul este făcut cu ochii sufletului către Dumnezeu.

Orice faptă a milei față de semnul nostru atrage după sine, dar și presupune îmbrăcarea celui care le înfăptuiește, întărirea lui în

“Virtuți, în slujba aproapelui:

1. Sinceritatea 2. Compătimirea 3. Binefacerea 4. Respectarea bunurilor lui [semenului] 5.Dragostea către dușmani”⁽⁶⁹⁾.

Iubirea pentru semenii presupune o totală sinceritate ca deschidere a inimii care ne aduce pacea și liniștea mai ales cu noi înșine.

În sinceritate nu avem nici de ce să ne temem nici de ce să ne îngâmăm.

Sinceritatea noastră devine legământ cu noi înșine în fața lui Dumnezeu, devine expresia cea mai sigură a păcii noastre interioare.

Sinceritatea față de fratele nostru devine, în același timp, măsura iubirii noastre față de Hristos Domnul. Dacă

68 Revista Teologică, 1934.-Morușca, P. Arhim.- Porunca iubirii: Caritatea creștină.- În: Nr. 3-4 ,pp.100-112 articol

69 Morușca , Policarp.- Ce trebuie să știe mirii... pp.85-86

cineva zice “Eu iubesc pe Dumnezeu” și nu-l vede pe Fratele său, este un mincinos.

Compătimirea noastră este alăturarea sufletului nostru în încercările semenului nostru.

Compătimirea noastră este comuniunea cu celălalt aflat în momente dificile cu nădejdea mântuirii ca țintă finală.

Binefacerea, ca virtute, în toate formele ei, este dovada clară a sincerității și a compătimirii noastre, a faptului că ne pasă de cel de lângă noi.

Respectarea bunurilor semenului presupune, mai ales, lipsa de invidie față de posesor.

Presupune mai mult încă: bucuria pentru realizările materiale și spirituale ale semenului.

Dragostea către dușmani devine pragul spiritual cel mai greu de trecut ca virtute în slujba aproapelui.

Dragostea către dușmani este măsură a desăvârșirii întru asemănarea cu Hristos Domnul.

Dragostea către dușmani devine chipul Lui în noi, prin puterea de a ierta cum numai El a putut să ierte.

Dragostea către dușmani ne dezleagă de păcatele ce le purtăm asupra noastră, de păcatul celui care ne-a greșit și care ne oprește sau grăbește drumul spre desăvârșire mai mult decât toate celelalte păcate la un loc.

Facerea de bine este actul care ne pune, cel mai clar, în ipostaza de împreună-lucrători cu Mântuitorul.

Orice intenție de milostivire făcută sub alt semn decât cel al Iubirii deturnează și denaturează taina înfăptuirii binelui.

Chiar dacă Preasfinția Sa subliniază, că “dacă alături

de acest motiv principal, moral bun, s'ar constata motive laterale inferioare- ambiție, mândrie - ele pot scărița valoarea morală a faptei, nu vor nimici-o însă.... Idealul este să nu se țină seama de nici un fel de considerațiuni, sau recunoștință omenească, cum o cere Domnul”⁽⁷⁰⁾.

Noi, printr-o sinceritate crudă, spunem că lupta împotriva răului se duce, în primul rând, prin ce este, în fiecare din noi, venit de la Dumnezeu, prin puterea Harului prin care trebuie să devenim insistenți în rugăciune și stăruință, cu bună știință, pe calea binelui, de bună voie, nu de silă...

Intenția de a face bine, nu este de ajuns, nu este de ajuns a cunoaște binele ci trebuie să-l facem stăruitor, din toată ființa noastră, însuflețiți de dragoste.

“Când iubești, nu mai ști ce este pe lume” spunea filosoful Constantin Noica.

Iubirea noastră față de Dumnezeu, împlinită doar prin iubirea noastră față de semenii, ca fiii ai lui Dumnezeu, se numește iubire doar când înfăptuind actul de caritate îl înfăptuim într-o deplină colaborare cu voia Domnului.

Cu același sentiment cu care ne ajutăm copiii sau părinții!

Redusă la scara noastră umană, la dimensiunea iubirii necondiționate, numai prin aceste “unități de măsură” poate fi luată într-o eventuală palidă evaluare intensitatea Dumnezeiască a iubirii.

Înscris în această evaluare ne este alăturat, prin Cuvântul Sfintei Scripturi, chipul Maicii Domnului: ”Iată

70 Morușca, P. Arhim, Porunca iubirii... În: Revista Teologică, 1934, pp. 100-112

roaba Domnului: Fie mie după cuvântul Tău!” Luca 1,38 ⁽⁷¹⁾ sunt nu numai cuvinte ci și faptele de început a răscumpărării păcatului originar.

Prin acest „Fie mie după cuvântul Tău”, Maica Domnului își dăruiește Sieși smerenie, îi dăruiește și Lui Dumnezeu răspuns și ne dăruiește nouă, păcătoșilor, calea mântuirii.

„Fie mie după cuvântul Tău” devine, prin libera alegere a femeii, reîndumnezeirea omului.

Condiția socială a femeii timpului concret al acestui „Fie mie după cuvântul Tău” ne revelează întreaga dăruire, nemărginita încredere și supunerea smerită a Sfintei Fecioare.

Judacarea adulterei, adusă singură în fața Lui Iisus, putea fi temerea întemeiată de moarte.

Fecioara Maria știa că omorâtul cu pietre este consecința nașterii acestui prunc: revelația Bunei Vestiri este viața.

Nașterea Pruncului Iisus este viața veșnică pentru toți cel care-L urmează.

„Fie mie după cuvântul Tău” devine alegerea asumată a libertății de a trăi viața întru Dumnezeu prin anularea lui a trăi viața fără Dumnezeu.

Nașterea unui prunc este întreit contra-darul, ca dar primit de la Dumnezeu, ca dar pe care îl oferim Lui Dumnezeu și ca dar pe care îl facem societății.

Păcatul a intrat în lume prin libertatea asumată a Evei conjugat cu neascultarea poruncii Dumnezeiești.

Răscumpărarea păcatului mândriei lui Adam și a

71 Biblia: adică Dumnezeiasca Scriptură ...p. 1403

Evei de a ajunge ca Dumnezeu, se va săvârși prin smerenia sfântă a Lui Dumnezeu care s-a făcut om.

Păcatul poate fi învins în lume iar punctul de pornire a stârpirii lui a fost să fie , ca răscumpărare, tot prin femeie.

“Icoana Maicii Domnului are faimă de icoană făcătoare de minuni în tradiția populară...Aici în umbra tainică a sf. Mănăstiri, dezbrăcați de haina grijilor vieții acesteia, încălziți de jeraticul credinței și ascultând sfintele slujbe, vom putea trăi câteva clipe de fericire și să ne luăm și merinde sufletească pentru întreg drumul vieții noastre.⁷²”

Chipul Fecioarei Maria devine, iar ce încălzește, asemeni dumnezeiescului chip de pe muntele Sinai, (stâncos și plin de pietre, - aspru relief asemănător natalelor locuri morușcane, -) devine sursă de fericire, devine merinde sufletească.

Chipul Fecioarei Maria devine chipul desăvârșit al întâlnirii între libertatea omului și voia Domnului.

“Fie mie după Cuvântul Tău” nu numai că anihilează gestul neascultării, ci devine momentul sublim al posibilității înălțării umane prin libertate smerită. “Ori de câteori inima voastră e cercată de o ispită și asupra sufletului vostru dă năvală vreo ademenire amăgitoare, îndreptați-vă privirea spre chipul de lumină al Preacuratei Fecioare. Lăsați-l să vorbească inimei voastre, să-și reverse din belșug lumina sa cearască asupra cugetelor și conștiințelor voastre, ca să fie pavază împotriva oricăror rătăcirii. Iar când obida ar covârși viața voastră neprihănită, sau o amărăciune vă apasă într-un ceas greu, plecați-vă genunchii cu încredere în fața

72 Morușca, Policarp. Arhim, În slujba Domnului, În:, 1929 Nr. 33, p. 1

icoanei Maicei Preacurate.⁷³”

Smerenie cu capul ridicat spre lumina caldă și dătătoare de liniște a icoanei Preacuratei!

Smerenia încrezătoare devine atitudine ca măsură a dragostei și încrederii noastre față de minunata lucrare a lui Dumnezeu în noi și pentru mântuirea noastră.”Cel ce se laudă, să se laude...că știe că eu sunt Domnul, care fac milă, judecată și dreptate pe pământ. Căci în acestea găsesc plăcere Eu, zice Domnul” Ieremia 9:23,24.

Singura laudă îngăduită de smerenia creștinească este cea cu Iisus Însuși.

Această laudă înlocuiește, transfigurează și depășește fălirea cu orice fel de privilegiu de natură duhovnicească, spirituală sau privilegiile naturale ale oricărui aspect al vieții personale, profesionale, sociale în toate formele pe care viața ni le oferă.

Cu cât smerenia noastră este mai mare, cu atât vom fi îmbogățiți în înțelepciune și toate celelalte daruri cerești sau lumești ne vor fi date pe deasupra acestora.

Prin smerenie singura aspirație de înălțare a noastră este nu spre înălțimile pământului, pieritoare, trecătoare odată cu lumea, ci spre cele cerești, nepieritoare, veșnice.

Cu cât deșertăciunea vieții noastre pare mai de nestrăbătut, cu atât ni se revelează Înalta Asistență care ne este acordată prin Îngeri ca ființe spirituale superioare puse în slujba noastră.

73 Morușca, P.Arhim, Fecioara Maria, În: Revista Teologică, 1927 Nr. 3, pp. 83-90

Cât de importanți suntem în fața Celui care ne-a creat încât ne pune la dispoziție tot cerul, totă veșnicia și toate mijloacele pentru a ni le însuși.

Paradoxal, prin smerenie suntem aduși în starea noastră normală aceea de “antropos” (privitor în sus.)

Smerenia este pentru înălțarea întru slava Domnului, învinge în noi dorința slavei deșarte care întrece chiar setea de orice bogății pământești.

Fără smerenie nu poate avea loc opera rodnică a harului dumnezeiesc, nici credința absolută, completă, deplină, nici rugăciunea cuvioasă, nici pocăința desăvârșită și nici vegherea în bine.

Astfel, smerenia devine principala și fundamentală “virtute a virtuților”

Prin comuniunea elementelor ființei virtuților noastre,
credința devine smerenie a minții;
ascultarea, smerenie a voirilor, intențiilor, libertăților noastre;
pocăința, smerenie râvnelor, jinduirilor, ispitirilor noastre.

În taina libertății este implicată întâlnirea noastră personală cu Dumnezeu care ne vine în întâmpinare cu Harul Său Mântuitor.

„Fie mie după Cuvântul Tău” poate fi revelată printr-o altă abordare culturală a paragrafului “Așadar, oricine dintre voi care nu se leapădă de tot ce are nu poate să fie ucenicul Meu.” (Luca 14, 33). Inedită din punct de vedere al țintei, lăsând pe cele lumești în toată măreția trudniciei cu care au fost binecuvântate prin dar Dumnezeiesc și care ne apropie de El; nelepădarea vizează

păcatul ca aspect al “lucrului” rău.

Sinea sa, păcătoasă prin naștere, devine “obiectul de preț, avuția, bunul, avutul, comoara, averea ” de lepădat: “Oricine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să- Mi urmeze Mie”. Mc. 8,34.

Abia după această binecuvântată renunțare, vom atinge, prin Dumnezeirea Lui, înțelepciunea, “dar, sunteți voi în Hristos Iisus, Care pentru noi S-a făcut înțelepciune de la Dumnezeu și dreptate și sfințire și răscumpărare....” (I Cor. 1, 30).

Hristos Mântuitorul în ipostaza Înțelepciunii Dumnezeiești prin dreptate, sfințire și prin răscumpărarea Dumnezeiască.

Înțelepciunea de la Dumnezeu presupune dreptate, sfințire și răscumpărare ca exprimări ale unei singure experiențe duhovnicești.

Sfințirea, devine termenul esențial prin locul ei central între dreptate și răscumpărare.

Sfințirea devine suportul cumpenei care se leagă de dreptate, care ne aduce mai aproape de Dumnezeu și care, prin răscumpărare, elimină orice posibilă distanță indusă de păcat.

Dreptatea devine unul dintre brațele cumpenei , ca prima dintre virtuțile morale, și ca virtutea care aduce după sine achitarea greșelilor.

Celălalt braț al cumpenei, răscumpărarea, reprezintă apogeul lucrării Lui Hristos Domnul pentru oameni, ultima etapă a transfigurării omului, a trecerii acestuia de la starea de păcătos la starea de trăitor în și întru viața veșnică.

Această cumpănă, ca lucrare (dreptate-sfințire-

răscumpărare) aparține doar lui Dumnezeu.

Ca oricare dintre lucrările despre care, eronat și din lipsă de smerenie, credem că ne putem asuma măcar o părțică infimă, nimic nu ne aparține fără să ne fi fost dăruit prin mare îngăduință Dumnezeiască. “În acestea găsesc plăcere Eu, zice Domnul” Ieremia 9:23,24.

Singura laudă îngăduită de smerenia creștinească este cea cu Iisus Însuși.

Această laudă înlocuiește, transfigurează și depășește fălirea - ca păcat de mândrie - a oricărui privilegiu de natură duhovnicească, spirituală sau privilegiile naturale ale oricărui aspect al vieții personale, profesionale, sociale în toate formele pe care viața ni le oferă.

Cu cât smerenia noastră este mai mare, cu atât vom fi îmbogățiți în înțelepciune și toate celelalte daruri cerești sau lumești.

Statornicia de a împlini, cu ajutorul Harului Dumnezeiesc, legea morală întreagă, numai din dragoste curată față de Dumnezeu, răsfântă asupra celui aflat în nevoie, este o formă a iubirii aproapelui.

“Iubirea aproapelui e așezată acum alături de iubirea de Dumnezeu. Nu este identică, nici egală, ci numai asemenea acesteia. Nu e obiectul același”(31⁷⁴).

Iubirea noastră pentru semenii, prin Dumnezeu, trebuie să fie o întrupare a Adevărului și a dragostei Sale, o întipărire a chipului Său în întreaga noastră ființă materială sufletească și duhovnicească. Numai așa vom dobândi acele

74 .Morușca, P. Arhim, Porunca iubirii: Revista Teologică, 1934.- pp. 100-112

„Virtuți teologice

(de căpetenie) 1. Credința 2. Speranța (nădejdea) 3. Iubirea [și]

Virtuți morale:

1. Înțelepciunea 2. Dreptatea 3. Cumpătarea (înfrânarea)
4. Bărbăția (răbdarea, stăruința)⁷⁵

Virtuțile teologice, credința, nădejdea și dragostea (I Cor. 13, 13) îndreaptă viața creștinului către Dumnezeu iar cele morale călăuzesc viața creștinului către sine și către semenii săi.

Acestea, printr-o concentrare a tuturor puterilor noastre împotriva ispitelor care vin să se așeze între dorința noastră de mântuire și puterea întinericului care chiar și pe Hristos Domnul a încercat a-l ademeni, în pustiu.

Hristos Domnul aflat atunci în ipostaza umană a ispititului: "Atunci Iisus a fost dus de Duhul în pustiu, ca să fie ispitit de către diavolul. Și după ce a postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți, la urmă a flămânzit. Și apropiindu-se, ispititorul a zis către El: De ești Tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini. Iar El, răspunzând, a zis: Scris este: "Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu". Atunci diavolul L-a dus în sfânta cetate, L-a pus pe aripa templului, și I-a zis: Dacă Tu ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, că scris este: "Îngerilor Săi va porunci pentru Tine și Te vor ridica pe mâini, ca nu cumva să izbești de piatră piciorul Tău". Iisus i-a răspuns: Iarăși este scris: "Să nu ispitești pe Domnul

75 Morușca , Policarp.- Ce trebuie să știe mirii... p. 85

Dumnezeul tău". Din nou diavolul L-a dus pe un munte foarte înalt și I-a arătat toate împărățiile lumii și slava lor. Și I-a zis Lui: Acestea toate Ți le voi da Ție, dacă vei cădea înaintea mea și Te vei închina mie. Atunci Iisus i-a zis: Piei, satano, căci scris este: "Domnului Dumnezeului tău să te închini și Lui singur să-I slujești". Atunci L-a lăsat diavolul și iată îngerii, venind la El, Îi slujeau." (Matei 4, 1-11) Ispitirea lui Isus în deșert (Matei 4,1-11; Marcu 1,12-13; Luca 4,1-13;⁽⁷⁶⁾ în cele trei ipostaze ale posibilei noi căderi a omenirii: 1. foamea (necesități fiziologice), 2. îndoiala „desnădejduirea de mila lui Dumnezeu, că nu ne iartă păcatele“ și/sau „încrederea prea mare și nesocotită în bunătatea și darul Lui Dumnezeu“, 3. mândria ca putere, mărire, slavă prin conducerea lumii.

Ispita este o Cale de a discerne, ca om, lămurit și fără putere de tăgadă, între bine și rău.

Dumnezeu, spunea Luther,“ duce în iad pe cei pe care vrea să-i ridice la cer și dă viață ucigând.“ Iisus știa că împărăția Sa nu se poate întemeia decât prin puterea sângelui Său dincolo de moarte.

Singura putere dătătoare de viață, singura Cale a mântuirii este puterea Iubirii și a sacrificiului, nicidecum mândria sau frica.

Povestea ademenirii lui Adam și a căderii lui în păcatul-moarte, nu se mai repetă.

Dragostea lui Iisus va fi, dincolo de lespede mormântului, Victorie asupra ispitorului, Victorie asupra morții.

De multe ori Lucrarea Domnului este neînțeleasă de

76 Biblia: adică Dumnezeiasca Scriptură...p. 1343; 1379; 1407.

limitata noastră minte: ne duce prin pustie, ne lasă pradă ispitelor, ne arde în focul suferințelor de tot felul, și toate acestea numai întru desăvârșirea noastră.

Pustiul vieții noastre cu tot pachetul lui de suferințe ne este dat întru biruință: ispitirea trebuie fructificată ca loc al înălțării și al biruinței, nu al căderii și al înfrângerii.

Etimologia numelui dat răului, în greacă "dia(doi) bolos(direcție), înseamnă a arunca în două direcții". Diavolul este minciuna împachetată în ambalajul Adevărului.

Diabolos, aruncătorul înspre două direcții, cel care ne dă iluzia "prinderii a doi iepuri dintr-o alergătură".

Forma recentă și perfecționată a lui "a ne arunca în două direcții" se întâmplă, foarte adesea, și în viața noastră: doar atunci când trecem prin neazuri, prin boli sau ispite.

Atunci cerem în mod stăruitor ajutorul lui Dumnezeu, dar îndată ce am scăpat de suferință, de sărăcie, de neaz, de greul supărării ce ne tulburase viața, uităm de Dumnezeu, devenind, prin aceasta nerecunoscători.

Însă Mântuitorul Iisus Hristos nu fericește pe cei care sunt nerecunoscători, ci pe cei care sunt recunoscători și mulțumesc lui Dumnezeu pentru binefacerile primite de la El.

Fără a mulțumi pentru binefacerile primite, omul decade spiritual, se deumanizează.

Omul credincios și demn este cu adevărat om, adică ființă rațională abia când este recunoscător lui Dumnezeu pentru darurile și binefacerile pe care le primește.

Niciodată nu vom putea înțelege rostul, locul și temeiul suferințelor în viața noastră.

Cu atât mai puțin vom desluși că ispita în sine nu este un păcat decât dacă ne bazăm pe propriile puteri.

Durerea și ispita ne maturizează în și întru lucrarea Lui Dumnezeu prin smerenie.

Cuvântul morușcan a propovăduit bucuria ca soluție de anihilare a ispitelor, ca stare de spirit, ca mod de a trăi, “După felul cum gândești, cum simți, cum vorbești, cum iubești, dupăcum lucrezi cu bucurie, și te rogi cu smerenie, zilele tale și viața ta e un ospăț necurmat, o neîntreruptă sărbătoare frumoasă.”^{77]}

Pornită din interiorul nostru bucuria înseamnă a face, prin Dumnezeu, pentru ceilalți, a trăi pentru ei, a trăi pur și simplu în iubire: pentru că despre asta este vorba în viață.

Bucuria devine un sistem care, stimulat, dobândește forță.

Bucuria devine lucrul ce funcționează pretutindeni și în orice condiții.

Bucuria devine stare, bucuria devine forță care nu-ți permite să treci pe lângă viață.

Bucuria devine lucrarea pentru viață și despre viață ca problemă - nu despre viață ca spectacol.

Bucuria morușcană are șansa amvonului ca unic punct de sprijin, ca redutabil fort de apărare împotriva oricăror ispite, dar și de asalt al teritorului numit mântuire.

Bucuria morușcană construiește și dă o nouă direcție vieții cu toate lucrurile pe care aceasta i le pune la îndemână pentru descoperirea imensității iubirii Dumnezeiești.

Urmărind întreg parcursul vieții Preasfințitului

77 (M), Împărăția lui Dumnezeu- Mat. c. 22 v. 1-14, În: Lumina Satelor, 1924, Nr. 34, p. 2

Policarp, vom realiza cum a știut să insuflă bucuria și iubirea în spațiile în care s-ar fi revendicat imperii ale deznădejdiei, fricii și urii.

Biografia morușcană devine, paradoxal, bucurie ascultătoare și neprihănire.

Bucuria morușcană este pentru

NEAMUL

său, o imensă și necondiționată

Iubire ca năpastă

atâta vreme cât slovele lui oglindesc și experimentează, printr-o aleasă aristocrație sufletească, numai suferința neamului său.

A avut însă și avantajul „fizico-moral-genetic” al unui suflet deschis și sincer: „Mocanii sunt mai deschiși la suflet și mai sinceri, ...mai vioi la petreceri și mai puțin crânceni la mânie.. decât moții...Sentimentul și virtutea milosteniei creștine ia proporții foarte mișcătoare la marile praznice,... lasă urme adânci în sufletele tuturor: și a celor care dau prinosul, cât și al celor care-l primesc...”⁷⁸

Născut într-o familie de preoți într-o realitate tristă: „Preoțimea română era considerată ca *venetică* și *tolerată* aici, după bunul plac al potențailor principii și nobili unguri din Ardeal.

Preotul român era, ca și credincioșii săi, iobagul nobilului proprietar de pământ, disprețuit pentru credința lui,

78 Rusu-Abrudeanu, Ion, Moții, Calvarul unui popor eroic dar nedreptățit, București, Cartea Românească, 1928, p. 260.

apăsat de povara muncii pe seama nobililor și lipsit de orice drepturi.

Dregătorii timpului puneau, cu mare zel, toate greutatea pe umerii preoților din sate, umilindu-i câteodată să guste și din pleasna argaților nemțești”⁷⁹

Perpetuuă jertfă prinsă în lațul spațiului și istoriei, nevoit a trăi în vecinătatea celor puternici, obligat a păstra distanța, pentru a nu fi șters din economia spațiului și a timpului.

Pentru că, până la capăt, asta era politica marilor, puternicilor acelor vremi.

A avut posibilitatea, în calitate de elev al Liceului greco-catolic de la Blaj, să treacă, în spațiul mult mai confortabil al geografiei „agreaților” de către orînduitori.

Nu a făcut-o!

Prin aceasta geografia morușcană devine hagiografie iar timpul morușcan va deveni durată, interval, perioadă a dreptei credințe fără intermitențe, fără popasuri fără pic de răgaz.

Timpul morușcan vine, prin înaintașii săi legendari, din înneguratul prim Episcopat al Geoagiului de Sus și se întinde generații după generații și azi și până în încețoșatul „sfârșit al lumii”.

Prin aceasta este și face parte fizic dintre cei violent îndrăgostiți de libertatea lor dar nevoiți a suporta acea suferință a umilinței și umilirii.

Suferința nu se vede fizic, deși așa este suportată.

Pentru că durerea nu e fizică, ea aparține interiorului intim, ea este adâncului sufletului: acesta nu se vede, ci se

79 Ibidem, p. 206-207

trăiește cu intensitate, cu profunzime, cu și în sentimente umane care sunt mai mult decât trăirea fizică.

Suferința proprie este în orice moment, se identifică și suprapune suferinței propriului neam.

În cazul morușcan suferința este personală și directă nefiind nevoie a o trăi prin empatie, comuniune.

Nu este deloc nevoie de acel „pune-te în locul celuilalt” care, dincolo de frumusețea îndemnului la comuniune, rămâne vorbă goală și pură utopie.

Locul celuilalt nu-l poți lua nici măcar „în idee” pentru simplul fapt al unicității noastre.

Nimic nu este reprodus artificial. Totul e exprimat onest față de el însuși și față de cei cărora le comunică Adevărul.

Stilul adresării este operativ, clar, de o excepțională conduită morală, ferm, principial devenind mărturia scrisă a unei jumătăți de veac pe care dacă nu are puterea de a o influența spre mai bine, măcar să nu o lase mai rea decât s-a nimerit să o primească moștenire.

Profesia înaintașilor săi a fost aleasă conștient, asumată cu ferma convingere că va putea continua ceea ce întregul șir al înaintașilor începuseră cu chiar prețul vieții.

A fost un rezultat firesc al bagajului genetic, al bagajului tradițional cu care s-a nimerit să fie dotat, al bagajului ambiental în care s-a nimerit a fi trăit!

Nu a fost nevoie a presupune trăirile neamului său fiind parte a acestui neam.

Nu a avut la îndemână abandonul proiectului și întoarcerea la normalitatea sa, la sărăcia sa, la minimul său confort, pentru simplul și banalul fapt că acesta era confortul

ca „dat” al lui.

A avut în plus o imensă răspundere socială în a prezenta rănilor deschise ale neamului său, neam care, ținut în întuneric, nu era în stare să le vadă și, chiar dacă le vedea, nu avea resurse pentru soluționarea lor.

Primul semnal al alienării sociale în care i-a fost dat a se naște este numele cu care a fost botezat: Pompei.

Numele i-a fost ales în primul și în primul rând cu scopul de apărare a identității sale naționale, în condițiile vastei campanii de maghiarizare a numelor românești.

Dincolo de calitatea de scut a numelui se descoperă o uimitoare determinare corelată, înlănțuită cu anticul oraș al cărui nume îl purta: acoperit de lavă în plină glorie, redescoperit și înălțat pe locul cuvenit, mult mai viu și mai conform cu adevărul, martor a ceea ce a fost.

A fost nevoit a fi, în primul și primul rând, întâiul și propriul terapeut și, concomitent, terapeut al neamului său având ca singur argument pacea cu Dumnezeu.

Pacea cu Dumnezeu nu lasă nici o influență exterioară să tulbure liniștea și fericirea supunerii binecuvântatei voințe a Lui Dumnezeu.

Născut în frică de Dumnezeu și ascultând de sfatul Lui, niciodată nu a contat pe propriile-i puteri.

Aceasta înseamnă neprihănire. Profetul Isaia spunea că roada neprihănirii va fi pacea.

A știut că rolul lui în lumea aceasta este de a trăi în pace: unde este pace este bucurie, unde este bucurie este și Dumnezeu, unde este Dumnezeu acolo omul nu este singur în nevoi.

Cu cât nevoile sunt mai mari, cu atât Dumnezeu este

mai aproape, mai stăruitor în binecuvântări.

A știut cuvântul Lui Dumnezeu, a avut cu totul încredere în promisiunile lui Dumnezeu și nu i-au fost necunoscută promisiunea: „Căci Dumnezeu este acela care lucrează în voi, și vă dă după plăcerea Lui și voința și înfăptuirea” Fil.2,13.

„Nu vă temeți” alturi de „bucurați-vă” sunt îndemnuri repetate de peste șase sute de ori, fiecare, în Sfintele Scripturi.

A știut că frica este păcat iar păcatul este distanța dintre om și Dumnezeu.

A știut că un luptător bun al lui Dumnezeu se luptă dar și iese învingător.

Numai așa și-a asumat viața ca „preoție aleasă”, numai așa „După felul cum gândești, cum simți, cum vorbești, cum iubești, dupăcum lucrezi cu bucurie, și te rogi cu smerenie, zilele tale și vieța ta e un ospăț necurmat, o neîntreruptă sărbătoare frumoasă.”⁸⁰] nu au fost vorbe în vânt ci s-au desăvârșit stări de înaltă și binecuvântată duhovnicie.

Pentru el și neamul său.

Scrierea morușcană, începe, după cum am mai spus, încă din perioada studenției.

Rostirea morușcană se înfiripă în Cuvânt întru neamul său tot de atunci.

Perioada sibiană s-a dovedit, prin preoția sa la Șeica Mare, o perioadă binecuvântată și rodnică.

A avut libertatea cuvântului fără restricții și

80 (M), Împărăția lui Dumnezeu- Mat. c. 22 v. 1-14, În: Lumina Satelor, 1924, Nr. 34, p. 2

repercursiuni în acele vremi de totală shizofrenie a asupritorilor ruși de realitatea exterioară și concretă a unui neam năpăstuit.

Autismul conducătorilor i-a izolat fonice de pretențiile îndreptățite, de dreptele revendicări ale obiditului neam românesc.

I-a surzit Dumnezeu tocmai pentru ca visul de veacuri al unirii, al Marii Uniri să poată fi împlinit.

Pentru un timp!

Cuvântul morușcan are marele merit de a se fi putut împlini în totală și aprinsă lui intensitate.

Nu fără jertfe personale, un fără consecințele viitoarelor drame naționale și personale: 1916-1917 -28 august -10 mai- soția sa este arestată și deportată în Ungaria vestică, la Rust și Sopron fapt care va sta, probabil la baza despărțirii lor.

Ce a însemnat despărțirea?

Este cel de-al treilea mare stres al omenirii, după înmormântarea copiilor și a părinților.

Taină Sfântă. Căsnicia, pe lângă așezământul natural al omului este un așezământ Dumnezeiesc, de sălășuire, grijire și desăvârșire a sufletului nemuritor turnat de Dumnezeu în om.

Închipuie legătura dintre Hristos și Biserică. Vezi Pavel puteați jugul unul altuia și Ce-a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă.

Căsnicia a însemnat pentru tânărul Morușca o instituție în care și-a investit tot capitalul de iubire cu care a fost hăruiată ființa lui: [“ea exprimă deplin ideea de căsătorie cu latura ei fizică (legătura conjugală) etică (unitatea deplină

și inviolabilă pentru toată viața) și religioasă juridică (credința și dreptul”)⁸¹

A intrat cu totă responsabilitatea, cu nădejdea și cu tot sufletul în această legătură pe viață din care putea să iasă, în caz de eșec, un om sfârșit.

Bunăstarea familiei, numele ei bun în afară, poziția socială le asigură bărbatul, iar fericirea casei o hotărăște întotdeauna femeia” ...un cuvânt de mângâiere și o mână care să-i șteargă sudoarea de pe frunte, o ființă gingașă și devotată care să-l însenineze, să-i învioreze puterile în lupta vieții... femeile își au partea lor de lumină de căldură, de dragoste, de râvnă și devotament, de alipire și delicată simpatie către Domnul”⁸²

De câte ori nu va fi predicat preotul, cu convingerea, cu certitudinea îndeplinirii Dumnezeiescului deziderat: „De acea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de soția sa; și ei vor face un singur trup” Geneza 2;24.

Trupul realizat de Dumnezeu a fost sfârtecat. Ruptura nu a însemnat handicap ci a devenit moarte întru omenesc.

Dincolo de nădejde, dincolo de credință, dincolo de structura optimistă, te pomenești singur printre semeni, cu simbolul menirii tale de om făcut ferfelit.

Mare iubitor al valorilor familiei, și-a iubit soția fără de margini și acesta a fost, poate, singurul lui moment de cădere în mândrie.

Singurul păcat care i se poate imputa: aroganța cu

81 Morușca, P. Preot, Adulterul și divinitatea.-În: Telegraful Roman, nr. 46-47, p. 2-5 articol

82 Morușca, Policarp, Arc spre mileniul trei...pp. 177; 178; 179; 184...

care și-a asumat iubirea aceasta fără de margini, siguranța aproape inconștientă în trăinicia propriului cămin.

Prin această despărțire i s-au măsurat puterile credinței, neprihănirea și, de ce nu, iubirea și încrederea în Dumnezeu, într-un scenariu iovian.

Despărțirea te lasă fără echilibru, atâta vreme cât Dumnezeu hotărâse chiar în timpul genezei necesitatea echilibrului uman prin căsnicie.

Este, dealtfel, și singura „defecțiune” pe care și-o descoperă în întreg actul creației: După finalizarea fiecărui act al creației, Dumnezeu , Își privește creția și este mulțumit. După ce l-a făcut pe om, însă: „Domnul Dumnezeu a zis „nu este bine ca omul să fie singur; am să-i fac un ajutor potrivit pentru el” Geneza 2;18..

Despărțirea te transformă întrun hemiplegic încercând să se ridice, întărit nu se știe conform cărei logici, de convingerea că și așa se poate dar își constată, prin cădere, neputința.

Despărțirea te lasă fără repere în viață, atâta vreme cât instituția căsniciei este unul dintre puținele repere întru uman.

După înmormântarea tatălui, în1913, despărțirea a fost cea de-a doua întâlnire cu durerea în forma cea mai brutal omenească posibilă.

Despărțirea este durerea care poate să te facă să-ți pierzi mințile.

Poate a fost o treaptă grea, dar o treaptă care a fost urcată cu demnitate și înțelepciune.

I-au sărit în ajutor cele două evenimente trimise de Dumnezeu pentru a-i distra atenția de la drama care

tocmai i se întâmpla: pelerinajul la locurile sfinte și numirea ca stareț al sf. Mănăstiri Hodoș-Bodrog. “Am slujit până acum cu credință, cu râvnă devotată și cu dragoste sfintei noastre Biserici, dar noua misiune simțeam că îmi cere mai aprins focul credinței în suflet, mai caldă dragoste creștinească în inimă, îndoită râvnă și mai mult devotament, pentru ca să nu-mi fie spre osândă slujba mea aleasă, la care eram chemat.”⁸³

Pasul în monahism îl face conștient deci, de necesitatea unei mai intense trăiri a credinței, o mai mare dragoste creștinească.

Pasul în monahism înseamnă în dimensiunea noastră și întâiul pas morușcan în a fi și a pune umărul acolo unde este mai greu.

Mănăstirea Hodoș Bodrog era, în pragul aniversării a 750 ani de la atestatul ei, în paragină materială și în părăsire duhovnicească.

Știa foarte bine, noul călugăr, îndemnul din Fil.4,6 „Nu vă îngrijorați de nimic; ci în orice lucru, aduceți cererile voastre la cunoștința lui Dumnezeu, prin rugăciuni și cereri de mulțumiri: ”

Neodihna lui întru credință, dragostea pentru obidit neamul său, sunt singurele ustensile de care se folosește pentru a îndeplini misiunea care-i fusese încredințată.

Neodihna lui întru credință și dragostea pentru obidit neamul său îl metamorfozează în lucrul care a asimilat -prin elaborarea și cultivarea ortodoxiei românești- înalte și Dumnezeiești metodologii de atragere către Dumnezeu prin

83 ** Starețul sf. Mănăstiri Hodoș-Bodrog, Cuvântare la numirea ca stareț, În Biserica și Școala, Nr. 45, pp. 8-9

biserică a unui număr cât mai mare de pelerini.

Metodologia nu a fost de a acoperi Cuvântul lui Dumnezeu cu expresii frumoase, ci de a arăta, în măsura în care a avut parte de ele, limpezimea, adevărul și binecuvântarea acestuia.

Experimentând harul și bunătatea lui Dumnezeu, nu face altceva decât să vorbească întregului său neam despre Dumnezeu ca răsplată a suferințelor.

Dacă privim cei zece ani de păstorie care se finalizează cu peste 15 mii de pelerini la praznicele mănăstirii, trebuie să recunoaștem meritele neostenitului stareț.

Roadele neprihănirii sale, încrederea lui în promisiunile lui Dumnezeu, îl vor aduce, în înalta demnitate de Episcop al Bisericii Ortodoxe Române din Statele Unite, Canada și Țările Apusene.

Un alt loc greu încercat al sufletului românesc avea nevoie de dreaptă și înțeleaptă îndrumare după ce decenii întregi nimeni un reușise a așeza lucrurile în făgașul dragostei.

Bilanțul celor 4 ani de activitate misionară americană contabilizează un inventar care ar fi însumat generații întregi de bune intenții: organizarea eparhiei (cu 6 protopopiate, 44 parohii, 62 filiale, cu 43 biserici și 5 paraclise, deservite de 34 de preoți pe care le vizitează personal); inițierea foii „Solia“ și a „Calendarului eparhial Solia“ care apar până azi; punerea bazelor reședinței eparhiale „Vatra Românească“, cu o fermă, cămin pentru bătrâni și un început de mănăstire.

Revenit în țară, în august 1939, avea să-și continue

destinul legat de sufletul neamului său.

De data aceasta mai avea și „povara” dorului de cei pe care-i păstorise în dragoste.

Biografia morușcană de după 1939 va face din el arhitectul nesofisticat al suferinței ca stare de îndumnezeire.

Limitarea posibilității de a-și publica slovele prin care-și reflecta propria viață în oglinda sufletului neamului său, nu este altceva decât gestul de început al izolării. Fapta morușcană se întrece pe sine, depășește orice putere de înțelegere omenească, în momentul acceptării episcopatului de la Cetatea Albă-Ismail.

Cetatea Albă-Ismail devine o întunecată cetate a sacrificiului și sacrificării.

Poporul român din Basarabia avea nevoie de un îndrumător duhovnicesc în timpul terorii ateiste în care bisericile și preoții erau transformate în ruguri vii la propriu.

Acestui popor năpăstuit de toate puterile omenești ale răului îi este trimis, prin înaltă voie Dumnezeiască, și deplină ascultare omenească un sprijin: Pompei Policarp Morușca, încă Episcop de America.

Acceptarea acestei înalte misiuni însemna pentru Preasfințitul Policarp preț de viață și preț de moarte în și întru iubire de neam.

Cu aceeași neclintită încredere în Dumnezeu și cu puternic temei pe puterea lăuntrică a neamului său, misiunea basarabeană nu este altceva decât o continuare insurgenței sale morale.

Amvonul episcopatului basarabean este ultima redută recucerită a scrisului său în același spirit, cu aceeași

tonalitate din întreg parcursul vieții.

Reîntoarcerea în țară, după ultimatumul de evacuare a administrației civile românești din Basarabia, va însemna o nouă sfârșiere a sufletului românesc pentru neamul său, o altă ruptură a sufletului morușcan, după cea americană.

Interesant este că, în ciuda interdicțiilor de a se vorbi despre legături cu America, episcopatul american este pomenit, pomenirea Basarabiei devenind element tabu.

Voia lui Dumnezeu ca încercările neamului românesc să nu-i fie străine, face din viața înaltului ierarh o esență a dramei care avea să se dezlănțuie prin instaurarea comunismului.

Noua orânduire rupe legătura dintre cel care, din dăruire, nu-și mai aparține și cei cărora li se dăruie eroic și diplomatic.

Acum este momentul de pornire al calvarului românesc în care sufletul vlădicăi, ca și al neamului său, avea să fie supus încercărilor fără precedent în întreaga istorie a omenirii.

Calvarul morușcan, calvarul neamului său -nearestat încă- nu vizează pentru început atrocități fizice.

Marginalizarea lui ca director al Internatului teologic din București nu este altceva decât reflectarea în mod personal a ceea ce se întâmplă adevăratelor valori interbelice hotărâte a nu face nici un compromis cu noul regim.

Poporului român, rămas în afara grațiilor, i se rezervă un diabolic scenariu al izolării, al compromiterii, al curmării relațiilor îngerumene, a relației cu Dumnezeu.

Poporului român nearestat încearcă a i se inocula Frica, Suspiciunea, Ura în locul valorilor de iubire pe care

cuvântul morușcan -inspirat din Cuvântul Dumnezeieci- le propovăduise.

O ultimă numire ca locțiitor de episcop al Maramureșului cu reședința în Sighet, unde nu i se acordă nici un sprijin, este făcută cu vădita intenție de discreditație totală.

Cuvântul morușcan rostit acum doar în amvon, în ciuda interpretării agenților care-l spionau și interpretau, nu încetează a propovădui iubirea, nu încetează a mângâia inimile îndureratului popor român.

Punerea în „retragere din oficiu”, stareția la Mănăstirea Sf. Ioan Botezătorul din Alba Iulia, anchetele nocturne la securitate ajung să facă parte din fișcul nebuniei opresiunilor acelor vremii, opresiuni asupra încarceratei între granițele proprii țării, a întregii populații românești.

Nimic din ce se întâmplă poporului român nu rămâne neexperimentat de sfârtecata inimă a vlădicăi între toate locurile în care se nimerise a păstori, fie că le putea numi, fie că le purta în tainicele cămăruțe ale adâncii lui iubiri.

Dumnezeu a avut îngăduința de a-l chema întru dreapta Lui odihnă, exact când în întreaga Românie a pornit urgia celui de-al doilea val de arestări din care, cu certitudine, nu ar fi scăpat.

Dumnezeu a avut îngăduința de a nu-l fi lăsat să experimenteze și grozăviile gulagului românesc.

Nădăjduim ca, prin Dumnezeiască îngăduință, numele lui Pompei Policarp Morușca să-și regăsească meritul loc în istoria neamului său, alături de sfinții neamului său.

Bibliografie sibiană

Morușca, Policarp, Arc spre mileniul trei, editie îngrijită de Radu Șerban , București, Ed. Dareco, 2008

BA. 495510

Morușca, Policarp,P, Căsnicia creștină: Învățăături pentru miri, Arad, S.N.,1927

BA. 27194

Morușca, Policarp,P, Ce trebuie să știe mirii, Arad, Editura SF. Mănăstiri Bodrog, 1927

BA. 44733

Morușca, Policarp,P, Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul omului, Arad, Editura SF. Mănăstiri Bodrog, 1926

BA.21941

Morușca, Policarp,P, Mănăstirea Bodrog, Arad, Editura SF. Mănăstiri Bodrog, 1927

BA. 45320

Morușca, Policarp, P, Misiunile religioase pentru popor cu

material de predici, cuvântări și alocuții, Arad, S.N., 1929

BA. 35692

Morușca, Policarp, P, Omenirea în fața crucii, Arad, Editura S.N., 1927

BA. 27248

Nichifor, părintele, Bugetul cultelor pe anul 1931, [Sibiu], Editura Asociației Clerului “Andrei Șaguna”, [1931]

BA. 43268

Nichifor, părintele, Confesionalism politic, Sibiu, S.N., 1930

BA. 35637

Nichifor, părintele, Bugetul cultelor pe anul 1931, [Sibiu], Editura Asociației Clerului “Andrei Șaguna”, [1931]

BA. 57525

Policarp, România. Episcop. Maramureș, [Pastorală], /Policarp, din mila lui Dumnezeu Episcop ortodox al Românilor din America, Locotenent Episcop al Maramureșului, [Sigheț], S.N., [1945]

BA. 103141

Morușca, Policarp, Episcopul, Românii din America, În: Omagiu Înalt prea Sfinției Sale Dr. Nicolae Bălan Mitropolitul Ardealului, La douăzeci de ani de arhipăstorire, Sibiu, S.N., 1940, pp. 601-609

BA. 84434

Policarp, Episcop, O jumătate de veac, În: Omagiu Înalt
prea Sfinției Sale Dr. Nicolae Bălan Mitropolitul Ardealului:
1905-1955, La cincizeci ani de activitate bisericească, Sibiu,
S.N., 1955,
p. XXXII

BA. 132523

Policarp, Episcop, Episcopia Misionară în America, În:
Biserica Ortodoxa Română, Revista Sfântului Sinod LVIII,
1940, mai-iunie, pp.335-339

BA: M. 1179

Morușca, Pompei (Policarp), Zidire sufletească/ Pompei
(Policarp) Morușca, ediție îngrijită de Radu Șerban. Cluj
Napoca, Editura Dacia, 2009

BA: 503200

Contribuții transilvănene la teologia ortodoxă, Sibiu, sn,
1988

BA 394426; 489662

Grama, Remus, Policarp Morușca, primul episcop al
românilor din America: scrisori din captivitate sau Tragedia
despărțirii bisericești a românilor Americani/ Remus Grama,
București, Editura Eicon, 2004

BA 481408

Manea, Vasile, Preoți ortodocși în închisorile comuniste/
Manea Vasile. Cluj-Napoca, Editura Patmos, 2000

BA 479997

Marinescu, Aurel-Sergiu, O contribuție la istoria exilului românesc. București, Editura Vremea, 2004

BA 468859

Păcurariu, Mircea, Cărturari sibieni de altădată/ Mircea Păcurariu, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002

BA 474588; 461129

Păcurariu, Mircea, Dicționarul Teologilor români/ Mircea Păcurariu, București, editura Univers Enciclopedic, 1996

BA 441930; 463751; 480170

Predescu, Lucian, Enciclopedia României Cugetarea, material românesc, oameni și înfăptuiri, București: Editura Saeculum&Vestala, 1999

BA 443827; 451039; 470279

Rustoiu, Ioana; Vaida, Dănila, Cronica parohiei Pâclișa: (1901-1944)/ Ioana Rustoiu; Pr. Dănilă Vaida, Alba Iulia: Editura Altip, 2008

BA 499661

Șerban, Radu, Prea Sfințitul Policarp, București, Editura Dareco, 2007

BA 495511

**Șerban, Radu, Sub semnul dragostei: de vorbă cu
părintele Pantelimon despre Episcopul Policarp
Morușca, Sibiu, Editura Andreiană, 2010**

BA

C R O N O L O G I E

1742

anul reconstrucției bisericii din Cristești-Dealul'Geoagiului

1754

o cronică a parohiei Păclișa, jud. Alba, menționează ca preot pe Popovici Gherman, (1754-1784) unul dintre întâii preoți din lungul șir al celor care vor forma o întreagă dinastie de preoți, până în zilele noastre, dinastie în care se va naște și mama P.S.Sale Policarp, Ana Cado⁸⁴

1781

- Iacob Tecșa, este uns ca preot în Dealul'Geoagiului. la Mitropolia Râmnicului de Episcopul Filaret II al Râmnicului. Este atestarea preotului din care se va ivi și Domnica Morușca, străbunica după tată a Episcopului. Conflictul religios, etnic și social:"....Episcop să nu aibă, la Buda să nu meargă pentru a fi chirotonisiți fără știrea lui, mănăstirile călugărilor ortodocși să le dărâme, călugării să-i alunge peste granițe, iar preoții chirotonisiți în Valahia și

84 Rustoiu, Ioana; Vaida, Dănila, Cronică parohiei Păclișa: (1901-1944)/ Ioana Rustoiu; Pr. Dănilă Vaida, Alba Iulia: Editura Altip, 2008

Moldova să fie iarăși făcuți iobagi, să ducă la apă câinii episcopului catolic⁸⁵...

- Preoții români sunt scoși din iobăgie dar au posibilitatea legală de a-și trimite la instrucție și să scoată din iobăgie doar un singur copil, restul fiind condamnați a rămâne analfabeți și lipsiți de libertate.

1856-1857

Mateiu Morușca din Cristești, bunicul dinspre tată al episcopului, termină studiile secțiunii pedagogice a Institutului seminarial teologic-pedagogic “Andreian” al Arhidiecezei Greco Ortodoxe Române din Transilvania⁸⁶

1871/1872

- Zevedeu Cado născut în Pâclișa, bunicul după mamă al episcopului termină studiile secțiunii teologice a Institutului seminarial teologic-pedagogic “Andreian” al Arhidiecezei Greco Ortodoxe Române din Transilvania⁸⁷

1876/1877

85 Ciobanu, Virgil, Statistica românilor din Ardeal făcută de Administrația Austriacă la anul 1760-1762:, Cluj: “Ardealul” Institutul de Arte Grafice, 1926. p.8

86 Roșca, Eusebiu R, Monografia Institutului seminarial teologic-pedagogic “Andreian” al Arhidiecezei Gr. Or. Române din Transilvania, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1911. p. 177

87 Ibid, p. 151

- Nicolau Cado născut în Pâclișa, termină studiile secțiunii teologice a Institutului seminarial teologic-pedagogic “Andreian” al Arhidiecezei Greco Ortodoxe Române din Transilvania⁸⁸

1878/1879

- Simion Morușca născut în Geoagiul Superior, termină studiile secțiunii teologice a Institutului seminarial teologic-pedagogic “Andreian” al Arhidiecezei Greco Ortodoxe Române din Transilvania⁸⁹

1880/1881

- Ioan Morușca, tatăl episcopului, născut în Cristești, termină studiile secțiunii teologice a Institutului seminarial teologic-pedagogic “Andreian” al Arhidiecezei Greco Ortodoxe Române din Transilvania⁹⁰

1883 -20 mart.

-în Cristești - Dealul Geoagiului, jud. Alba, se naște Pompei Morușca, întâiul născut în familia Ion și Ana Morușca (născută Cado). Aveau să urmeze Silvestru, Adrian, Matei, Aurel și Lucreția.

- Sfârșitul secolului 19 aduce, totuși, ceva nou în viața preoților români: sunt scoși din iobăgie și pot să urmeze școli, în funcție de posibilitățile materiale, toți copiii

88 Ibid, p.153

89 Ibid, p. 155

90 Ibid, p.156

acestora.

- Sivestru Morușca termină studiile secțiunii pedagogică a Institutului seminarial teologic-pedagogic “Andreian” și va ajunge învățător la Ighiu.
- Adrian, al treilea copil al familiei, va ajunge inspector financiar la Aiud.
- Matei, al patrulea fiu, va ajunge și el unul dintre continuatorii de vază ai înainașilor preoți, la Iceland.
- Aurel, al cincilea băiat, va ajunge învățător
- Lucreția, singura fată și al șaselea copil,

1887

-preotul Ioan Morușca se muta cu familia în Craiva

1902

- Pompei Morușca obține bacalaureatul la Liceul greco-catolic din Blaj.

1902-1905

- urmează cursurile Institutului Teologic “Andreian” din Sibiu, coleg cu Moise Balea, care va ajunge să întemeieze prima parohie ortodoxă pe tărâm american.

1904/1905

- Pompei Morușca, născut în Cristești, termină studiile secțiunii teologice a Institutului seminarial teologic-

pedagogic “Andreian” al Arhidiecezei Greco Ortodoxe Române din Transilvania⁹¹ “Andreian” al Arhidiecezei Gr. Or. Române din Transilvania

1905/1906

-Silvestru Morușca, fratele episcopului, născut în Cristești, termină studiile secțiunii pedagogică a Institutului seminarial teologic-pedagogic “Andreian” al Arhidiecezei Greco Ortodoxe Române din Transilvania⁹²

1905- 1906

- învățător la școala primară confesională din Sebeș-Alba,

1906-1907

- învățător la școala primară confesională din Luduș-Sibiu

- învățător la școala primară confesională din Pâclișa-Alba

1908

- căsătoria cu Marioara Bălan, sora viitorului mitropolit al Ardealului, Nicolae Bălan,

1908-19 iulie -1919- 31iulie

- preot paroh în Șeica Mare-Sibiu

91 Ibid, p.165

92 Ibid, p. 194

1917-1918

-confesor militar pentru soldații români din armata habsburgică.

1916-1917 -28 august -10 mai

- soția sa este arestată și deportată în Ungaria vestică, la Rust și Șopron fapt care va sta, probabil la baza despărțirii lor

1919

– consilier al Consiliului Dirigent Transilvan
- consilier referent economic la noul Consistoriu eparhial din Cluj, calitate în care contribuie la înființarea Episcopiei Clujului.

1920

- secretar general al Asociației clerului “Andrei Șaguna” din Transilvania

1920- 1 oct. - 1921 – 31 august

- duhovnic la Institutul Teologic din Sibiu,

1921

-apare, la Sibiu, Petru Maior și Unirea

- ianuarie, Revista Teologică si a reluat apariția, cu "binecuvântarea" Mitropolitului Nicolae al Ardealului, fiind redactată acum de preotul Pompei Morușca, viitorul episcop Policarp al Americii
- director al Oficiului de Statistică al Mitropoliei Ardealului

profesor de drept bisericesc și pastorală

- director al Internatului arhidiecezan pentru copiii de preoți din Sibiu

1923- 1 ianuarie

- distins cu titlul de iconom cu dreptul de a purta brâu roșu prin

- Decretul Regal 208/1923 I se conferă medalia Răsplata muncii pentru Biserică, clasa I.

- numirea unui comitet de 8 preoți pentru liniștirea disensiunilor din sânul comunități românești din America [Cei 8 preoți și agitația ziarelor- Se întoarce foaia- Cine e uneltitorul- O scrisoare- Dat de gol.⁹³]

1925

-apare, la Sibiu, Feminism și feminitate în lumina Evangheliei

- divorțul

– pelerinaj în Țara Sfântă unde I se decernează cordonul de Cavaler al Ordinului Sfântului Mormânt

-a fost tuns în monahism, sub numele Policarp, încredințându-i-se stăreția mănăstirii Hodoș-Bodrog 1925-1935

-“ pâr. *Pompei Morușca*, directorul oficiului statistic mitropolitan, a primit de curând tonsura monahală la Mănăstirea Hodoș-Bodrog, din partea P. S. Episcop al Aradului. Intrat în călugărie, a primit numele de

93 ** Biserica ortodoxă în America, În: Telegraful Roman, 1923, nr.23-24 p. 2-3 articol

Policarp.⁹⁴”

-astăzi pâr. Morușca este egumen al Mănăstirii Hodoș-Bodrog, din care nădăjduim că va face un cămin de lumină și cucernicie creștinească.

1925 -28 Oct.

- în acest Sfânt Lăcaș a fost tuns într-un monarh prin PS Sa Episcopul Grigorie al Aradului în 28 Octomvrie a. c. părintele Pompei Morușca, directorul Oficiului Statistic al Mitropoliei noastre, primind numele de Policarp. Sinodul Mănăstirii, întrunit în aceeași zi, sub prezidiul IPS Sale l-a primit între frați și l-a ales igumen.

1926

-apar, la Arad, „Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul omului și Sfânta Scriptură și Tradiția Sfântă

- numit membru de onoare al Asociației Clerului

1927

-apar, la Arad, Ce trebuie să știe mirii și Căsnicia creștină

1928

-Vasile Lăzărescu se călugărește la mănăstirea Bodrog, păstrând numele de Vasile, stareț fiind arhimandritul Policarp Morușca, viitorul episcop al românilor de peste

94 *** Bunul nostru prietin, În: Revista Teologică, 1935, Nr. 10-11 p. 359

Ocean. La numai câteva luni va primi rangurile de singhel și protosinghel, iar în anul următor rangul de arhim

1929- 10 nov.

-apar, la Arad, Misiunile religioase pentru popor și Omenirea în fața Crucii

- Buteni Biserica ortodoxă Buteni cu hramul Buna Vestire a fost târnosită de P.S. Sa Părintele Episcop Dr. Grigore G. Comșa, înconjurat de consilierii eparhiali Mihai Păcățeanu, dr. Gheorghe Ciuhandu, arhimandritul Policarp Morușca, stareț al mănăstirii Hodoș – Bodrog, alți consilieri eparhiali sosiți duminică dimineața împreună cu marele luptător pentru unirea Ardealului cu Patria Mamă, cel care la Adunarea de la Alba Iulia a citit Declarația de unire, profesorul Vasile Goldiș.

1929

- La Congresul bisericesc dela Detroit , coloniile bisericești și-au exprimat dorința să se înființeze, pe seama lor o episcopie Misionară și o comisie interimară, în legătură cu biserica din patrie, iar titularul ei să fie un membru de drept al Sfântului Sinod...după instrucțiunile date de Mitropolia Ardealului ca delegată a Sfântului Sinod.

-21 noiembrie 1929 –Congresul National Bisericesc din Romania aprobă hotărârea.

1930 -

-apare Biserica Ortodoxă și bugetul cultelor

-6 iunie arhimandrit Policarp Morusca, starețul Mănăstirii Hodos-Bodrog de lângă Arad, este invitat să viziteze locul fostei mănăstiri din Plăișorul Cioarei. În procesul verbal încheiat – asistat de preotul paroh Constantin Oancea și de monahul Ghenadie Mănăilă din Cioara, acesta consemnează că în Plăișor există un paraclis de zid și două chilioare în construcție.

-12 decembrie liderii acestui Congres au cerut Sibiului ca prof. Matei, cunoscut lor și apreciat penru activitatea de publicist și de dascăl, de parlamentar și de misionar ortodox, să fie desemnat pentru a acționa ca punte de legătură între Cleveland și Sfântul Sinod. Profesorul Matei , propune pentru postul de Episcop numele lui Policarp Morușca, lăudând calitățile starețului.

1932- 9 apr.

- sfințește Mănăstirea Feredău- Siria- Arad

1934

-apare, la Sibiu, Porunca iubirii

-6 oct participă la Punerea pietrii fundamentale la noul local al Școalei Normale “Andrei Șaguna” cu înalta participare a suveranului.

1935

- sub păstorirea Episcopului Grigorie Cosma și a starețului

Morușca, în partea de răsărit a curții s-a construit un paraclis de vară cu Hramul "Adormirea Maicii Domnului" unde se oficiază și azi slujbe divine de Hram, duminicile și de sărbători

- pentru evidențierea situației românilor de peste ocean la numirea Prea Sfințitului Policarp ca Episcop, am ținut să punem în evidență câteva articole: "Nici o țară din lume un suferă mai cumplit de boala șomajului ca America."⁹⁵

- dacă începutul crizei economice, în 1929, înseamnă 11 milioane de șomeri, deși criza e declarată oficial încheiată încă din 1933, 1935 este anul în care numărul oficial al șomerilor este practic dublu. O primă consecință a fost o atitudine clară împotriva străinilor: "În toate centrele mai importante din Statele Unite s-a pornit o luptă crâncenă contra străinilor."⁹⁶

- În ziua de 29 Iunie 1935 a primului episcop ortodox al românilor din America, a PS Sale episcopul Policarp⁹⁷]

- 1 iulie parohia "Sfânta Treime" s-a orientat drept, la fel cu toate celelalte parohii ortodoxe române: a recunoscut pe primul Arhipăstor canonic și a recunoscut jurisdicția nou-înființatei Eparhii. "Drept care în ziua de 30 iunie 1935 au subscris 48 de membri unanim intrarea în Episcopie", scrie procesul verbal din 1 iulie 1935

- 4 iulie -în Catedrala Sf. Gheorghe din Detroit Michigan- întronarea ca Episcop al Românilor din America.

- 8 septembrie -sfințește parohia Sf. Maria din Timmins. ON

95 ** America, țara șomerilor: Statele Unite întrețin cu ajutoare 22 milioane de șomeri, În. Lumina Satelor Nr. 15, p. 2 articol

96 ** Lupta contra străinilor din America.- În. Lumina Satelor, Nr. 28, p. 2

97 ** Sosirea în New York., În: Telegraful Român, 1935, nr. 43 p.3 cronică

- sfințește Parohia Ortodoxă română Sf. Ștefan, fondată în 1923 de de un grup de emigranți români.
- Lumina Satelor publică un articol al vlădicăi, în care situația comunității românești este, cu o dureroasă acuratețe, oglindită: “ Din nefericire însă și frații noștri români din America sunt împărțiți în grupări cari se dușmănesc mereu unele cu altele.” ⁹⁸
- dar și cu deosebita dragoste: “Credincioși în purtare, respectuoși în atitudine, rezervați în vorbă, îndrăzneți și liberi de multe forme convenționalepe stradă și acasă, se prezintă demn, bine îmbrăcați și bine întreținuți... și de va succede să izgonim cu totul păcatul vrajbei dintre frați, românii de aici, grupați în feluritele organizații, îndrumate spre același țel al idealului religios și național, pot aduce aport însemnat în viața publică, socială și de stat de aici...” ⁹⁹]

1936

- 23 febr. Apare primul număr al ziarului diocesan “Solia” în Zoungstown, Ohio
- în ciuda distanței care îi desparte,, legătura cu țara este în permanență păstrată și foștii colegi din gazetărie primesc cu bucurie vești despre activitatea Episcopului Policarp: “Zilele trecute P. S. Sa Morușca, episcopul românilor din întreaga Americă, a făcut o vizită dlui Hull, ministrul de externe al

98 ** Cum trăesc românii din America?: Din părerea pera Sfințitului Episcop al românilor ortodocși din America., În. Lumina Satelor, Nr. 36, p. 2 articol

99 Marcovici, A.Pr.- Din viața fraților noștri de peste ocean.- De vorbă cu Prea Sfințitul Episcop al românilor din America, În: Telegraful Român, nr. 36 p. 2-3 cronică

Statelor Unite.¹⁰⁰”

-26 aprilie -în parohia Sfinții Apostoli Petru și Pavel - Dearborn Heights, Michigan credincioșii l-au întâmpinat cu multă bucurie pe Preasfințitul episcop ocazie cu care a fost Sfințită micuța bisericuță din lemn.

-6 iunie- Sfințește biserica Sfântul Ilie Tesviteanul Calder, Sasck., Canada depune sfintele moaște.

-1 sept. 1936 se cumpără proprietatea din Grass Lake, Jackson, Detroit Michigan unde se va întemeia “Vatra Românească”

-5-7 sept. Congresul episcopiei a adoptat Constituția și regulamentele propuse de Episcopul Policarp

1937

- biserica Buna Vestire- Montreal, Canada, face o vizită canonică la biserica din Philadelphia, consfințind astfel apartenența ei de Episcopia pe care o conducea

-“Încă odată s-a dovedit să fie un om înțelept, inimos și cu devotament. Reținem din această cuvântare că în primul an de pastorație, P. S. Sa a întreprins peste 60 de vizitațiuni canonice, cunoscând pe români la ei acasă. P.S. Sa mărturisește că i-a găsit într-o stare mult mai bună decât se aștepta.

În cele câteva mii de kilometri străbătuți, P.S.Sa a fost în cea mai stânsă relație cu autoritățile civile și mai ales cu Ministrul României la Washington, cu care a fost în audiență la președintele Franklin Roosevelt al Americii.

A vizitat pe capii bisericești ortodocși ruși, greci,

100 -** Dela frații din America. În: Lumina Satelor, 1936, Nr. 1, p. 3 articol

sârbi și streini și a intrat în legătură frățească cu biserica episcopală (anglicană).

Lucrează mână în mână în lucruri de interes comun, cu frățescă înțelegere, cu greco-catolicii și a luat contact chiar cu ierarhii romano-catolici, acolo unde nu era considerat <schismatic>¹⁰¹.”

1939

-în ciuda rugămintilor preoților și enoriașilor americani, decide să facă o vizită în țară, vizită pe care o punem în legătură cu numirea și înscăunarea, la 30 iunie, (însăunat 5 iulie) a noului patriarh, Nicodim Munteanu. Nu-și văzuse de multă vreme mama bolnavă. Dar a început războiul... ruperea relațiilor diplomatice dintre România și S.U.A., intrigile de la curte regală, intrigile bisericești, obstacolele birocratice l-au oprit în țară.

- bilanțul activității sale misionare pentru românii ortodocși din America : organizarea eparhiei (cu 6 protopopiate, 44 parohii, 62 filiale, cu 43 biserici și 5 paraclise, deservite de 34 de preoți); inițierea foii „Solia“ și a „Calendarului eparhial Solia“ care apar până azi; punerea bazelor reședinței eparhiale „Vatra Românească“, cu o fermă, cămin pentru bătrâni și un început de mănăstire.

.-17 iulie-7 noiembrie- vizita în România 5 sept. PP. SS. Lor Andrei al Aradului, Nicolae al Orăzii și Policarp Morușca al Americii....cari s-au întâmplat a fi oaspeții P. S. Episcop Grigore Leu, au vizitat satele: Căineni, Titești, Boișoara,

101 Hațegan, V, Crâmpee din epostolia P.S. Episcop Policarp al Americii, în: Revista Teologică, 1937, Nr. 1, pp.45-46

Bumbești, Scăueni, Sălătrucel și Jiblea.” (5 sept. n.n.)]

1940 -26 iunie -28 iunie

- Ultimatumul și intrarea Armatei Sovietice în Basarabia: bisericile și mănăstirile din Basarabia sunt închise, transformate în case de odihnă, cazărmi, depozite de marfă, spitale... Mitropolia Basarabiei este declarată “Casă a Armatei Roșii”, fiind distruse, dărâmate sau secularizate, până în septembrie 1941 când autoritățile române revin în Basarabia, peste 200 de biserici și mănăstiri, preoți și călugări deportați sau uciși, mulți incendiați în propriile biserici. Mitropolia Basarabiei va fi desființată, iar în locul ei va fi organizată o Episcopie. Episcopiile Cetatea Albă, Ismail, Hotin (Bălți) vor fi desființate.

1941- martie

-I se încredințează conducerea Internatului Teologic “Radu Vodă” din București

1941 -1 septembrie -1944 – ianuarie-

- Episcop la Cetatea Albă Ismail, în condițiile mai sus amintite, în urma vizitei pe care o face, împreună cu Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului, în spiritul său de a pune umărul unde este mai greu, solicită numirea în acest loc greu încercat. Chiar cu prețul vieții.

1944-1945

-din nou director al Internatului teologic din București
-aprilie în urma bombardamentelor din București , se refugiază în comuna Budișteni, luând cu ei cea mai mare parte a icoanelor din biserica Radu Vodă, odăjdiile noi, cărțile de valoare din bibliotecă, arhiva internatului, o parte din inventar și o cantitate de alimente din magazie.

1945 – decembrie-1946 – octombrie-

- locțiitor de episcop al Maramureșului cu reședința în Sighet. Nici după război nu s-a mai putut întoarce în America.

1947- 25 martie.

-Congresul Bisericesc întrunit la Detroit a respins propunerea Sinodului BOR de a-l trimite în America în locul Episcopului Policarp pe Episcopul Antim Nica. Acesta poate fi considerat primul pas al hotărârii de a deveni autonomă prin desprinderea de Patriarhia Română.

1948 - iunie

-pus în “retragere din oficiu” de autoritățile comuniste
În baza Decretului publicat în MO 138/15.06.1948, la propunerea ministerului culturii, PS Episcop Policarp Morușca, titularul Eparhiei Misionare Ortodoxe a Americii și a Statelor Apusene, a fost pus în retragere din oficiu din funcția ce a ocupat-o, retragere pentru care nu au fost

publicate date privind:

1 – motivarea retragerii din funcție a PS Episcop Policarp Morusca ;

2 – înlocuitorul care a urmat la Eparhia respectivă - Policarp Morușca a fost închinoviat la Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia între anii

1955-1958

-stareț al mănăstirii Sf. Ioan Botezătorul din Alba Iulia.

1950,câțiva preoți au încercat să stabilească un nou episcopat sub jurisdicția Patriarhiei Române, sub denumirea de Episcopatul Român Ortodox Autonom pentru America de Nord și de Sud. Din punctul de vedere al autorităților religioase române

1958 – 26 octombrie

-trece în odihna întru Domnul,

BISERICA ȘI ȘCOALA

1925 Anul 49 BA / P. 3417.

Consistorul arhiepiscopal.-Pelerinajul la Ierusalim, la locurile sfinte.-În Nr. 26, pp.5- 6 anunț

[anunțul primului pelerinaj la locurile sfinte, la care va participa și Policarp Morușca.]

**** Nou egumen la Mănăstirea Hodoș-Bodrog, În Nr.**

44, p. 6 cronică

[“ Miercuri în 28 Oct. a.c. P. Sf. Episcopul nostru Grigorie a tuns într-un monah la mănăstirea H.- Bodrog pe părintele Pompeiu Morușca referent mitropolitan din Sibiu, care a primit numele de Policarp.”]

**** Starețul sf. Mănăstiri Hodoș-Bodrog, În Nr. 45, pp.8-9 cuvântare la numirea ca stareț**

[“Am slujit până acum cu credință, cu râvnă devotată și cu dragoste sfintei noastre Biserici, dar noua misiune simțeam că îmi cere mai aprins focul credinței în suflet, mai caldă dragoste creștinească în inimă, îndoită râvnă și mai mult devotament, pentru ca să nu-mi fie spre osândă slujba mea aleasă, la care eram chemat.”]

**** Protosinghel nou, În Nr. 48, p. 7 cronică**

[“ Sâmbătă, 21 Noiembrie a. c. Preasfinția Sa părintele Episcop Grigorie, a hirotesit într-un protosinghel pe P. C. Sa Policarp Morușca, starețul sf. Mănăstiri Hodoș-Bodrog.”]

**** Școala mănăstirească, În Nr. 50, p. 5 cronică**

[“ În ziua de Sf. Apostol Andrei, la 30 Noiembrie a. c. s-a deschis noua școală mănăstirească, în sf. Mănăstire H.- Bodrog, cu 11 ucenici, sub patronajul P. S. Sale Părintelui Episcop Grigorie al Aradului, și sub conducerea P. C. Sale Păr. Protosinghel Policarp, starețul Mănăstirii.”]

1926 Anul 50 BA / P. 3418.

Policarp, “Când va şedea pe scaunul slavei Sale...”,
În Nr. 6, p.1 articol

[“ Nu ajunge nici rugăciunea, nici credinţa, nici nădejdea, nici mărturisirea, nici cuminecarea noastră din toate Duminecile. Domnul ne cere fapta dragostei, faptele milei trupeşti către săraci, flămânzi şi goi, streini şi bolnavi, faptele milei sufleteşti, îndreptând pe cel ce greşeşte, învăţând pe cel fără ştiinţă, sfătuind pe îndoielnic, mângâind pe cel întristat, având răbdare, îndelungă iertare şi iertând celor ce ne greşesc nouă, până şi vrăşmaşilor.”]

Policarp.- “Nu vă adunaţi vouă comori pe pământ...Unde este comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră”, În Nr. 7, pp1-2 articol

[“ Bunurile de aici şi râvnirea lor, ne face să uităm cu totul de ceea ce ne aşteaptă dincolo.”]

Policarp.- “Vino după mine”, În Nr. 8, p.1-2 articol

[“ Chemarea Lui ne-a scos din lume, din larga lume a oamenilor, pentru a ne face preoţie aleasă, ca să-L urmăm şi împreună cu El să trăim şi să lucrăm...Plecarea noastră după Hristos e condiţionată şi de anume prefaceri a mediului din nemijlocita noastră apropiere, de o regenerare a condiţiilor noastre de viaţă personală şi familială, care trebuie să aibă o altă înfăţişare decât viaţa celorlalţi oameni.”]

Moruşca, Policarp P ProtosinCEL, Cuvântul lui Dumnezeu şi sufletul oamenilor, În Nr. 11, pp.3-4 articol

[“Această cârticică îţi vine să-ţi arate drumul spre

comoara care te poate face deplin fericit; vrea să te ajute să o găsești și să fie a ta. Numai să urmărești tiparul ei cu luare aminte și cu încredere. Să o privești ca pe un prieten bun, care vine să-ți vorbească despre un lucru de mare folos.”]

Morușca, Policarp P ProtosinCEL, Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul oamenilor, În Nr. 12, pp.5-6 articol

Morușca, Policarp P ProtosinCEL, Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul oamenilor, În Nr. 13, pp.2-3 articol

Morușca, Policarp P Arhimandritul, Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul oamenilor, În Nr. 14, pp.6-7 articol

Morușca, Policarp P Arhimandritul, Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul oamenilor, În Nr. 15, pp.6-7 articol

Morușca, Policarp P Arhimandritul, Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul oamenilor, În Nr. 16, pp.5-6 articol

Morușca, Policarp P Arhimandritul, Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul oamenilor, În Nr. 18, p.4 articol

Morușca, Policarp P Arhimandritul, Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul oamenilor, În Nr. 19, p.6 articol

Morușca, Policarp P Arhimandritul, Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul oamenilor, În Nr. 20, pp.3-4 articol

Morușca, Policarp P Arhimandritul, Cuvântul lui

Dumnezeu și sufletul oamenilor, În Nr. 22, p.7 articol

****Adunarea eparhială. Sedința 1: ținută la 2 Maiu 1926, În: Nr. 23, pp.2-3 cronică**

Morușca, Policarp P Arhimandritul, Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul oamenilor, În Nr. 23, pp.5-6 articol

****Adunarea eparhială . Sedința: 2 ținută la 3 Maiu 1926, În: Nr. 24, pp.4-5 cronică**

****Adunarea eparhială . Sedința: 3 ținută la 3 Maiu 1926, În: Nr. 25, pp.4-5 cronică**

****Adunarea eparhială . Sedința: 4 ținută la 4 Maiu 1926, În: Nr. 27, pp.3-4 cronică**

A.P, Un an de arhipăstorire, În Nr. 28, p.1 cronică

[“ Luni 12 Iulie se împlinește un an de când Prea. Sf. Sa Dr. Grigorie Comșa , urcând tronul episcopesc, a fost instalat și încredințat cu conducerea destinelor sufletești a fiilor din eparhia de Dumnezeu păzită a Aradului.”]

**** Sfințire de arhiereu, În Nr. 28, pp.1-2 cronică**

[“ Sâmbătă, în 3 Iulie a.c. P. Sf. nostru Grigorie a plecat cu automobilul de la Oradea-mare însoțit de I.P.C.Sa Păr. Ahim. Policarp Starețul sf. M-ri H-Bodrog... ca să asiste la hirotonirea întru arhiereu vicar a I.P.C. Sale păr. arhim.Dr. Andrei Magier.”]

A.P.M., Vizitație canonică, În Nr. 28, p.2 cronică

[“ Din încredințarea P. Sf. Sale Părintele arhimandrit Policarp a împărțit poporului broșuri din <Biblioteca creștinului ortodox > însoțindu-le de un scurt îndemn de citire și trecere din mână în mână.”]

A.P.M., Plerinaj la Sfânta Mănăstire Hodoș-Bodrog, În Nr. 28, pp. 3-4 cronică

[“Meritul acestor manifestații pioase revine în primul rând părintelui sufletesc, care a organizat pelerinajul călăuzind pe fii săi...”]

**Adunarea eparhială . Sedința: 5 ținută la 4 Maiu 1926, În: Nr. 29, pp. 3-7 cronică

** Plerinajul la Sfânta Mănăstire Hodoș-Bodrog, În Nr. 31, pp.1-3 program

Draia, T preot, Ascultând predică, În Nr. 32, p.7 cronică

[“În 18 Iulie în biserica plină de oaspeți a băilor, (Herculane) a vorbit P.C. Sa arhimandritul Policarp Morușca despre dumnezeiasca providență.”]

Turicu, C, Impresii dela și după Mănăstire, În Nr. 34, pp.1-4 articol

[“După cum bine știi sf. Mănăstire a Bodrogului de data aceasta nu o mai aflăm Văduvă ca în trecut. Îndurătoarea Mireasă și-a găsit potrivitul ei Mire. (Policarp Morușca, n. n.).”]

Tomuția, Ioan, Impresii dela Sf.-ta M.-re H.-Bodrog,
În Nr. 38, pp. 4-6 articol

[“La intrare suntem întâmpinați de vrednicul de
chemarea sfântă și edificatoare a credinței străbune, de Înalt
Preacuvioșia Sa starețul Policarp.”]

1927 Anul 51 BA / P. 3419

Morușca, Policarp Arhim, Mergi de te arată, În Nr.
1-2, pp.15-16 articol

[“Oamenii vremilor noastre vor să ne restrângă
câmpul de acțiune. Vor să ne zăvorască numai în biserică.
<Popa în biserică> ne strigă ireverențioșii, decâte ori preotul
se întâmplă să le încrucișeze calea. Noi răspundem însă cu
hotărâre, vrem câmp larg de lucrare, întreg teritoriul vieții
publice, după măsura forțelor intelectuale și morale, cu cari
îi putem slugi....Va intra deci preotul în școală... în mijlocul
asociațiilor reuniunilor și societăților de tot felul.....un loc de
cinste în toate reprezentantele vieții publice....nici politica
nu trebuie să ne lase indiferenți.... în redacțiile presei....

Morușca, Policarp Arhim, Misiunile religioase
pentru popor, În Nr. 8, pp.2-4 articol

[“Misiunile populare, organizate în toamnă și în
postul Crăciunului după luminata îndrumare a P. Sfințitului
nostru Stăpân, trebuie să fie reluate și să continue cu
însuflețire și cu mai mare intensificare în primăvară, în
postul Sf. Paști. Rezultatele obținute la prima încercare, ne
deschid frumoase perspective de realizări pastorale.”]

****Adunarea eparhială . Sedința 1: ținută la 22 Maiu 1927, În: Nr. 23, pp.2-3 cronică**

[“b. deputații circumscripțiilor Radna, Ineu, Cerneiu, Buteni și Sebiș formează secțiunea a 2 a, și vor avea să examineze actele electorale ale deputaților din secțiunea a 3 a. Actele se dau deputatului Policarp Morușca.”]

****Pr. Sf. Sa Episcopul Eparhial Dr. Grigorie Gh.Comșa, În: Nr. 23, pp 3-5 cronică**

[“...sfințește biserica din Drauț, și vizitează comunele: Agriș, Arăneag, Dud, Târnavă și Măderat...însoțit de arhimandritul Policarp Morușca....”]

**** Adunarea eparhială: Ședința 2: ținută la 22 Maiu 1927, În: Nr. 24 pp.1-3 cronică**

[“ 15. După deschiderea ședinții raportul comisiei de candidare Dr. Cornel Iancu propune și Adunarea declară de aleși:... III în Comisiunea bisericească: pe Policarp Morușca și Traian Vățian din Cler, pe dr. Eugen Beleş, dr. Aurel Cioban, Antoniu Mocioni, dr. Ioan Robu dintre mireni...”]

**** Episcopia română din America, În: Nr. 24 p.10 cronică**

[“La ultimul congres al bisericilor ortodoxe din America, ținut la Cleveland, s-a decis, în principiu, crearea unei episcopii....”]

**** Adunarea eparhială: Ședința a 3: ținută la 23 Maiu 1927, În: Nr. 25 pp.2-4 cronică**

[“29 a) pentru secția bisericească -consilieri onorifici ordinari: Policarp Morușca 45 voturi...”]

****Adunarea eparhială: Ședința a 4: ținută la 24 Maiu 1927, În: Nr. 26 pp. 2-3 cronică**

****Adunarea eparhială: Ședința a 5: ținută la 24 Maiu 1927, În: Nr. 27-28 pp. 5-6 cronică**

****Adunarea eparhială: Ședința a 6: ținută la 14 (?? n.n) Maiu 1927, În: Nr. 29 pp. 3-5 cronică**

[“La discuția ivită ...iau parte deputații...I.C. Sa Policarp Morușca...”]

****La Sf. Mănăstire Bodrog..., În: Nr. 30 p. 6 cronică**
[“se vor ținea și în anul acesta misiunile religioase, cu prilejul pelerinajului de sîntămărie.”]

Starețul.- Programul misiunilor religioase.- În: Nr. 31 p. 5 cronică

****Adunarea eparhială: Ședința a 7: ținută la 25 Maiu 1927, În: Nr. 30 pp. 3-6 cronică**

[“79 Urmează alegerea comisarului Adunării EparhialeSe procedează la votare secretă, dându-se cu totul 31 voturi, dintre cari deputatul Emil Monția întrunește 15 voturi, I. P. C. Sa Păr. Arhimandrit Policarp Morușca 4 voturi, Sever Bocu 1 vot, iar o bilă a fost albă.”]15+4+1--

****Pelerinajul la Sf. M-re Bodrog, În: Nr. 34 pp. 2-3 cronică**

[“Nu se va uita cuvântarea păr. Stareț, ce a fost spusă întru slăvire Maicei Preacurate Pururea Fecioarei, în cadrele căreia s-a rostit osândă aspră asupra păcatului greu, de care se fac vinovate femeile de azi, sugrumându-și pântelece și lepădându-și fătul, astfel arătându-se mai rele decât cele mai crâncene sălbăticiuni.”]

Morușca, Policarp P Arhim, Pelerinajul Arădanilor și Bănățenilor la locurile sfinte, În: Nr. 38 pp. 4-5 cronică

[“...am primit cu dragă inimă încredințare P. Sf. Sale D. Dr. Grigorie de a organiza pelerinajul, pe care îl va conduce, cu ajutorul lui Dumnezeu prin Aprilie 1928.”]

Morușca, Policarp P Arhim, Cărțile de propagandă religioasă și folosul lor, În: Nr. 42, p. 2 cronică

[“Creștinii sunt buni și loiali, dacă au formată conștiința creștină despre adevărurile credinței lor. Această problemă grea și dificilă o desleagă biserica cu puterea cuvântului și cu ajutorul slovei tipărite. În sânul tuturor bisericilor s-au strecurat o mulțime de învățături sectare.”]

Morușca, Policarp P Arhim, “Chestiunea sectară religioasă”...sau altceva ?, În: Nr. 42, pp. 2-3 recenzie

[“Aceasta neliniștește oare pe domnul care iscălește A. M. în “Tribuna nouă” nr. 43. Cuprinsul articolului vădește alte tendințe cari nu-i fac cinste.”]

Policarp, Arhim, "Cercurile religioase", În: Nr. 44, pp. 1-2 articol

[“ Rostul acestor cercuri nu e numai slujirea unui Sf. Maslu, în sobor, și o cuvântare de caracter general către popor. Ci slujirea solemnă a sf. Liturghii în sobor, spre a cuceri sufletele pentru frumusețea cultului ortodox.”]

** Bibliografie: Biblioteca creștinului ortodox, În: Nr. 47, p. 8 recenzie

[“ În N-rii 34-35 arhimandritu Policarp Morușca scrie despre “Căsnicia creștină” cu scopul ca cei ce se pregătesc de căsătorie să -și potă da seama de importanța pasului ce-l fac prin căsătorie.”]

** Patruzeci de ani de Protopopie, În: Nr. 48, pp. 1-2 cronică

[“ În numele P. Sfințitului nostru Episcop Grigorie a fost salutat de Păr. Arhim.Morușca...”]

Turicu, C. Pr., Congresul al optulea bisericesc, În: Nr. 48, pp. 4-5 cronică

[“ ...păr. Arh. Policarp Morușca încheie șirul toastelor printr-un minunat apel al conștiinței preoțești care se cimentează sub edificatorul exemplu acelor dela cârma conducerii duhovnicești.”]

** Predici în catedrala din Arad, În: Nr. 48, p. 8 cronică

[“La inițiativa P. S. Sale episcopul Grigorie, în

catedrala noastră din Arad se vor rosti o serie de predici...în 18 Decemvrie, I. P. C. Arhimandrit P. Morușca.”]

1928 Anul 52 BA / P. 3420

Morușca, P. Arhim, Pelerinajul la Ierusalim, În: Nr. 4, p.2 cronică

[“Călătoria va avea caracterul curat de pelerinaj și nu de escursiune.”]

Morușca, Arhim, Pelerinaje la sf. Mănăstire Bodrog, În: Nr. 4, pp.2-4 articol

[“Experiența celor doi ani mă determină la o nouă orientare asupra misiunilor religioase cu prilejul pelerinajelor la sf. Mănăstire. Tradiția din trecut este, că vin aici nu numai cei cu dorul de înviorare religioasă, de reculegere și înălțare sufletească; ci și mai mulți , aduși de curiozitate, de dragul distracției și al petrecerii, ca la un târg oarecare.”]

** “Ce trebuie să știe mirii”, În: Nr. 4, p. 8 recenzie

[“Arhim. P. Morușca, starețul sf. M-ri Bodrog....Cărticica aceasta, scrisă pe temei de experiență și cu căldură și însuflețire pastorală, este menită să ușureze îndatoririle preoțimii în privința catehizării mirilor.”]

d.V.G., Sfințirea bisericii din Arăneag, În: Nr. 5-6, pp.3-4 cronică

[“ ...a delegat pe ziua de 22 Dec. pe I.P.Cuvioșia Sa părintele arhimandrit al mănăstirii Bodrog Policarp Morușca, să îndeplinească actul sfințirii acestei sf. Biserici.”]

Morușca, P. Arhim, Pelerinajul la Ierusalim, În: Nr. 8, p.4 cronică

[“...- cu adâncă părere de rău comunic- s-a amânat pentru toamnă.”]

Policarp, Arhimandrit, “Eu sunt învierea și vieța, În: Nr. 16-17, pp.3 articol

[“ Aceasta este solia ce pleacă mai nainte de răsăritul soarelui dela mormântul gol. Hristos cu steagul biruinții în mână vestește de pe peatra răsturnată biruința asupra morții, a celui mai cumplit vrășmaș.”]

**Adunarea eparhială . Ședința 1: ținută la 13 Mai 1928, În: Nr. 21, pp.6-7 cronică

** Adunarea eparhială: Ședința 2:ținută la 14 Mai 1928, În: Nr. 22 pp.4-5 cronică

** Adunarea eparhială: Ședința 3: ținută la 14 Mai 1928 , În: Nr. 23 pp.10-11 cronică

Policarp, Arhimandrit, Pelerinajele la Sf. Mănăstire Bodrog, În: Nr. 25 pp.4-5 cronică

[“Modificarea aceasta – pelerinajele și misiunile religioase împreunate- pe care o credem necesară și

prielnică operei de misionarism, pe care vrea să-l slujească tot mai intensiv sf. Mănăstire, va succede numai cu concursul binevoitor și cu stăruința P.C. Părinți-preoți ai satelor.”]

**** Adunarea eparhială: Ședința 4: ținută la 15 Mai 1928, În: Nr. 25 pp.9-11 cronică**

[“ ... raportorul comisiei culturale propune, iar Adunarea eparhială exprimă mulțumiri P. Sf. Sale Părintelui episcop și I. P. C. Părintelui Arhimandrit P. Morușca pentru activitatea misionară și invită Onoratul Consiliu eparhial să intensifice propaganda religioasă cu mijloace morale-spirituale.”]

**** Adunarea eparhială: Ședința 5: ținută la 15 Mai 1928, În: Nr. 26 pp.3-5 cronică**

**** Arhimandritul Dr. Iustin I. Suciu, În: Nr. 27 pp.1-2 cronică**

[“La avansarea părintelui- Suciu, au participat: dl. Ministru V. Goldiș, Arhimandritul Morușca”]

**** Arhimandrit nou, În: Nr. 27 pp.2-3 cronică**

[“La fine, I. P. C. Sa Arhimandritul Morușca își exprimă bucuria că are în noul arhimandrit, un frate bun, pe care îl îmbrățișează cu toată căldura.”]

**** Programa Congresului Preoților misionari din România, În: Nr. 44 p.10 cronică**

**** Primul Congres al Preoților Misionari din România [25-28 Octomvrie] 1928, În: Nr. 45-46 pp.6-11 cronică**

[“A pontificat Prea. Sf. Sa Părintele episcop al Aradului Dr. Grigorie Gh. Comșa, ajutat de: Prea C. Sa Părintele Arhimandrit P. Morușca, Păr. Comanescu dela Buzeu, Părintele Godescu dela Argeș, Păr. P. Savin misionarul Dunării de Jos, Părintele V. Chirică dela Iași, Spănu dela Huși, Păr. Dărvărescu dela R. Vâlcea, Păr. Scodigor dela Chișinău și doi diaconi.”]

**** Primul Congres al Preoților Misionari din România, În: Nr. 47-48 pp.7-10 cronică**

[(ședința de Vineri 26 Octomvrie 1928 s-a ținut la Hodoș-Bodrog n.n.)....” Policarp Morușca: Socotesc, că ar fi foarte bine pentru creșterea tineretului dacă noi am trimite Universităților elemente pregătite deja, în oarecare măsură, pentru aceste organizații.”]

**** Primul Congres al Preoților Misionari din România, În: Nr. 49-50 pp.4-7 cronică**

[“Policarp Morușca: Știind cât de mult poate influința presa asupra sufletului omenesc, propun să se facă un călduros apel către presă, ca să înceteze cu atacurile contra celor ce reprezintă autoritatea bisericească .”]

****Sfințirea bisericii din garnizoana Aradului, În: Nr. 49-50 pp.4-7 cronică**

[“P.P.S.S. lor au fost ajutați la serviciul divin de I. I. P. Cuvioșiile lor Arhimandriții P. Morușca...”]

1929 Anul 53 BA /P. 3421

Cronicarul, O serbare religioasă în Timișoara,
În: Nr. 14 pp.4-5 cronică

[“Cadru sărbătoresc a fost mult înălțat prin participarea Prea Sfinției Sale Păr-lui Episcop Dr. grigorie Comșa, însoțit de o numeroasă suită, în care am remarcat pe I. P. C. Păr. Arhim. Policarp Morușca....”]

** Memoriu adresat Sf. Sinod și onoratului Minister al Cultelor, În: Nr. 16 pp.2-4 articol

[“Arad, din ședința secției bisericești a Consiliului eparhial, ținută în 4 April 1929. Dr. Grigorie Gh. Comșa Episcop. Arhim. Policarp Morușca consilier eparhial....”]

Morușca, P. Arhim, O asociație pentru misiuni religioase, În: Nr. 17 pp.3-4 articol

[“Deocamdată îndemnul din care am purces este un apel către toți cei buni, slujitori devotați ai altarelor noastre sfinte, ca să îmbrățișeze ideea Unei Asociații pentru misiunile religioase, ca un mijloc de chemare a oamenilor la îndreptare prin pocăință, de aducere a lor la picioarele duhovnicului, în scaunul mărturisirii, spre a le deschide drumul de reuniune cu Hristos, în Sf. Cuminecătură Și să-și dea aderența la gândul de a strânge rândurile într-o Asociație cu acest scop.”]

**** Consistor plenar, În: Nr. 17 p.9 cronică**

[“Luni în 15 Aprilie a.c. Consiliul nostru a ținut sedință plenară cu toate trei secțiile. Ședința s-a ținut sub prezidiul P.S.Sale Episcopului Grigorie. Au participat următorii consilieri: Arhimandritul Morușca, referenții Păcățian, Ciuhandu și Muscan ...iar dintre mireni V. Goldiș...”]

**** Sumarele sesiunii ordinare din anul 1929 a Adunării eparhiale ținută în 28-30 April 1929: Ședința 1-ținută la 28 April 1929, În: Nr. 19 pp. 5-7 cronică**

**** Conducerea Sf-ntei mănăstiri Bodrog, În: Nr. 19 p. 10 cronică**

[“ I.P.C. Sa părintele Arhimandrit Morușca dovedește îngrijire părintească față de credincioșii noștri din parohiile aparținătoare administrației sf. Mănăstiri. (Vinga-nouă, Zădărlac, Bodrogul-nou, Bodrogul-vechiu.” n.n)]

****Adunarea eparhială, În: Nr. 19 pp. 10-11 cronică**

[“ În Dumineca Samarinenței s-a slujit sf. Liturghie în catedrală, pontificată de P. S. SA. Dr. Grigorie Gh. Comșa asistat de Arhim. Morușca...”]

**** Sărbătorirea P. S. Sale Episcopului nostrum, În: Nr. 21-22 pp. 2-4 cronică**

[“P.S.Sa părintele Morușca a rostit următoarea cuvântare bine simțită”]

****Adunarea eparhială:Ședința 2: ținută la 29 Aprilie**

1929, În: Nr. 21-22 pp. 6-9 cronică

**Adunarea eparhială:Şedinţa 3: ținută la 29 Aprilie
1929, În: Nr. 21-22 pp. 9-10 cronică

**Adunarea eparhială:Şedinţa 4: ținută la 30 Aprilie
1929.- În: Nr. 23-24 pp. 7-11 cronică

[50-54 Comisia bisericească prin raportorul I.P.C
Părintele Arhimandrit P. Morușca, prezentând raportu
Consiliului Eparhial, secția bisericească.....”]

** Ordin circular nr 2346 / 1929, În: Nr. 28 p. 7
cronică

[“diferite jalbe în contra organelor parohiale (preoți,
epitropi etc.)...la anchetele efectuate s-a constatat, că în
multe cazuri jalbele nu au avut nici un temei.”]

Morușca, P. Arhim, Pelerinajele la Sf. Mănăstire
Bodrog, În: Nr. 23-24 pp. 7-11 cronică

[“În anul acesta se încep cu praznicul Schimbării la
față (6Aug.)... Adormirea Născătoarei lui Dumnezeu (15
Aug.) ... la Tăierea Cap. Sf. Ioan (29 Aug.).”]

Vermeșan, Gr, Pelerinaj la Sf. Mănăstire H. Bodrog,
În: Nr. 35 pp. 6-7 articol

[“Meditațiile rostite de smeritul stareț Policarp sunt
mult grăitoare limpede predate și apar ca loviturile de daltă a
unui iscusit sculptor pe lespedea inimei peregrinilor.”]

Misionarul, 8 Septemvrie la Măn. H-Bodrog, În: Nr.

41 p. 6 articol

[“Înalt Prea Cuviosul Arhimandrit Egumen Policarp P. Morușca, asistat de mulțimea credincioșilor și preoților, aproximativ o oră și jumătate face meditații sguduitoare pe drumul Crucii, răscolind simțurile pioase și determinând voința spre înnoirea vieții creștine.”]

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru popor, În: Nr. 51 pp. 3-4 articol

[“Orientările cuprinse în cele ce urmează sunt culese și din practica altora, dar sunt trecute prin experiența proprie, și se întemeiază pe încercările făcute până acum – mai mult spoardic-.”]

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru popor, În: Nr. 52 pp. 2-4 articol

1930 Anul 54 BA /P. 3422

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru popor, În: Nr. 1 pp. 1-3 articol

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru popor, În: Nr. 2 pp. 5-7 articol

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru popor, În: Nr. 3 pp. 3-5 articol

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru

popor, În: Nr. 4 pp. 1-3 articol

**Trei Ierarhi, În: Nr. 5 pp. 1-2 articol
[participarea lui P. Morușca la sărbătorirea
onomasticii episcopului Grigorie]

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru
popor, În: Nr. 5 pp. 2-5 articol

Morușca, P. Arhim, Convocare, În: Nr. 5 p. 11 anunț
[“Primind delegație din partea Congresului
Asociației clerului “Andrei Șaguna”....convoc Adunarea
Secției Arad a Asociației, la Arad, pe ziua de 18 Februarie
1930.”]

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru
popor, În: Nr. 6 pp. 1-3 articol

Morușca, P. Arhim, Convocare, În: Nr. 6 p. 7 anunț

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru
popor, În: Nr. 7 pp. 1-3 articol

** Sf. Mănăstire H. Bodrog, În: Nr. 7 pp. 6-7
cronică

[“năzuiește să deschidă paraclise, pentru sfintele
slujbe, în fiecare sat din cele încredințate grijei sale
duhovnicești.”]

Morușca, P. Arhim, Cuvântare... la deschiderea

adunării Asociației clerului “Andrei Șaguna”secția Arad,
În: Nr. 8 pp. 1-3 articol

[“Spicuiind printre mijloacele de propagandă religioasă, de apostolat și misionarism, preconizat până acum de Asociația noastră, voi aminti pe acelea, a căror înfăptuire nu trece peste puterile noastre și cari se cer să stea permanent afișate în programul preocupărilor noastre de toate zilele.”]

**Adunarea Asociației clerului “Andrei Șaguna”secția Arad., În: Nr. 8 pp. 3-7 articol

[“ arhim. P. Morușca spune că trebuie făcută distincție între activitatea cercurilor religioase și activitatea misionară.”]

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru popor, În: Nr. 9 pp. 5-6 articol

** Vizitație canonică în Timișoara, În: Nr. 10 pp. 1-2 cronică

[“ ...Duminecă, în 23 Febr. a.c. P. S. Sa , însoțit de I. P. C. Sa părintele Arhimandrit P. Morușca și de P.C. Protopop Dr. P. Țiucra, a asistat la sf. Liturghie în capele din cartierul Iosefin.”]

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru popor, În: Nr. 10 pp. 3-4 articol

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru popor, În: Nr. 11 pp. 8-9 articol

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru popor, În: Nr. 12 pp. 2-5 articol

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru popor, În: Nr. 15 pp. 7-9 articol

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru popor, În: Nr. 16 pp. 3-5 articol

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru popor, În: Nr. 19 pp. 1-4 articol

** Sumarele sesiunii ordinare din anul 1930 a Adunării eparhiale ținută în 18-20 Maiu 1930: Ședința 1-ținută la 18 Maiu 1930, În: Nr. 21 pp. 3-6 cronică

Morușca, P. Arhim, Misiunile religioase pentru popor, În: Nr. 21 pp.8-10 articol

** Adunarea eparhială, În: Nr. 21 p.11 cronică

[“În această zi (18 Mai a.c.) și la noi în Arad, s-au deschis ședințele Adunării eparhiale într-o atmosferă de praznic bisericesc. În biserica catedrală sf. Liturghie a fost pontificată de P. Sf. Sa Episcopul Grigorie, asistat de I. I. P. P. Lor Arhimandriții Policarp Morușca și Dr. Iustin Suciu.”]

** Adunarea eparhială: Ședința 2a ținută la 19 Mai 1930, În: Nr. 22 pp.3-5 cronică

[“16. Discutându-se propunerea Comisiei dl. Dr.

Chiroiu este contra măsurilor represive, iar P.C.Arhim. Policarp Morușca invederând că măsura dictată de punctul 3 nu este un act de represiune, ci este numai un stimulent, de aceea este corect și bine ca autoritățile bisericești să poată lua dispoziția ce servește ca stimulent.”]

** Sumarele sesiunii ordinare din anul 1930 a Adunării eparhiale ținută în 18-20 Maiu 1930: Ședința 3-ținută la 19 Maiu 1930, În: Nr. 24 pp. 7-11 cronică

[“55. Referitor la pct.11 din raportul special nr. 3195 / 1930 – asupra activității Sf. Mănăstiri Hodoș-Bodrog, -comisiunea propune : Ven. Consiliu Eparhial să invite pe I. P. C. Sa Starețul Sf. Mănăstiri, să raporteze anual despre misiunile dela Sf. Mănăstire.”]

** Sumarele sesiunii ordinare din anul 1930 a Adunării eparhiale ținută în 18-20 Maiu 1930: Ședința 4-ținută la 20 Maiu 1930, În: Nr. 25 pp.4-6 cronică

[“78. ...să se primească propunerea comisiunei , cu amendamentul de a se urca cvota viduală dela 50% la60% și să se acorde spese de înmormântare, leafa sau penzia de 3 luni”, - Dr. I. Borneas și P. Morușca.”]

** A apărut în Biblioteca Preotului Ortodox No. 3, În: Nr. 25 p.7 anunț

[“Misiunile religioase pentru popor, de Arhimandritul Policarp Morușca, Starețul sf. Mănăstiri Bodrog.”]

Banciu, Mitrofan, O serbare Iubiliară, În: Nr. 26

pp.2-3 cronică

[“S-au cetit apoi din numeroasele telegrame și scrisori de felicitare sosite la adresa iubilatului protopop, (Cornel Lazăr, împlinind 25 ani ca protopop al Hălmagiului, în al 43-lea an al preoției sale cu cinste și vrednicie) dela autorități bisericești și persoane remarcabile și anume: I.P.S.Sa Mitropolirul Ardealului Dr. Nicolae Bălan, P.S.Sa Grigorie Gh. Comșa episcopul Aradului, I.P.C.Sa Arhim. Policarp Morușca, starețul sf. Mănăstiri H-Bodrog, Vasile Goldiș, f. ministru, secretar Cons. Ep.,...”]

Băru, N, Procesiune religioasă la Isvorul dela Șiria: Marele praznic al “Oastei Domnului” de pe podgoria Aradului, În: Nr. 26 pp5-6 articol

[“Smerenia, blândețea, iubirea și dragostea I.P.C.Sale Arhimandrit Policarp vor rămâne neșterse din sufletele acestor credincioși ostași.”]

Băru, N, Procesiune religioasă la Isvorul dela Șiria: Marele praznic al “Oastei Domnului” de pe podgoria Aradului, În: Nr. 27 p. 4 articol

[“Acest bărbat integru este I.P.C.Sa Părintele Arhimandrit Policarp, starețul s. monastiri H- Bodrog, care , decând l-a pus Dumnezeu în fruntea sf. monastiri, a muncit cu graiul și în scris.”]

Policarp, Arhim, Pelerinajele la Sf. Mănăstire H-Bodrog, În: Nr. 29 pp. 1-3 articol

[“Îndatorat să fac pe viitor amănunțită dare de seamă

despre pelerinajele și misiunile religioase dela sf. Mănăstire, p.c. preoți cari conduc grupurile de pelerini, sunt rugați să predea starețului consemnarea pelerinilor după.....”]

Bâru, N, Pelerinajul “Oastei D-lui” la Sf. Mănăstire Hodoș, la praznicul Schimbării la Față, În: Nr. 33 pp. 5-6 articol

[“Misiunile se încep cu drumul crucii, sub conducerea I.P.C.S. Păr. Policarp. Meditațiile din fața troițelor sunt o puternică reîmprospătare a patimilor Mântuitorului.”]

**Pelerinajul la Sf. Mănăstire H-Bodrog, în 15 Aug.1930, În:Nr. 34, p. 4 articol

[“ Mulțumim și Părintelui arhimandrit Policarp Morușca, starețul sf. Mănăstiri, pentru râvna cu cari a căutat să satisfacă trebuinșele sufletești ale poporului....”]

Morușca, P. Arhimandrit, Pelerinajele la Sf. M-re H-Bodrog, În:Nr. 34, p. 7 articol

[“ Dar mă văd nevoit să rog pe frații preoți, din toate parohiile cărora au fost grupuri cât de mici, să reconstruiască ulterior consemnarea exactă a tuturor pelerinilor și să mi-o trimită de urgență și numai cu datele resumative: câți bărbați, câte femei, câți ficii, câte fete, câți copii dela 12 ani în jos, câți intelectuali, câți streini (neortodocși) câte căruțe și sub conducerea cui au venit. Altfel vor rămânea neamintiți în statistica , ce vom publica în acest an.”]

Vermeșan, Grigorie, Pelerinajul și misiunile religioase la Sf. Mănăstire H-Bodrog, În:Nr. 36, pp. 4-5 articol

[“Poarta Mănăstirii este asaltată de nesfârșitele cete și primirea lor o face cu deosebită îngrijire I.P.C.S. harnicul arhimandrit Policarp, având pentru fiecare din cele mai frumoase cuvinte de învățătură și duioase accente de răscolire sufletească.”]

Morușca, P. Arhimandrit, Misiuni religioase la Bontăști, În: Nr. 50, pp. 1-2 articol

[“Nutresc credința că organele parohiale și credincioșii noștri din Bontăști vor păzi cu sfințenie harul revărsat asupra lor în zilele misiunilor, și întăriți în credință își vor spori dragostea de biserică și de cele sfinte, luând lupta fâțiș, cu energie ,dar cu dragoste de frate, față de sectarii, a căror viață și acțiune incontestabil în timpul din urmă a ajuns la lăncezeală.”]

1931 Anul 55 BA / P.3423

** Sfințirea bisericii din Lipova, În: Nr. 1-2, pp. 1-7 articol

[“În suita P.S.Sale (Episcopul Aradului n.n.) erau părinții: Arhimandriții Morușca și Suciu, consilierul Păcățian, Protopopii Cioroian, Cibian și diaconii Măcinic și Ciurescu...”]

** M. Sa. Regele la Timișoara, În: Nr. 19-20, pp. 6-8
articol

[“În vederea sosirii M.Sale Regelui Carol II la Timișoara, P.S.Sa Episcopul nostru Grigorie , s-a deplasat la Timișoara.... I.P.C.Lor Archimandriții Morușca și Suciu,apoi consilierii...”]

** Sumarele sesiunii ordinare din anul 1931 a Adunării eparhiale ținută în 10-12 Maiu 1931: Ședința 1-ținută la 10 Maiu 1931, În: Nr. 21 pp.6-7 cronică

[“5.Părintele Arhim. Policarp Morușca face propunerea iar Adunarea eparhială primește cu ovații să se expedieze M. Sale Regelui Carol al II-lea următoarea telegramă omagială:...”]

**Ședința a 2-a - ținută la 11 Maiu 1931, În: Nr. 22 pp.7-9 cronică

[“23. Dupăce în această chestiune mai iau cuvântul deputații Dr. M. Mărcuș, Dr. M. Nicula, Dr. I. Dobroșan, P.C. Sa P. Morușca...”]

**Ședința a 3-a - ținută la 11 Maiu 1931, În: Nr. 23-24 pp.7-10 cronică

[“58. I.P.C. Sa Părintele Arhim. P. Morușca susține că obiectul aparține Adunării Eparhiale, deoarece OASTEA DOMNULUI nu este o organizație aparte, ci o mișcare ce intră pe deantregul în cadrele bisericii ortodoxe, deci, aparține competenței Adunării, fiind o mișcare religioasă și morală născută spontan din provocările cerințelor sufletești creștinești de după războiu.”.....]

****Ședința a 4 - ținută la 12 Maiu 1931, În: Nr. 23-24 pp.10-13 cronică**

[“66 Referitor la raportul despre activitatea misionară desfășorată la Sf. Mănăstire Hodoș Bodrog, comisia – prin același raportor- propune: Să i se exprime mulțumită Părintelui Arhimandrit Policarp Morușca, pentru salutara activitate misionară, de care o desfășoară la Mănăstirea Bodrog și să fie totodată rugat, ca să publice o broșură pe înțelesul poporului, despre pelerinajul la Sf. Mănăstire.”]

****Sărbătorirea d-lui profesor Iorga la Arad:Festivalul dela Academia Teologică, În: Nr. 25 p.2 cronică**

[“În 30 Mai a.c.la orele 11....Serbarea a fost onorată cu prezența P.S.Sale părintelui Episcop Dr. Grigorie Gr. Comșa, a I.P.C.Sale Arhimandrit P. Morușca...”]

****Cu puteri unite- în slujba misionarismului, În: Nr. 25 pp.3-4 cronică**

[“Prea sfințitul nostru Stăpân Grigorie, la înțelegere cu Prea sfințitul Roman al Orăzii, a orânduit, sub conducerea I.P.C.Sale părintelui arhim. P. Morușca cu concursul echipelor de misionari din ambele eparhii misiuni religioase în comuna Talpoș, aparținătoare eparhiei Aradului, dar situată pe teritoriul județului Bihor.”]

****Vizita M.Sale Regelui la Arad, În: Nr. 26 pp.3-5 cronică**

[“S.a servit un Serviciu Divin pontificat de P.S.Sa

Episcopul nostru, asistat de Arhimandriții: Morușca și Suci...”]

Policarp, Arhim, Pelerinajele la Sf. Mănăstire H. Bodrog: împreunate cu misiuni religioase,

În: Nr. 27-28 pp.1-2 program

[“P.C. Părinți sunt rugați a orienta din vreme, pe toți pelerinii și-i vor consemna pe parohii într-o listă: bărbași, femei, feciori, fete, copii, intelectuali,ostași...”]

**Pelerinajele la Sf. Mănăstire H. Bodrog, În: Nr. 35 p.7 cronică

[“vor continua la 29 August, apoi la 8 și 14 Septemvrie...”]

Raportor, La Sf. Mănăstire H. Bodrog, În: Nr. 36 pp.1-3 cronică

[“Cel mai însemnat punct de program în această zi este însă “Drumul crucii”. Cu cele 14 meditații, părintele arhimandrit Policarp, timp de o oră și jumătate a ținut înlănțuită mintea și inima pelerinilor pe cari grădina Sfintei Mănăstiri n-o mai încăpea.”]

Lungu,Ștefan, Misiunea din Buteni, În: Nr. 37 pp.2-3 cronică

[“A predicat Arhim.Morușca, în legătură cu evanghelia zilei despre Hristos, ca și temelie a vieții familiale și sociale:”]

Raportor, Adunarea generală a “Asociației Clerului

A. Șaguna”, În: Nr. 40 pp.1-4 cronică

[“secția Arad, ținută la 2 Sept. a.c în Lipova...Remarcăm în suita sa (episcopul Grigorie al Aradului) pe I.P.C.S. Arhimandritul Policarp Morușca...”]

Arhim, O zi de sărbătoare a grâului, În: Nr. 41 p.2 articol

[“Vor avea mulțumirea unei reveniri la o veche practică, pe care am văzut-o în copilărie, la moșul meu, în Munții Apuseni, primăvara.”]

Arhim, O nouă școală românească, În: Nr. 44 p.3 articol

[“De trei ani am înființat parohie ortodoxă cu paraclis aranjat într-o casă închiriată, unde se face slujbă religioasă din două în două săptămâni. Iar acum am izbutit să înființăm și școală, deocamdată tot într-o casă particulară, închiriată.”]

Asistent Sfințirea bisericii din Pecica, În: Nr. 48 pp.4-5 articol

[“serviciul divin, în frunte cu P.S.Sa neobositul arhieru al Aradului, asistat de arhimandritul Morușca”,....]

**Conferință la Palatul Cultural, În: Nr. 48 p.5 articol

[“Duminică, 15. 11. a.c. A avut loc, în Palatul Cultural la ora 11 a.m conferința I.P.C. Arhim. Policarp Morușca, având ca subiect de tratare “Biblia și Natura”. I.P.Cuv. Sa a început cu o introducere splendidă, scoțând la iveală sufletul curat cu care a venit din prajma Sf. Mănăstiri,

de unde a adus un mănunchi din cugetările curate, formate între zidurile sf. Mănăstiri, o poveste dulce a unui meșter de vorbă.”]

C.M, Pr, Misiune religioasă în Arad-Grădiște, În: Nr. 49 p.7 articol

[“În Duminica din 29 Noiembrie a.c. Înalt Prea Cuvioșia Sa Păr. Arhimandrit Policarp Morușca, egumenul Sf. Mănăstiri H-Bodrog, a binevoit a ne onora cu înalta-i prezență, săvârșind și Liturgia în sobor.... După sfârșitul Sf. Liturgii, în fața mulțimei de credincioși I.P.C.Sa predică despre porunca a 9-a din Decalog: “ Să nu mărturisești mărturie mincinoasă asupra aproapelui tău”.]

****Adunarea generală a Societăților “Sfântu Gheorghe”, de pe raza cercului religios Arad, În: Nr. 50 pp.7-8 articol**

[“La serviciul divin I.P.C.Sa Părintele Arhimandrit Policarp Morușca a rostit, pentru tinerime, o predică plină de însuflețire, prin care îi îndeamnă pe tineri să se apropie cât mai mult de Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, să crească în Duhul Lui, ca astfel să se facă cât mai buni ostași ai Domnului și la vremea lor să poată lupta împotriva duhului lumii acesteia, în care sunt atâtea rele.”]

1932 Anul 56 BA / P. 3424

**** A Conspectul delegaților Consiliului eparhial,În:**

Nr. 1 p.10 tabel

[“ pentru alegerea deputaților la Adunarea eparhială pe anii 1932-1937 Nr. Curent. 10 Numele circumscripției Sebiș; Delegați pentru alegerile preoțești: Policarp Morușca.”]

M.P., Să ne organizăm împotriva făcătorilor de rele,
În: Nr. 5 p.3 articol

[“Acolo unde sentimentul religios și virtuțile și tradițiile noastre strămoșești sunt luate în bătaie de joc de către oameni, cari au ambiția să joace un rol însemnat în viața de stat și în Societate – nu e de mirare că imoralitatea, bolșevismul religios, ateismul, internaționalismul distructiv și anarhia se lătesc; iar Biserica și slujitorii Sf. altar sunt desconsiderați și umiliți.”]ARTICOL E DE PUBLICAT

**Tabloul deputaților..., În: Nr. 6-7 p.7 tabel

[“...ai Adunării eparhiale din Arad, aleși pe perioada anilor 1932-1937 Circumscripția 10 Sebiș: Policarp Morușca arhimandrit, H. Bodrog.”]

** Curs misionar, În: Nr. 8 p.7 cronologie

[“ ... în ziua de 22 Februarie a.c se va deschide la Academia noastră teologică un curs misionar de trei zile, cu preoții proropopiatului Arad.... poz. 5. I.P.C.Arhim. Morușca: Îndemnări practice pentru misionarismul intern.”]

** Cursul misionar dela Arad, În: Nr. 10-11 p.6 cronologie

[“Au urmat pe rând și în mod alternativ ceilalți

conferențieri: I.P.C.L. Arhimandriții Suciu și Morușca....Prin prelegerile lor edificatoare toți au deslegat probleme grele și au dat indicații folositoare preoților noștri în activitatea lor misionară și pastorală.”]

p, Ceva despre cărțile de ritual și serviciile divine,
În: Nr. 12 pp.3-4 recenzie

[“A apărut o carte a păr. prof. P. Vintilescu “Contribuții la revizuirea liturghierului român” ... pentru motivul că în școală, oficial, se expune un fel de a săvârși sf. servicii – de obicei așa cum stă în cărțile de ritual, - la parohie,însă aceste îndrumări nu mai sunt valabile.”]

** Prea. Sf. Sa Episcopul dr. Grigorie Gh. Comșa în mijlocul fiilor săi sufletești din Timișoara,
În: Nr. 13-14 pp.2-3 cronologie

[“Astfel, în Duminica din 13 Martie a.c a oficiat sf. liturghie în sf. biserică din Timișoara Fabrică, asistat de arhimandritul Policarp Morușca....”]

Flaviu, Tie, Răvaș săptămânal, În: Nr. 21 pp.5-6 cronică

[“Misiunile religioase, cari s'au făcut din Duminica Floriilor până în Joia Mare în Sf. Biserică din Timișoara Fabrică de I. P. Cuvioșia Sa Arhimandritul Policarp Morușca....”]

** Sumarele sesiunii ordinare din anul 1932 a Adunării eparhiale ținută în 29-31 Maiu 1932: Ședința 1-ținută la 29 Maiu 1932, În: Nr. 23-24 pp.4-5 cronică

["6 b. Deputații circumscriptiilor Actele se dau deputatului Policarp Morușca."]

****Adunarea Eparhială, În: Nr. 23-24 p.11-12 cronică**

["Duminică, în 29 Mai, Sf. Liturghie s-a oficiat de P.S. Sa Episcopul Grigorie, asistat de I.P.C.Sa Arhimandritul Morușca..."]

**** Ședință plenară, În: Nr. 23-24 p.13 cronică**

[" Vineri 10 Iunie a.c Consiliul nostru eparhial a ținut ședință plenară... cu asesorii aleși pe un ciclu de 6 ani, au participat următorii asesori sau consilieri: din cler Arhim. Morușca,..."]

****Ședința a 2-a - ținută la 29 Maiu 1932, În: Nr. 25 pp.4-7 cronică**

["9. ... iar Adunarea declară validați din cler pe....Policarp Morușca... 10. Secțiunea a doua de validare prin raportorul său I.P.C.Sa Arhimandrit Policarp Morușca , referază despre cesurarea ... 15 III În Comisia bisericească Ordinari: Policarp Morușca..."]

Bîru, Nicolae, Sfințirea paraclisului dela Isvorul "Sf. Gheorghe", fost Ferede, În: Nr. 26 pp.4-5 cronică

["Actul sfințirii a fost săvârșit de P. Sf. Sa. Păr. Episcop Dr. Grigorie Comșa , asistat de I.P.C. Sa Arhim. și Egumen Policarp..."]

****Ședința a 3-a - ținută la 30 Maiu 1932, În: Nr. 26**

pp.8-10 cronică

[“38. II. Consiliul Eparhial a) La secția bisericească:
Consilieri onorifici: Policarp Morușca...)

****Ședința festivă, a 4-a - ținută la 30 Maiu 1932, În:**
Nr. 26 p.10 cronică

[“42 I.P.C. Sa Părintele Arhimandrit Policarp Morușca, propune ca să se formaze o delegație în sânul Adunării Eparhiale, pentru a-i prezenta domnului Vasile Goldiș omagiul Adunării Eparhiale, iar Adunarea Eparhială alege o delegație compusă di 5 membrii și anume: I.P.C.Sa Părintele arhimandrit Policarp Morușca...”]

****Ședința 5 - ținută la 30 Maiu 1932, În: Nr. 27**
pp.8-11 cronică

[“45. I.P.C.Sa Arhimandrit Policarp Morușca.... 53. Acelaș raportor mai propune ca pe viitor și Sf. Mănăstire Hodoș -Bodrog să-și înainteze socoțile Consiliului Eparhial spre censurare și aprobare..”]

****Ședința 6-a - ținută la 31 Maiu 1932, În: Nr. 28**
pp.4-9 cronică

[“88.referitor la misionarismul Sf. Mănăstiri H.Bodrog 92 referitor la “Misionarismul pentru intelectuali” se naște o discuție la cari iau parte...P. Morușca...”]

Grigorie, Episcop, Ordin circular, În: Nr. 28 pp.9-10
articol

[“Facem cunoscut tuturor că am aprobat programa

pelerinajelor ca se vor face la Sf. Mănăstire Hodoș-Bodrog...”]

Morușca, Policarp.Arhim, Pelerinajele la Sf. Mănăstire Hodoș-Bodrog..., În: Nr. 29 pp.1-3 program

[“Ca și în trecut, se vor aranja pelerinaje la această Sf. Mănăstire, la sărbătorile de toamnă 1932, începând cu Schimbarea la față și până la Înălțarea Sf.-tei Cruci.”]

**Ședința 7-a - ținută la 31 Maiu 1932, În: Nr. 29 pp.3-7 cronică

[“ 131. ...ca Adunarea Eparhială să esmită din sânul său o comisiune ...să stabilească socoțile refritoare la Adminstrarea averilor Sf-tei Mănăstiri Hodoș-Bodrog...”]

Raportor, La Sf. Mănăstire H. Bodrog, În: Nr. 36 pp.2-3 articol

[“În alți ani această procesiune a “drumului Crucii” era gustată dela început până sfârșit cu nespusă atențiune și grijă.”]

Brădean, Zenobie, Pelerinajele la Sf. Mănăstire H. Bodrog, În: Nr. 40 pp.7-8 articol

[“Conducerea Sf. Mănăstiri a facut tot posibilul, ca programa misiunilor religioase, fixate pe aceste zile, să se desfășoare așa cum era fixat, deși de data aceasta n-a avut din afară decât concursul pâr. Misionar eparhial.”]

Morușca, P. Arhim, Predică la Evanghelia 7-a dela Luca, În: Nr. 44 pp.2-3 articol

[“Numai un semn al lui Dumnezeu și îngerul morții ne pune de grab și azi în fața scaunului Său de judecată. Dar nu trebuie să se tulbure inima noastră la gândul de moarte, căci Domnul morții e și Stăpânul vieții.”]

****Raportor, Adunarea generală a “Asociației Clerului A. Șaguna”** Secția Arad, În: Nr. 44 pp.4-6 articol

[“Salută și pe I.P.C.Sa Arhimandritul Policarp Morușca, ca pe un prieten devotat al preoților și ca pe unul care a lucrat la înființarea Asociației clerului.”]

Morușca, P. Arhim, Ora de rugăciune, În: Nr. 47 pp.5-7 articol

[“Preotul în școală, mai are darul de a reface legătura de a apropia din nou școala de ideea creștină acolo, unde a fost mult mai puțin îndepărtată, de împrejurări și de oameni cari au putut crede că școala își poate urma drumul fără tovărășia protectoare a Bisericii.”] **PREDICĂ DE PUBLICAT**

****Congresul național bisericesc, În: Nr. 47 pp.10-11 articol**

[“1. Congresul național bisericesc își menține hotărârea din 1929 în vederea înființării unei episcopii românești în America.”]

1933 Anul 57 BA/ P. 3425

****Frăția Ortodoxă Română, În: Nr. 11 pp. 4-6 articol**
[“În Duminica ortodoxiei s-a dovedit la Cluj, că Biserica noastră ortodoxă este, pentru poporul român, singura forță sub al cărei scut își poate găsi echilibrul sufletesc...P.S.Sa Episcopul nostru a sosit la Cluj ...însoțit de I.P.C.Sa Arhimandritul Morușca.”]

****Conferința eparhială din Arad, În: Nr. 13 pp.4-6 articol**

[“II. Urmează referatul I.Prea Cuvioșiei Sale Arhimandrit Policarp P. Morușca “Cum și prin ce mijloace să consolidăm și să ținem poporul în credința ortodoxă și cum să combatem asalturile eterodoxe (uniți, sectari)?”.]

Morușca, P. Arhim, Mijloace de consolidare ortodoxă, În: Nr. 16 pp.3-5 articol

[“În concepția ortodoxă dragostea are un cuprins larg. Ea îmbrățișează sărăcia, mizeria și păcătoșenia ca pe toate să le lecuiască, să le tămăduiască. Era timpul suprem să se pună problema ortodoxă și să se afirme rostul Bisericii strămoșești în frământările de viață ale neamului. O cerea spiritul vremii și necesitățile actuale ale Bisericii și poporului nostru ajuns în bătaia atâtor curente, cari îi amenință viața religioasă și socială. O cere nevoia de apărare în fața forului, concentric, în care e prinsă Biserica și sufletul ortodox de vrășmași vechi și noi. Sus asupra parapetelor, dau năvală indiferentismul primejdios, ateismul deghizat, francmasoneria, spiritismul, teosofia, - tot atâtea rătăcirii ale spiritului vremii, cari vor să strecoare în sufletul păturei noastre intelectuale, o altă religie, decât a blândului

Isus, și o altă concepție de viață decât cea creștină ortodoxă. Iară jos, temelia, massa mare a poporului, este izbită de ademenirile catolice, prin ramura uniată, și de ispitirile unor rătăcirii sectare, cari pulverizează unitatea sufletească, viața românească cea Într'un Duh, o credință și un botez, păstrată prin tradiția de veacuri sub ocrotirea aripilor Bisericii ortodoxe.”]

Morușca, P. Arhim, Mijloace de consolidare ortodoxă: (continuare), În: Nr. 17 pp.5-6 articol

Morușca, P. Arhim, Mijloace de consolidare ortodoxă: (continuare), În: Nr. 18 p.6 articol

Morușca, P. Arhim, Mijloace de consolidare ortodoxă: (continuare), În: Nr. 19 pp.3-4 articol

Morușca, P. Arhim, Mijloace de consolidare ortodoxă: (continuare), În: Nr. 20 pp.4-5 p. 5

****Adunarea eparhială, În: Nr. 21 pp.4-5 cronică**

[“Duminecă ,14 mai ,....La serviciul divin P.S.Sa a fost asistat de I.P.C. Sa părintele Arhimandrit Morușca....”]

**** Sumarele sesiunii ordinare din anul 1933 a Adunării eparhiale ținută în 14-16 Maiu 1933: Ședința 1-ținută la 14 Maiu 1933, În: Nr. 21 pp.6-7 cronică**

[“Citindu-se apelul nominal, se constată prezența următorilor deputați...31. Policarp Morușca.”]

**Ședința a 2.- ținută la 15 Maiu 1933, În: Nr. 22
pp.7-9 cronică

Morușca, Arhim, Cubvânt pentru adunarea
antirevizionistă din Arad, 28 Maiu,1933, În: Nr. 23 pp.2-3
articol

[“Acum, când sfătuiri viclene, prin acțiuni
subversive din afară, amenință din nou integritatea scumpei
noastre Țări, Biserica strămoșească este alături de fii
Neamului, să strigăm protestul nostru, să spunem lumii
întregi, ca să audă nestâmpărații iluziei revizioniste, că
granițele Țării românești au fost așezate pe vecie.”]

**Demonstrația antirevizionistă din Arad, În: Nr. 23
p. 3 cronică

[“Părintele Morușca a propus ca prezidenți de onoare
pe P.S.Sa Episcopul Grigorie, dnii V.Goldiș...”]

**Ședința a 3-a.- ținută la 15 Maiu 1933, În: Nr. 23
pp.4-7 cronică

**Majestatea Sa Regele Carol II în Banat, În: Nr. 25
pp.2-3 cronică

[“2 și 3 Iunie... a pontificat P.S. Episcop Grigorie,
asistat de I.P.C.Sa Arhimandritul Policarp Morușca...”]

**Ședința 4-a.- ținută la 16 Maiu 1933, În: Nr. 25
pp.7-8 cronică

[“79. I.P.C.Părintele Policarp Morușca, raportorul
Comisiei bisericești în privința Memoriului
despărțământului Gurahonț al Asociației Clerului “Andrei

Şaguna.....”]

****Sedința 4-a.- ținută la 16 Maiu 1933: (continuare),**
În: Nr. 26 pp.5-7 cronică

[“81. Acelaş raportor în numele aceleiaşi comisii,
ca urmare la cererea şi hotărârea....”]

****Pelerinajele la Sf. Mănăstire Hodoş-Bodrog..., În:**
Nr. 29 pp.1-2 program

[“ Creştinii vor aduce câte o mână de grâu pentru
binecuvântare şi stropire cu apă sfinţită.”]

****Sfinţirea Monumentului Eroilor din comuna**
Bârzava, În: Nr. 29 p.5 cronică

[“... joi, 25 Maiu (ziua eroilor):I.P.C.Sale Păr.
Arhimandrit P. Moruşca, delegat al P.S.Sale Părintelui
Episcop... rosteşte o cuvântare despre eroismul neamului
nostru.”]

T, Misiune religioasă în Şicula, În: Nr. 29 p.6 cronică
[“...nobil şi satisfăcător a fost scopul urmărit de
I.P.C. Sa Părintele arhimandrit Policarp Moruşca...”]

******Pelerinaj la Sf. Mănăstire a Bodrogului: Unei**
fetiţe mute de 11 ani, i se deschide graiul

În: Nr. 35 p.3 cronică
[“Serviciile religioase s-au făcut după programul
publicat în acest organ. Şi au fost conduse cu multă stăruinţă
şi evlavie de părintele Arhim. Moruşca.”]

Cioroianu, Elena Dr., Maica Domnului şi Minunea

dela Mănăstirea Hodoș-Bodrogului, În: Nr. 38 pp.6-7 articol

****P sf. Episcopul nostru Grigorie la Sf. Mănăstire Hodoș-Bodrog, În: Nr.38, p.7 articol minunea**

****Sfințirea bisericei românești din Arad-Șega, În: Nr. 40 pp.2-5 cronică**

[“Duminică în 17 Septemvrie a.c... de însuși P.S.Sa episcopul Grigorie, asistat de I.I.P.P.C.C. Lor Arhimandriții P. Morușca....”]

P.M, Arhim, Sfințirea unui paraclis și ianugurarea unei școale, În: Nr. 42 pp.2-3 cronică

[“Duminică, în 8 Octomvrie s-a inaugurat școala primară de stat și s-a sfințit paraclisul, calădit în legătură cu aceasta, în sătisorul Vinga nouă din preajma sf. mănăstiri H. Bodrog.”]

****Adunarea Asociației preoților “Andrei Șaguna” secția Arad, În: Nr. 42 pp.3-4 cronică**

[“Cucernicul președinte (părintele Dr. Cioroianu, în data de 10 oct. n.n) salută în numele preoției pe cei doi părinți arhimandriți Morușca și Suciu...”]

Policarp, Arhim, Dare de seamă asupra colectei pomelnice, În: Nr. 42 pp.4-5 articol

[“la rugăciune de pomenire în slujbele sf.-tei Mănăstiri, la împlinirea celor 1900 de ani de la întemeierea Bisericii...Tabloul ce urmează s-a alcătuit astfel spre a servi ca mijloc de justificare și de control reciproc”]

****Dare de seamă asupra colectei pomelnice, În: Nr. 45 p.5 tabel**

****Congresul național-bisericesc al Mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, În: Nr. 46 pp.4-7 articol**

[“(14 -15 oct. n.n) Parastasul solemn e oficiat...Ahimandriții Lăzărescu, Morușca...”]

1934 Anul 58 BA / P.3426

****Vasile Goldiș, În: Nr. 8 pp.4-7**

[“Ceremonia înmormântării s-a început luni în 12 (febr.) a.c la ora zece de către I.P.S. Sa Mitropolitul Ardealului, Nicolae.....asistați de arhimandriții p. Morușca...”]

****Extras din catalogul Librăriei Diecezane Arad, În: Nr. 8 supliment pp. 3-4 catalog**

[“Morușca :Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul omului; Omenirea în fața crucii; Mănăstirea Bodrog; Misiunile religioase pentru popor; Căsnicia creștină; Omenirea în fața crucii; ...”]

****Instalarea P.S.Sale Episcopului Dr. Vasile Lăzărescu la Caransebeș, În: Nr. 17 pp. 3-4 cronică**

Morușca, P. Arhim, Cuvinte rostite, În: Nr. 17 pp. 4-5

articol

[“tu ai făcut voiul de umilință, ca să-ți slujească
pedestal la înălțarea de acum...știu că vei păstori cu
autoritatea bunătații ...”]

** Sumarele sesiunii ordinare din anul 1934 a
Adunării eparhiale ținută în 6-8 Maiu 1934: Ședința 1-
ținută la 6 Maiu 1934, În: Nr. 20 pp.4-5 cronică

**Ședința a 2-a, festivă - ținută la 6 Maiu 1934, În:
Nr. 20 pp.5-6 cronică

**Adunarea eparhială, În: Nr. 20 p.6 cronică
[“La priceasnă a predicat cu multă convingere,
despre Duminica Samaritencei în legătură cu însemnătatea
zilei I.P.C. Arhimandrit Morușca.”]

**Ședința a 3-a - ținută la 7 Maiu 1934, În: Nr. 21
pp.2-5 cronică

[“44. Comisia economică constată că sf. Mănăstire
Hodoș Bodrog nici de data aceasta n-a trimis socoțile spre
cenzurare și aprobare...”]

Serafim, Misiune pastorală în Moșnița, În: Nr. 22 p.
5 cronică

[“În această predispoziție de pietate, credincioșii la
chemarea I.P.C. Sale Policarp Morusca...”]

Morușca, Policarp. P.-Pelerinajele la Sf. Mănăstire
Hodoș-Bodrog....- În: Nr. 29 pp.1-2 program

Morușca, P. P. Arhimandrit, O lămurire, În: Nr. 32 p. 4 articol

[Socoțile sf-tei Mănăstiri, in conformitate cu dispozițiile art.112 din Legea... au fost înaintate:”]

Draia, Teodor. Preot, Pelerinajul de la Sf. Mănăstire H. Bodrog..., În: Nr. 33 pp.6-7 cronică

[“cuvânteaza I.P:C. Cuviosul părinte Morușca despre lunaticul de atunci și de astăzi....”]

Vermeșan, Grigorie. Preot, La Sf. Mănăstire H. Bodrog..., În: Nr. 35 pp.3-5 cronică

[“vorbind în curs de o oră întreagă despre “Hristos, idealul vieții”...”Hristos, tămăduitorul boalelor sufletești și trupești”...presărată cu pilde și alegorii, cari ajută așa de bine interpretarea, pentru marele public.”]

Ghia,Gh. Pr. Dr.,Impresii dela pelerinajul sfintei mănăstiri Bodrog, În: Nr. 36 pp.4-5 articol

[“în frunte cu Părintele arhimandrit Morușca, starețul mănăstirii și fidelul executor al planurilor vlădicești la înălțarea ei.”]

****Serbările culturale dela Sibiu: Splendida afirmare a ortodoxiei românești, În: Nr. 43 pp.2-3 cronică**

[“În ziua de 6 Octomvriede către I.P.S. Mitropolit, Episcopul Grigorie al Aradului ...Arhim. Morușca...”]

**** Desvelirea bustului marelui luptător național Mihai Veliciu, În: Nr. 44 pp.5-6 cronică**

[“ Prea Sfinția sa Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa însoțit de arhimandritul Policarp Morușca.”]

Raportor, Sfințirea Bisericii din Șebiș, În: Nr. 49 pp. 4-5 cronică

[“Sâmbătă 24-25 Novembrie a.c Prea Sf. Sa și suita arhierescă, din care face parte și I.P.Cuvioșia Sa Părintele arhimandrit Policarp P. Morușca...”]

1935 Anul 59 BA / P. 3427

****I.P.C.Sa Arhimandritul Morușca Episcop în America, În: Nr. 1 p. 4 articol**

[“Suntem siguri că prin cunoștințele temeinice, vasta experiență și calitățile de bun organizator ale părintelui Morușca, ne va face să auzim în scută vreme că frații noștri Români din America vor fi organizați într'o episcopie puternică, care va fi pe pământul de peste ocean scutul limbei și religiei românești.”]

****Sfințirea bisericei din Periș, În: Nr. 1 p. 5 cronică**

[“în ziua de 30 Decmvrie 1934... La sfârșitul slujbei I. Prea Cuv. Sa Arh. P. Morușca predică despre creștinism, arătând, că poporul român s-a născut creștin, pe când celelalte popoare au primit creștinismul mai târziu, apoi arată cum au ținut înaintașii noștri la legea strămoșească- și îndeamnă pe toți să fie la înălțimea timpurilor și a strămoșilor lor în această privință.”]

Morușca, Policarp P. Episcopul Americii și a țărilor apusene, O rugămințe, În: Nr. 1 p. 5 articol

[“Dumnezeul și Domnul nostru Iisus Hristos s-a milostivit spre smeritul său slujitor și, prin alegerea Sfântului Sinod al Sf. noastre Biserici ortodoxe române, m'a chemat la înalta diregătorie de episcop misionar pentru românii ortodocși din America și țările apusene.

Înainte de a pleca peste țări și mări la frații noștri, răsfirați pe îndepărtate și streine meleaguri, să le fiu părinte și păstor, să-i ajut a se reculege sufletește și a-și înviora conștiința românească – mă îndrept către toți cei de acasă: Înalți Ierarhi, P. C. Preoți de enorii, frați monahi dela conducerea sfintelor noastre Mănăstiri și către toți oamenii de bine, cu dragoste de neam și de lege rugându-i să binevoiască a mă ajuta, ca să pot pleca cu cele necesare unui început nou de misionarism ortodox și românesc în afară de granițele țării noastre scumpe.

În deosebi apelez la sfintele noastre Mănăstiri, cu vechi tradiții de cultură și viață religioasă, cari mai păstrează colecții bogate de obiecte sacre, ca și la preoții bisericilor noastre mai bine înstărite să mă ajute cu daruri: icoane, candelă, prăznicare, vase și odoare sfinte, cruci și sfinte evanghelii, cărți de rugăciune și de zidire sufletească și orice alte dăruiri pe seama credincioșilor, și de împodobire a bisericilor noastre din America.

În deosebi aş dori să pot înfiripa, și în colonii fără biserici, într'un colț de casă a vre-unui creștin primitor, câte un tetrapodparaclis, cu o candelă sub icoană, unde să poată îngenunchea toți din partea locului, să se închine și să sărute

o sfântă Evanghelie și o cruce de acasă ; la brațul de jos al căreia va fi prins, într'un medalion, o fărâmitură din pământul țării mame, ca astfel să și stâmpere dorul de vatra părăsită și să-și potolească nostalgia de patria românească.

În acelaș timp rog pe toți cât vor lua cunoștință de plecarea Noastră și, îndeosebi pe frații preoți să anunțe credincioșilor, să le ceară adresele rudeniilor și prietenilor, cu exprimarea de dorințe și urările lor de cătră cei dragi ai lor de departe și, adunându-le, să mi le trimită. Ca atunci, când voi ajunge în localitatea unde se află, deodată cu binecuvântări arhieresti și cu îmbrățișarea Noastră părintească, să le pot împărtăși și solia celor scumpi ai lor de acasă.

Va fi aceasta o duioasă mângâiere pentru toți, pe câți îi voi chema cătră mine după numele și neamul lor, și le voi comunica vești dela părinți, frați, rudenii și prieteni și vor putea săruta o icoană, o cruce, chiar dela biserica lor de acasă. Oricine va trimite vre-un dar pentru frații noștri îndepărtați, este rugat a însemna de unde și dela cine vine darul, pentru cine e menit, ori pentru care localitate e destinat, știind că în chip firesc, locuitorii dintr'un sat s'au așezat și acolo, departe, cam în acelaș ținut: Ardeleni mai ales în Statele Unite, Moldovenii în Canada, Basarabeni în America de Sud, Argentina a.m.

Adresele și obiectele se vor trimite, cel mai târziu până la 10 Mai a.c.

Arhiepiscop POLICARP P. MORUȘCA

Episcopul Americii și al țărilor apusene.

Sf. Mănăstire H. Bodrog, of. Zădărlac,
Județu Arad.”]

****Înmormântarea P.S.Sale Episcopul Grigorie, În:**
Nr. 1 p. 5 articol

[“Serviciul divin funebru a fost oficiat de P.P.S.S Episcopii Cosma dela Galați și Morușca al Americii....P.S.Sa Episcopul Morușca a rostit următoarele:...În clipa dureroasei despărțiri, dacă îți voi fi greșit, sau te voi fi supărat vre-o dată, iartă-mă și roagă pe bunul Dumnezeu, să-mi fie și mie milostiv, să mă ajute”]

****Adunarea eparhială.-Ședința 1- ținută la 9 Iunie 1935, În: Nr. 25-26 pp.4-6 cronică**

****Ședința a 2-a. Ținută la 10 Iunie 1935, În: Nr. 27-28 pp.4-11 cronică**

[“ 15-16 renunțarea Prea Sf. Sale Episcopului Policarp Morușca din calitatea de consilier onorific în secția administrativ-bisericească.....și se decretează vacant cercul preoțesc al X-lea electoral din Sebiș pentru Adunarea Eparhială și cercul de deputat preoțesc la Congresul Mitropolitan din Gurahonț...”]

****Ședința a 3-a ținută la 10 Iunie 1935, În: Nr. 29-30 pp.9-11 cronică**

[“72....La cererea expresă a Prea Sf. Sale Părintelui EpiscopPolicarp Morușca fostul igumen al Mănăstirii, în

urma denunțului făcut de monahul Emilian Istrate...”]

REVISTA TEOLOGICĂ

1908, Anul 2, BA/ P2241

Morușca ,P, Cuvînt rostit la introducerea sa de preot în Șeica Mare de P Morușca, În: -Nr. 7-8, pp. 321-329 ~articol~

[“Însuflețiți de credința neșovăelnică în măreția și vrednicia învățăturilor mari și adevărilor Dumnezeuiești nepieritoare, încurajați, sprijiniți de tăria în veci nebiruită a bisericii noastre dreptcredincioase și încălziți de credința neclătită în puterea de viață a neamului nostru, vom putea munci cu încredere și bună nădejde la ridicarea vazei (prestigiului) și la înălțarea bunăstării noastre pe toate căile de dezvoltare și toate terenele de viață”]

P.M., Preot, Praelecticones de liturgiis orientalibus: habitae a Maximiliano principe Saxonie, Tom. 1, Friburg 1908, În: Nr. 9-10, pp. 396-398 ~recenzie~

[“Despre această scriere pe care nu o cunoaștem încă, se află în fascicolul 3 al revistei rom-cat. ”Teologisch-practische Quartalschrift” apărut de curând, următoarea dare de seamă, pe care o traducem aproape întreagă”]

P.M., Preot, Schița monografică a Sălajului, întocmită de Dr. Dionisie Stoica și Ioan Lazar 1908 , În: Nr 7-8, pp. 326.

[“Asupra acestei scrieri bine apreciate vom reveni în

nrul viitor.”]

P.M., Preot, În: Nr. 9-10, pp.398.~recenzie

[“Fiind literatura noastră bisericească de tot săracă în publicații sistematice de valoare mai mare, ne-am hotărât să deschidem această rubrică permanentă unde se vor pomeni revistele, ce sosesc la redacție, scoțându-se la iveală îndeosebi chestiunile ce privesc mai aproape preoțimea noastră și amintindu-se articolele mai de valoare.”]

[Notiță introductivă a prezentării recenziilor următoarelor trei reviste]

P.M.,Preot, Candela, În: Nr. 9-10, pp. 398-399
~recenzie~

[prezentare a revistei, cu istoricul ei, a colaboratorilor “harnici luptători ai adevărului, ai dreptății și virtuții. Autori ai mai multor temeinice studii sistematice și predici cuprinzătoare, ce lămuresc adevărurile bisericii noastre și îndrumă vieța sufletească a credincioșilor” și a problematicilor abordate.]

P.M., Preot, Răvașul, În: Nr. 9-10, pp. 399-401
~recenzie~

[prezentare a revistei după o recenzie apărută în “Ceasuri de dimineață”]

P.M., Preot, Amvonul, organul societății clerului român, “Ajutorul” din București-anul al 11 lea, În: Nr.9-10, pp.401-402. ~recenzie~

Morușca, P, Preotul, Conferențe religioase: Lămurirea unei propuneri, făcută în conferența preotească a tract. Mediaș din 9/22 Noembrie a.c, În: Nr. 11, pp. 434-440.cronică

[“Noauă preoților ne revine datoria, atât ca slujitori ai Domnului cât și ca paznici trezi la temelia neamului nostru, a petrece cu ochiu atent aceste manifestații (sociale-n.n.) sprijinând pe cele sănătoase și înăbușind, după putință încă în fașă, pe cele vrășmașe”pp.434-435]

P.M.,Preotul, Păstorul ortodox: este organul societății “Frăția” a clerului din jud. Argeș, redactat de un comitet, anul. 7, Nrii.1-9, În: Nr. 12, pp. 493-496 ~recenzie~

[Se deslușește rostul și chemarea preotului în și afară de biserică “are pe lângă chemarea sa de săvârșitor al Tainelor și o chemare pentru buna orânduire a treburilor publice, înțelegând prin aceasta nu amestecul său în cele ale politicii de partide, ci lucrarea și înrîurirea sa asupra masei poporului ca s-o îndrumeze spre o viață corectă și spre o dezvoltare economico-socială cerută de timp și împrejurări, fără însă a sacrifica nimic din fondul doctrinei ce-i este dat a păzi cu cea mai mare sfințenie”.]

1909, Anul 3. BA/ P2242

Morușca,P Preotul, Nașii la botez, În: Nr.1, pp.38-40
~articol~

[“Primira unui copil la botez, naște afinitate spirituală, care se socotește mai presus de rudenii de sânge

.....întrucât părintele trupesc și nașul, adecă părintele sufletesc, sunt frați duhovnicești.”]

P.M., Preot, Cincizeci de predici poporale ale P.S Sale părintelui arhim. Iuliu Scriban, În: Nr. 1, p. 54
[este pur și simplu o reclamă a apariției lucrării]

P.M.,Preot, Biblioteca Asociațiunii, În: Nr.1, p.55
~recenzie~
[semnalarea apariției titlurilor (Povestiri / I.Pop Retegenul; Poezii / O. Goga; Poezii alese / V. Alecsandri; Ionel:cartea 4 /V. Gr. Borgovanu; O seamă de cuvinte/ O. Goga; retipăriri din” Țara Noastră” și Cum trăim / A.R.Dobrescu -”scrieri folositoare, educative și instructive...”]

P.M., Preot, Munca, În: Nr.1, p.55 ~recenzie~

[recenzie asupra a 8 numere “o formă aleasă îmbracă materialul relativ bogat, variat și instructiv “]

P.M., Preot, Calea vietii, În: Nr.1, pp.55-58
~recenzie~

[atrage atenția asupra raportului comisiei istorice a Academiei asupra volumului ”Predici exegetico morale “ de Econ. Strav. V Predeanu, publicat în nr.3-4 al revistei și asupra conferinței despre “Criza religioasă a tinerimei de azi, cauzele și remediile ei” de același autor]

P.M., Preot, Viitorul, În: Nr.1, pp.58-60
~recenzie~

[recenzia unor articole din numerele 3-4 și 5-6 ale revistei prezentate, “o variată cronică bisericească”]

P.M., Preot, Păstorul ortodox, În: Nr. 1, p. 60

~recenzie~

[din nr. 11 al revistei, se oprește asupra articolului “Statistica Islamului în Lume” spicuind câteva cifre și încheind “Și numărul adoratorilor profetului va crește în vremea, când în Turcia se trezește o viață politică mai vie.”]

P.M., Pr, Congrua, În: Nr. 2, pp.105-110 ~articol~

[Noul proiect de lege privitor la regularea întregirii venitelor preoțești,.. e sdrobitor, prin intenția-i ascunsă, înfiripată cu cel mai mare cinism, de a sparge organismul întreg al bisericii, de a face iluzorică autonomia și organizația acesteia, recunoscută și în legile țării, de a frânge legătura duhovnicească ce a existat între căpetenie și supuși pe toate treptele...”]

P.M., Preot, Alegerea P.C.S. Părintelui arhimandrit Filaret Musta, În: Nr.2, p.121 ~recenzie~

[“Această amânare îndelungată și contrară legilor bisericești noastre, pe lângă că ține în continuă agitație sufletele credincioșilor noștri, a lăsat teren liber pentru introducerea unor abuzuri nemaipomenite”]

P.M., Preot, O propunere, În: Nr. 2, pp.121-123 ~recenzie~

[“Răul nu va găsi lecuire fără de o asociere a clerului în vederea unei munci unitare; iar pornirea trebuie să înceapă dela noi cari de mult îi simțim lipsa...”]

P.M., Preot, Vestitorul, În: Nr. 2, 126-127
~recenzie~

[prezetare, în câteva rânduri, a unor numere din revista recenzată, în care “Se înfierează fără rezervă oameni în poziții înalte bisericești și se arată cu degetul o seamă de preoți ...” sunt acuzați a fi părtași la “fapte , ce cutremură adânc ființa ori-cărui om, în care mai viază un dram de bun simț” și așteaptă “o dezmințire mai categorică” a faptului că această revistă nu vrea doar să lovescă în imaginea bisericii ortodoxe și a slujbașilor ei]

Morușca, P., Preotul, Afinitatea din botez, In: Nr. 4, pp.221-223
~articol~

[continuarea prezentării începute în primul număr al anului, a situațiilor “în cazurile oprite canoniceste poziția bisericii e dificilă în fața legii civile, care nu recunoaște nici un fel de afinitate spirituală.”]

P., Întîia conferință religioasă a tractului Mediașului, În: Nr. 4, pp.237-238 ~cronică~
[“...a conferințiat p. P. Morușca tâlcuind textul dela ap. Petru I , carte sobornicească Cap.II, v.1 și 2.... același a dat un cald îndemn pentru susținerea școlii confesionale și îndeosebi pentru a stârni râvna întru zidirea unui nou local potrivit.”]

Morușca,P., Preotul, Pentru noi, În: Nr. 8, pp.349-359 articol

[“Planul unei organizări (a bisericii n.n.) nu are la spate nici un fel de rezerve pătimase, ci izvorăște din trebuința simțită în cercuri tot mai largite a da fără amânare o corectă îndreptare scăderilor nenumărate.”]

P.M și N.B, Conflictul ivit între biserică și stat, În: Nr. 8, p. 382 cronică

[protest referitor la “limba de propunere în studiul religiunii la școalele poporale de stat”... propus de ministrul care “ne îndreptătesc a nănjdui,va trage consecvențele nemai pomenitei sale îndrăzneli”]

P.M și N.B, Reuniunea de misiuni, În: Nr. 8, pp. 382-383 cronică

[anunțul primei reuniuni de misiuni a bisericii unite ca mod exemplar de urmat: „Fără îndoială asocierea preoției, pentru înjghebarea unui curent de îndreptare sănătoasă, atât în sânul preoției însăși cât și mai vărtos pentru îndreptarea moralității poporului, căruia slujesc, e de cea mai mare însemnătate, știut fiind, că morala adevărată este singurul temei sigur, pe care se poate clădi cu nădejde de trăinicie existența individului ca și a unui popor.”]

P.M și N.B, Alegerea starețului la Mănăstirea Neamțu, În: Nr.8, p.384 cronică

[“Luăm știre cu bucurie despre începutul bun în alegerea persoanelor chemate (protosinghelul Valerie Moglan n.n) să dea adevărată vieță bisericii ortodoxe de

dincolo, și ne alăturăm cu drag uralelor pentru izbândă desăvârșită în munca mare de premenire și îndreptare în sânul acelei biserici bântuită de multe nevoi și păcate, care se așteaptă.”]

P.M.și N.B, Ocupații frumoase la studenții de aiurea, În: Nr. 8, pp.385-386 cronică

[“Din aceste reproducem următoarele, pentru ca să se vadă cum oamenii laici muncesc pentru răspândirea ideilor religioase și cât de trainică e legătura înfiripată la școală într-o solidă organizare, care ține într-un strâns mănunchiu bătrâni albiți cu tineri dornici de viață și propășire folositoare”]

P.M.și N.B, Ornate bisericеști, În: Nr. 8 p. 386 cronică

[o expoziție de țesături și lucrări manuale în care au fost prezentate și odăjdii bisericеști “de o rară frumuseță și multă trăinicie” este prilej de a apela la biserică pentru a monopoliza această industrie]

P.M.și N.B, Din colecțiunea de predici a profesorilor Dr.Tarnavski și Dr. Voiutski, În: Nr.8, p.387 [semnalare și scurtă recomandare]

P.M.și N.B, În biserică ortodoxă română din regat, În: Nr. 8 p. 387 cronică

[...]”va îndemna pe cei chemați să caute alte căi și mijloace pentru îndreptarea vieții bisericеști”
(referitor la greutățile iscate de aplicarea noii legi sinodale)]

P.M. și N.B, Centenarul lui Șaguna, În: Nr.8, p. 387
cronică

[e prezentat programul stabilit pentru comemorarea centenarului, urmat de notița: ”Părintele P. Morușca sulevase ideea unui congres preoțesc cu ocazia sărbărilor, spunând cu toată dreptatea, că preoțimea e întâi chemată a-și manifesta recunoștința și venerațiunea; dară ideea acelui congres preoțesc a fost contramandată ...”]

Morușca, P.,Preotul, Cuvânt la centenarul marelui metrop. A. Br. Șaguna, În: Nr. 9-10, pp. 434-440 articol

[“Dragostea de lege și de neam prin care s-a făcut mare Șaguna a știut să o ridice la acea strălucire pentru noi, încât va fi pentru totdeauna un izvor nesăcat de înviore de premenire sufletească, de câte ori asupra noastră va veni urgia vremilor rele și năpăstuiți de pornirile pătimăse ale vrăjmașilor- vom lăncezi” p.430]

P.M.,Preotul, Scrieri din prilejul centenerului:Din prilejul centenarului..., În: Nr. 9-10, pp.462-464

recenzie la [“scrieri comemorative”...prezentându-se ca o lucrare temeinică, valoroasă și impunătoare...]

P.M.,Preotul, Activitatea literară a Metropolitului Andrei Șaguna, În: Nr. 9-10, pp.464-467

recenzie

[“de Gh. Tulbure...Scrișă însă ușor, în stil dulce, cartea, face cinste tînărului asesor consistorial și se cetește cu drag de tot cel ce vrea să aibă o orientare asupra activității literare a lui Șaguna pe care suntem datori a o

cunoaște mai ales noi preoții pentruca să putem fi acei preoți pe cari îi doria el.“]

P.M.,Pr., C. Cernăianu: Biserica și Românismul, În: Nr. 11-12, p. 519 recenzie

[“...nu are nimic nou nici original în istoriografia bis. Și națională, afară doar de răutatea și intenția acunsă...”]

P.M.,Preotul, Biserica ortodoxă română, În: Nr.11-12, pp. 519-527 recenzie

[referiri la articole publicate în numerele 2,3,5, ale revistei , privind “dependența canonică și administrația bisericilor comunităților elenice din toată lumea în afară de regatul grecesc....În aceste circulare nu se face nici o pomenire despre rolul arhiereului prevăzut în Tomul Patriarhal pentru supravegherea și administrarea acestor biserici.....”]

P.M., Preotul, Presa bisericească din România, În: Nr. 11-12, p. 529 recenzie

[“De cerința veacului de acum care impune și clerului nostru organe de publicitate în care să se reflecteze starea bisericei noastre ca o deplină instituție, cu bunurile, cu scăderile și cu nizuințele ei și ale clerului: Apoi cu o serioasă și dreaptă auto-critică a tuturor actelor ce se săvârșesc în ea,cum și a fazelor prin care trece, dacă se pot ori nu determina”]

P.M., Preotul, Propagandele religioase din România, În: Nr. 11-12, pp.529-530 recenzie

[“Propaganda, care n-a găsit încă cuvenita înfierare din partea bisericii ortodoxe și a statului ale cărui interese le jicnește, e asemenea o manifestare a propagandei catolice, întrucât în aceiaș vreme alături de învățăturile lor nu uită să spună că religia creștină de rit catolic e cea mai bună, cea mai plăcută lui Dumnezeu.”]

P.M., Preot, În conferența preoțească a tract. Mediaș, În: Nr. 11-12, pp.530-531 cronică

[“Pentru înfîriparea unor mai stânse legături colegiale în vederea apărării intereselor preoțești și pentru o mai bună îndrumare a activității acestora, conferența a primit a face obiect de studiu părerile emise de preotul P. Morușca în articolul “Pentru noi” (Rev. teol. Nr. 8 a.c.) supunând idea opinării tuturor conferențelor preoțești tractuale.”]

1910 Anul 4. BA/ P. 2243

Morușca, P. Preotul, Chestia noastră bisericească, În: Nr. 1, pp. 22-26 studiu

[“Pentru cel dintâi (pentru preot n.n.) se cere pregătire temeinică, însușirea unui depozit de însuflețire, iară pentru popor aceiaș pregătire pentru a primi cu bun folos și în mod trainic învățătura propoveduită.”]

Morușca, P., Preotul, Duhovnici tractuali, În: Nr. 1, pp. 47-48 articol

[“Instituirea duhovnicilor tractuali- cari n-ar fi cei mai potriviți totdeauna protopopii- prin episcop, după

ascultarea preoției, ar fi un însemnat câștig în prestigiul clerului, în fața poporului, care va lua pildă dela preotul său, și în aceeași vreme de povața celui mai iscusit și priceput duhovnic al tractului am putea culege îndreptări potrivite a suplini lipsa cunoștințelor duhovnicești și cei mai puțin pricepuți.”]

P.M., Preotul, Propaganda papistă și întâmplările bisericești de azi, În: Nr. 1, p. 50. recenzie

[“e o broșură a d-lui Const. C. Diculescu prin care demaschează propaganda papistă ce s-a pornit prin revistele “Vestitorul” și adormita “Biserica Română”.”]

Morușca, P, Preotul, Organizarea preoției, În: Nr. 6, pp.246-249 articol

[“La tot cazul organizarea noastră trebuie socotită ca o școală a vieții pentru a ne ridica mereu în cultură, pentru a ne premeni viața sufletească în puterea căreia vom îndrepta apoi mai ușor viața morală a vremilor de acum; trebuie socotită numai ca un mijloc indispensabil pentru a ajunge la instituțiile necesare de creștere religioasă, fără de care nu putem avea nici măcar un adăpost sărmanilor orfani rămași fără ajutor pe urma preoților morți prea de timpuriu, unde atâtea preotese văduve ar face bucurios pe educatorul cu tragere de inimă, necum să putem nădăjdui în așejări religioase pentru popor, ca la alte neamuri.”p. 249]

Morușca, P., Preotul, “Înțelepciune, drepti”, În: Nr. 8, p. 313 recenzie

[“Nu vom încerca de astădată să arătăm că uzul

vine, de bună seamă din o greșită traducere în românește a
întîiului traducător poate, după care fără control, ori poate
din nepricepere, s-au luat toți îngrijitorii de tipărirea
Liturghierelor de mai târziu.”]

Morușca, P. Preotul, Hârți (dezlegare de post), În: Nr.
8, pp. 313-315 articol

[“Postul în biserica creștină e instituție de origine
Dumnezeiască”]

P.M., Preot, Noul local al Sf. Sinod și al
Consistoriului superior, În: Nr. 9, p.353 cronică

[“În 12 Mai a.c. s-a pus temelie unui locaș măreț, în
curtea bisericei lui Antim Ivireanul din București”]

P.M., Preot, Societatea culturală filantropică “Frăția”,
În: Nr. 9, 353-354 cronică

[prezentare a activității societății clerului din județul
Argeș cu prilejul celei de-a XIII-a aniversări]

P.M., Preot, Cardinalii în biserica papistă, În: Nr. 9 p.
354 recenzie

[“Caracterul imperial al bisericii române aduce cu
sine de cardinalii joacă rolul principilor de pe lângă casele
dominatoare....(după arhim. I, Scriban. Bis.ort.)”]

pm, Călindarul arhidiecezan pe 1911, În: Nr. 11-12,
pp.430-431 recenzie

[“Nu se socoate sosită încă vremea, care să impună o
altă redactare a acestui calendar care ar trebui să fie o carte

prețioasă fiecărui preot?”]

Morușca, P, Două propuneri înaintate... Aruncînd și numai o fugitivă, În: Nr. 11-12 pp.431-432

[“Mîneacă din aceste considerațiiam dat expresie în formă de propunere dorinței de a se introduce o conferință anuală generală a tuturor tractelor”]

Morușca, P., De-o vreme încoace, În: Nr, 11-12, pp. 432-433 articol

1911 Anul 5 BA/ P 2244

Morușca, P., Preotul și cultura satelor, În: Nr. 1, pp.23-26 articol

[“Căci de o îndeletnicire continuă cu cartea și cu scrisul, la oameni așa înaintați în vîrstă nu ne putem face iluzii, decât doar prin un minunat dar de sus. Și apoi chiar știința de carte, fără a simți o necesitate sufletească de acest prietin, e tot așa de folositoare ca și apa limpede, de care setosul nu se poate apropia.”]

P.M și N.B, I.P.S. Sa mitropolitul nostru - consilier intim, În: Nr. 1, p. 27 cronică

[“Maiestatea Sa, apreciind poziția înaltă și meritele ce și le-a câștigat I.Preasfinția Sa, arhiepiscopul și mitropolitul Ioan, (Mețianu n.n.) i-a acordat titlul onorific de cosilier intim...”]

P.M și N.B, Protoprezbiterul Săliștei, În:Nr.1, p. 27 cronică

[numirea părintelui Dr. Ioan Lupaș ca protopresbiter al Săliștei]

P.M și N.B, Împăratul Wilhelm apărător al credinței, În: Nr. 1, p 27 povestire morală

[o discuție a împăratului Germaniei cu un profesor protestant liberal reprodusă după revista “Alt-Oettinger Liebfrauenbote]

P.M.și N.B, Neajunsuri parohiale, În: Nr. 1, pp.27-28 articol

[“Deși concluzul Consistorului arhidiecezan Nr. 82/1910 în afacerea clasificării parohiilor e un progres față de trecut, totuș se pot ivi multe neajunsuri provenite din interpretarea dispozițiilor, ce cuprinde.”]

P.M. Și N.B, Rătăciții, În: Nr. 1, p. 28 articol

[“ ...credem însă că e sosit timpul a se preciza și datoriile religioase-morale a creștinului față de parohia, a cărui scop în puterea spiritului legii lui Cristos e, mai întâi decât administrarea de bunuri : munca pozitivă pentru coborârea împărăției lui D-zeu pe pământ și prin aceasta mântuirea sufletească a credicioșilor”]

P.M. Și N.B, Un părinte, În: Nr. 1, p. 28 articol

[“Câtă dragoste de adevărat părinte, câtă căldură și înțelegere pentru înalta misiune transpiră din acest fapt simplu”]

P.M și N.B, Biserica română din Basarabia, În: Nr. 1, p.29 cronică

[“...e supusă celor mai primejdioase tendințe de rusificare reprezentate de însuși cârmuitorul de neam rusesc al acestei biserici românești.”]

P.M și N.B, Din biserica rusească, În: Nr. 1, p. 29-30 cronică

[“Oricât certurile continue, legea autocrată a bisericii oficiale, întrebinașarea forței statului contra vechilor credincioși etc. înăspresc raporturile și îngreuiază o împăcare”]

P.M. și N.B, Ziarul “Tribuna”, În: Nr. 1, p.30 articol
[“ Ar trebui să fim obiectivi în judecățile noastre , mai ales când e vorba de caracterul unui preot și educator al tinerimii”]

P.M și N.B, “Revista preoților”, În: Nr. 1, p.30 recenzie negativă

P.M și N.B, “Cultura creștină”, În: Nr.1, p. 30 semnalarea apariției acestei reviste, la Blaj

P.M și N.B, Papa Piu X despre chemarea presei, În: Nr. 1, p. 30 citat

[“Ce folosește să se alădească biserici, să se înființeze școli, când toate aceste străduințe rămân infructuoase, dacă nu se face dreaptă întrebuințare în acelaș

timp și de un mijloc atât de puternic, ca presa?”]

Morușca, P, Preotul, Circularul consistorial Nr. 13534 Școl 1910, În: Nr. 2, pp.61-62 cronică

[“Concepția circularului denotă nu numai pricepere pedagogică ci și o frumoasă înțelegere a problemelor religioase”]

Morușca,P, Preotul, Vizitații canonice, În: Nr. 2, p. 62 cronică

[referire la sfințirea bisericii din Cil, de P.S.Sa Episcopul Aradului“Aceste vizitații au putere magică pentru stârnirea și înălțarea simțământului religios; Arhieriei noastre să folosească des acest mijloc de întărire a bisericii”]

Morușca, P, Contribuții la reorganizarea conferențelor preoțești tractuale, În: Nr. 2, pp.84-89 articol

[“Am expus aici o seamă de păreri anume pentru ca să provoc și altele, iar prin aceasta să contribuim la o cât mai norocoasă deslegare a chestiei reorganizării conferențelor bisericești”]

Morușca, P., Preot, La introducerea tînărului, preot I. Manta, În: Nr. 3, p.93 cronică

[citează din cuvântarea părintelui protopop Dr. Lupaș, ținută la numirea în parohia Gurarâului, a tînărului I. Manta]

Morușca ,P. Preot, Școli pierdute, În: Nr. 3, p.93 recenzie

[“Prin pierderea acestor școli...biserica și poporul nostru au suferit un dezastru incalculabil”]

m.p., Trei ani de protoierie, În: Nr. 5, pp. 154-157
recenzie

[despre lucrarea lui Alexanru Cristea, protopop al județului Bacău, „Raport despre starea religioasă, morală și materială a parohiilor și bisericilor urbane și rurale”, din care cităm: ”Iată o lucrare care ne vorbește despre un protoiereu conștient și devotat slujbei, pe care nu și-a luat-o în deșert, hotărât și franc în expunerea părerilor sale uneori îndrăznețe”]

Morușca, P. Preotul, Sinoadele protopresbiterale, În: Nr. 5, p. 158 recenzie

[„Dar cum sinoadele protopopești foarte rar sunt ceea ce ar trebui să fie, se dă aici un cald îndemn ...să-și înțeleagă rostul și să-și îmbrace rolul ce le revine pentru îngrijirea chestiunilor vitale în toate ramurile vieții...”]

Morușca, P. Preotul, Administrator al Cassei bisericești a fost numit domnul C. Boroianu, În: Nr. 5, p. 158 cronică

[„Trecutul frumos de muncă stăruitoare și cinstită a dlui Boroianu dă nădejdea cea mai bună că a fost nimerită numirea de sfetnic priceput al guvernului în chestiuni bisericești, ca și de administrator bun, cu o bogată experiență de viață bisericească și cu viață cinstită.”]

Morușca, P. Preotul, Predica în biserică, În: Nr. 5, p. 158 recenzie

[“Socotim ambele păreri ca extreme, întrucât nu se va face apostolie de frica pedepsei, fie aceia și de dragostea lefei, dar în același timp și cel mai puțin iscusit orator poate nimeri calea ce duce la inima ascultătorilor...”]

Morușca, P. Preotul, “Asociația clerului ort. or. din Bucovina”, În: Nr. 5, pp.158-159 cronică

[considerații asupra raportului de activitate a asociației]

Morușca, P. Preotul, Frământări îngrijitoare în Biserica Bucovinei, În: Nr. 5, p. 159-160 cronică

[“Mișcarea de rusificare merge mână în mână cu destrămarea bisericii românești”]

Morușca, P. Preotul și cultura satelor, În: Nr. 6, pp. 183-187 articol

[“Iată așa, prin școala de adulți, prin cercuri de cetire se pregătește cu succes calea pentru cea mai întinsă propagandă culturală....și să declari război cu buni sorți de izbândă întunecului și sărăciei care bântue satele noastre și să ridici acest popor tot mai sus pe treapta culturii și măririi lui interne și externe”]

Morușca, P. Statutele Asociațiunii clerului gr.or. din Bucovina, În: Nr. 6, pp.188-189 comentariu

[„Voi face cunoscut acum mai de aproape părțile de competență din statutele după cari se conduce asociația.”]

Morușca, P. Un act oficios, În: Nr. 6, p. 189

comentariu

[„Cercularul acesta a fost adresat numai oficiilor protopopești, dintre cari ne mirăm cum cele concernente nu le-au comunicat tocmai aceloră , pe cari îi privește.”]

p.m., Din istoria vieții monahale, În: Nr. 7, pp.217-219 recenzie a acestei lucrări a lui V. Puiu

[“Întreaga lucrare e o tratare mai mult sumară, uneori și cu oarecare bogăție de amănunte a monahismului diferitelor religii și popoare, afară de monahismul la Români, despre care suntem în drept să așteptăm și nădăjduim că nu în zadar, dela păr. arh. V. Puiu un tratat, care să realizeze scopul cu care s-a scris cea de acum”]

Morușca, P, Seminar episcopesc, În: Nr. 7, p.222 cronică asupra seminarului Preasfințitului Părinte Miron de la Caransebeș

[“Ne rugăm și noi lui Dumnezeu să ajute cauzei, pentru-ca înfăptuit seminarul acolo, să ne întoarcem gândurile spre Sibiu al cărui așezământ cu aceiaș menire asemena așteaptă o grabnică rezolvire”]

Morușca, P, Un nou așezământ cultural, În: Nr. 7, p. 222 cronică

[la Arad “ ... școala nouă va înzestra fetele ținutului nu numai cu o cultură națională, ci totodată și cu educație religioasă temeinică”]

Morușca, P, Formele externe ale cultului Dumnezeiesc, În: Nr. 7, pp.222-223 recenzia studiului

părintelui protopop Vasile Duma în câteva numere ale revistei “Telegraful Român”

[„Scopul studiului e de a dovedi , că cel mai perfect cult religios este cultul creștinesc, adecă formele externe prin cari creștinii își manifestează adorația lor față de Dumnezeu”]

Morușca, P, “Revista Creștinească”, În: Nr. 7, p. 223 prezentarea acestui săptămânal apărut la București

[„...dar strigătul ne pare prea războinic, adecă prea nepotrivit cu caracterul unei reviste bisericești...”]

Morușca, P, Tendințe separatiste în Portugalia, În: Nr. 7, p. 223 cronică

[“Pilda Francei anticlericare prinde putere în țările catolicismului spre marea daună bisericii.”]

Morușca, P, Guvernul italian și catolicii, În: Nr. 7. p. 223, cronică

[„...revista Corriere d Italia prezice un viitor posomorât catolicismului, pentru că nu poate avea nici o nădejde că un atare guvern va garanta pacea religioasă, nici că ar fi conștiu de datoria de a deslega chestia bisericească a catolicismului italian.”]

M.P., Conferență pastorală, În: Nr. 8, p. 248 cronică a conferinței de la Sibiu

[„.... și a pus în discuție o seamă de probleme bisericești și mai multe chestii pastorale, asupra cărora de bunăseamă nu s-a spus cuvântul din urmă și cu atât mai

puțin se pot socoti lămurite din toate punctele de vedere , dar odată ridicate la suprafață, vor trebui să-și găsească și o soluție, care trebuie să fie cea mai nimerită”]

M.P, Sinoadele eparhiale, În: Nr. 8, pp. 248-250 cronică e evenimentelor de la Sibiu, Arad și Caransebeș

[“Au rămas neatinse problemele de educație religioasă a maselor populare, reprezentarea bisericii prin oameni destoinici în centre și locuri mai expuse și mai ales între sreini și în depărtări ca America... de educație religioasă a clasei noastre culte ...”]

M.P, “Cultura creștină”, În: Nr. 8, pp 250-251 recenzie după “Viitorul” din Cernăuți

M.P, Din un raport, În: Nr. 8 p. 251 recenzie după “Ortodoxul” din Iași asupra conferințelor pastorale

[“Iată pildă frumoasă pentru înălțarea moralului preoției noastre, des socotită mai presus de preoția regatului. Și totodată o davadă contra bârfitorilor acestei preoții”]

Morușca, P, Monahismul în Răsărit și Apus, În: Nr. 8, p 252 citat din lucrarea “Din istoria vieții monahale” a Păr. Arhimandrit V. Puiu

[“ar fi nevoie de restabilirea amândorora pe vechile baze, ținându-se seamă cu bună măsură și de principiile monahismului primitiv, dar și de rolul curat ce trebuie să aibă laolaltă față de biserică și de omenire, fără de care cu greu se vor putea menține”]

Morușca, P, Activitatea extrabisericească, În: Nr. 8, p.252 recenzie

[“Într-un număr din “Neamul Românesc” se dă o tâlcuire a termenului “extrabisericesc”, neadmis și rău folosit, dar pe cale de a se introduce în limbajul zilnic”]

Morușca, P, Modernismul, În: Nr. 8, p. 253, recenzie
[“Conflictul e iminent și nu se va putea aplana, după cum se susține, fără intervenirea energetică a papei,- care poate naște nouă furtună.”]

Morușca, P, Lupta culturală din Belgia, În: Nr. 8, pp. 253-254 cronică

[“Lupta (pe marginea proiectului noii legi școlare din Belgia n.n) curge înainte cu îndârjire, dar la vremea sa proiectul, care acum e sub studierea comisiei, se crede că va birui pe de-a întregul.”]

Morușca, P, Sesiunea de primăvară a Consistorului superior bisericesc din România, În: Nr. 9, p. 284 cronică

Morușca, P, Sfântul Sinod, În: Nr. 9, pp. 284-285 cronică

[“Judecata Sf. Sinod va trebui să lămurească întreg conflictul, scoțând la lumină adevărul.”]

Morușca, P, Biserica Bulgariei, În: Nr. 9, pp. 285-286 cronică

[“Și această biserică, ca și multe alte biserici

ortodoxe, e săracă. Se întreține din întâmplătorul câștig zilnic, din venitele puținelor fundațiuni și din subvențiile dela stat.”]

Morușca, P, Cultura creștină, În: Nr. 9, pp. 286-287
continuarea polemicii cu revista “Cultura creștină”

Morușca, P, “Sfânta unire”, În: Nr. 9, p.287 cronică
[“se chiamă (desigur numire foarte unită) societatea literară socială, care s-a plănuir la Oradea-mare, iar acum s-a hotărât definitiv prin statorirea statutelor cari își așteaptă aprobarea.”]

Morușca, P, “Prăvilarii”, În: Nr. 9, p. 287 recenzie
[din “Gazeta Transilvaniei” “... unii se străduiesc din răspuțeri spre lumină, alții asudă pentru a îngroșa întunerecul...”]

Morușca, P, Organizarea economică și culturală a satelor noastre, În: Nr. 10-11, pp. 330-333 recenzie

[„La noi conferențele preoțești ca și cele învățătořești, pe lângă nevoile slujbei duhovnicești, pot face foarte bine obiect de discuție și propagandă chestia organizării economice și culturale, pe care tot ei sunt chemați să o înfăptuiască și să o conducă.”]

Morușca, P, Enciclica papei despre separațiunea din Portugalia, În: Nr. 10-11, pp.333 recenzie

Morușca, P, Al cui e meritul ?, În: Nr. 10-11, pp. 333-334 povestire morală

Morușca,P, Mântuitor-Judecător, În: Nr. 10-11, p. 334 povestire morală

Morușca, P, Mântuită, În: Nr. 10-11, p. 334 povestire morală

Morușca,P, Din predicile de Tarnavschi-Voiutschi, În: Nr. 10-11, p.334 semnalarea apariției volumului 3

Morușca, P, La chestia unirii bisericilor, În: Nr. 12-13, pp. 362-365 recenzie

[„Atâta am avut de spus deocamdată, cu prilejul broșurii pâr. Pop (Virgil n.n.) a cărei cetire ne-a smuls un zâmbet de durere. O trecem întristați în secția tipăriturilor zadarnice și le zicem oamenilor neserioși: Nu mai compromiteți vă rugăm, cu astfel de tiărături copilărești, o chestiune atât de sfântă ca aceea a împreunării bisericii lui Hristos.”]

Morușca, P, Idealismul preotului și dotațiunea preoțească, În: Nr. 12-13, pp. 377-378 cronică

[„...răspłata idealismului o putem aștepta și o merităm numai răspândind idealism.”]

1912 Anul 6 BA/ P 2245

p.m, Congresul Societății ortodoxe-naționale a femeilor române, În: Nr. 1, pp. 19-21 cronică

[“Am socotit o datorie de frate, a cunoaște aceste străduințe religioase naționale ale unei societăți de o capitală importanță în viața Statului român, ...”]

Morușca, P, Societatea Ortodoxă Națională a femeilor române, În: Nr. 2, pp. 61-63 cronică

[“... ar trebui o acțiune continuă, care urmărind acest scop înalt al întăririi credinței noastre strămoșești, să fixeze o serie de mijloace pentru a căror realizare să lucreze cu sistemă și cu forțe unite”]

p-m, Dr. Augustin Bunea și Unirea noastră cu Roma, În: Nr. 2, pp 64-65 recenzie

[„Cu toate acestea, pâr. Dr. E Dăianu are concepții mai superioare în aceste chestiuni, de cum suntem deprinși să le găsim atât de des la alții.”]

Morușca, P, Preot., Din lucrările Sf. Sinod al Bisericei din România, În: Nr. 14-17, pp. 462-464 cronică

[„A fost un prilej de manifestare a bucuriei pentru liniștirea valurilor, ce au mai turburat adânc vieța bisericei și a neamului din țara românească.”]

P.M., Cvinovenalele preoțimii, În: Nr. 14-17, pp. 476-477 cronică

[“Știrile nesigure, cari se răspândesc pe o cale ori alta, ar trebui să ne determine a folosi toate mijloacele îngăduite și în aceiași vreme potrivite cu prestigiul nostru

preoțesc, ca nu cumva să ne trezim prea târziu.”]

P.M, Biserica noastră națională, În: Nr. 18-19, pp. 529-530 recenzie

[“Scrisă cu un frumos avânt și multă mândrie națională, broșura (Biserica noastră națională de Pr. Sebastian Pârvulescu, n.n) e un bun mijloc de propagandă pentru ortodoxismul nostru.”]

P.M., Agrațierea unor preoți caterisiți, În: Nr. 18-19, pp. 531-532 cronică

[“Judecarea după lege o îndeplinesc ca o datorie dela care nu se pot subtrage și dau sentință. Judecata după inimă însă o îndeplinesc ca un drept, pe care îl pot folosi sau nu, și acordă grațieri.”]

Morușca, P. Preotul, Cum s-ar putea face cu bun efect educația religioasă morală a credincioșilor noștri, În: Nr. 20-22, pp.541-555 articol

[“Să ne încingem deci mijlocul cu adevărul, îmbrăcându-ne cu platoșa dreptății,...ca niște ostași ai lui Cristos armați cu toate armele Domnului, să pornim la luptă sfântă împotriva răului din lăuntru și dinafară al bisericei,- căci cu noi este Dumnezeu.”]

1913 Anul 7 BA/ P. 2246

Morușca, P, Congresul profesorilor de științe religioase, În: Nr. 1, pp. 33-35 cronică

[...profesorii de religie vor și să dea problemei

învățămintului religios așa deslegare, ca el să fie cea mai puternică armă de moralizare și educare în școale...”]

P.M, Preot, Elemente de liturgică, În: Nr. 1, p.35
recenzie

[„Cea mai frumoasă mărturie, despre ceea ce credem, o facem în rugăciunile noastre, în cântări și în toate lucrările sfinte ce le îndeplinim ori suntem de față la îndeplinirea lor.”]

P.M, Preot, Credința creștină, În: Nr. 3, pp. 98-99
recenzie

[“...sunt cuvintele unui adevărat părinte sufletesc cătră fii săi și îmbrățișează comoara învățaturii de credință, care trebuie să fie merindea sufletească a fiecărui creștin în drumul vieții.”]

Morușca,P. Preot, O chestiune liturgică, În: Nr. 12-13, articol

[“...să nu ne mărginim la formalismul moștenit din greșala altora, ci să ne sârguim a înțelege fiecare cuvânt și a pătrunde în spiritul fiecărui act, pe care îl săvârșim, măcar atunci când e vorba de formule precise, la care nu putem adauge nimic, nici putem lăsa afară.”]

Morușca, P. Preot, “Mica Biblie”, În: Nr. 12-13, pp. 374-375
recenzie

[“...atrag îndeosebi atențiunea împreună lucrătorilor în via Domnului să se ostenească fără preget, pânăce nu va rămânea casă de creștin fără această comoară a vieții.”]

1914 Anul 8 BA/ P 2247

p.m., Câteva conferențe, În: Nr. 1-2, pp. 40-41
recenzie

[“Întrucât broșura e presărată des cu povețe folositoare, se dau îndemnuri de însuflețire în apostolia sfântă a slujbei de preot, o recomand atenției elevilor seminariați, cari se gătesc pentru preoție.”]

P.M, Pr., Gândește-te bine!, În: Nr. 13-22, pp.315-316 recenzie

[“Povestirile sunt însoțite de aplicări la viața creștinească a cetitorului, cu îndemnuri calde la premenirea traiului nedemn de până aci, făcându-se des apel la conștiința omului...”]

1921 Anul 11 Biblioteca Mitropoliei

Morușca, P. Preot., Repriviri și perspective 1917-1921, În: Nr. 1-3, pp. 3-10 articol

Morușca, P. Preot, Dotațiunea preoțimii., În: Nr. 1-3, pp. 13-17 articol

Morușca, P. Preot, Gânduri creștinești, În: Nr. 1-3, p. 17 articol

Morușca, P. Preot, În fața groapei, În: Nr. 1-3, pp. 80-83 articol

Morușca, P. Preot.- Ochi curați.- În: Nr. 4-5, pp. 107-108 articol

Morușca, P. Preot, Congresul biblic, În: Nr. 4-5, pp. 129-132 articol

Morușca, P. Preot, Cartea vieții, În: Nr. 4-5, pp.133-134 recenzie

[“De fr. W. Forster: Lebenskunde, tradusă de Nicolae Pandelea... umple golul care învâluie vârsta de adolescent și adult, de care nici psihologia, nici pedagogia modernă nu se ocupă îndeajuns,...este și un strigăt împotriva moravurilor selbatice, cari au năpădit viața publică, ce se caracterizează prin...”]

***, Au mai apărut în anii 1917-1921, În: Nr. 4-5, pp.134-135 lista aparițiilor

[“Părintele Terenție: “Petru Maior și Unirea”, Sibiu, Tipografia Arhidiecezană, 24p- p.135, penultima pe listă]

Morușca, P. Preot, “Luminătorul”, În: Nr. 4-5, pp.135-136 recenzie

[“..Se cheamă revista bisericii ortodoxe din Basarabia. Apare la Chișinău de 54 de ani acum numai în românește și de la 1 Noemvrie a. tr. cu litere latine... Cuprins variat și actual, în articole scrise cu căldură și cu mici excepții- într-o frumoasă limbă românească, arhaică.”]

Morușca, P. Preot, “Noua Revistă Bisericească”, În: Nr. 4-5, p.136 recenzie

[“apare la București, ... Actualismul trebuie să țină însă legătura cu trecutul, fără luminile căruia ușor se poticnește.”]

Morușca, P. Preot, „Dumineca ortodoxă”, În: Nr. 4-5, pp.136-137 recenzie

[“Articole scurte și povestiri de cuprins religios, îndrumări pentru buna educație și viețuire creștinească, interpretări de texte biblice și tâlcuiri de rugăciuni, pilde și asemănări, culese din viață, ori din cărți scrise pentru educația poporului formează materialul, în totdeauna interesant al fiecărui număr.”]

Morușca, P. Preot, “Cultura creștină” și “Unirea”, În: Nr. 4-5, pp.137-138 recenzie

[“Cu acestea vreau să-și justifice oamenii grupați în jurul celor două publicații greco-catolice procedeul iezuitic, verificat în cursul veacurilor de a huli ortodoxismul și a încerca să-i compromită reprezentanții, pentruca apoi să-și poată urmări în tihnă scopurile.”]

Morușca, P. Preot, Conferența protopopilor din arhidieceza Sibiului, În: Nr. 4-5, pp.139-141 cronică

[“I.P.Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae a chemat la sfat pe protopopii arhidiecezei sale, pe zilele de 4/17 – 5/18 Februarie a.c, întâiașdată după-ce a luat în mână cârma bisericeii noastre ardelene.”]

***, Congresul biblic al Asociației clerului “Andrei Șaguna”, În: Nr. 4-5, pp.141-143 cronică [“În afară de raportul asupra mersului de 2 ani al asociației și a stării casei, prezentate de secretarul P. Morușca, congresul s-a ocupat de o seamă de probleme, cari i-au dat caracterul de Congres biblic.”]

Morușca, P. Preot, Asociația clerului “Andrei Șaguna”, În: Nr. 4-5, pp.143-145 cronică

[“Programul larg al Asociației reclamă pe deaîntregul toate forțele preoției... mai contează și la ajutorul moral și chiar material al mirenilor noștri, înțelegători ai multiplelor probleme bisericești, religioase și culturale.”]

Morușca, P. Preot, Sinoadele eparhiale, În: Nr. 4-5, pp.145-147 cronică

[“În tot timpul sesiunii și pretutindenea parlamentarismul nostru bisericesc a fost la înălțimea cuvenită problemelor puse la ordinea zilei... “]

Morușca, P. Preot, Societatea ortodoxă națională afemeilor române, În: Nr. 4-5, pp.147-149 cronică

[“și-a ținut anul acesta Congresul General în Chișinăul Basarabiei în zilele de 28-30 Maiu. A fost o înălțătoare sărbătoare de înfrățire a sufletelor celor ce s-au strâns din toate provinciile României cu acest prilej.”]

Morușca, P. Preot, Biserica Basarabiei, În: Nr. 4-5, pp.149-150 cronică

[“Am văzut acolo mândrie conștientă la această preoție că a putut să păstreze românismul, sufletul prin care trăește un popor și atunci când i se taie cea mai de seamă arteră de viață: limba”]

Morușca, P. Preot, Congresul Societății “Ocrotirea Orfanilor”, În: Nr. 4-5, pp150-151 cronică

[“S-a ținut în 2/15 Maiu în Cluj, pentru a-și da seama de activitatea de 4 ani... Începutul în Iași, în vremuri de cumplită încercare pentru neamul nostru,... a fost modest.... Azi societatea și-a întins activitatea peste întreaga țară...”]

Morușca, P. Preot, Congresul preoților văduvi, În: Nr. 4-5, p151 cronică

[“sau consfătuirea aceloră după cum s-a numit cu modestie, s-a ținut la București în a doua săptămână după Paști (12 Maiu st. n.). În afară de preoții interesați au luat parte și un însemnat număr de frați pe cari nenorocul nu i-a încercat, ...”]

Morușca, P. Preot, Consistorul superior bisericesc, În: Nr. 4-5, pp151-152 cronică

[“a fost convocat în sesiune de primăvară dela 21 Martie- 4 Aprilie, iar Sfântul sinod s-a întrunit în sesiune extraordinară în zilele de 8/22 Aprilie a.c . Chestiunea principală da care s-au ocupat a fost ”Anteproiectul de lege pentru organizarea bisericii autocefale române” în vederea unificării administrative a aceleia. S-a mai discutat chestiunea sectelor religioase în România, socotindu-se ca o primejdie națională, alimentată de dușmanii țării românești

cu puternice mijloace materiale”]

Morușca, P. Preot, În mijlocul poporului, În: Nr. 4-5, pp153-154 cronică

[“a fost I.P. Sfințitul nostru Mitropolitul Nicolae, cu prilejul deschiderii noului orfelinat în frunțașă comună Orlat la 4/17 Aprilie a.c ... a ținut o înălțătoare cuvântare poporului în majoritate covârșitoare greco-catolic, care l-a primit ca pe un părinte al său..

Apoi, în zia de Sf. Gheorghe s-a dus I.P.S. Sa să înalțe sufletele miilor de români, cari au făcut pelerinaj la mănăstirea în ruină ... dela Sâmbăta de sus.”]

Morușca, P. Preot, Pictura Catedralei, În: Nr. 4-5, pp154-155 cronică

[“în deosebi cea de sub cupolă, este primejduită cu totul.”]

Morușca, P. Preot, O pildă de urmat, În: Nr. 4-5, pp155-156 cronică

[“Este un lucru așa de simplu să așezi un dulăpior în pridvorul ori tinda bisericeii provăzut cu cele mai bune publicații pentru popor...”]

Morușca, P. Preot, Meditații religioase și exerciții spirituale, În: Nr. 6-7, pp. 203-207 articol

Morușca, P. Preot, Chestiunea Concordatului, În: Nr. 6-7, p. 213 recenzie

[“rămâne să se constate întrucât a rămas partidul

național credincios principiilor și tradițiilor sale istorice sau întrucât va păcătui contra lor făcându-se vrednic de a fi pedepsit – după cuvântul lui Bărnuțiu – cu infamia de dezertor .”]

Morușca, P. Preot, Petru Maior și Unirea, În: Nr. 6-7 pp. 213-214 recenzie

[“de Părintele Terenție ... După ce arată cu câtă energie a combătut P. Maior primatul și infalibilitatea papei și a osândit cu aspre cuvinte atitudinea acelor bărbați ai bisericii unite, ...autorul face apel la preoții cari trăesc aproape de sufletul neschimbat al poporului, la intelectualii mireni stăpâniți de o cinstită gândire religioasă și de o adevărată concepție de viață românească și în fine la poporul rămas întreg cinstit și credincios legii noastre strămoșești...”]

Morușca, P. Preot, Glasul Unirii, În: Nr. 6-7, p. 214 recenzie

[“de Virgil Pop, preot român unit, ...Scrisul de felul acestei broșuri ca și zbaterile neputincioase ale “Unirii” și “Culturei creștine” sunt ultimele sbuciumări ale reprezentanților curentului ultramontan în biserica unită carei simt cum li se duce pământul de sub picioare.”]

P.M, Sfântul Sinod, În: Nr. 6-7, pp. 215-216 cronică

[“s-a întrunit în sesiune extraordinară Marți 15/18 iunie a.c.sub prezidiul I.P.Sf.Sale Părintelui Mitropolit Primat. După informațiile din ziare, lucrările mai importante de care s-a ocupat Sf. Sinod sunt: Organizarea bisericilor

ortodoxe române din America, Ceho-Slovacia, Ungaria și Sf. Munte,hotărându-se trimiterea unui delegat la America, care să ia orientări asupra stărilor de acolo....”]

P.M., Congresul bisericesc, În: Nr. 6-7, pp. 216-217
cronică

[“în Bucovina se va întruni pentru primadată în toamna anului curent...”]

P.M., Preoțimea militară, În: Nr. 6-7, pp. 218-219
cronică

[“Dl. general Rășcanu a depus la senat și s-a încuviințat fără modificare, proiectul de lege pentru organizarea clerului militar....Eliberați cu ajutorul lui Dumnezeu ne luam pe încetul moștenirea întreagă, așa cum se reia pe seama șefului serviciului religios... titlul de Alba Iulia, ... mâine vom merge cu un pas mai departe până ce ne vom reintegra ortodoxia în dreptul ei dinainte de 1700.”]

P.M., Sinoadele bisericei unite, În: Nr. 6-7, pp. 219-220
cronică

[“În atitudinea unor bărbați ai bisericei greco-catolice nu vedem decât mentalitatea unor înstrăinați cu totul de sufletul poporului, care, ... își vedea înainte de viața și ocupațiile lui, liniștit, fără să se lase impresionat de hotărârile celor ce nu-l pot reprezanta, pentru că sunt reprezentanții altui duh, a spiritului papist, pe care poporul nu-l cunoaște și de care nu vrea să știe.”]

Morușca, P. Preot, Congresul nostru național

bisericesc, În: Nr.8-11, pp. 221-228 articol

Morușca, P. Preot, Noii noștri arhieriei, În: Nr. 8-11, pp. 257-259 articol

Morușca, P. Preot, Meditații religioase și exerciții spirituale 2, În: Nr. 8-11, pp.273-278 articol

P.M., Evenimente bisericești, În: Nr. 8-11, pp. 279-283 cronică

[“...alegerea primului episcop ortodox al Clujului Nicolae Ivan..., frumoasa serbare a dezvelirii lupoaicei cu cei doi gemeni adusă Ardealului de frații italieni, la care asistat și I.P.Sf. mitropolit Nicolae Bălan , o masă a frăției cu cei doi mitropoliți români, căci sosise la Cluj și mitropolitul greco-catolic, Dr. Vasile Suciul... Oradea Mare, unde Dumineca de 2 Oct. a fost instalat venerabilul episcop Roman Ciorogariu...Sfințirea bisericii din Ciceu-Poeni Și în drumul pe care înaintăm ne asemănăm unor călători porniți să urce un munte plecând din diferite părți Până sunt la poale, sunt departe unul de altul, nu se văd, cu cât urcă mai sus cu atât se apropie de olaltă și tocmai pe culme își dau mâna, se pot îmbrățișa. Cu cât ne vom apropia mai mult de idealul evangheliei și de cel național, menajate de biserică, ne vom îmbrățișa mai curând” p.281]

P.M.Pr., Unificarea bisericească, În: Nr. 8-11 pp.283-287 cronică

[“este pe cale de soluționare. Comisia exmisă de “Constituanta Bisericească” a pregătit proiectul de Statut

organic pentru organizarea bisericei autocefale ortodoxe române.”]

P.M.Pr., Instrucțiunea religioasă, În: Nr. 8-11, p.287-289 cronică

[“Ministerul instrucțiunii publice ordonanța prin care instrucțiunea și educațiunea religioasă în școalele de stat este dată cu totul în grija confesiunilor.”]

P.M.Pr., Statul și religia, În: Nr. 8-11, pp.290-291 recenzie

[“este un articol al “Voinței din Cluj, care analizează situația bisericei respective a preoțimii aruncată de negrija statului” în stare de cerșetori”]

(pm)., Cele șapte cuvinte ale lui Isus pe cruce , În: Nr. 8-11, p. 292 recenzie

[“ tratat de pietate și tâlcuire biblică de arhimandritul I. Scriban... Scrisă în grai limpede și popular este o lectură nu numai pentru preot și cărturar, dar foarte potrivită de a fi răspândită în straturile largi ale poporului, ca una din cele mai bune cărți de propagandă di puținele pe care le avem în românește...”]

(pm)., Schisma românească sau “Unirea cu Roma”, În: Nr. 8-11, p. 292-296 recenzie

[“Broșura aceasta este un prețios studiu statistic asupra raportului dintre biserica ortodoxă ardeleană și cea unită”]

(pm)., Concordatele, În: Nr. 8-11, pp.296-298
recenzie

[“un capitol de istorie politică de R. Căndea... Scopul cărții este să lămurească opinia publică și mai ales să dea orientări precise și clare factorilor de cădere cîrora le revine datoria de a da un răspuns la încercarea papei de a impune și țării românești un concordat....”]

(pm)., Schisma românească , În: Nr. 8-11, pp. 292-296
recenzie

[“Răspuns unui Sibian anonim. Așa își zice o broșurică volantă de 14 pagini, pe care o scrie

P.M., Istoria predicei la Români, În: Nr. 8-11, pp. 299-300
recenzie

[“O carte mai mult pentru preoțimea noastră scrisă cu o sânguință deosebită, ea umple un gol în literatura noastră bisericească.”]

P.M., Biserica ortodoxă română, În: Nr. 8-11, p. 300
recenzie

[“organul Sfântului Sinod, a reapărut începând cu luna Octomvrie a.c.”]

P.M., Sinod ecumenic, În: Nr. 8-11, pp. 301-302
recenzie

[“Cultura creștină dela Blaj nr.6 își pune câteva întrebări, așteptând să-i dăm noi răspunsul.”]

P.M., Conferențele pastorale, În: Nr. 8-11, pp. 302-

303 cronică

[“au fost convocate în cuprinsul mitropoliei Moldovei pe zilele de 18-20 Octomvrie.”]

P.M., Situația sectelor religioase, În: Nr. 8-11, p.304 cronică

[“din țară s-a reglementat prin ordinul circular nr. 15831/921 al Ministerului cultelor...Este de dorit ca preoțimea să orienteze autoritățile bisericești, raportând despre orice mișcare a sectarilor, pentruca luându-se cuvenitele măsuri să se împiedice lîțirea păgubitoare a sectelor primejdioase vieții naționale și adevărat creștinești a poporului.”]

P.M., Muzeul Renașterii Române, În: Nr. 8-11, p.306 cronică

[“s-a înființat sub înaltul protectorat al M.S. Regelui din îndemnul A. S. Principelui moștenitor Carol.”]

P.M., Un preot judecat, În: Nr. 8-11, p.308 cronică

[“Câtă turburare se produce în sufletul credincioșilor de o vorbă, de un gest necumpănit, când ele vin dela un preot, care își poate uita de sine.”]

Terenție, Părintele, Episcopia Vadului, Feleacului și Clujului, În: Nr. 12, pp.313-316 articol

Morușca, P. Preot, Meditații religioase și exerciții spirituale 3, În: Nr. 12, pp.326-329 articol

Pr.P.M., Alcoolismul, În: Nr. 12, p.330-331 cronică
[“Trebuie să se pună stavilă unei primejdii ce amenință moralul, sănătatea și bunăstarea poporului.”]

P.M., Anteproiect de constituție, În: Nr. 12, pp.334-335 recenzie

[“pentru statul român întregit, cu o scurtă expunere de motive, de Romul Boilă, Cluj, 1921. Biserica ortodoxă dominantă în statul român, se tratează însă ca o simplă “confesiune”ca și cea mahomedană, unitară sau izraelită....Consecvent acestui punct de vedere autorul susține apoi că celebrarea serviciului divin la solemnități naționale și politice, în mod oficial, se va face “sau în biserica gr.-ortodoxă sau în biserica gr.-unită.”]

P.M., Biblioteca poporală religioasă, În: Nr. 12, p.335 recenzie

[“editată la Suceava de preotul Aurelian Tăutul, cuprinde până acum viețile sfinților, cari în biserica ortodoxă își au prasnicle lor de pomenire sărbătorească. Au apărut până acum 11 broșuri de câte 40-110 pagini, format mic.”]

P.M., Almanahul orfanilor de războiu, În: Nr. 12, p.335 recenzie

[“pe anul 1922. În scopul de a cunoaște în cercuri cât mai largi lucrările de până acum și necesitățile de viitor pentru asistența orfanilor, precum și pentru a-și spori fondurile, societatea “Ocrotirea orfanilor de războiu” publică acest almanah, executat în condiții superioare.”]

P.M., "Legea Românească", În: Nr. 12, p.335
recenzie

[“este organul oficial de publicitate al eparhiei
ortodoxe-române a Orăzii-mari”]

P.M., "Adevărul creștin", În: Nr. 12, p.335 recenzie
[“foaie creștină de zidire sufletească. “] cineva ,
ascunzând și numele tipografiei de unde a eșit.”] Tot articol

1922 Anul 12 BA/ P. 2248

Morușca, P. Preot, Meditații religioase și exerciții
spirituale 4, În: Nr. 1-3, pp. 32-35 studiu

[“Fiecare să intre cu totul în meditații, ca să se
înnoiască pe de-a-ntregul, să rămână singur, ca în tăcere să
se îmbrace în omul cel nou, să se întemeieze numai pe
sfîințenia adevărului, ca să iasă altul”]

Morușca, P. Preot, Căderea și întoarcerea Apostolului
Petru: Meditație, În: Nr. 1-3, pp. 41-46

[“Nimenea dară să nu se sfiască, să nu se teamă a se
arunca plin de căință la picioarele Mântuitorului, ca să
dobândească deplină iertare păcatelor sale celor multe.”]

(p.m)., Cărțile de religiune ale părintelui Dr. Petru
Barbu, În: Nr. 1-3, p. 50, recenzie

[“Le recomandăm preoțimii noastre, căreia îi revine
pe de-a-ntregul acu datoria de a catehiza în școlile primare,

și cateheților pe cele pentru școlile secundare.”]

(p.m)., Pastoralele de Paști, În: Nr. 1-3, pp. 52-57
recenzii

[“Cuvintele de povățuire arhierească cetite la sărbătorile mari și în cele mai depărtate cătune înalță și întrețin legătura sufletească dintre păstor și turma sa cuvântătoare.”]

(p.m).,Gazetele de sărbători, În: Nr. 1-3, p. 57
recenzie

[“Așa se întâmplă că literatura de sărbători, în loc înalte să înobileze sufletele, produce mai multă zăpăceală și nedumerire la mulțimea lipsită [de n.n.] cunoștințe de convingeri religioase bine determinate, cum, durere, ea este în cea mai mare parte.”]

P.M., Curs pastoral pentru preoți, În: Nr. 1-3, pp. 57-60 cronică

Crăiveanu,P., Sinoadele eparhiale în mitropolia Ardealului, În: Nr. 1-3, pp.61-65 cronică

[“s-au întrunit Dumineca Tomii în cele cinci centre bisericești, la Sibiu, Arad, Caransebeș, Oradea-mareși Cluj sub conducerea I.P.S.Sale Mitropolitului și a P.S.Lor Episcopi eparhioți”]

P.M., Întregirea catedrei de istoria Bisericii Române, În: Nr. 1-3, pp.65-67 cronică

[numirea părintelui Dr. Nicolae Popescu ca director al cancelariei mitropoliei din București]

P.M., Ierarhii bisericei rusești, În: Nr. 1-3, p. 67 cronică

[“Mulți au suferit moarte de martiriu pentru apărarea duhului și bisericei lui Hristos împotriva spiritului de răsvrătire și răsturnare, ce s-a înstăpânit în largul cuprins al împărăției rusești.”]

P.M., Un memoriu, În: Nr. 1-3, p. 67 cronică

[“Scrisul lor arată situația precară a preoțimii în nouile împrejurări de viață și cer acelaș lucru, pe lângă care au stăruit și preoțimea ardeleană.”]

P.M., Atârnarea Bisericei unite de cea ortodoxă română, În: Nr. 1-3, pp.67-68 recenzie

[din interviul I.P.S. Mitropolitul Vasile al Blajului citează “...viața sufletească a poporului român nu poate fi sfâșiata în două și îndrumată în direcții contrare ci pretinde să fie călăuzită pe aceleași cărări ale unității și solidarității frățești depline...”]

Morușca, P. Preot, Muzeu bisericesc, În: Nr. 4-6, 69-73 articol

[“Am înșirat anume lucruri de amănunt, ca să atrag atențiunea asupra lor, să nu ne scape nimic din ceeace poate avea valoare.”]

Terenție, Părintele, Episcopul militar Dr. Vasile Saftu, În: Nr. 4-6, pp.85-87 articol

[“În viața publică, politică și națională n-a fost

acțiune mai de seamă la care să nu fi mers în frunte ori să nu fi colaborat alături de cei dintâi fruntași ai neamului ,cu energia și însuflețirea ce îi caracterizau întotdeauna atitudinea.”]

Morușca, P. Preot, Pocăința Mariei din Magdala: Meditație, În: Nr. 4-6, pp 110-113, articol

[“Să învățăm însă îndeosebi a înlătura păcatele prin iubire din toată inima, sinceră și stătuitoare către Mântuitorul , ca să-i bineplăcem și să ne facem părtași la aceeaș primire: *Iartă-se lor păcatele cele multe că mult au iubit.*”]

Crăiveanu, P., I.P.Sf. Mitropolit Nicolae în Secuime, În: Nr. 4-6, pp. 122-128 cronică

[“Întreg drumul I.P.Sf. Sale în secuime a fost o evanghelizare populară, cu slujbe scurte, dar cu atât mai îmbelșugat în răspândirea cuvântului de mântuire.”]

Crăiveanu, P., Patriarhul Constantinopolului Meletie IV., În: Nr. 4-6, pp. 135-136 cronică

[“Fără îndoială ca venerațiunea de care se bucură în cercurile aliaților va face ca interesele ortodoxiei să fie bine apărate și ocrotite și, orice hotărâri politice se vor lua în acele ținuturi supuse la mari contestări și nesiguranțe, la mari încrucișări de interese,- ele să nu fie împotriva intereselor Bisericii ortodoxe din Răsăritul apropiat.”]

Crăiveanu, P., Mucenicia Bisericei rusești, În: Nr. 4-6, pp. 136-138 cronică

[“Organizațiile rusești dinafară de țara stăpânită de bolșevici și bisericile ortodoxe surori împreună cu biserica anglicană au făcut apel la bisericile creștine și guvernele europene să întreprindă pași, ca să scape viața mucenicilor, pentru convingerile lor religioase.”]

Crăiveanu, P., Episcopul Gherasim Safirin, În: Nr.4-6, p. 138 cronică

[“Fusesse episcop la Roman. A trăit o viață retrasă, în contemplațiune religioasă, ca un pustnic virtuos în mijlocul lumii, ocupându-se cu traducerea câtorva cărți cari au rămas, din franțuzește și mai ales din grecește, și cu așezarea pe note de frumoase cântări bisericești.” cuvânt prilejuit de trecerea la odihna în Domnul, a episcopului.]

Crăiveanu, P., Păr. Econom C. Nazarie, În: Nr. 4-6, p. 138 cronică la pensionare

Crăiveanu, P., Alegerea mitropolitului din Sofia, În: Nr. 4-6, p. 138-139 cronică

[Mitropolitul de Marcianopole ales la 26 martie]

Crăiveanu, P., Noii episcopi greco-catolici, În: Nr. 4-6, p.139 cronică

[numirea Dr. Valeiu Traian Frențiu ca episcop la Oradea-mare și a Dr. Alexandru Nicolescu în fruntea eparhiei lugojene]

Crăiveanu, P., Cestiunea bisericească, În: Nr. 4-6, pp.139-140 cronică

[“Atât cu expunerile părintelui Ghica cât și cu punctele partidului național democrat suntem de absolut acord, dar ne gândim: când vor ajunge cîrmuitorii țării acesteia să înțeleagă necesitățile zilelor, să lucreze cu dragoste devotament și cinste pentru binele de obște...”]

Crăiveanu,P., Reforma calendarului, În: Nr. 4-6, pp.140-142 articol

[“Prăznuirea sărbătorilor mari la aceeași dată fixă și de ortodoxi și de catolici ar fi o frumoasă manifestatie de solidaritate creștinească și întâiul pas hotărât spre o apropiere între bisericile creștine”]

Crăiveanu,P., Conflictul între biserică și guvernul bulgar, În: Nr. 4-6, pp.142-144 articol

[congres al preoțimii bulgare, la sfârșitul căruia o delegație își exprimă “doleanțele cu privire la încetarea neînțelegerilor între ... cele două puteri, bisericească și lumească”]

Crăiveanu,P., Biserică și muzeu bisericesc, În: Nr. 4-6, p144 cronică

[înființarea acestui complex , la mitropolia București, de părintele C. Bobulescu, și semnarea unui articol din Biserica Ortodoxă Română semnat de Ștefan Berechet pe această temă]

Crăiveanu,P., Două praznice culturale, În: Nr. 4-6, pp.144-146 cronică

[sub îndrumarea lui N. Iorga, la Curtea de Argeș Congresul Ligii Culturale, unde “În plenul congresului dl Iorga a pus întrebarea în ce fel ar putea colabora societățile culturale și în special cum și-ar putea armoniza munca Liga culturală și Asociațiunea Transilvană”; și cel de-al doilea praznic, la Blaj, serbare în amintirea evenimentelor din 1848]

Crăiveanu,P., Biseriaca și teatrul, În: Nr. 4-6, pp.146- 148 recenzie

[“Dar chiar dacă n-ar acoperi pe deplin adevărul, noi credem că îndemnul lor nu e decât dorul de îndreptare, dorul de mai bine, izvorât din dragostea și alipirea unui bun creștin către așezământu sfânt al bisericii...”]

Morușca, P. Preot., Fiul pierdut: Meditație, În: Nr. 7, pp.169- 174 articol

[“În pilda aceasta se reoglindește istoria vieții atâtor oameni, cum pot rătăci dela drumul drept. Și ne învață ce trebuie să facem de voim să revenim la calea cea adevărată. Să urmărim cu ochii sufletului nostru rătăcirea fiului pierdut, întoarcerea în sine și reîntoarcerea lui la tatăl...”]

Crăiveanu, P., Două instituții de creștere și ajutorare, În: Nr. 7, pp.181-183 cronică

[“și-au ținut de curând congresele anuale,* Societatea ortodoxă națională a femeilor române* Societatea s-a întemeiat atunci când se căuta în vechiul Regat să se zbuclume încrederea în biserică și a dat un puternic stimul

pentru înălțarea și întărirea ortodoxiei.... și societatea * Ocrotirea orfanilor din războiu* ... Nu se poate găsi oare modalitatea de a se impune o dajdie dreaptă pentru toată lumea, pantru ajutorarea orfanilor acelora cari și-au dat vieța pentru noi toți?”]

Crăiveanu, P., Sesiunea de primăvară a Consistorului superior Bisericesc, În: Nr. 7, pp.183-185 cronică

Crăiveanu,P., Sesiunea Sfântului Sinod, În: Nr. 7, pp.185-188 cronică

[“...sfortările bisericei ortodoxe trebuesc îndreptate întâi spre pregătirea unui personal care să reînnoiască dispozițiunile de muncă și să pună în aplicare pentru întregul popor învățăturile și așezămintele Mântuitorului.”]

Crăiveanu,P., O întrebare, În: Nr. 7, p.188 povestire morală

Crăiveanu,P., Cursuri teologice germane, În: Nr. 8, p.218 cronică

[“Cursurile au fost cercetate cu bun folos si de câțiva preoți de ai noștri din Sibiu și de doi profesori seminariali (de toți 8) cari vor păstra amintire recunoscătoare bărbaților de înaltă cultură teologică, cari au făcut aceste cursuri și sunt mulțamitori afabilității cu cari au fost primiți.”]

Crăiveanu,P., Dela Asociația clerului: “Andrieu Șaguna”, În: Nr. 8, p.218- 220 cronică

Morușca, P. Preot, Nașterea Domnului: Meditație, În: Nr. 12, p. 317-320 articol

[“Să urmărim cu gândul călătoria la Betlehem, primirea lor acolo și să ne înfățișăm înaintea ochilor sufletului nașterea Domnului în peșteră.”]

P., Singurul razim, În: Nr. 12, p.321 povestire morală

P., Calvarul creștinilor din Orient, În: Nr. 12, pp.324-325 cronică

[“Protestul neamurilor civilizate împotriva acestei intenții fără precedent, a fost unanim. Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române încă a intervenit printr-un memoriu trimis atât conferenței dela Lausanne cât și Ligii Națiunilor.”]

P., Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, În: Nr. 12, p.325 cronică

P., Memoriul preoțimii basarabene, În: Nr. 12, pp.325-326 cronică

P., Valabilitatea hirotoniei din Biserica anglicană, În: Nr. 12, p.326 articol

[“Sfântul Sinod al patriarhiei, îndemnat de raporturile bune și stăruințele de apropiere între Biserica anglicană și Biserica ortodoxă ecumenică, după studiu făcut de către specialiști, a examinat valabilitatea hirotoniei episcopatului anglican....și recunoaște...”]

1923 Anul 13 BA/ P. 2249

M.Preot.,Pilde, În: Nr. 1, pp.22-23 povestiri morale

Morușca, P. Preot, Isus vă cheamă, În: Nr. 1, pp.24-26 recenzie

[“Recomand din tot sufletul fraților preoți cartea de predici a părintelui Popescu [T] pentru felul strălucit în care ne învață să cuvântăm poporului în grai dulce, prietenos, nu în perorații sentențioase, cu citate silite și potrivite greoi.”]

Morușca, P. Preot, Pregătirea Mântuitorului pentru pășirea Sa publică, În: Nr. 2, pp.56-61 articol

[“...așteptă cu răbdare până îi veni chemarea din partea Tatălui ceresc...Conlucrarea Domnului pentru pășirea Sa publică...Pregătirea mai de aproape....” perspective din care preotul Morușca meditează asupra temei.]

M.Preot, Papism și Ortodoxism în Ardeal sau profiră și cunună de spini, În: Nr. 2, pp.62-63 recenzie

[“Se arată cu cifre, ce nu îngăduie răstălmăcire, câtă nedreptate ni s-a făcut în trecutul de asuprire străină, nedreptate ce se menține și acum, nu numai în dezavantagiul Bisericii ortodoxe, dar mai ales în detrimentul intereselor naționale și de stat.”]

M.Preot, Biblioteca societății clerului prahovean, În: Nr. 2, p.63 recenzie

[“Preoțimea unui singur județ este în stare a iniția opere atât de frumoase; ce n-am putea face, când organizațiile răzlețe din întreaga țară și-ar uni forțele într-o Asociație generală, ieșită din voința tuturor și sprijinită de întreg clerul ortodox.”]

M.Preot, Români ori Uniți?, În: Nr. 2, pp.63-64 recenzie

[“Este o culegere și comentare a articolelor de gazetă, scrise atunci, sub dureroasa impresie pe care au făcut-o atitudinea vlădicilor uniți asupra tuturor Românilor adevărați și a oamenilor de bine”]

Terenție, Părintele, Hristos a înviat, În: Nr. 3, pp.73-75 predică

[“Gol a rămas mormântul dar de sub lespedeă răsturnată a răsărit lumii o nouă vieță, un nou ideal, o nouă înțelepciune, necunoscută, care a schimbat pe om.”]

Morușca, P. Preot, Hristos pe cruce: Meditație, În: Nr. 3, pp.90-94 predică

[“Să ne ocupăm în ceasul acesta numai de întrebarea: Ce face dumnezeescul Mântuitor pe cruce? ...El suferă... în toate părțile trupului său,... în toate părțile, dela toți... în tot chipul,...El tace fără să se plângă, ...fără să se răzbune....fără să răspundă...El se roagă...El iubește și se jertfește...El ne învață și ce minunată învățăturăbogată....înțeleasă de

toată lumea...irezistibilă...atrăgătoare... El moare... ”]

Morușca, P. Preot, Asociația generală a clerului român ortodox, În: Nr. 3, pp. 94-96 cronică

[“Cu încrederea și buna nădejde, că înfiriparea Asociației generale a clerului român ortodox, alături de rostul ei de apărătoare intereselor bisericești și preoțești, va fi un izvor de înviorare a duhului dintre noi, îndemn nou de apostolie însuflețită în slujba lui Hristos pentru mărirea bisericii sale sfinte, pentru binele țării și folosul neamului,-salutăm cu drag hotărârea luată la congresul dela București, și ne asociem dezideratelor exprimate acolo.”]

P., Publicațiile Comisiunii Monumentelor istorice, În: Nr. 3, p.98 recenzie

Morușca, P. Preot, Înălțarea Domnului: Meditație, În: Nr. 4, pp.128-132 predică

[“Să ne ocupăm de astă dată de ceea ce a premers apoi cu înălțarea însăși și în sfârșit cu urmările ei”]

Morușca, P. Preot, Preoți – învățători, În: Nr. 4, pp.132-135 articol

[“Starea culturală nemulțămitoare, în care se găsește neamul nostru, răzbit acum de libertate, stăpân pe sine și pe soarta sa de viitor, ne silește să ne gândim la această problemă: de a introduce pe preoți în învățământul primar.”]

Morușca, Pompei. Preot, Sinodalitatea în biserică, În: Nr. 5, pp.168-170 articol

[“Această manifestare a glasului poporului și

afirmare a voinței lui, pe care ținem să le scoatem la iveală, își au importanța lor deosebită, pentru rezolvirea norocoasă a problemei de unificare bisericească”]

Morușca, Pompei. Preot, Pastoralele lui Șaguna, În: Nr. 6-7, pp. 234-244 articol

[“Scrisul lui, purces din cea mai desăvârșită iubire de Dumnezeu și dragoste de oameni, cari au alcătuit caracterul fundamental al marelui preot, va rămânea pentru noi, ca și întreaga operă a făptuirilor sale, un nesecat izvor de înviorare și de îndemn la muncă , în slujba lui Dumnezeu, pentru înălțarea bisericii și mărirea neamului românesc.”]

P., Eu în El, În: Nr. 8-10, pp.323-324 recenzie

[“Pe lângă învățăminte asupra felului cum să ne obicinuiam a ne face ca preoți meditația zilnică, cartea ne dă prețios material, care poate fi utilizat bine în predici.”]

P., Păstorirea tineretului, În: Nr. 8-10, pp.324 recenzie

[“E scrisă cu adâncă pătrundere psihologică, de oameni cu experiență în această direcție (Karl Mosterts) și îmbrățișează aproape toate laturile problemei.”]

Morușca, Pompei. Preot, Organizarea Bisericii Ortodoxe Române, În: Nr.11, pp.329-341 articol

[“Am prins aici câteva lucruri pentru a le supune discuției publice, așa cum au fost puse până acum aici, la noi, după câte știu, în legătură cu alcătuirea Statutului de organizare unitară bisericească”]

P.M., Pr., Lucrările Congresului extraordinar al Bisericii basarabene, În: Nr.11, pp.359 recenzie

[“Congresul a ținut dela 2-10 iulie. Desbaterile lui sunt cuprinse în această dare de seamă, în care se tipăresc cuvântările însuflețite dela deschidere ale ierarhilor și procesele verbale ale ședințelor.”]

P.M., Pr., În oastea lui Hristos: (im Heerbaun des Priester Konigs), În: Nr.11, pp.359 recenzie

[“meditații pentru trezirea și promovarea duhului preoțesc, în legătură cu evanghelia dela Luca, de Karol Haggeney S. I. vol. 5. Maestru și ucenici, (ciclul Rusaliilor 3)... Scris cu acelaș spirit, cu acelaș aparat de informații și mai ales cu însuflețirea fără pereche pentru Hristos, volumul acesta completează pe cele premergătoare...”]

P.M., Pr., În școala evangheliei: (In der Schule des Evangeliums), În: Nr.11, pp.360 recenzie

[“...meditații pentru preoți în legătură cu sf. evanghelie dela Matei de Hermann I. Cladder S.I.și Karol Haggeney S.I.Sunt aici adevăruri spuse, cari se potrivesc vremilor de acum și au darul să întărească și să înalțe inima de preot.”]

Morușca, P. Preot, Un dar de Crăciun: - “Lumina Satelor”, În: Nr.12, pp.391-393 articol

(P.), Comoara de cărți, În: Nr.12, pp.395-396 recenzie

1924 Anul 14 BA/ P. 2250

Morușca, P. Preot, La Iordan: Meditație (Mat. 3, 13-17), În: Nr. 1, pp. 20-22 articol

[“Mântuitorul în adevăr nu avea lipsă de botez, pentru că era însuși Dumnezeu. El este același Dumnezeu, care era mai înainte de a fi lumea, care a creat pe Adam și pe Eva și pe mine. Acest botez nu era botezul creștinătății, după cum greșit vor să înțeleagă unii, pentru că cel ce a primit să se boteze la Iordan a fost din veci același, însuși adevărul viu.”]

M, Pr., Creștinismul și problemele sociale, În: Nr.1, p.27 recenzie

[“de preot Gh. I. Ghia...Este o expunere scurtă și clară asupra problemelor sociale în raport cu creștinismul, așa cum se prezintă ele azi în lumea mare și în țara noastră.”]

P., O semnificativă întoarcere la ortodoxie, În: Nr.1, p.28 cronică

[“În marea problemă a refacerii unității bisericești a Românilor ardeleni ne găsim pe drumul cel drept.”]

Morușca, P. Preot, Preoțimea și “Lumina Satelor”, În: Nr. 2-3, pp.71-72 cronică

[“Gazeta asta, scrisă cu atâta pricepere și însuflețire creștinească de părintele Trifa, n-ar trebui să lipsească din

nici o casă de român știutor de carte, aici acasă, și cu atât mai mult acolo, în depărtate țări.” (America, n.n.)]

Morușca, P, Activitatea oficialității și a clerului, În: Nr. 2-3, pp.77-82 cronică

[“Ne dăm pe deplin seama, cât de necompletă este această cronică, în raport cu activitatea reală a oficialităților bisericești și cu aceea a clerului pastoral, din mitropolie. Se muncește conștient, dar fără să se dea publicității străduințele lor la conducerea bisericei și pentru binele de obște.”]

Morușca, P. Preot, Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române Secția Sibiiu, În: Nr. 2-3, pp.83-84 cronică

[“UN CURS DE CATEHIZARE pentru tinerimea aflătoare în serviciu în oraș și pentru ucenicii dela meserii, după următorul program, care cuprinde tâlcuirea rugăciunilor de toate zilele...

(p.) ., Numărul prim al “Revistei Teologice”, În: Nr. 2-3, pp.84-85 cronică

[“Noi legăm nădejdi frumoase de legătura, pe care o vom putea încheia conducerea revistei cu intelectualii noștri mireni, pentru promovarea vieții bisericești prin împreună lucrarea lor cu clerul:”]

(p.) ., Suntem în postul mare al Sfintelor Paști, În: Nr. 2-3, p.85 cronică

[“Mărturisirea și cuminecarea este criteriul de apreciere al concepțiilor creștinești și al sentimentelor religioase, de care este însuflețit un creștin.”]

M., Pr., Despre Dumnezeu și despre noi (Von Gott und von uns), În: Nr. 6-7, p.199 recenzie

[de Iosif Kuhnel “Cărticica te ajută să cunoști pe Dumnezeu în toată măreția lui adevărată, pentruca să-L ții lumină zilelor tale în drumul vieții.”]

M., Pr., Viața lăuntrică (Das innerliche Leben), În: Nr.6-7, p.199 recenzie

[“de Dr. Ioan B. Leschnic” Scrisă cu căldură și dragoste, ea trezește în cetitor însuflețire și dor după o viață lăuntrică, atât de necesară în vârtejul nebun al acestei vieți ce pare că nu mai vrea să pună preț decât pe cele din afară.”]

M., Pr., În Țara sfântă (Im heiligen Land), În: Nr. 4-6, p.199 recenzie

[“De Iosif Liensberger” O expunere potrivită mentalității copiilor, și o limbă ușoară urmăresc scopul de a le trezi însuflețirea pentru Hristos și opea lui.”]

M., Pr., Cum a predicat Iisus (Wie Jesus predigte), În: Nr. 4-6, p.200 recenzie

[de Ioan Peter de Kasteren “ Apoi se arată felul cu câtă autoritate vorbea Iisus, cum cuvântul lui era pentru toți, cu colorit local, răzimat pe lege și proroci, cu pilde din natură și viață, cu asemănări și alegorii.”]

M., Pr., Ciasuri de liniște (Stunden de Stille), În: Nr. 4-6, p.200 recenzie

[de De. Alfons Heilmann. “În cercul larg al cititorilor

a fost primită cartea, ca o operă de înșelăpciune creștinească, de o valoare deosebită pentru cultura sufletelor.”]

Neculce, Congresul “Societății ortodoxe a femeilor române”, În: Nr. 4-6, pp.211-212 cronică

[“în sala Teatrului Național din Craiova...Pr. P. Morușca, citește, în aplauzele furtunoase ale asistenței, o moțiune de protestare împotriva concordatului.”]

Morușca, P. Preot, Credință rațională.(Vernunftiger Glaube), În: Nr. 8-9, p.255 recenzie

[“de Dr. în teologie Arnold Rademacher... Autorul caută să niveleze prăpastia, ce s-a creat și este încă în progres între creștinism și viața trăită, nu prin compromisuri cari slăbesc reciproc , ci prin unitatea de legătură firească dintre credință și progresul științific, în vederea formării unei culturi creștine.”]

Morușca, P. Preot, Catehetica, În: Nr. 8-9, p.255 recenzie

[“de Dr. Heinrich Mayer...Expunerea învățăturei morale pozitive se face mână în mână cu analiza și adâncirea psihologică a istorioarelor biblice; alături de propunerea învățăturei religioase stă planul de învățământ ca și metoda.”]

Morușca, P. Preot, Arheologia biblică, În: Nr. 8-9, p.255-256 recenzie

[“de Dr. Edmund Kalt....dă orientări scurte dar clare,

ținând seamă de noile descoperiri arheologice din Egipt și Azia mică.”]

P., La altarul neamului, În: Nr. 8-9, p.259 recenzie

[“de Dr. George Comșa...Preoțimea noastră găsește în această carte însuflețire și elemente potrivite pentru alocuțiunile ce trebuie să țină la astfel de ocaziuni stânse într-un mănunchiu, cu dorința de a face un lucru bun.”]

M., Preot, Tatăl nostru, În: Nr. 12, p.336 recenzie

[“de Sebastian vor Oer...Mânecând din aceste considerații autorul dă adânc simțite meditații în jurul fiecărei cereri în special, analizând adevărurile netrecătoare ale credinței religioase și învățăturile moralei creștine.”]

M., Preot, Predici pentru țărani, În: Nr. 12, p.336 recenzie

[“de Iosif Wegert...Toate puterile religioase morale, cari viază în mediul înconjurător al țăranului sunt puse la contribuție pentru folosul și sfințirea vieții omului dela țară.”]

M., Preot, Drumul spre fericire, În: Nr. 12, p.337 recenzie

[“de Dr. Alfons Heilmann. Cartea primă:Ceasuri de liniște... Este o operă de înțelepțire a vieții și de cultură a inimii.”]

M., Preot, Școala vieții sufletești pe cărările contemplațiunii, În: Nr. 12, p.337 recenzie

[“de Garcia de Eisneros...Un adevărat prieten și tovarăș de viață lăuntrică, care ferește de rătăcirii și ajută desfășurarea vieții, în unire cu Dumnezeu.”]

1925 Anul 15 BA/ P. 2251

Morușca, Preotul, Schițe de predici, În: Nr. 1, pp. 14-15 articol

[“Ele n-au pretenția unui lucru conceput în stil mare, nici după toate cerințele omiletice. Mai degrabă vreau să țină seamă de împrejurările restrânse și lipsurile noastre imediate.”]

P.T.M, Pr., Graiul Peșterii din Betleem, În: Nr. 1 p.25 recenzie

[“de arhimandritul I. Scriban...O broșurică pusă la îndemâna primăriei capitalei, pentru a răspândi însuflețite cuvinte de bună învățătură în fabrici, ateliere și alte așezăminte.”]

P.T.M, Pr., Ceasul copilului (Die Stunde des Kindes), În: Nr. 1, pp.25-26 recenzie

[“ editate de Karl Dorner... Cartea este rezultatul colaborării cu plan, plin de înțelegere a unor preoți adânc cunoscători ai sufletului copilului.”]

P.T.M, Pr., O zi de odihnă vie (Lebendiger Ruhetag), În: Nr. 1, p.26 recenzie

[“ de Franc. Xever Lutz... Cărticica cuprinde schițe potrivite pentru predici scurte asupra feluritelor probleme

sufletești, fără a se lega de un text biblic.”]

P.T.M, Pr., Biserica și Europa cea nouă (Die Kirche und das neue Europa), În: Nr. 1, p.26 recenzie

[“de Dr. Engelbert Krebs... Cartea este opera unui profesor care avea la îndemână elementele de judecată asupra ideii de reconstituire a unității religioase în Europa. Dominează bineînțeles punctul de vedere catolic.”]

P.T.M, Pr., Drumul greșit și sfârșitul socialismului științific (des wissenschaftlichen Sozialismus Irrgang und Ende), În: Nr. 1, pp.26-27 recenzie

[“de Heinrich Pesch... Așa numitul “socialism științific” voia să îmbrace în haină cuceritoare tendințele luptei de clasă, pe cari socialismul le are la bază. Haina se sfâșie tot mai mult lăsând să se vadă răul pe care îl acoperea. C. Marx a fost un rob al unei doctrine.”]

P.T.M, Pr., Sectare, În: Nr. 1, pp.27-28 recenzie

[“În Cuvântul...publică de curând, dl Nichifor Crainic, păreri cu privire la sectari...Preotul,... trebuie să pornească, cu râvnă, evanghelizarea mulțimii, cu scopul hotărât de a câștiga și readuce pe cei rătăciți prin puterea misionarismului apostolic.”]

P.T.M, Pr., Cercul de lectură biblică, În: Nr. 1, pp.28-29 cronică

[“ a Societății ortodoxe naționale a femeilor române Secția Sibiu reunește ideea regenerării sufletești, prin lectură și interpretări biblice, în legătură cu nevoile vieții

sociale.”]

P.T.M, Pr., Cercul religios al elevelor, În: Nr. 1, p. 29 cronică

[“ dela Liceul Carmen Sylva din Timișoara a luat ființăÎnceputului frumos urăm din tot sufletul izbândă, pentru a chiea și în alte părți la urmarea pildei bune.”]

P.T.M, Pr., O operă de zidire sufletească pentru copii, În: Nr. 1, pp. 29-30 cronică

[“săvârșește cu dragoste apostolică, părintele A.I. Pârvănescu din Craiova prin revista Mântuitorul.”]

P.T.M., Note și informații, În: Nr. 1, pp.30-31 cronică

P.T.M, Pr.,Cofesionalismul partidului național: Lupta confesională în Ardeal, În: Nr. 2, p.1-3 din Ortodoxia militantă; Supliment la “Revista teologică” Nr. 2 din 1925 cronică

[“Nu împotriva uniților (cari sunt și ei alături de alții, un rău național și confesional, care va dispărea pe încetul) ci împotriva stărilor rele din țară, de orice nuanță, și pentru îndreptarea acelor prin adunarea tuturor energiilor într-un front ortodox militant, se pornește râvna și acțiunea noastră.”]

Morușca, Pompei. Preot, Episcopul Ioan I. Papp – 1848-1925, În: Nr. 2, pp. 33-36 cronică

[“În societatea aradană a lăsat adânci regrete ierarhul, care primea cu drag, în casa sa ospitalieră, pe

oricine îi trecea pragul și se ducea bucuros și el la orice întrunire și întâlnire, pe care i-o îngăduia înalta demnitate, pe care o purta.”]

Morușca, Preot, Întâietatea între clerici de rang egal,
În: Nr. 2, pp. 50-52 articol

[“În legiunile noastre bisericești nu este îndeajuns clarificat lucrul, ori măcar unii vor să-l interpreteze altfel, decum ar fi de sine înțeles.... Voind totuș să-i am părerea (cel mai de valoare canonist ortodox, episcopul Nicodem Milaș) mi-a răspuns: N-am dat lămurire fiindcă am socotit de la sine înțeles < cel mai bătrân asesor > după data slujbei, nu după anii vieții.”]

Morușca, P. Pr., Biserica satului, În: Nr. 2, pp. 52-53
articol

[“Biserica este casa lui Dumnezeu. Zidită cu jertfe de înaintași, s-a închinat Domnului, prin sfințire sărbătorească de către arhieru. Împodobită de către credincioși, ei sunt legați sufletește de ea, cei vii, ca și cei morți, pentru cari se fac aici rugăciuni, slujbe și pomeniri.”]

Morușca, P. Pr., Cum folosește omului sfânta slujbă,
În: Nr. 2, p.53 povestire morală

Morușca, P. Pr., Casa românului – o bisericuță, În:
Nr. 2, p. 53 -54 articol

[“În biserică omul se roagă și se predică acolo – așa ar trebui și în familie...În biserică se aduce jertfă – tot așa și în familie....În biserică iertăm unul altuia – tot așa și în

familie.”]

Morușca, P. Pr., Mântuirea păcătoșilor, În: Nr. 2, pp.54-56 articol

[“Un om se pierde în felurite chipuri...Oaia pierdută...Groșița (drahma) pierdută... Fiul pierdut...Cum se mântuie sufletele...Dupăcum în felurite chipuri se rătăcesc, se pierd, tot așa deosebit este chipul de mântuire...”]

Morușca, P. Pr., Marea judecată, În: Nr. 2, p. 56-57 articol

[“Împărțirea la dreapta și la stânga...Judecata... Răsplata... Mișcat-a inima ta de creștin această slabă zugrăvire a judecății, de care nu vei scăpa ?”]

P.T.M., Biserica Română și noua ei organizare, În: Nr. 2, pp. 58-59 recenzie

[“de I. Gh. SavinAutorul, funcționar superior în Ministerul cultelor, nu putea scrie decât cu intenția de a apăra și valorifica punctul de vedere al Statului, față cu noua organizare bisericească.”]

P.T.M., Funerariile Episcopului Ioan al Aradului, În: Nr. 2, p. 62 cronică

P.T.M., O inițiativă remercabilă, În: Nr. 2, p. 62-63 cronică

[“...este cea întreprinsă de dl prim ajutor de primar, Mihail Berceanu din București, cu împreună lucrarea preoților, pentru binele moral și cultural al poporului, prin

biserică și școală.”]

P.T.M,Pr., Căile de urmat pentru răspândirea învățături creștine în popor, În: Nr. 3, pp. 91-92 recenzie

[“Deocamdată recomandăm cu stăruință atențiunii fraților preoți, broșura părintelui profesor Dr. Gr. Cristescu, pentru a-și lua orientări noi și îndemnuri bune în activitatea pastorală pe care trebuie să o îndeplinească.”]

P.T.M., Biserica Română și noua ei organizare, În: Nr. 3, pp.92-94 recenzie

[“de I. Gh. Savin ...nu mai poate rămâne articolul 33 din proiectul de lege pentru organizarea unitară, a Bisericii, care dă drept de amestec și dispunere miniștrilor de culte și instrucție și la programele de studii și la numirea profesorilor.”]

P.T.M., Examenul de promovare și dreptul la protopopie, În: Nr. 3, pp.96-98 cronică

[“Această calificare minimală, rămâne în vigoare incontestabil și pentru viitor. Noua formulă de calificare, prin examen de promovare, nu înlătură dela bază bacalaureatul, care rămâne, ca o condiție fundamentală.”]

P.T.M., Unificarea limbei în cărțile bisericești, În: Nr. 3, pp. 98-99 cronică

[“Academia Română, în conștiința dreptului și datoriei sale, a făcut demersuri pentru îngrijirea limbei bisericești în tipărirea cărților, ce vor veni....În privința limbei biblice cea mai superioară traducere a bibliei este cea a Mitropolitului Șaguna,, Această revizuire a bibliei lui

Șaguna ne-ar duce mai repede la țintă, decât așteptarea unor traduceri nouă, de către oameni învățați, cărora le poate lipsi un anumit dar.”]

P.T.M., Regimul general al cultelor, În: Nr. 3, pp. 99-100 cronică

[“...este reglementat prin următoarea decizie a ministerului cultelor: Sunt cu desăvârșire oprite următoarele asociațiuni cu caracter religios (secte religioase): 1. Nazarinenii, (pocăiții). 2. Asociația internațională a studenților, în Biblie, (mileniștii). 3. Adventiștii reformiști. 4. Secerătorii. 5. Penticostaliștii. 6. Inochentiștii reformiști întrucât doctrinele pe cari le propagă, sunt de acord a aduce atingere legilor și instituțiilor statului și prin bisericile lor contravin ordinii publice.”]

Morușca, P.T. Preot, Pe cărările Domnului (Auf des Hern Pfaden), În: Nr. 5-6, pp.181-182 recenzie

[“de Carol Haggeney...În scurte meditații, de fiecare zi, se cuprind gânduri creștinești și se îmbie o hrană scumpă sufletelor însetate după o viață lăuntrică curată, după desăvârșire și sfințenie, ce se dobândește prin adâncire religioasă.”]

Morușca, P.T. Preot, Svonuri sfinte (Von heiligen Klängen), În: Nr. 5-6, p.183 recenzie

[“de Dr. Simion Weber...Cărticica îmbie prețimii foarte frumoase tâlcuiri religioase la sfințiri de clopote.”]

Morușca, P.T. Preot, Misticismul unei femei moderne

(Eine moderne Mystikerin), În: Nr. 5-6, pp.183-184 recenzie
[“de Carol Richstatter...O carte care mișcă adânc. Ea ne arată măreția și frumusețea unei vieți trăite cu adevărat sub har, față cu misticismul modern falș și sărac în comori sufletești, câtă vreme se întemeiază numai pe senzații personale și fantazie liberă.”]

P.T.M.Preot, Moartea Patriarhului Tihon, În: Nr. 5-6, pp.184-185 cronică

[“Extenuat de îndelungatele și cumplitele chinuri, care i-a fost dat să le petreacă, Patriarhul Tihon al Moscovei moare în cel mai critic moment al vieții bisericii ortodoxe din Rusia. Înaltul ierarh se urcase pe tronul patriarhal în zilele de urgie ale guvernării roșii, cu ateismul căreia a purtat o luptă eroică. Nici amenințările, nici chinurile, nici temnița, nici exilul nu l-au înfricoșat.”]

P.M.Preot., Regimul cultelor, În: Nr. 5-6, pp.185-187 cronică

[“Spiritul de dreptate și de largă toleranță a neamului românesc, va asigura deplină libertate religioasă și va garanta protecțiunea deopotrivă pentru toate cultele minoritare din țară, cari au deja o organizație recunoscută; cum sunt cultele: greco-catolic, romano-catolic, reformat, luteran, unitar, gregorian, mozaic și mahomedan.”]

Morușca, P. Pr, La picioarele Mântuitorului. (Zu Fussen des Meisters), În: Nr. 7, pp. 226-227, recenzie

[“de Anton Huonder, S.I. Vol.2 Noaptea suferințelor ...se tratează zilele de suferință ale Domnului, dela prinderea

în grădina Gethsemani, până la moartea de pe cruce și punerea Lui în mormânt, cu toate momentele lor zguduitoare.”]

Morușca, P. Pr., Patimile Domnului și oamenii de azi (Die Passion Christi und wir Menschen von Heute), În: Nr. 7, p.227 recenzie

[“de Dr. Adolf Honders... cele 8 conferințe analizează stări psihologice și lămuresc situații sufletești, cari au efect educativ covârșitor.”]

Morușca, P. Pr., Mântuitorul în Muntele maslinilor și lumea modernă. (Der Heiland am Olberg und die moderne Welt), În: Nr. 7 p.227 recenzie

[“de Dr. Iosif Tongelen... Cele opt meditații pentru post date în formă de predici urmăresc ținta de a lumina cărările rătăcite ale vieții moderne și de a readuce pe creștini la o nouă viață, după cuvântul și pilda Mântuitorului.”]

Morușca, P. Pr., Viață nouă. (Neues Leben), În: Nr. 7, pp.227-228 recenzie

[“de Hermann Mukermann, cartea a doua...Sufletul cărții se adaptează din fiorul necesar al iubirii deaproapelui, marea lege, care normează raporturile dintre oameni și crează atmosferă pacinică și umanitară între indivizi și popoare.”]

Morușca, P. Pr., Instrucția mirilor. (Der Bautunterricht), În: Nr. 7, p. 228 recenzie

[“de Dr. Carol Rieder....Expunerile sunt rezultatul

unor experiențe pastorale îndelungate, complectate și cu părerile unui medic priceput, păstrându-se astfel armonia între cerințele trupești și sufletești.”]

Morușca, P. Pr., Despre viața cea prețioasă. (Vom kostbaren Leben), În: Nr. 7, pp. 228-229 recenzie

[“de Dr. Alfons Heilmann...ne vorbește despre puterile vieții,despre desăvârșirea, conducerea și stăpânirea ei și despre viața în societate ținând seamă de elementul viață, care sbucnește din noi, ca și de elementele, cari acționează din afară asupra noastră, smulgându-ne la acțiune, sau ținând a distruge în noi energiile sufletești și trupești, cari stau în strânsă legătură cu dispozițiile,cu nădejdea și posibilitățile de mulțumire și fericire.”]

Morușca, P. Preot., Un drum de reculegere, În: Nr. 8-9, pp. 271-275 articol

[“Era anunțat acum congresul Asociației generale a preoțimii ortodoxe la Cernăuți, pe zilele de 25-26 August a.c. Un grup de prieteni am prins prilejul să vizităm acel colț de țară, necunoscut pentru unii, atrăgător pentru alții, cari mai trecuseră pe acolo, căci e mai bogat în frumuseți și mai plin de amintiri istorice, decât oricare altul, din largul cuprins al mândrei noastre Românie.”]

Cristescu, Gr., Feminism și Femeinitate în lumina Evangheliei, În: Nr. 10-11, pp. 345-347 recenzie

[“de Preotul Pompei Morușca. Sibiu...Lucrarea pâr. Morușca este deschizătoare de zări nouă pentru misionarismul ortodox și o revelație pentru idealismul

femeilor române.”]

Morușca, P. Pr., Lumini aprinse. (Die brennende Leuchte), În: Nr. 10-11, p.348 recenzie

[“de Georg Timpe.... O broșură de îndemnuri și exerciții religioase, întocmite pe 5 zile, cu meditații, cetiri biblice și rugăciuni mișcătoare, menite a trezi pe orice creștin la conștiința datoriei, de a-și face măcar odată pe an examinarea lăuntrică a vieții sale.”]

Morușca, P. Pr., În primăvara vieții. (Vor dem Sommer), În: Nr. 10-11, pp.348-349 recenzie

[“de Heinrich Fassbinder....Cartea este scrisă anume pentru fetițele mai răsărite ale clasei culte”]

Morușca, P. Pr., Scurtă introducere în noul testament. (Kurzgefasste Einleitung in das Neue Testament), În: Nr. 10-11, p. 349 recenzie

[“de Dr. Ioseph Lickenberger... cuprinde în lucrarea sa rezultatele cele mai nouă ale cercetărilor asupra canonului și a textului Noului Testament cum și asupra cuprinsului și originii cărților N.T.”]

Morușca, P. Pr., Din filosofia rugăciunilor bisericești. (Gebetsweisheit der Kirche), În: Nr. 10-11, p.349 recenzie

[“de Leo Wolbert....Pilde bine alese sprijinesc expunerile, și trezesc îndemnuri și îndemnuri sufletești.”]

Morușca, P. Pr., Liturghia și sufletul feminin, În: Nr. 10-11, pp. 349-350 recenzie

[“de Athanasia Wintersig....În mijlocul decăderii morale a vremii, în care suferă mai ales femeia, cartea aceasta îi vine întru ajutor, desprinzându-se de ea idealul religios, cu putere de renaștere.”]

Morușca, P. Pr., Margareta de Stuttgart, În: Nr. 10-11, p. 350 recenzie

[“de Konrad Kummel...Lectura cărții îmbie un neprețuit reazăm de edificare sufletească.”]

Morușca, P. Pr., Drumul unei vieți și opera ei. (Lebensweg und Lebenswerk), În: Nr. 10-11, p. 350 recenzie

[“de P. Albert Maria Weiss....Expunerile autorului, nu sunt o autobiografie, ci, pe lângă, ideile lui dau caracterizări concise asupra personalităților istorice ale vremii, cu cari a venit în atingere...”]

Morușca, P. Pr., Muzica bisericească și poporul. (Kirchenmuzic und Volk), În: Nr. 10-11, pp. 350-351 recenzie

[“de Vilhelm Weitzel....Autorul cărții pune în mâna celor ce se ocupă de muzica bisericească catolică un manual de instrucție teoretică și de îndemnuri practice, tratând chestiunea din punct de vedere al artei și al dezvoltării istorice, ca muzică bisericească liturgică.”]

Morușca, P. Pr., Felul de cugetare și vorbire al poporului. (Des Volkes Denken und Reden), În: Nr. 10-11, p. 351 recenzie

[“de Ioseph Weigert...Ca și la noi se întâlnește și aiurea marele neajuns al vieții publice, că cei care își asumă dreptul de a vorbi în numele poporului și de a-l cârmui, adeseori nu-l cunosc în viața lui intimă și nu caută să pătrundă în mentalitatea lui. De aici pornesc părerile greșite și adeseori disprețul pentru <poporul incult, sălbatic, superstițios...>.”]

Morușca, P. Pr., Desvoltarea învățământului biblic-istoric. (Neugestaltung des Biblischen Geschichtsunterrichts), În: Nr. 10-11 p. 351 recenzie

[“de Paul Bergmann... pentru clasele superioare ale școalei populare, cu o lecție model: Isus și femeea Hananiancă.”]

***, Bunul nostru prietin, În: Nr. 10-11, p. 359 cronică

[“păr. Pompei Morușca, directorul oficiului statistic mitropolitan, a primit de curând tonsura monahală la Mănăstirea Hodoș-Bodrog, din partea P. S. Episcop al Aradului. Intrat în călugărie, a primit numele de Policarp.”]

Părintele Morușca este una din cele mai distinse figuri ale preoțimii noastre ardelen. Ani de-arândul și-a pus, cu o rară jertfelnicie, lumina și experiența sa bogată în slujba Bisericii și a neamului. Hărnicia lui s-a resimțit prtutindenii: În administrația bisericească, al cărei cunoscător iscusit este, la Asociația clerului < Andreiu Șaguna>, al cărui secretar a fost, la < Revista Teologică> al cărei stâlp puternic credem că va rămânea și de aci-înainte, la gazeta poporală <Lumina Satelor>, la <Societatea națională a

femeilor ortodoxe>, - și aiurea.

Astăzi pâr. Morușca este egumen al Mănăstirii Hodoș-Bodrog, din care nădăjduim că va face un cămin de lumină și cucernicie creștinească.

Morușca, P., Un drum de reculegere, În: Nr. 12, pp.387-392 articol

[“La întoarcere, încheind un drum de reculegere, început la Mănăstiri, nu putem uita de singura noastră Mănăstire Hodoș-Bodrog.”]

M., Preot., Etnografie religioasă. (Religiose Volkstunde), În: Nr. 12, p.398 recenzie

[“de Ioseph Weigert....Cercetările de etnografie religioasă, asupra poporului țaran german, pe cari ni le înfățișează autorul în lucrarea sa, pot servi orientări luminoase pentru etnografia noastră și îndrumări prețioase pentru proțimea și învățătorimea noastră, în mâinile cărora e depusă îngrijirea vieții sufletești și cultura țărănimii noastre.”]

M., Preot, Schițe de predici populare. (Bauerpredigten in Entwurfen), În: Nr. 12, p.398 recenzie

[“de Ioseph Weigert...Întemeiat pe rezultatele studiilor sale asupra vieții țărănești, preotul devotat misiunii sale nu întârzie să utilizeze bogatele sale cunoștințe în propoveduirea cuvântului Evangheliei prin predici.”]

M., Preot, În ajutorul mamei și al copilului. (Im Dienste der Mutter und Kind), În: Nr. 12, p. 399 recenzie

[“de Dr. Wilhelm Burger...Tratează despre moașă ca sfătuitoare a mamei, cum să urmeze botezul de necesitate și cum să însoțească pe copil la botezul prin preot.”]

1926 Anul 16 BA/ P. 2252

Cristescu, Gr.,Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul omului, În: Nr. 8-10, pp.258-259 recenzie

[“de Arhim. Policarp P. Morușca...Scrisă în graiu simplu și cugetată adânc și sobru, broșura de față e menită să împrășrie îndoielile și nedumeririle celor ce nu au cunoscut decât superficial și unilateral puterea tainică a cuvântului Dumnezeesc.- Ea este solia unui suflet răpit de frumusețile vieții contemplative, care însă nu desprețuește lupta dâră pe frontul vieții misionare.”]

1927 Anul 17 BA/ P. 2253

Morușca, P.Arhim, Fecioara Maria, În: Nr.3, pp. 83-90 articol

[“Ori de câteori inima voastră e cercată de o ispită și asupra sufletului vostru dă năvală vreo ademenire amăgitoare, îndreptați-vă privirea spre chipul de lumină al Preacuratei Fecioare. Lăsați-l să vorbească inimei voastre, să-și reverse din belșug lumina sa cerească asupra cugetelor și conștiințelor voastre,ca să fie pavază împotriva oricăror rătăcirii. Iar când obida ar covârși viața voastră neprihănită, sau o amărăciune vă apasă într-un ceas greu, plecați-vă genunchii cu încredere în fața icoanei Maicei Preacurate.”]

Gh. M., ”Ce trebuie să știe mirii”, În: Nr. 12, pp. 398-399 recenzie

[“de Arhim. Policarp P. Morușca...Păstorind la țară, cunoscând frumoasele datini, împotriva cărora luptă de câțiva ani comoditatea unora, și cunoscând și dezastrele, ce rezultă pe urma acelei comodități, serie pentru popor Ce trebuie să știe mirii, carte cu sfaturi, mirezmuite și îmbrăcate în autoritatea Sf. Scripturi, pentru salvarea și întărirea familiei creștinești și românești, dând sfaturi, cum să se aleagă mirii, cum să se instruiască, să se catehizeze în timpul învoirilor, cum să privească căsnicia și datoria de a crește fiii și terminând cu necesarele rugăciuni și povețe de morală creștină.”]

1928 Anul 18 BA/ P. 2254

Gh. M., [Mănăstirea Bodrog], În: Nr.1, p. 37 recenzie

[“Părintele Arhim. Policarp P. Morușca,...Broșura, tipărită în condiții tehnice occidentale zugrăvește în culori vii așezarea Sf. Mănăstiri, istoria și rostul ei superior pentru vremile noastre.”]

I.M., Plecarea păr. Cons. Trandafir Scorobeț la America, În: Nr.12, pp. 388 cronică

[“Pe lângă această propagandă biserica ortodoxă din America este într-o situație foarte grea – vorbim după plângerile ce vin de acolo, fiind complet dezorganizată.”]

Morușca, Policarp P., Preotul misionar, În: Nr. 1, pp. 1-8 articol

[“Pătrunși de înalta distincție, pe care ne-au dat-o Prea Sf-ții noștri Stăpâni, chemându-ne în slujba misionarismului, și cu neclătită încredere în ajutorul lui Dumnezeu, care ne-a ales – să zic cu marele apostol și misionar Pavel – din pânțele Maicii noastre și ne-a chemat prin darul său, binevoind să descopere pe Fiul Său între noi ca să-L propoveduim (Gal. 1, 15-16) – suntem gata să pornim iarăși în largul cuprins al sfintei noastre biserici, ca să organizăm opera misionară printr-o acțiune unitară și sistematică.”]

Maior, Gheorghe, Conferiță preotească ortodoxă română la Cleveland-Ohio, În: Nr. 4, pp. 136-139, cronică

[“... se recunosc numai legăturile cu ierarhia canonică a Sf. Noastre Biserici din patria veche, România, cu Sf. Sinod al României și cu delegatul lui, I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan, al Ardealului, care are jurisdicția asupra bisericei și credincioșilor ei din Statele Unite ale Americii de Nord.”]

Scorobeț, Tr, Biserica ortodoxă română din America, În: Nr. 9-10, pp.273-289 cronică

[“ Parohiile sunt asemenea unor cluburi religioase, în continue frământări interne, a preoților în contra parohienilor și a partidelor din parohie între olaltă. E o situație generală deplorabilă, datorită multor cauze.

Credincioșii din Statele Unite au trăit acasă sub apărarea regimului străin și considerau Biserica o instituție națională. Influența ei spirituală a scăzut și nu s-a pus stavilă elementelor profane în formele populare ale religiei.”]

Scorobeț, Tr, Biserica ortodoxă română din America, În: Nr. 11, pp. 329-344 cronică

[“Congresul a ținut cinci ședințe, în care s-au desbătut referatele celor patru comisii: organizatoare, bisericească, culturală și a relațiilor externe...Printre relațiile cu alte culte e necesar să cultivăm în special legăturile cu toți credincioșii confesiunilor din Patrie, emiganți în America. Relațiile cu aceștia vor putea calma propaganda ostilă, ce se duce în contra Țării noastre.”]

Colan, N, Omenirea în fața Crucii, În: Nr. 11, pp.350 recenzie

[“de Arhim. Policarp Morușca....”Omenirea în fața crucii”cuprinde expunerea limpede și emoțională a Patimilor Mântuitorului, cu toate gândurile și simțămitele pe cari i le sugerează această înfricoșată istorie unui credincios adevărat. Ea este rodul unei profunde meditații asupra Drumului Crucii pe care sufletește trebuie să-l facă fiecare creștin cel puțin în săptămâna cea mare, pentru a se învrednici de darurile nemăsurate ale jertfei Mântuitorului.”

1930 Anul 20 BA/ P. 2256

Morușca, Policarp. Arhim., Sfintele Mănăstiri în slujba misionarismului, În: Nr. 1, pp. 46-51 articol

[“Misionarismul bisericii trebuie să trezească conștiințele lăncezite; să miște și învioreze simțirile; să întărească credința; să îndrume viața ortodoxă pe cărările luminate de Evanghelie; să adâncească și întărească concepțiile de viață în duh religios și să sprijinească năzuința spre desăvârșire; să înfrâneze patimile și să stârpească păcatul, sădind în locul lor, dreptatea și iubirea de Dumnezeu și de oameni.”]

Nichifor, Părintele, Iarăși: Biserica ortodoxă și bugetul cultelor pe anul 1930, În: Nr. 5-6, pp. 258- 278 articol

[“Rolul Bisericii este îndeobște apreciat numai sub aspectul intereselor politice, nu după însemnătatea lui divină pentru mântuirea sufletelor și îndrumarea lor spre viața religioasă morală.”]

Morușca, Policarp. Arhim, În slujba misionarismului ortodox, În: Nr. 5-6, pp. 279-283 recenzie

[“de P.S.Sa Episcopul Dr. Grigorie Comșa....de altă parte realizările de misionarism religios, cultural și caritativ, strânse cu grije, clasate și așezate în sistem, evidențiindu-se metodele de lucru, mijloacele și întreg felul de inițiativă și acțiune, datorită celor ce s-au distins mai mult, ar avea darul să inspire reciproc, să dea sugestii și îndemnuri la generalizarea lucrurilor bune, dintr-o eparhie într- alta, până vom ajunge la o orânduire cu plan și la o organizare sistematică, pe toată întinderea Patriarhiei.”]

N.C., La mănăstirea H-Bodrog, În: Nr.7-8, pp. 350-

351 cronică

[“pelerinagiile organizate cu atâta înțeleaptă stăruință de I.P.C. Sa Arhim. Policarp Morușca, starețul mănăstirii Bodrogului, sunt un excelent mijloc de reconfortare religioasă.”]

1931 Anul 21 BA / P. 2257

P., Arhim.-, Acțiunea catolică și ortodoxia activă, În: Nr.5, p. 203 recenzie

[“de Dr. Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului....alătură activismul bisericii catolice, organizat în așa numita <acțiune catolică >, cu felul cum se organizează activitatea creștinismului nostru ortodox în societăți și asociații, menite a pogori Evanghelia, cu principiile ei călăuzitoare, în viața de toate zilele.”]

1932 Anul 22 BA / P. 2258

M.P., Arhim, Glasul pietrelor, În: Nr.1, p. 47 recenzie

[“de Dr. Grigorie Gh. Comșa,....principii călăuzitoare pentru ortodoxia activă...e menit a contribui la răspândirea puterilor divine ale creștinismului în poporul nostru românesc și a ridica moralul luptătorilor pentru ortodoxie.”]

M.P., Arhim.,Taina pocăinței și intelectualii, În: Nr. 1, pp. 47-48 recenzie

[“de Dr. Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului.... Studiul Prea Sfinției Sale e o chemare către intelectuali, să

revină și să se apropie de scaunul mărturisirii, pentru a-și reface conștiințele, spre a-și pune de acord viața cu principiile evanghelice și a da pildă bună masselor țărănești, cari au prins a se orienta după atitudinea de viață a < domnilor>.”]

M.P., Arhim., Contribuții la revizuirea Liturghierului. Proscomidia. Liturghia Sf. Ioan Gură de aur, În: Nr.1, pp. 48-50 recenzie

[“de preotul Petre Vintilescu...Ori cât de bogate sunt instrucțiunile de tipic și procedură în slujirea sfintei Liturghii, date de autor,- unele cari nu se cuprind în nici o ediție a Liturghierului românesc, - pentru a fi complete, mai trebuiesc întregite.”]

Policarp, Arhim., Pentru tron și țară, În: Nr.6-7, pp. 261-262 recenzie

[“de Dr. Grigorie Comșa, episcopul Aradului.... Cartea P. S. Sale mărturisește de patriotismul luminat, întemeiat pe un adânc fond religios, de care este însuflețit în tot ce scrie și acționează, cu vorba și fapta.”]

Policarp, Arhim., Brazde în ogorul ortodoxiei, În: Nr.10-11, p.390 recenzie

[“ de Dr. Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului...a strâns în volum pastoralele sale de Paști, de Rusalii, de Anul nou, din 1929-1932, una pentru ortodocșii năpăstuiți din Rusia din 1930 și alta la împlinirea celor 7 ani de arhipăstorire....”]

Policarp, Arhim, Tineretul României, În: Nr. 12, pp. 468-470 recenzie

[“de Dr. Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului...Izvorâtă din convingeri religioase adânci, înveșmântate în curate sentimente românești, cartea în întreg cuprinsul ei e un cântec de slăvire al creștinismului ortodox și al naționalismului românesc. Și mai e un cald apel stăruitor, adresat tineretului însuși și tuturor factorilor, cărora li este încredințată soarta tineretului, să întrebuințeze energia de fiecare clipă pentru a-i crește și a-i îndruma viața în acest duh creștinesc românesc.”]

1933 Anul 23 BA / P.2259

Morușca, P. Arhim., Rânduiala sfintei mărturisiri la români, În: Nr. 4, pp.176-178 recenzie

[“de prot. Dr. Gh. Ciuhandu... Nu numai pentru valoarea istorică-literară, ci mai vârtos pentru deosebita unitate practică, folosesc prilejul de a face dare de seamă asupra studiului.”]

M, P.Arhim., Spre zările vecinicii, În: Nr. 5-6, p. 237 recenzie

[“de Dr. Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului... Pastoralele, predicile, cuvântările la diferite ocazii și articolele publicate întâi prin reviste și ziare și adunate acum într-o carte, reoglindesc cugetarea așternută pe hârtie dela Paștile anului 1932, până la încheierea anului al 8-lea de episcopat, rodnic și binecuvântat.”]

Morușca, P. Arhim., Ortodoxia și românismul în trecutul nostru, În: Nr. 9-10 , pp. 370-373 recenzie

[“de Dr. Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului... Scrisă cu scop de propagandă, cartea P. Sf. Sale este o apologie a ortodoxiei în viața neamului românesc dela începuturile sale până în zilele noastre; este o vistierie de material documentar asupra legăturii intime dintre biserica ortodoxă și ființa neamului nostru, Biserica aceasta reprezentând sufletul care face viu trupul.”]

1934 Anul 24 BA / P.2260

Morușca, P. Arhim., Începuturile nestorianismului, În: Nr. 1-2 ,pp. 54-55 recenzie

[“de Diacon N.I. Popoviciu...tratează un important capitol din frământările de lămurire a dogmei hristologice dela începutul veacului al 5-lea.”]

Morușca, P. Arhim., Aprindeți darul lui Dumnezeu, În: Nr. 1-2 , p.55 recenzie

[“de Dr. Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului... Este o broșură de inspirație, de trezire a conștiinței și răspunderii preoțești...”]

Morușca, P. Arhim., Porunca iubirii: Caritatea creștină, În: Nr. 3-4 ,pp.100-112 articol

[“Iubirea aproapelui e așezată acum alături de iubirea de Dumnezeu. Nu este identică, nici egală, ci numai

asemenea acesteia. Nu e obiectul acelaș. “]

Morușca, P. Arhim., Porunca iubirii: Caritatea creștină, În: Nr. 5-6 , pp. 184-190 articol

[“Biserica a categorisit faptele îndurării în câte 7 fapte ale milei trupești și sufletești. Cele dintâi sunt: săturarea celui flămând, adăparea celui setos, îmbrăcarea celui gol, cercetarea bolnavilor, primirea străinilor, mijlocirea pentru cei din închisori și îngroparea morților. Iar faptele milei sufletești sunt: a îndrepta pe cel ce greșește, a învăța pe cel fără știință, a sfătui pe cel ce stă la îndoială, a ne ruga lui Dumnezeu pentru aproapele, a mângâia pe cel intristat, a purta cu răbdare asuprirea și a ierta celor ce ne-au greșit.”]

Policarp, Arhim., Flori din grădina sufletelor, În: Nr. 5-6 , pp. 202- articol

[“de Dr. Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului... Aproape nu e problemă și preocupare cu care s-ar întâlni preotul în chemarea sa , care să nu fie îmbrățișată în scrisul luminat al P. Sf. Sale.”]

Scorobeț, Tr., Acțiunea misionară a Sibiului în America, În: Nr. 7-8, pp.260-265 articol

[“Căci importanța Sibiului în istoria modernă a sfintei noastre Biserici nu se reduce numai la păstrarea constituționalismului și la apărarea autonomiei bisericești, ci mai ales în complexul experiențelor de a transforma sacra instituție, spre a corespunde postulatelor misionare de azi și astfel a justifica pe seama bisericii dreptul de întâia naștere

în viața neamului și a statului nostru.”]

Policarp, Arhim., Darurile Duhului sfânt, În: Nr. 7-8, p. 276 recenzie

[“de Dr. Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului...Cu acelaș avânt și căldură în cuvânt răspândește, din izvoarele darurilor Duhului Sfînt, lumină în familii, mai multă bunătate în inima pruncilor, pace și înțelegere în viața satelor și ușurare în suflete...”]

Policarp, Arhim., Părinții mei, În: Nr. 7-8, p. 276 recenzie

[“de Dr. Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului...Cu duiosie de fiu recunoscător zugrăvește P.Sf. Sa icoana iubiților și vrednicilor săi înaintași.”]

Policarp, Arhim., Scrisori creștinești, În: Nr. 7-8, pp. 276-277 recenzie

[“de Dr. Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului...Sunt 26 scrisori, adresate unor intelectuali, cari dețin ori au deținut, situații oficiale în viața publică. E o încercare a unei noi metode de evanghizare prin scrisori, la diferite prilejuri și din felurite îndemnuri, scrise <cu conștiința celui care are o misiune de îndeplinit.>”]

Policarp, Arhim., Euharistia și problemele sociale ale societății moderne, În: Nr. 7-8, p. 277 recenzie

[“de protopresbiterul Serghie Bulgacov, trad. de arhierul vicar Tit Simedrea...O conferință a marelui teolog rus,...cu subtilitatea proprie autorului se analizează dogma euharistică, formulând teza: Teologia euharistică trebuie să

servească drept temelie pentru sociologia creștină.”]

Morușca, Policarp. Arhim., Porunca iubirii: Caritatea creștină, În: Nr. 9-10, pp. 315-321 articol

[“Nu e cu puțință să prind aici toate ocaziile când porunca iubirii lui Hristos poate fi coborâtă în acțiuni și fapte de binefacere către semenii noștri. Preocuparea intensă și spiritul ager al preotului conștient de misiunea lui va iscodi însuși, va creia prilejuri de validitate, de revărsare a focului sacru ce-i mistuie ființa.”]

N.C., Porunca iubirii, În: Nr. 11-12, pp. 433-434 recenzie

[de Arhimandritul Policarp Morușca...“Deastădată vrednicul stareț și distins colaborator al nostru scoate la lumină un temeinic studiu despre caritatea creștină, cea mai frumoasă și mai cuceritoare floare răsărită din pământul iubirii, virtutea de temelie a legii lui Hristos.”]

1935 Anul 25 BA / P. 2261

Morușca, Policarp. Arhim., Biserica și cultura poporului, În: Nr. 1-2 ,pp. 8-14 articol

[“Ca pentru nici un alt popor, pentru noi Românii,Biserica ortodoxă și cultura românească sunt cele două puteri de viață, de existență, de afirmare și de biruință, prin cari ne-am menținut, ne-am ridicat în rândul neamurilor civilizate și ne-am încheiat în Stat unitar.”]

Policarp, Arhim, Haina de nuntă, În: Nr. 1-2, pp. 130-131 recenzie

[“de Dr. Grigorie Gh. Comșa, episcopul Aradului... Ideea centrală, în jurul căreia se grupează toate aceste predici misionare, scrise cu dragoste caldă de părinte iubitor și cu avânt de apostol, de păstor gata să-și pună sufletul pentru turma sa – este îmbrăcarea sufletului creștin în haină de nuntă, ca să se facă vrednic de a participa la masa ospățului Tatălui ceresc aici, în viața aceasta terestră, și în împărăția cea vecinică.”]

N.C., Sf. Sinod , În: Nr. 3-4, p. 205 cronică

[“a dat I.P.C. Sale Părintelui Policarp Morușca, starețul sfintei Mănăstiri a Bodrogului, delegațiunea de a organiza pe frații noștri din America într-o episcopie... Fiindcă noului vlădică nu-i lipsește nici pregătire culturală, nici experiența pastorală, nici prestigiul personal pentru însărcinarea ce i s-a dat.”]

Gr. T. M., Românii dreptcredinși din America., În: Nr. 9-10, p. 413 cronică

[“P.S.Sa Policarp Morușca ...se exprimă fără reticențe și plin de-un robust optimism în rezultatele muncii pe care a fost trimes s-o săvârșească acolo.”]

1936 Anul 26 BA / P. 2262

N.C., Am primit de curând din America..., În: Nr. 1-2, p. 78 recenzie

[“broșura care cuprinde Cartea pastorală a Prea Sfințitului episcop Policarp, trimisă clerului și poporului

său....În cuvinte pline de înțelepciune și de părintească dragoste P.S. Policarp tâlcuiește ființa și rostul Bisericii lui Hristos, raportul ei cu ideea națională și cu istoria neamului românesc.”]

N.C., Gazetele aduc vestea, În: Nr. 3-4 , pp. 149-150
recenzie

[“... că-n mijlocul fraților noștri de peste Ocean bântuie cumplit duhul împerecherii, crivățul pustiitoarei vrășmășii.... În mijlocul acestei vâltori, noul episcop misionar ortodox cu clerul său devotat se silește să coboare duhul păcii și al unirii frățești – singur în stare să promoveze interesele sufletești și materiale ale Românilor sortiți să trăiască pe pământul îndepărtatei Americi.”]

1937 Anul 27 BA / P. 2263

Hațegan, V., Crâmpee din apostolia P.S. Episcop Policarp al Americii, În: Nr. 1, pp. 45-46 cronică

[“Încă odată s-a dovedit să fie un om înțelept, inimos și cu devotament. Reținem din această cuvântare că în primul an de pastorație, P. S. Sa a întreprins peste 60 de vizitațiuni canonice, cunoscând pe români la ei acasă. P.S. Sa mărturisește că i-a găsit într-o stare mult mai bună decât se aștepta. În cele câteva mii de kilometri străbătuți, P.S.Sa a fost în cea mai stânsă relație cu autoritățile civile și mai ales cu Ministrul României la Washington, cu care a fost în audiență la președintele Franklin Roosevelt al Americii. A vizitat pe capii bisericești ortodocși ruși, greci, sârbi și streini și a intrat în legătură frățească cu biserica episcopală

(anglicană). Lucrează mână în mână în lucruri de interes comun, cu frățească înțelegere, cu greco-catolicii și a luat contact chiar cu ierarhii romano-catolici, acolo unde nu era considerat <schismatic>.”]

Gr. T. M., În vara aceasta P. S. Sa Policarp Morușca..., În: Nr. 9, pp. 367-368 cronică

[“... episcopul misionar al Românilor ortodocși din țările apusene și America, s-a întors, pentru scurt timp în patrie, ca să ia contact cu membrii Sf. Sinod și să discute pe îndelete o seamă de chestiuni privitoare la bunul mers al turmei pe care o păstorește cu o râvnă exemplară.”]

1941 Anul 31 BA / P. 2267

Gr. T. M., Împovărat de ani și de vrednicii, În: Nr. 9-10, p. 464 cronică

[“Pentru asigurarea bunului mers al Episcopiei vacante, au fost numiți următorii locuitori: P.Sf. Episcop Policarp Morușca la Ismail, P.Sf. Episcop Dr. Partenie Cioporan la Hotin și P. Sf. Arhiereu Emilian Antal Târgovișteanul la Curtea de Argeș.”]

1943 Anul 33 BA / P. 2269

GR.T.M., Prea sfințitul Episcop Policarp Morușca, În: Nr. 3-4, p. 265. despre

[“Prea Sfințitul Episcop Policarp Morușca, locuitorul scaunului vlădicesc al Cetății Albe-Ismail, a împlinit recent

venerabila vârstă de şaizeci de ani.

Cu gândul la spornicele şi binecuvântatele Sale osteneli trecute şi actuale, îi exprimăm respectuos fostului redactor al acestei reviste (1921-1922) toată recunoştinţa noastră. Rugăm pe bunul Dumnezeu să hărăzească acestui osârditor Ierarh al Bisericii noastre viaţă îndelungată, cu pace, sănătate şi întru toate bună sporire.”]

Gr. T. M., Marele Colegiu electoral, În: Nr. 11-12, pp. 538-539 cronică

[“care va proceda la complectarea scunelor vâldiceşti vacante – Arhiepiscopia Chişinăului, Episcopiile Hotinului, Cetăţii Albe-Ismail, Argeşului, Constanţei şi Buzăului – se va întruni în capitală la prima jumătate a lunii ianuarie 1944.”]

1945 Anul 35 BA / P. 2271

Gr. T. M., Protopopul Băii Mari, În: Nr. 5, p. 216 cronică

[“ ... P.C. Sa Părintele Ioan Bănda, a fost însărcinat cu administrarea Eparhiei Maramureşului, până la alegerea noului episcop. “]

1947 Anul 37 BA / P. 2273

Gr. T. M., Prot. Stavr. Dr. Sebastian Stanca, În: Nr. 11-12, p. 432 cronică

[“a colaborat la reînfiinţarea Episcopiei Vadului, Feleacului şi Clujului, alături de preoţii sibieni Nicolea Ivan,

Pompeiu Morușca și Virgil Nistor, episcopii de mai târziu ai Clujului, Americii și Caransebeșului.”]

Mitropolia Ardealului,

1958 Anul 3 BA/I 18066

***, La moartea Episcopului Policarp Morușca, În: Nr. 11-12, pp. 770-775

1983, Anul 28, BA/I 18245

Todor, Nichifor, Episcopul Policarp Morușca- Osută de ani de la naștere, În: nr. 3-4, pp. 225-229

LUMINA SATELOR

1922 Anul 1 BA / 3897

(p.m.).-Moștenirea anului 1921.- În. Nr. 2, pp. 2-3 articol

[“În biserică, la noi dincoace de munții Carpați, cari acum nu ne mai despart frați de frați, a ajuns să se implinească planul Marelui Mitropolit Șaguna...Școala noastră confesională, născută și crescută sub aripa bisericeii, a trecut prin o grea încercare în 1921....Viața economică acum stă pe loc.. În politică frământări și svârcoliri ni e moștenirea....”]

(p.m.).-Reforma agrară.- În. Nr. 5, p. 3 articol

[“Au stat pe loc lucrurile numai până ce ei au fost

aleși și îndată au trebuit să înceapă iarăș lucrările.]

(pm).- Muncă la porunceală.- În. Nr. 5, pp. 3-4
articol

[“ Legea pe hârtie poate fi bună, dar dacă nu se ține după dreptate, te pomenești că cei cari nu lucrează azi, tot ei ajung să privegheze supra altora cum lucră, cum s-a mai întâmplat în Rusia.]

Morușca, P. Preotul.- Casă de adăpost și ajutorare.-
În. Nr. 14, p. 5 articol

[“De câteva săptămâni ne-am gândit și la o haină nouă, pe care se cade s-o avem și s-o îmbrăcăm de ziua Învierii...strângeți-vă la sfat și vă chibzuiți cum s-ar putea înfripa o casă de adăpost pentru bătrânii neputincioși și copiii nimănui din sat, din vistieria să se ajute, așa măcar la praznice mari, și alți creștini lipsiți.”]

Morușca, P.- Frații de peste hotare.- În. Nr. 16, p. 1
articol

[“ Sunt încă mulți din neamul nostru în Macedonia acum împărțită în 3 stăpâniri...Istria și America....Iată gândul creștinesc și românesc ce stă la temelia societății numită “Graiul Românesc”.....”]

Terenție, P.- Pentru suflet: La Duminica Mironosițelor.- În. Nr. 16, p. 3 articol

[“ Câtă râvnă spre Domnul, câtă alipire nefățarnică au dovedit femeile câtă hristos, în vremea chinurilor sale cumplite, când toți se lăpădaseră, și Petru, și ceilalți ucenici

se ascunseseră”]

Crăivianu, P.- Apostolia dragostei: Prin reuniunea de femei.- În. Nr. 16, p. 3 articol

[“Câte nu s'ar putea face prin lucrarea cuminte a unei reuniuni de femei ,în care se strâng soțiile bune și mamele adevărate ca să chibzuiască împreună un plan de îndreptare și ajutorare și pentru neajunsurile altora.”]

Crăivianu, P.- Casa culturală.- În. Nr. 17, p. 1 articol

[“Ne lipsește acel al treilea așezământ, care alături de școală și de biserică, să și ocrotească începutul de cultură din școală și să și prefacă în puteri vii de viață bună învățăturile creștinești, ce se răspândesc în biserică, din ușile altarului.”]

Crăivianu, P.- Casa culturală.- În. Nr. 19, p. 1 articol

[“Casa culturală e chemată să alunge dintre noi răul crâjmelor. “]

Crăivianu, P.- Casa culturală: Să aibă o bună bibliotecă.- În. Nr. 22, p. 1 articol

[“Cel mai potrivit mijloc pentru luminarea poporului dela sate este casa culturală de care am vorbit și pe care o socotim școala celor mari.”]

Crăivianu, P.- Puterea școalei.- În. Nr. 27, p. 1 articol

[“ Iată un lucru cuminte care n'a fost până acum:să-l învețe școala pe copil cum să fie om priceput după lipsurile locului unde are să trăiască.”]

1923 Anul 2 BA / P. 3898

(P.).- Înființați casă culturală și faceți tovărășii.- În. Nr. 6, p. 1 articol

[“Cei care ne-au prins mai devreme sfaturile, ne scriu cu bucurie și însuflețireși mai ales înființați bănci populare.”]

(P.).- Serbarea celor două Asociațiuni.- În. Nr. 7, p. 1 cronică

[“Dumineca trecută (18 febr. n.n.) a fost o înălțătoare serbare de înfrățire aici la Sibiu....Cum e la noi Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, s'a înființat și în vechiul regat ...așezământul numit “Casele Naționale”...”]

(P.).- Un sat a cerut să fim : un neam, o credință, o biserică.Ocolișul.- În. Nr. 12, p. 1 cronică

[“... ne-a despărțit la anul 1700.... Ei au înțeles simplu și neted....s-au hotărât să se întoarcă la Biserica ortodoxă..”]

(P.).- După Ocoliș- Fărcașa: Întoarceri la ortodoxie.- În. Nr. 14, p. 1 cronică

[“Țăranii buni și cinstiți prind a înțelege că e mai mare rățăcirea, ca cea din trecut, să stea despărțiți de frații lor...”]

(P).- Gheorghe Pop de Băsești.- În. Nr. 18, p. 1 cronică

[“El a prezidat adunarea Românilor din acea zi mare, când ne-am unit pe veci cu țara mamă.”]

(M).- Cercuri religioase.- În. Nr. 18, p. 1 articol

[“Așa se numesc adunările celor câte 3-4 preoți, ce vin din vreme în vreme în comună, să slujească în săbor.”]

(P).- Împăratul vă aude.- În. Nr. 18, pp. 1-2 povestire morală

[“Împăratul nostru cel ceresc este la fel de batjocorit și de hulit de dușmanii săi. Și nu sunt rare nici cântirile celor ce se arată a fi prietini. Dar răbdarea Lui nu scade, mărinimia Lui iartă.”]

(P).- Biserica neamului.- În. Nr. 19, p. 1 articol

[“Mari au fost bucuriile când ne-am îmbrățișat frați români pe frați români, de veacuri despărțiți; dar nu mai pe jos va fi mângâierea acelei zile, când se va fi topit dintre noi deosebirea dintre ortodocși și uniți.”]

(P).- Întoarceri la ortodoxie.- În. Nr. 23, pp. 1-2 cronică

[“Iată semne vederate cum bunul Dumnezeu îndreptează calea celor ce au rămas cu credință dreaptă și în viețuire cucernică prin toate vremile de ispită până la ceasul când să se întoarcă.”]

(P).- Școala confesională.- În. Nr. 32, p. 1 articol

[“La noi Românii, școala s-a născut în tinda bisericii și de aici a pornit să lumineze mințile odraslelor tinere a celor ce țineau cu credință tare și cu evlavie sfântă la biserică.”]

(P).- Biserica.- În. Nr. 33, p. 1 articol

[“Când greul ne apasă, să căutăm alinare la poalele crucii, în fața altarului; când bucurii ne învâluie acolo să aducem mulțumire Domnului, la rugăciune smerită.”]

(M).- .Pe două fronturi.- În. Nr. 33, p. 1 articol

[“Când tot sufletul de român va sta în luptă, de o parte cu credință și cu hărnicie, de alta cu dreptate și cu trezvie, vom câștiga biruința pe amândouă fronturile. Țara se va întări și se va înălța, iar numele de Român se va mări.”]

(P).- Sărbătorile.- În. Nr. 34, p. 1 articol

[“Sărbătorile ne sunt lăsate tocmai pentruca să ne smulgă, să ne ridice din pulberea vieții zbuciumate, să ne odihnească, să ne însenineze, să ne înviioreze și să ne întărească sufletește și trupește pentru lupta vieții.”]

(P).- “Biserica Neamului”.- În. Nr. 34, p. 1 cronică

[“Pentru Biserica Neamului la Mărășești să nu rămână nimenea fără a ajuta măcar cu o cărămidă la clădirea ei; pentru clădirea țării, a acestei mari Biserici a neamului vom da sufletele noastre.”]

(M).- Împărăția lui Dumnezeu- Mat. c. 22 v. 1-14.-
În. Nr. 34, p. 2 articol

[“După felul cum gândești, cum simți, cum vorbești, cum iubești, dupăcum lucrezi cu bucurie, și te rogi cu smerenie, zilele tale și viața ta e un ospăț necurmat, o neîntreruptă sărbătoare frumoasă.”]

(P).- Un om.- În. Nr. 35, p. 1 articol

[“Toți ca un om, să ne ridicăm pentru binele țării și a neamului, pentru înnoirea duhului din noi și schimbarea vieții păcătoase de până aci, ca să nu ne ajungă osânda celor ce vor veni după noi.”]

(P).- Ce vi se pare vouă de Hristos: Mat. c. 22 v. 41.-
În. Nr. 35, p. 2 articol

[“...deci ori recunoști și crezi că Hristos este Fiul lui Dumnezeu, și atunci te apropii și-I urmezi cu hotărâre și intri în oastea Lui și lupți ca un ostaș a lui Hristos; - ori apoi stai împotriva și ești vrășmașul Lui.”]

1924 Anul 3 BA / 3899

Pompi.- În slujba Domnului.- În. Nr. 19, pp. 3-4 povestire morală

[“În satul pierdut în umbră de fag și de stejar, de pe valea ce șerpuiește de sub Piatra Craivei, trăia o casă de oameni, binecuvântați dela Dumnezeu cu 6 copii. Mărunței ca ulcelele olarului abia se osebeau unul de altul, dar toți rumeni și voioși.”] Păcat că este singura cu posibilitate de identificare, pentru că, o perioadă de câțiva ani este de o

sărăcie de semnături, încât, mai să cred că devine un rău ca lipsă de reper.

1925 Anul 4 BA / 3900

**** Lista celui dintâi pelerinaj român la Ierusalim, la locurile sfinte.- În. Nr. 44, p. 2 listă**
[“Morușca Pompiliu, preot, Sibiu”.]

**** Un nou intrat în tagma monahală.- În. Nr. 45, p. 1**
cronică

[“Părintele Morușca este unul din cei mai de seamă îndrumători ai preoțimii ortodoxe. Ani de zile a pus stăruințe și muncă în organizarea și îndrumarea “Asociației” clerului, a redactat “Revista Teologică”, unul din cele mai bune organe de știință și viață bisericească. A fost tovarășul nostru de muncă la gazeta “Lumina Satelor”.Noi de aici pierdem în persoana celui dus un tovarăș de muncă și un prietin drag, însă biserica și mănăstirea câștigă o mare valoare.”]

**** O carte bună.- În. Nr. 47, p. 5 recenzie**
[“:Preotul Pompeiu Morușca, noul stareț al Mănăstirii Hodoș-Bodrog, a scos o minunată carte religioasă intitulată: “Feminism și feminitate în lumina Evangheliei”... E o carte unică în felul ei și merită să ajungă pe tot locul cu îndemnurile ei.”]

1926 Anul 5 BA / 3901

****Episcopie ortodoxă la Cleveland.- În. Nr. 11, p. 7 cronică**

[“Episcopia va fi cât mai curând înființată. După ce majoritatea Românilor americani o formează ardelenii, în alegerea și numirea viitorului episcop, cuvântul îl are mitropolia ortodoxă din Sibiu.”]

**** Doi arhimandriți noi.- În. Nr. 12, p. 7 cronică**

[“În ședința sf. Sinod ce s-a ținut săptămâna trecută la București au fost ridicați la rangul de arhimandriți:... protosincelul Policarp Morușca, starețul mănăstirii Hodoș Bodrog și fostul nostru tovarăș de muncă la această gazetă.”]

Policarp .- Gânduri creștinești.- În. Nr. 34, p. 4 articol

[“Vrei să cunoști o așezare de oameni cât prețuiește? Nu te uita după măreția caselor, nici după îngrijirea ulițelor sau după belșugul câmpului sămănat, ci caută să străbați cu privirea înlăuntrul caselor.”]

Policarp .- Gânduri sufletești.- În. Nr. 35, p. 4 articol

[“Sunt două cuvinte, pe cari de le vei păzi în inima ta ziua și noaptea, pace îți va fi partea în viață, mângâiere în fața gropii și nădejde dincolo de mormânt. Aceste două vorbe sunt: Cu Dumnezeu.”]

Maior, Gheorghe .- Zile mari pentru suflet la sfânta Mănăstire Hodoș-Bodrog.- În. Nr. 35, pp.3- 4 articol

[“Avântatul suflet al părintelui arhim. Policarp însă cerea mai mult; belșugul inimii lui creștinești voia să se reverse ca o mană de sus asupra pelerinilor; pelerinajul de acum avea să se schimbe în pătrunzătoare misiuni religioase organizate.”]

Policarp .- Gânduri creștinești.- În. Nr. 45, p. 5 articol

[“Am fost învățați noi de mici copii și ni se îmbie mereu învățătura, dar nu ne străduim să cunoaștem pe Dumnezeu cel viu ...am vrea să facem cu el ceea ce vrem, să împlinescă, ca o unealtă, voia și dorirea noastră.”]

St. B.- Congresul preoțimii ortodoxe române din mitropolia Ardealului.- În. Nr. 48, p. 2 articol

[“...Conferința păr. Arhimandrit Policarp P. Morușca dele Mănăstirea Hodoș Bodrog, pentru părinți, despre îndrumarea tineretului.... și disuțiilor asupra organizării tineretului și a dărilor de seamă administrative. A prezidat păr. arh. Policarp Morușca.”]

1927 Anul 6 BA / 3902

Morușca, Policarp P. Arhim.- Pelerinajul Arădanilor și Bănățenilor la locurile sfinte.- În. Nr. 40, p. 4 articol

[“am primit cu dragă inimă încredințarea P. Sf. Sale Ep. Grigorie de a organiza pelerinajul, pe care îl va conduce, cu ajutorul lui Dumnezeu prin Aprilie 1928”] un an cu multe articole nesemnate, deci, nu ne luăm responsabilități, iar

organizarea amintitului pelerinaj va fi un eșec - nu se va petrece.

1928 Anul 7 BA / 3903

**** Ce-i cu pelerinajul la Ierusalim.- În. Nr. 6, p. 6**
articol

[“Acum părintele arhimandrit P. Morușca publică în revista “Biserica și Școala” următoarele precizări:....”]
frumos sprijin colegial!!!!

Policarp, Arhim. Stareț. - Zile de pelerinaj la Sf.Mănăstire Bodrog .- În. Nr. 27, p. 6 program

[“ Nu se vor mai organiza însă ca în trecut, misiuni religioase de mai multe zile. Ci va fi un fel de praznic de veselie religioasă.”]

1929 Anul 8 BA / 3904

Morușca, Policarp. Arhim.- În slujba Domnului.- În. Nr. 33, p. 1 articol

[“Icoana Maicii Domnului are faimă de icoană făcătoare de minuni în tradiția populară...Aici în umbra tainică a sf. Mănăstiri, dezbrăcați de haina grijilor vieții acesteia, încălziți de jeraticul credinței și ascultând sfintele slujbe, vom putea trăi câteva clipe de fericire și să en luăm și merinde sufletească pentru întreg drumul vieții noastre.”]

Morușca, P. Arhim.- Pelerinajele la sf. Mănăstire Bodrog.- În. Nr. 33, p. 4 program

[“La misiuni vor da mână de ajutor părintele misionar și proții misionari din protopopiate ca și duhovnicii tractuali, dupăcum vor fi orânduți de pera Sfințitul nostru Episcop Grigorie....să vină pregătiți cu obolul lor, spre a ne sprijini, ca la primăvara viitoare, cu ajutorul lui Dumezeu și cu ofranda pelerinilor, să putem realiza și planul clădirii pavilionului atât de necesar cu prilejul pelerinajelor.”]

****Un rând de învățături în legătură cu sectarismul.-**
În. Nr. 52, p. 5

[“va publica în foaia aceasta părintele arhimandrit Policarp Morușca... o precizare a învățăturilor bisericii noastre ortodoxe și o chemare către cei ieșiți din aceste învățături să se întoarcă înapoi...”]

1930 Anul 9 BA / 3905

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 1, p. 3 articol

[“De aceea un năvălind asupra lor și nici prin hulă și lovituri apre vom căuta să le stăm împotrivă. Ci vrem să ridicăm în văzul lor stălpul de lumină al dreptei credințe ortodoxe și să desfundăm izvorul adevăratei învățături de viețuire creștină.”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 2, p. 3 articol
[“Biserica una au fost .”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 3, p. 3 articol
[“Biblia întâi ori Biserica?”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 4, p. 5 articol
[“Ce-i biserica?”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 5, p. 5 articol
[“Zidirea bisericilor creștine.”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 6, p. 5 articol
[“Întocmirea lăuntrică a bisericii.”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 7, p. 5 articol
[“Întocmirea lăuntrică a bisericii.” (continuare)]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 8, p. 5 articol
[“Podoaba lăuntrică a bisericii.”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 9, p. 5 articol
[“Podoaba lăuntrică a bisericii.”(continuare)]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 10, p. 5 articol
[“Cinstirea sfintelor icoane.”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 11, p. 5 articol
[“Sunt icoanele “chipuri cioplite?.”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 12, p. 5 articol
[“Sunt icoanele “chipuri cioplite? (continuare): Folosul sfintelor icoane.”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 13, p. 5 articol

[“Despre folosul sfintelor icoane.”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 14, p. 3 articol

[“Despre sf. Cruce.”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 15, p. 3 articol

[“Însemnătatea sf. Cruci.”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 16, p. 3 articol

[“Despre însemnătatea sf. Cruci”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 17, p. 3 articol

[“Însemnarea cu sf. Cruce.”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 18, p. 3 articol

[“Însemnarea cu sf. Cruce.”(continuare)]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viețuire creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 19, p. 4 articol

[“Biserica – adunarea credincioșilor.”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viață creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 21, p. 4 articol
[“Biserica – una.”]

Morușca, P. Arhim.- Dreapta învățătură de credință și de viață creștină - și rătăcirile vremurilor noastre .- În. Nr. 22, p. 4 articol
[“Biserica – sfântă, sobornicească și apostolică.”]

** Pelerinajele la sfânta Mănăstire H- Bodrog.- În. Nr. 32, p. 4 program
[“Împreunate cu misiuni religioase, pentru înălțarea sufletească, învierea religioasă și întărirea morală a credincioșilor...”]

1933 Anul 12 BA / 3908

** Minunea dela mănăstirea Bodrog.- În. Nr. 35, p. 1 articol
[“După ce i s-a făcut slujba sf. maslu, o fetiță mută din naștere începe să vorbească...”]

1934 Anul 13 BA / 3909

** O zi de mare prăznuire la Sibiu: Punerea pietrii de temelie a Școalei Normale “Andrei Șaguna...” .- În. Nr. 42, pp. 1-2 articol
[“În uralele mulțimei I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae

cu sfânta Evanghelie, în fruntea a peste 400 de preoți cu patrafirele, primește pe M. Sa Regele în fața porții...S-a oficiat apoi un nou serviciu religios de către I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, episcopul Grigorie Comșa al Aradului...și Arhimandritul Policarp Morușca dela mănăstirea Hodoș Bodrog...”]

1935 Anul 14 BA / 3910

Morușca, P. Arhim.- Cuvinte de durere .- În. Nr. 6, pp. 1-2 articol

[“O scrisoare a I.P.C. Sale Arhim. Policarp Morușca starețul mănăstirii Hodoș Bodrog, adresată părintelui Iosif Trifa, pentru întoarcerea P. C. Sale la matca Bisericii...”] “Și eu sunt unul dintre smeriții ostenitori, cari am stat la leagănul “Luminei Satelor”. Când a pornit să aducă cuvântul de înviore și de innoire religioasă și de chemare la Hristos Și nu m-am înstrăinat de vatra sufletească dela Sibiu, nici după ce Domnul mi-a rânduit altă ascultare și alt ogor de lucrare....”!

** America, țara șomerilor: Statele Unite întrețin cu ajutoare 22 milioane de șomeri.- În. Nr. 15, p. 2 articol aprilie, 1935

[“Nici o țară din lume un suferă mai cumplit de boala șomajului ca America.”]

Morușca, Policarp P. Arhieru.- Episcop misionar pentru America și Țările apusene .- În. Nr. 19, p. 1 articol

[“În deosebi aș dori să pot înfiripa, și în colonii fără biserici, într'un colț de casă a vre-unui creștin primitor, câte

un tetrapod-paraclis, cu o candelă sub icoană, unde să poată îngenunchea toți din partea locului, să se închine și să sărute o sfântă Evanghelie și o cruce de acasă ; la brațul de jos al căreia va fi prins, într'un medalion, o făcămătură din pământul țării mame, ca astfel să și stâmpere dorul de vatra părăsită și să-și potolească nostalgia de patria românească.”]

**** Bucurie pentru frații din America.-** În. Nr. 28, p. 1 articol

[“Instalarea primului episcop al românilor din America s-a făcut la 4 Iulie.”]

**** Lupta contra străinilor din America.-** În. Nr. 28, p. 2 articol

[“ În toate centrele mai importante din Statele Unite s-a pornit o luptă crâncenă contra străinilor.”]

**** Cum trăesc românii din America?:** Din părerea pera Sfințitului Episcop al românilor ortodocși din America.- În. Nr. 36, p. 2 articol

[“ Din nefericire însă și frații noștri români din America sunt împărțiți în grupări cari se dușmănesc mereu unele cu altele.”]

Suciu-Sibianu,M .- Gânduri creștinești.- În. Nr. 37, p. 2 articol

[“Fetiții Maria Ardelean de 14 ani surdo-mută i se deschide graiul după o închinare la sf. Mănăstire din Bodrog (Arad) în 1934.”]

1936 Anul 15 BA / 3911

**** Dela frații din America.-** În. Nr. 1, p. 3 articol
[“Zilele trecute P. S. Sa Morușca, episcopul românilor din întreaga Americă, a făcut o vizită dlui Hull, ministrul de externe al Statelor Unite.”]

**** Și Statele Unite au datorii uriașe.-** În. Nr. 2, p. 2 articol
[“Ca și țara noastră și ca și alte țări din Europa așa și Statele Unite sunt înglobate în datorii până în gât.”]

Secaș, Gh .- Episcopia misionară ortodoxă română din America.- În. Nr. 8, p. 1 articol
[“...calendarul fraților de peste Ocean, scos din râvna celui dintâi episcop al lor, P. S. Sa Policarp ... a trimis păstoriților săi o minunată carte pastorală, unde stăruie asupra credinței, asupra Bisericii ca instituție dumnezeiască spre mântuirea sufletelor, apoi expune un adevărat program de muncă al episcopiei misionare, spre înălțarea și întărirea românilor resfirați în afara granițelor românești, dar mai ales a celor din America.”]

1937 Anul 19 BA / 3912

**** PP. SS. Lor Andrei al Aradului, Nicolae al Orăzii**

și Policarp Morușca al Americii.- În. Nr. 36 p. 4 articol

[“...cari s-au întâmplat a fi oaspeții P. S. Episcop Grigore Leu, au vizitat satele: Căineni, Titești, Boișoara, Bumbesti, Scăueni, Sălătrucel și Jibla.” (5 sept. n.n.)]

1938 Anul 17 BA / 3913

****”Vatra Românească”:** Dela frații noștri din America – România mică.- În. Nr. 2 p. 3 articol

[“Dintre așezămintele întemeiate de P. S. Sa amintim “Vatra românească”.”]

ion s .- Demisia P.S. Policarp Morușca.- În. Nr. 47, p. 4 articol

[“Gazetele din Capitală ne aduc știrea deloc plăcută cumcă din pricină de boală, P. S. Sa Policarp Morușca, vrednicul Vlădică al Românilor ortodocși sălășluiți pe meleagurile americane, - a demisionat din înalta-i slujbă și a pornit încoace, spre România.”]

1939 Anul 18 BA / 3914

****Veste bună din America.-** În. Nr. 1 p. 1 articol

[“P. S. Sa episcopul Policarp, își va duce mai departe misiunea pe care o are în America.”]

1941 Anul 20 BA / 3916

**** Marile serbări bisericești dela Caransebeș.-** În. Nr.

37 p. 3 articol

[“Cum s'a desfășurat instalarea P. S: Veniamin Nistor, noul episcop al Caransebeșului. Au luat parte I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. Sf. Episcopi Vasile al Timișoarei, Andrei al Aradului, Nicolae al Oradei, Policarp al Americii...”]

1942 Anul 21 BA / 3917

N.V. - Un alt Vlădică misionar.- În. Nr. 42 p. 3 articol
[“Lucrarea misionară a P. S. Episcop Policarp Morușca în Basarabia de Jos. Dragostea Sa pentru Oastea Domnului.”]

** Creștinească bucurie.- În. Nr. 49 p. 4 articol
[“...a fost Duminecă 22 Nov. Cu prilejul terminării lucrărilor de reparație a sfintei Catedrale de acolo. A slujit P. Sf.Sa Episcop Policarp al Cetății Albe și Ismailului, înconjurat de un sobor de preoți.”]

1946 Anul 25 BA / 3921

**Știri sin lume și din țară.- În. Nr. 16-17 p. 4 cronică

[“I. P, Sf. Sa Patriarhul Nicodim a fost invitat de către I. P. Sf. Sa Patriarhul Alexei al Rusiei Sovietice să facă o vizită la Moscova, spre a lua parte la unele serbări bisericești ce vor avea loc acolo. O altă invitație a primit-o I.

P. S. Sa din partea Episcopiei ortodoxe din America, care vrea să ridice o mănăstire pe Vatra Românească din Erass dake Michigan.”]

1947 Anul 26 BA / 3922

****Știri sin lume și din țară.-** În. Nr. 14-15 p. 4 cronică

[“P. S. Arhiereu Teodor Scorobeț, vicarul Mitropoliei Ardealului a fost propus de Sf. Patriarhie și Ministerul Cultelor ca episcop misionar al românilor din America. Această numire a fost cerută și de românii din Statele Unite cari prin numeroase telegrame și scrisori au cerut conducerii Bisericii noastre trimiterea unui episcop în locul P. S. Policarp Morușca, pensionat.”]

1950 Anul 29 BA / 3925

**** Rusaliile la Sibiu.-** În. Nr. 18-19 p. 1 cronică

[“Și în această zi a slujit I. P. S. Sa, (mitropolitul Nicolae al Ardealului) înconjurat încă de următorii vlădici: I. P. S. S. Arhiepiscop Firmilian dela Craiova, P.S. Episcopi Policarp, Nicolae dela Oradea, Veniamin, P. S. Arhiereu Teodor.... Predica zilei a rostit-o P. S. Policarp.”]

**** Hirotonore întru episcop.-** În. Nr. 36-40 p. 2 cronică

[“Duminecă în 12 Noemvrie la Sibiu a fost hirotonit

întru episcop P. S. Sa. Andrei Moldovan, al Episcopiei autonome ortodoxe din America de Nord și Sud. Hirotonirea s'a făcut în catedrala mitropolitană, de față fiind I.P.S. Patriarh Justinian, dl. ministru al Cultelor prof Stanciu Stoian, I. P. S. Mitropolit Vasile dela Timișoara, precum și numeroși credincioși. Sf. Slujbă și actul hirotonirii s'au săvârșit de către I.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și P. S. Episcopi: Andrei al Aradului, Antim și Teoctist dela Sf. Patriarhie.”]

TELEGRAFUL ROMÂN

1905, Anul 53, BIT

P., Adunarea gen. A desp. Sebeș, În: nr. 99, p. 418 [423]- 419 greșeală de tipărire- cronică

[“Așa vor ajunge ași împlini chemarea despărțămintele și vor pute da bună mână de ajutoriu comitetului central în marea operă ce e chiebat a sevărși întru folosul neamului”]

P.M., Cine să cedeze, În: nr. 110, p. 461 articol

P., Naționalism și confesionalism, În: nr. 110, p. 461-462 articol

[Începutul colaborării ca publicist (n.n) “Biserica este prima chieată a'l face pe cetățean viu și activ pentru societate, pe funcționar drept și cu dragoste în chiearea sa, pe proprietar econom al întregului popor, prin legea dragostei frățești.”]

(-), Din Sebeș și jur, În: nr. 122, p. 510 cronică
[Esmisul comitetului, secretariul G. Tătar însoțit de dascălul tiner P. Morușca... tinerul Morușca a rostit într'un graiu pe înțelesul tuturor vorba “despre școală...”]

“Verax”, Din Sebeșul-Săsesc, În: nr. 135, p. 562 cronică

[Ear' Marți, în ziua de “Sf. Nicolae” am ascultat cu toții o altă predică ținută de înv. Pompeiu Morușca “despre Sf. Nicolae”. E espus și a vobit oratorul pe larg despre Sf. Nicolae și despre faptele lui, prezentându-l ca un model pentru noi, model de iubire creștinească și de milostenie.”]

1906, Anul 54, BIT

N.H., Conferențele învățătoarești: Cercul Sebeș-Alba-Iulia-22 Aprilie n, În: nr. 41, p. 171-172 cronică

[alegându-se notorii domnii Oct. Murășan și Pomp. Morușca]

P.M., După conferențe, În: nr. 44, p. 186 cronică

D.P.M., După conferențe, În: nr. 45, p. 190 cronică

1907, Anul 55, BIT

P.M. Dascălul, Impresii și păreri, O conferență preoțească.-În: nr. 55, p. 126 articol

[el însuși apostol al vremurilor noauă porni dela Apostoli, cân se adunau, nu pentru a se sfătui ce să facem căci învățătura era dată, ci cum să facem.]

P.M. Dascălul, Impresii și păreri: O conferență preotească, În: nr. 127, p. 517 articol

[Nu căuta a-ți potrivi vorba după un schelet rece, învățat la școală, rupe-o din inima ta, și se va sălășlui cu prisosință în inima celorce ascultă: dar spune-o frumos , alege-o pe cea mai dulce, caută-o pe cea a neamului tău... Simțul limbei, acest izvor nesăcat al conștiinței despre neamul nostru, trebuie să și-l însușască toată suflarea ce se înșiră în rândul celor de un neam și mai mult decât toți, preotul , care e propeveditor și căruia nu'i este îngăduită greșala]

P.M. Dascălul, Impresii și păreri: O conferență preotească, În: nr. 128, p. 521 articol

[...iar pentru a înțelege prezentul și a ne ști potrivi lui, ne e deplină cunoașterea trecutului...]

1908, Anul 56, BIT

P.M, Uniformisarea serviciului divin: (impresii și păreri), În: nr. 40-41, p. 163-164 articol

P., O carte bună, În: nr. 5, p. 241 recenzie

[Și dupăce noi Românii, nu putem dori alta, decât ca lumea să ne cunoască bine pentru a ne putea judeca, nu putem decât să fim recunoscători autorului.... că suntem un

popor harnic și muncitor, vrednic de a fi tratat în viitor mai bine, decum a fost tratat în trecut...]

P., Primul bal, În: nr. 63, p. 255 proză litarară

P., Primul bal, În: nr. 64, p. 263-264 proză literară

P., O căsătorie, În: nr. 71, p. 291-292 proză literară

P., O căsătorie, În: nr. 72, p. 295-296 proză literară

P., Conferența preoțească a tract. Mediaș, În: nr. 126 p. 520 cronică

[din partea fiecăruia, un raport amănunțit și concis asupra stării actuale a parohiei cu o privire cât mai lungă asupra trecutului. Și aceasta pentru a ne cunoaște, ca, cunoscându'ne să ne îndreptăm.]

Morușca, P. Preotul, Alcătuirea condicei parohiale, În: nr. 132 p. 544 cronică

[În interesul înaintării credicioșilor bisericei noastre vom contribui mai mult la întărirea bisericei și la rădicarea poporului ei...]

Morușca, P. Preotu, Alcătuirea condicei parohiale, În: nr. 133 p. 548 cronică

1909, Anul 57, BIT

Morușca, P. Preotul, Conflictul și preoții noștri, În:

nr. 91 p. 371-372 cronică

[Dar e în primejdie ființa neamului: limba și sufletul lui]

Morușca, P. Preotul, Un cuvânt către preoție, În: nr. 91 p. 375-376 cronică

[Am îndrăznit eu să-mi ridic glasul ca să chipzium modul cel mai nimerit de a înfiripa alături de sărbătoarea Congresului național bisericesc, o sărbătoare cu caracter preoțesc.]

Morușca, P. Preotul, Un cuvânt către preoție, În: nr. 97 p. 400 cronică

[Dacă e cu neputință un pios pelerinaj al întregului neam de țărani, ce suntem din acest pământ al nostru, dacă nu se poate ca toată suflarea satelor noastre depărtate, să lase în acea zi de luni coarnele plugului, să uite pentru o clipă greul unei vieți muncite pentru a se închina cu smerenie în fața icoanei sale sfinte...]

P., Serbările dela Alba Iulia, În: nr. 98 p. 404 cronică
[19 Septemvrie... serbările aranjate cu prilejul tinerii Adunării generale a “Societății pentru fond de teatru român” în Alba Iulia]

P., Serbările dela Alba Iulia, În: nr. 99 p. 407-408 cronică

P., Serbările dela Alba Iulia, În: nr. 100 p. 412 cronică

Morușca, P. O idee bună: Răsunet în cercuri preotești, În: nr. 129 p. 546 cronică

[Dar deși nu s-a scris, eu am convingerea că vor fi urmat și alții ca mine, am tăcut și am făcut...]

1911, Anul 59 BIT

Morușca, P. Preotul: notarul conferenței- Coferența preotească a tractului Mediaș, În: nr. 124 p. 526 cronică
[au fost aleși preoții Z. Sas și P. Morușca]

1912, Anul 60 BIT

** Espoziția doamnei Maria Cosma, În: nr. 20 p. 80-81 cronică

[...bogata colecție de lucrări artistice săvârșite de mâna desteră a țărancei române... ce e mai frumos și mai bine lucrat ca artă țărănească...]

M., Esopoziția doamnei Maria Cosma, În: nr. 20 p. 80-81 cronică

[Curentul românesc care a fost preconizat pe tărâmul literar acum zece ani, prin mari scriitori ai neamului nostru, a început să pătrundă și în celelalte câmpuri de manifestare a vieții noastre, așa, încât astăzi, ideea națională ca idee conducătoare, este considerată drept o dogmă nu numai folositoare dar și necesară și foarte logică...]

P.M. Preotul, Espoziția doamnei Maria Cosma, În: nr. 35 p. 140 cronică

[Și nu mă rabdă inima să nu mai spun și eu o vorbă asupra acestei fapte, care așa de mult adeverește înțelegerea superioară a datoriilor către neam și totodată pătrunderea adâncă în sufletul românesc a doamnei Cosma....]

M., Conferința Dlui Dr. I. Lupaș, În: nr. p.157 cronică

[Dsa a vorbit mai bine de un ceas, evocând cu o căldură deosebită, în espunerea evenimentelor, starea, mai ales politică a poporului românesc în veacul al 18 lea.]

M., Conferența poetului Goga, În: nr. 50 p. 210 cronică

[Acest fapt ilustrează foarte elocvent cunoașterea că în conștiința publică dela noi încă nu stăpânește simțul pentru aprecierea și recunoașterea adevăratelor valori intelectuale.]

Morușca, P. Preot, Cântări bisericești, În: nr. 108 p. 445 recenzie

[Las'că acest neam al nostru, oricât de rămas înapoi, jertfește bucuros când recunoaște folosul.]

1913 Anul 61 BIT

Morușca, P. Preotul, În preajma Conferențelor bisericești, În: nr. 109, p. 441-442 cronică

[... ci totul trebuie să alcătuiască un întreg armonic în

vechiul nostru duh românesc și așa fel ca această carte să poată fi un tovarăș bun creștinului, de dimineța, cum se scoală, la lucru, la hodină și mâncare, până seara, când își pleacă capul spre somn...]

Morușca, P. Preotul, Noul nostru seminar, În: nr. 127, p. 513-514 cronică

[Pricep mai bine acum rostul aceluia sbucium, când văd mândru completându-se treimea care se întrupează în forme văzute duhul bisericii noastre drept măritoare.]

1916 Anul 64 BIT

P., Războiul și iubirea creștinească, În: nr. 32, p. 125
recenzie

[... întrebarea dacă războiul e compatibil cu iubirea creștinească, a fost de multeori rezolvată în mod negativ atât din parte amicilor, cât și din parte contrarilor creștinismului.]

P., Războiul și iubirea creștinească, În: nr. 33, p. 129
recenzie

[Orice activitate omenească poate să aibă importanță etică, și omul cel mai de rând poate să fie colaborator prețios prin aceea ce făptuiește, la realizarea planurilor mari ale dumnezeirii, colaborator la zidirea eternității.]

P., Războiul și iubirea creștinească, În: nr. 34, p. 133-134
recenzie

[Prin forță și constrângere nu pot fi înrădăcinate în

om adevărata moralitate, credința în Dumnezeu și iubirea.]

P., Răsboiul și iubirea creștinească, În: nr. 35, p. 137
recenzie

[... din simplă legalitate fariseică, din comoditate sau din lipsă de gândire care ne este tâmpită, n-avem să ne ținem de anumite dispozițiuni statutare, atunci când păcătuim în contra iubirii.]

P., Răsboiul și iubirea creștinească, În: nr. 36, p. 145
recenzie

[.. iubirea atrage toate serviciile sale, mintea și precumpănirea, pentruca totdeauna să poată alege mijloacele cari corespund scopurilor ei.]

P., Răsboiul și iubirea creștinească, În: nr. 37, p. 149-150
recenzie

[... grozăviile inutile și fără scop să fie evitate, de dragul iubirii în cursul războiului.]

A.M., Adevărata iubire de neam, În nr. 47, p. 189-190
recenzie

[Nu, suntem un popor treaz, știm și vrem să ținem minte pentrucă suntem urmași ai romanilor.]

A.M., Adevărata iubire de neam, În nr. 48, p. 193
recenzie

[Noi trebuie să prețuim zicala strămoșască mai mult decât oricare alt neam din lume că “Lupul își schimbă părul, dar năravul nici odată.”]

P., Răsboi și pace, În: nr. 80, p. 323 cronică
[Vorbesc despre aceea că războiul, pe care nu noi l-am făcut, dar pe care trebuie să-l continuăm dacă vrem să ne apărăm integritatea.]

1917 Anul 65 BA

P., Biruință prin înviere, În: nr. 22, p. 90-91 articol
[biruința învierii este biruința cea mai mare, cea mai desăvârșită, cea mai bogată în roade binecuvântate.]

P., Biruință prin înviere, În: nr. 24, p. 95-96 articol
[nădăjdium o biruință a lui Dumnezeu în mijlocul poporului nostru.]

Morușca, P Preotul, Eu merg la tatăl meu, În: nr. 34, p. 135-136 articol
[Ținta ne este cerul dar drumul duce pe pământ.]

Morușca, P Preotul, Împărtășirea Duhului Sfânt, În: nr. 37, p. 148-149 articol
[Drept cârmuită lumea nu poate fi decât de duhul lui Dumnezeu.]

Morușca, P Preotul, Din război, În: nr. 38, p. 152-153 traducere
[Dar, eu nu sunt preot, nici ruga nu mă știu, cum să mă rog.]

Morușca, P Preotul, Din război, În: nr. 39, p. 156-157 traducere

[Căci acum pricep și văd cu ochii sufletului meu că și aici acasă, acelaș e Mântuitorul nostru.]
1918 anul 66 BA

Părintele Terenție, Ziua aceea: meditații, În: nr. 20, p. 78-79 articol

[Această judecată din urmă e una din cele mai mișcătoare și mai adânci taine ale credinței și e bine să ne înfățișăm cât mai des înaintea ochilor sufletești icoana aceasta puternică.]

1920 Anul 68 BA

Morușca, P., Chestiuni bisericești: Gazeta oficială, În: nr. 42 p. 1 articol

[Atâta ar putea face biserica oficială pentru orientarea statornică a slujitorilor ei și, prin aceasta, pentru interesul său propriu.]

1921 anul 69 BA

Morușca, P., Recăsătorirea preoților, În: nr. 4 p. 2-3 articol

[Nu mai puțin trebuie oprit dela recăsătorie preotul divorțat... atâta totuși rămâne asupra lui, că preot fiind nu și-a știut chivernisi casa, ca să nu dea scandală la popor.]

P ., Nu vă este milă de timp?, În: nr. 6 p. 1 povestire morală

[Ce minunată distracție îți poate oferi o pagină smulsă din inimă, scrisă cu sângele autorului.]

Morușca, P., Scurtarea liturghiei, În: nr. 8 p. 1-2 articol

[Deocamdată supun opinăruii modul scurtării slujbei Sf. Liturghii, rămânând deschise unele amănunte.]

Morușca, P., Dotația preoților, În: nr. 12 p. 2-3 articol

[informația asupra lefii ce ar avea să primească un preot cu calificatie superioară, după noul priect de salarizare.]

Morușca, P Preot : Secretar general, Convocare, În: nr. 15 p. 1 articol

[Convocăm al 2-lea Congres orinar ca Congres biblic al preoțimii pe zilele de 16/29, 17/30 Martie a.c cu următorul program...]

Părintele Terenție, Petru Maior și Unirea, În: nr. 15 p. 1 articol

[Sufletu românesc recunoscător a căutat să prăznuiască amintirea unuia dintre aceia cari... ni-a brăzdat cărări luminoase, pe cari înaintând oricât de incet, am ajuns totuși la mărirea zilelor de acum.]

Pr. P.M., Dotațiunea preoțimii, În: nr. 15 p. 3 articol
[În deosebi pentru biserică ar fi înlăturarea unei nedreptăți vechi, aceea de a nu-și fi putut crește preoții săi să poată sta la înălțimea chemării și demnității ce comportă oficiul de păstor de suflete...]

Părintele Terenție, Petru Maior și Unirea, În: nr. 16 p. 1 articol
[O târguială din afară și nu un act de conștiință a fost Unirea.(bisericii cu Roma n.n.)]

Părintele Terenție, Petru Maior și Unirea, În: nr. 16 p. 1 articol
[Și ce spune Petru Maior despre primatul papal?]

(pm), Chestiunea concordatului în senat, În: nr. 18 p. 1-2 articol
Asigură că prin Concordat nu se va știrbi cetățuia bisericii ortodoxe ...]

Părintele Terenție, Petru Maior și Unirea, În: nr. 18 p. 2 articol
[Adevărurile religioase sunt descoperite în Sfânta Scriptură și lămurite în sfânta tradițiune.]

Părintele Terenție, Petru Maior și Unirea, În: nr. 19 p. 1-2 articol

pm, Congresul biblic al preoțimii ortodoxe din Ardeal, În: nr. 28 p. 1-3 articol

[se pune la ordinea zilei Raportul general al
Comitetului: Raportor P. Morușca]

pm, Congresul biblic al preoțimii ortodoxe din
Ardeal, În: nr. 30 p. 2-3 articol

[Părintele Morușca roagă pe membrii Congresului să
intervină înșiși ca să înceteze acțiunea de prigonire pornită
pe ici pe colea de forța statului (prin jandarmerie) împotriva
sectarilor pentru că o astfel de acțiune mai mult îndârjește.]

pm., Congresul biblic al preoțimii ortodoxe din
Ardeal, În: nr. 31-32 p. 3-5 articol

[părintele Morușca să treacă dela cassariat, ca
secretar general al Asociației.]

** Ziua eroilor, În: nr. 43 p.1 cronică

[participant la manifestările organizate în amintirea
eroilor ostași căzuți]

(P.), În ziua pogorârii Duhului Sfânt, În: nr. 45 p.1
articol

[Biruința este caracteristica bisericii în decursul
veacurilor, pentru că Duhul Domnului lucrează printr'ânsa.]

Morușca, P Preot, La Rusalii, În: nr. 45 p. 2 articol

[Așa a lucrat Duhul Domnului dealungul veacurilor
trezind însuflețire sfântă în societatea creștină.]

Pr. P. M., Spicuri, În: nr. 47 p. 2 articol

[Trecutul mărturisește de noi altfel decât să fie nevoe

a ne apăra sentimentele românești.]

Secretarul general, Îndemnuri, În: nr. 47 p. 3 articol
[Casele culturale sunt una din cerințele cele mai arzătoare pentru viața satelor noastre. Bine organizată , casa culturală devine centrul, inima vieții din ori-care comună.]

Secretarul general, Îndemnuri, În: nr. 48 p. 2-3 articol

[Comisia de control s-a instituit de primul nostru Congres din 1919 cu îndatorirea de a prezenta raport proximalului congres asupra... purificării în biserică... va contribui la înălțarea prestigiului moral al clerului nostru...]

Secretarul general, Îndemnuri: Conferența pastorală, În: nr. 49 p. 2 articol

[Conferența pastorală de toamnă prevăzută în organizația despărțămintelor Asociației noastre este bine să fie pregătită din bună vreme.]

Secretarul general, Comunicări, În: nr. 51 p. 2 articol

[Dela biroul provizor al Congresului preoțesc din Chișinău am primit următoarea adresă..]

(p), Școala confesională, În: nr. 52 p. 1 articol

[A adus biserica și poporul nostru aceste jertfe convinsă fiind că școala confesională și numai ea singură este în stare a da o nimerită educațiune religioasă-morală generațiilor viitoare.]

Morușca, P. Preot, Sfânta Marie, În: nr. 66 p. 2-3
articol

[...neamul nostru din vremuri neștiute, deodată cu
crștinismul său românesc, s-a trezit cinstind-o cu credință pe
Născătoarea de Dumnezeu, pururea fecioară, tare ajutătoare
a noastră.]

Secretarul general: Preot P. Morușca, Comunicări,
În: nr. 81 p. 2 articol

[Pentru a putea înainta factorilor de cădere un
memoriu sprijinit pe date exacte în cauza dotației
preoțimii...]

1923 Anul 71 BA

** Biserica ortodoxă în America, În: nr. 23-24 p. 2-3
articol

[Cei 8 preoți și agitația ziarelor- Se întoarce foaia-
Cine e uneltitorul- O scrisoare- Dat de gol.]

** Sinodul arhidiecezan, În: nr. 29-30, p. 1-4
cronică

[Vorbirea de deschidere a IPS Sale Mitropolitul
nostru Nicolae. Ședința a doua.]

** Sinodul arhidiecezan, În: nr. 31-32, p. 2-4
cronică

Ședința a III-a, Ședința a IV-a- Ședința a V-a]

****Predică în Catedrală, În: nr. 31-32, p.6 cronică**
[În Duminica Mironosițelor... a rostit părintele P. Morușca o frumoasă și instructivă predică despre femei...]

Morușca, P. Preot, Șaguna și recăsătorirea preoților.-În: nr. 51-53, p.4-5 articol
[...divorțat ... măcar într-o dată, ca preot fiind nu și-a știut chivernisi casa, să nu dea pricină de poticnire obștei creștinești.]

Morușca, P. Preot.- Societatea ortodoxă națională a femeilor române, În: nr. 100, p.1-2 articol
[Această inițiativă este un început de caritate creștinească, de asistență socială în spirit ortodox.]

Morușca, P. Preot, În așteptarea celui prea înalt, În: nr. 104, p.3-5 articol
[Aseasta este așteptarea noastră în pragul crăciunului: să se nască Isus în peștera inimilor noastre.]

1924 Anul 72 BA

Crăivianu, P., Plata dotației preotești la stat, În: nr. 14, p. 3 articol
[...nu ne îndoim că și salariile preotești aparținători la plasa 2 îi aparține...]

**** Centenarul nașterii lui Avram Iancu.**

[IPS Sa Mitropolitul nostru Nicolae a plecat din Sibiu Vineri 29 August însoțit de domnii...Pompeiu Morușca.]

**** Congresul Asociației “Andrei Șaguna”, În: nr. 80-81, p. 2-5 cronică**

[Păr. Morușca, arătând necesitatea și felul cum trebuie organizat apostolatul mirean...crede că în rândul întâi trebuie chemată femeia la acest apostolat fiind mai indicată prin finețea manierelor, prin delicatețea firii și prin sentimentul ei religios mai pronunțat.]

1925 Anul 73 BA

Morușca, P. Preot.confesorul închisorii, Crăciunul întemnițaților.-În: nr. 1-2, p.3 articol

[Le-am îndrumat ochii sufletului spre “Lumina ce a răsărit lumii” în peștera din Betlehem și năvălește ca să umplă și viața lor cu lumină și căldură.]

Morușca, P. Preot., Apostolatul femeii în familie, În: nr. 31-32, p.3-5 articol

[Numai femeile au rămas statornice în alipirea lor către Domnul, pe tot drumul de ocară și familie.]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice, În: nr. 33, p.1-2 articol

[În opera de mântuire a neamului omenesc, femeile își au partea lor de lumină, de căldură de dragoste , de râvnă

și devotament, de alipire și delicată simpatie către Domnul.]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 34, p.2-3 articol

]Dar viața nu e numai un val de lumină. Ea se țese
din fire de fire de umbră, din linii de întunec.]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 35, p.1-2 articol

[Câtă amărăciune nu încearcă o biată mamă când stă
neputincioasă în fața vieții destrămate a unui fiu, cu suflet
mort într'un trup viu.]

Morușca, P. Preot, Feminism creștin, În: nr. 37-38,
p.3-5 articol

[...resumăm principiile care trebuie să călăuzească
tendențele feminismului românesc într'o singură frază..]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 39-40, p.1 articol

[Iată prețul care îndreptățește pe cineva să se ridice
deasupra altora, și să le ceară o recunoaștere: jertfa de sine
pentru binele de obște.]

Morușca, P. Preot., Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 41-42, p 3-6 articol

[Dumnezeu e pretutindenea de față, ori unde te-ai
găsi deci, ești aproape de El...]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,

În: nr. 43, p. 2-3 articol

[Numai cei răsăriți cu sufletul în țara lui Dumnezeu vor înflori în curțile Domnului și vor aduna roade de mântuire.]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 44, p. 2-3 articol

[Din inimă purced gânduri rele, ucideri, adulterul, desfrânarea, furtișaguri, mărturii mincinoase, hule...]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 45, p. 2-3 articol

[Căci dacă înaintea oamenilor anumite considerații prevalează oice lege și bun simț, înaintea lui Dumnezeu nu sunt legi pentru popor și alte legi pentru domni; nu este decât o morală și o răspundere, aceeași pentru toți.]

Morușca, P. Preot, Adulterul și divinitatea, În: nr. 46-47, p.2-5 articol

[...ea exprimă deplin ideea de căsătorie cu latura ei fizică (legătura conjugală) etică (unitatea deplină și inviolabilă pentru toată viața) și religioasă juridică (credința și dreptul)]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 48-49, p. 3-5 articol

[Frumusețea și bogăția adeseori sunt daruri ce duc la cădere.]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,

În: nr. 50-51, p.2-4 articol

[Iată cum o păcătoasă, prigonită de oprobiul public, devine tipul desăvârșit al pocăinței.]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 52-53, p. 1-3 articol

[În sfârșit încă o singură figură de femeie, de directă legătură cu viața Mântuitorului...]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 54-55, p.3-5 articol

[Rugăciunea în comun, a creștinilor din casa Mariei, a avut puterea de a face să cadă lanțurile în care era ținut Petru în închisoare...]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 56-57, p.3-4 articol

[Educația religioasă revine în primul rând mamei, femeii în casă.]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 58-59, p. 3-4 articol

[... îndemnuri ale duhului rău prind ușor acolo unde sufletul nu e stăpânit de o credință vie și de o conștiință religioasă luminată.]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 60-61, p. 2-4 articol

[Să nu se asculte de gurile rele, căci mare e numărul amăgirilor cari își fac meserie de a produce ceartă acolo

unde văd pace și bucurie.]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 62, p. 1-3 articol

[Comunitatea sufletească și prietenia ce se leagă între slujitorii aceluiaș ideal: Hristos Domnul- sunt de durată netrecătoare și nestricată...precum statornică este ocrotirea Domnului pentru cei ce se pun în slujba lui cu cuvântul și cu fapta.]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 64-65, p. 2-4 articol

[Oamenii se cunosc din faptele lor: numai pomul bun aduce roade roade bune, iară cel rău, roade rele face...]

Morușca, P. Preot, Câteva tablouri de femei biblice,
În: nr. 66-67, p. 3-5 articol

[Credința religioasă însoțită de faptele milei creștinești, aici în viața pământească a omului, sunt bani prepuși în vistieria cerească, cu dobândă mare.

Morușca, P. Preot, Preocupări pentru Asociațiile feminine, În: nr. 68-69 p. 2-5 articol

[Izvorul de reculegere, de învoire și îndreptare nu poate fi decât înlăuntrul nostru: numai din suflet poate purcede.]

Morușca, P. Preot, Preocupări pentru Asociațiile feminine, În: nr. 70, p. 1-3 articol

[Copiii sunt un dar Dumnezeesc pentru familie.Ei

încheagă cu adevărat vatra căsniciei.]

Morușca, P. Preot, Preocupări pentru Asociațiile feminine, În: nr. 71, p.2-3 articol

[Școala de gospodărie casnică, Școală și cămin pentru servitoare, Cămin pentru muncitoare.- Apostolatul în cazarmă.]

Morușca, P. Preot, Preocupări pentru Asociațiile feminine, În: nr. 72, p. 2-3 articol

[O altă latură a apostolatului creștin, prin faptele milei, purcese din dragostea către aproapele, sunt instituțiile de ocrotire.]

Morușca, P. Preot, Preocupări pentru Asociațiile feminine, În: nr. 73, p. 1-3 articol

[Dacă osândim păcatul cu asprime, ori unde s-ar ivi, ființele prinse în ghearele lui trebuie să le mântuim, asaltându-le cu dragostea noastră creștinească.]

Morușca, P. Preot, Preocupări pentru Asociațiile feminine, În: nr. 74, p. 1-3 articol

[Apostolatul lor va îmbrățișa cu râvnă propaganda stăruitoare între oameni pentru sfințirea sărbătorilor și cercetarea bisericilor.]

Morușca, P. Preot, Preocupări pentru Asociațiile feminine, În: nr. 74, p. 1-3 articol

Azistent, Conferința Pastorală a Despărțământului Sibiu, În: nr. 80-81, p. 4 cronică

[Părintele P. Morușca spune că problema educației religioase morale a meseriașilor intersectează deopotrivă și pastorația rurală întrucât cei mai mulți ucenici vin dela sate.]

**** Dela Sf. Mănăstire Hodoș Bodrog, În: nr. 82-83, p. 6 cronică**

[28 Oct. 1925... în acest Sfânt Lăcaș a fost tuns într-un monarh prin PS Sa Episcopul Grigorie al Aradului în 28 Octomvrie a. c. părintele Pompei Morușca, directorul Oficiului Statistic al Mitropoliei noastre, primind numele de Policarp. Sinodul Mănăstirii, întrunit în aceeași zi, sub prezidiul IPS Sale l-a primit între frați și l-a ales igumen.]

1926 Anul 74 BA

Direcțiunea, Pelerinajul dela Mănăstirea H Bodrog, În: nr. 60, p.3 cronică

[Pelerinii au fost întâmpinați de PC Sa arhimandritul Policarp Morușca. La pelerinaj au luat parte 56 de preoți la o populațiune de peste 16000 de oameni.]

Brâncoveanu, Șerban, Pelerinajul la Mănăstirea H Bodrog, În: nr. 61, p. 2 cronică

[Părintele Arhimandrit Policarp Morușca se poate felicita că cel dintâi gând mare al său a luat o înfăptuire așa de grandioasă.]

**** Congresul Asociației, În: nr. 80, p. 1-3 cronică**
[Congresul proclamă membrii onorari... IPC Arhim.]

Policarp Morușca pentru meritele ce și le-au câștigat ca slujitori devotați ai Asociațiunii și ai bisericii.]

**** Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul omului, În: nr. 84-85, p. 7 cronică**

[de protosinCEL Policarp Morușca, Arad, 1926... Broșura este primul număr din “Biblioteca gânduri creștinești” ce apare în editura Sf. Mănăstiri Hodoș Bodrog.]

**** Cuvântul lui Dumnezeu și sufletul omului, În: nr. 84-85, p. 7 cronică**

[Scrisă pentru popor, broșura poate fi utilizată și de preoțimea noastră la citirile biblice și în deosebi în legătură cu misiunea printre sectari.]

1927 Anul 75 BA

**** Contribuiri: Pentru Sf. Mănăstire Brâncoveanu, În: nr. 16-17 p. 2 cronică**

[Vechea Mănăstire Hodoș Bodrog...o însemnată instituție de caritate creștinească și de activitate culturală, religioasă... ear PC Sa arhimandritul Policarp Morușca... o conduce cu toată râvna și priceperea...contribuie cu 5000 pentru Mănăstirea Sâmbăta.]

****Mănăstirea Bodrog, În: nr. 66-67, p. 5 semnalare a lucrării**

[de Arhim. Policarp Morușca, stareț, Edit. SF. Mănăstiri. Tip. Diecezană, Arad, 1927.]

Morușca, Policarp. P, Pelerinajul arădanilor și bănașenilor la locurile sfinte, În: nr. 70-71 , p. 2

[Pentru un suflet de creștin socotesc că nu poate fi o mai mare bucurie și fericire pământească decât aceasta: de a putea să-și plece genunchii în cucernică închinare, în biserica credinții noastre din Ierusalim...]

1928 Anul 76 BA

**** Pentru Sf. Mănăstire Brâncoveanu, În: nr. 43 p.3 cronică**

[Între cititori.- Alte contribuiri.- dela oficii parohiale.-... prin plasare de cărămizi au contribuit IPC Sa Policarp, egumenul Mănăstirii H. Bodrog.]

Policarp, Zilele de pelerinaj la Sf. Mănăstire, În: nr. 49 p. 2-3 cronică

[Marea afluență de popor ce obișnuia să vină de Sântămărie odată pe an făcea cu neputință concentrarea religioasă... de aceea s-au rânduit mai multe zile de pelerinaj.]

1930 Anul 78 BA

**** Numărul festiv al Revistei Teologice, În: nr. 17, p. 2 cronică**

[Policarp Morușca, redactorul revistei din 1921-1923]

**** Misionarismul, În: nr. 18, p. 1-2 articol**

[Hristos Domnul trebuie să fie coborât în lume, în viața oamenilor, viu și simțit, în lumina și cu puterea ce ivorește din Evanghelia Sa.]

**** Confesionalism politic de Părintele Nichifor, În: nr. 80, p. 3 recenzie**

[Broșura vrea să atragă atenția guvernanților asupra urmărilor triste și primejdioase ce rezultă din prigonirile comise împotriva ortodoxiei în timpurile de acum.]

**** Confesionalism politic de Părintele Nichifor, În: nr. 83-84, p. 5 recenzie**

[Aici se aduc probe pentru dovedirea măsurilor nedrepte aplicate bisericilor ortodoxe în cei din urmă doi ani, în privința înzestrării lor cu pământ pe urma reformei agrare.]

1933 Anul 81 BA

**** Adunarea eparhială, În: nr. 51-52, p. 2-3 cronică**

[Duminică în 18 l.c. s-a ținut Sf. Liturghie, săvârșită de IPS Mitropolitul nostru Nicolae, asistat de IPC Sa Arhimandritul Policarp Morușca, starețul Sfintei Mănăstiri Hodoș-Bodrog.]

**** Soarta credincioșilor noștri, În: nr. 57, p. 1-2 cronică**

[La Congresul bisericesc dela Detroit 2 Febr 1929, coloniile bisericești și-au exprimat dorința să se înființeze,

pe seama lor o episcopie Misionară și o comisie interimară, în legătură cu biserica din patrie, iar titularul ei să fie un membru de drept al Sfântului Sinod...după instrucțiunile date de Mitropolia Ardealului ca delegată a Sfântului Sinod.

1934 Anul 82 BA

**** Sibiul în sărbătoare, În: nr. 42-43, p. 2-3 cronică**
[Punerea pietrii fundamentale la noul local al Școalei Normale “Andrei Șaguna” cu înalta participare a suveranului... 6 Oct. 1934.]

**** Marile serbări ortodoxe și naționale din Sibiu.**
Cum au decurs, În: nr. 46-47, p. 2 cronică
[Duminică 28 oct. IPS Sa Mitropolitul Nicolae Adus dela reședință de soborul de Ierarhi și preoți...IPC Sa arhimandritul Policarp Morușca.]

1935 Anul 83 BA

- **** Sosirea în New York., În: nr. 43 p. 3 cronică**
[În ziua de 29 Iunie 1935 a primului episcop ortodox al românilor din America, a PS Sale episcopul Policarp]

Marcovici, A.Pr, Din viața fraților noștri de peste ocean.- De vorbă cu Prea Sfințitul Episcop al românilor din America, În: nr. 36 p.2-3 cronică
[Credincioși în purtare, respectuoși în atitudine, rezervați în vorbă, îndrăzneți și liberi de multe forme

convenționale pe stradă și acasă, se prezintă demn, bine îmbrăcați și bine întreținuți... și de va succede să izgonim cu totul păcatul vrajbei dintre frați, românii de aici, grupați în feluritele organizații, îndrumate spre același țel al idealului religios și național, pot aduce aport însemnat în viața publică, socială și de stat de aici...]

1937 Anul 85 BA

Hațegan, V., Un congres bisericesc al românilor din America, În: nr. 28, p. 2 cronică

[În zilele de 4-5 iulie românii ortodocși de peste ocean, își țin al șaselea Congres bisericesc în Philadelphia, orașul Independenței Americii, sub conducerea înțeleaptă a Prea Sfințitului Policarp Morușca.]

1938 Anul 86 BA

Beju Ioan, De peste ocean, În: nr. 2, p. 2 cronică

[Știri bune ne vin și dela frații din America, cari sub conducerea destoinică a PS Policarp Morusca au apucat pe drumul bun al organizării bisericești. În zilele de 4-5 iulie ei s-au strâns într-un important Congres la Philadelphia ...]

1939 Anul 87 BA

Todor, Nichifor, Un popas, În: nr. 40, p. 3 cronică

[P.S Sa Policarp Morușca, episcopul românilor

stabiliți în USA, reîntors nu de mult în țara de baștină pentru vizitarea fraților, aflându-se în comuna Craiva, jud. Alba, la invitarea bunului prieten Dr. Ioan Pop, fost ministru...]

1941 Anul 89 BA

****Din Basarabia și Tansnistria, În: nr. 44, p. 3**
cronică

[Deocamdată eparhiile Basarabene sânt conduse astfel: a Chișinăului de către PS Sa Efrem Enăchescu; a Ismailului de PS Sa Policarp Morușca; a Bălților de PS SA Partenie Ciopron al armatei.]